മാതംഗി.

എം. ആർ. നാരായണപ്പിള്ള.

MATHANGI

BY

M. R. NARAYANA PILLAI.

Abridged from:—

The First Works of Benkima Chandra Sathopadhyar.

മാതംഗി.

(ബങ്കിമചന്ദ്രശതോപാദ്ധ്യായരുടെ
ആദ്യകൃതിയെന്നറിയപ്പെടുന്ന മൂലത്തിൽ നിന്ന്.)

ഗ്രന്ഥകർത്താ:

എം. ആർ. നാരായണപിള്ള.

പ്രകാശകന്മാർ:—

കെ. ആർ. ബ്രദർസ്,

പുസ്തകക്കച്ചവടം, കോഴിക്കോട്.

1-ാം പതിപ്പ്—കോപ്പി 300.

കോഴിക്കോട്:

കെ. ആർ. ബ്രദർസ് അച്ചുക്കൂടം.

1940.

Price 10 As.]   [വില 10-ണ.

മാതംഗി.

ഒന്നാം അദ്ധ്യായം.

രാധാഗഞ്ജ്. ഒരു കുഗ്രാമമെങ്കിലും നിരവധി കർഷകന്മാരായ ജന്മികളുടെ ആവാസത്താലും തദനുസൃതമായ പരിഷ്കാരങ്ങളാലും ഒരു വലിയ പട്ടണത്തിന്റെ പ്രശസ്തിയെ ആർജ്ജിച്ചിരുന്നു. വിശിഷ്യ, ഇച്ഛാമതി എന്ന നദിയുടെ സാന്നിദ്ധ്യം അതിന്റെ മഹിമയെ വിദ്യോതിപ്പിക്കുകയും ചെയ്തിരുന്നു. മീനമാസത്തിൽ ഒരു ദിവസം, മദ്ധ്യാഹ്നസൂൎയ്യന്റെ തീവ്രകിരണതാപം ശമിച്ചു സായംകാലം സമാഗതമായി. പാടത്തു കൃഷിപ്പണിചെയ്തിരുന്ന കർഷകന്മാരുടെ നെറ്റിത്തടത്തിലും പകൽ വേളയിലെ നിദ്രയിൽനിന്നും പ്രബുദ്ധകളായ വനിതാജനങ്ങളുടെ കവിൾത്തടങ്ങളിലും തിങ്ങിനിറഞ്ഞിരുന്ന വിയൎപ്പുതുള്ളികളെ ആറ്റിക്കൊണ്ടു മന്ദപവനൻ സൎവ്വത്ര കളിയാടി.

ഒരു പൎണ്ണഗൃഹത്തിനുള്ളിൽ, പകലത്തെ ഉറക്കം തെളിഞ്ഞുണൎന്നു കഷ്ടിച്ചു മുപ്പതുവയസ്സോടടുത്ത പ്രായംവരുന്ന ഒരു സ്ത്രീ, നിദ്രാവേളയിൽ ഛിന്നഭിന്നമായി കിടന്നിരുന്ന തലമുടിക്കെട്ടും വസ്ത്രങ്ങളും യഥാസ്ഥാനങ്ങളിൽ ഉറപ്പിച്ചു ഭംഗിപിടിപ്പിച്ചു. സാധാരണ സ്ത്രീകൾ ഈ മാതിരികാൎയ്യങ്ങളിൽ അധികം സമയം ചെലവഴിക്കുക സാധാരണയാണല്ലോ. എന്നാൽ, അവൾക്കാകട്ടെ ഒട്ടും സമയം അതിനു വേണ്ടിവന്നില്ല. കുറച്ചു ജലമെടുത്തു മുഖം കഴുകി നെറ്റിയിൽ ഒരു കുങ്കുമപ്പൊട്ടും ധരിച്ചു ഒരു കുടവുമെടുത്തുംകൊണ്ടു സമീപസ്ഥിതമായ വേറൊരു വീട്ടിലേക്കു കടന്നു. അവൾ കടന്നുചെന്ന ആ വീട് ഏറ്റവും അടുത്തടുത്ത് നാലു ചെറുവീടുകളാൽ സംഘടിപ്പിക്കപ്പെട്ടതും നിലം മണ്ണുതേച്ചു ചുമരിന്നു പകരം മുളകൾ ചതച്ചു മറച്ചിരുന്നവയുമായിരുന്നു. ആ വീടുകൾ കാഴ്ചയിൽ ഏറ്റവും ചെറിയവയും ചുവരുകൾ മുളകളാൽ നിൎമ്മിക്കപ്പെട്ടവയും ആയിരുന്നുവെങ്കിലും സൎവ്വത്ര പരിശുദ്ധമായി

രുന്നു. ഈ നാലു വീടുകളിൽ മൂന്നെണ്ണത്തിന്റെയും വാതിലുകൾ മുററത്തെ അഭിമുഖീകരിച്ചും ഒന്നിന്റേതുമാത്രം നിരത്തിനെ ലക്ഷ്യമാക്കിയുമായിരുന്നു സ്ഥിതിചെയ്തിരുന്നത്. പുറത്തുനിന്നും അകത്തേക്കുള്ള പ്രവേശനദ്വാരം പനമ്പുതട്ടിയാൽ മറക്കപ്പെട്ടിരുന്നതിനെ നിഷ്പ്രയാസം തുറന്നാണ് മേൽപറഞ്ഞ സ്ത്രീ അകത്തേക്കു പ്രവേശിച്ചത്.

താഴ്ന്നതരം വീട്ടിൽ വസിക്കുന്നവളെങ്കിലും സാമാന്യ സൌന്ദര്യവതിയായ അവൾ അകത്തു സ്ത്രീകൾക്കു പ്രത്യേകം പെരുമാറുവാൻ ഒഴിച്ചിട്ടിരുന്ന തളത്തിലേക്കു പ്രവേശിച്ചു. ആ സമയത്തു മിക്കവാറും ദിവസങ്ങളിൽ വീടുകളിലുള്ള എല്ലാ സ്ത്രീകളും ആ അകത്തളത്തിൽ നിദ്രകഴിഞ്ഞു വിശ്രമിക്കുക സാധാരണയായിരുന്നു. എന്നാൽ, അന്നാകട്ടെ, അവിടെ രണ്ടുപേർ മാത്രമേ ഉണ്ടായിരുന്നുള്ളു. ഒരുത്തി പതിനെട്ടുവയസ്സുള്ള ഒരു യുവതി. അവൾ വസ്ത്രം തുന്നിക്കൊണ്ടിരിക്കയായിരുന്നു. മറെറാന്നു നാലുവയസ്സുമാത്രം വരുന്ന ഒരു ചെറിയ ആൺകുട്ടിയുമായിരുന്നു. അവൻ, തന്റെ ജ്യേഷ്ഠൻ സ്കൂളിലേക്കു പോകുമ്പോൾ കൊണ്ടുപോകുവാൻ മറന്നു വെച്ചുപോയ ഒരു മഷിക്കുപ്പി എടുത്തു അതിലെ മഷികോരി മുഖത്തും മാറത്തും തേച്ചുകളിക്കയായിരുന്നു. ആഗത, വസ്ത്രം തുന്നിക്കൊണ്ടിരുന്ന യുവതിയുടെ സമീപം ചെന്നിരുന്നു 'എന്താണു നീ പ്രവർത്തിക്കുന്നത്?' എന്നു ചോദിച്ചു.

'ജ്യേഷ്ഠത്തി! എന്താണിന്നു വളരെ പ്രസന്നവദനയായിക്കാണുന്നുവല്ലോ. ഞാൻ ഇന്നു ആരെയാണാവോ കണികണ്ടതു്?'

ആഗത:—(ചിരിച്ചുകൊണ്ടു പറഞ്ഞു) 'വിശേഷിച്ചാരെ കാണുവാനാണ്. നിത്യവും ആരുടെ മുഖം നീ ദർശിക്കുന്നുവോ ഇന്നും അതേ മുഖംതന്നെ ദർശിച്ചിട്ടുണ്ടായിരിക്കും'.

ഇതു കേട്ടമാത്രയിൽ യുവതിയുടെ പ്രസന്നവദനം അല്പനേരത്തേക്കു നിഷ്പ്രഭമായി. ഇതരയുടെ ചുണ്ടുകളിൽ ഒരു പരിഹാസച്ചിരിയുടെ ലാഞ്ഛനയും സ്ഫുരിച്ചുമറഞ്ഞു. ഇനി നമുക്കു ഇവരെപ്പററി അല്പം വിശദമായി ചിന്തിക്കാം.

മുപ്പതു വയസ്സു പ്രായംവരുന്ന സുഗത സൌന്ദൎയ്യവതിതന്നെയായിരുന്നുവെങ്കിലും സൌന്ദൎയ്യത്തിന്റെ പരിപൂൎണ്ണത തികഞ്ഞവളെന്നു പറയുവാൻ നിവൃത്തിയില്ല. അവളുടെ നോട്ടംതന്നെ വികാരോദ്ദീപകമായിരുന്നു. ഭാവന കവിളിണയെയും വിളൎപ്പുറിയിച്ചിരുന്നു. അവൾ അണിഞ്ഞിരുന്ന ആഭരണങ്ങൾ എണ്ണത്തിൽ അധികമൊന്നുമില്ലായിരുന്നുവെങ്കിലും അതവൾക്കൊരു ഭാരമെന്നുതന്നെ പറയേണ്ടിയിരിക്കുന്നു. അവളുടെ സൎവ്വാംഗദേഹത്തെ മറച്ചിരുന്ന വിലകൂടിയ ആ വസ്ത്രം അലക്കുകാരൻ കണ്ടിട്ടു കാലമെത്രയായിരിക്കുമെന്നും നിശ്ചയമില്ല.

പതിനെട്ടു വയസ്സുള്ള യുവതിയുടെ ശരീരത്തിൽ അത്രതന്നെ ആഭരണങ്ങളെന്നുമില്ല. അവളുടെ സംസാരത്തിൽ കിഴക്കെ ബംഗാളത്തിലെ ഭാഷയുടെ ലാഞ്ഛനയേ ഇല്ല. അതിനാൽ അവൾ ആ ഗ്രാമത്തിലുള്ളവളാണെന്നു വിചാരിക്കുവാൻ ന്യായമില്ല. ഭാഗീരഥീതീരത്തിൽ കൽക്കത്താപട്ടണത്തിന് ഏററവും അടുത്തുള്ള ഒരു പരിഷ്കൃതമായ ദേശത്തിൽനിന്നും വന്നവളത്രെ അവൾ. അളവററ ദുഃഖത്താലോ ചിന്താഭാരത്താലോ എന്തോ അവളുടെ സാക്ഷാൽ പ്രകാശമാനമായ മുഖകാന്തി തെല്ലു മങ്ങിയിരുന്നു. മദ്ധ്യാഹ്നസൂൎയ്യന്റെ തീവ്രകാന്തിയാൽ വാടി മങ്ങിയ ചെന്താമരപ്പുഷ്പത്തോടു അവളെ ഉപമിക്കാം. കാൎമേഘങ്ങൾക്കുപോലും ഈൎഷ്യ ജനിപ്പിക്കുന്ന അവളുടെ തഴച്ചുനീണ്ട പുരികുഴൽ പിൻഭാഗത്തെ മിക്കവാറും പാദംവരെ മറച്ചിരുന്നു. വളഞ്ഞ ചില്ലിക്കൊടികളും കണ്ണിമകളാൽ തെല്ലു മൂടി പാതിമാത്രം പുറത്തുകാണുന്ന മിഴികളും. താരുണ്യം പൂൎത്തികരിച്ചിരുന്ന അവളിൽ എന്തെന്നില്ലാത്ത വ്യാകുലത കുടികൊണ്ടിരുന്നു. അവളുടെ ചെറിയ ചെഞ്ചുണ്ടുകൾ ഉള്ളിൽ ഊറുന്ന വേദനാഭാരത്തെ തുടുപ്പുകളുടെ എടുത്തു കാട്ടിയിരുന്നു. കൈകളിൽ ഓരോ ജോഡി സാധാരണ വളകളും കഴുത്തിൽ മംഗല്യസൂത്രവുമല്ലാതെ മററാഭരണവുമില്ല.

അവൾ തന്റെ കൈയിലിരുന്ന സൂചി താഴത്തു വച്ചിട്ടു സുഗതയോടു വൎത്തമാനം പറയുവാൻ തുടങ്ങി. സുഗത, തന്റെ ഗൃഹത്തിലെ അളവററ ദുരിതങ്ങളെയും ദാരിദ്ര്യ ദുഃഖങ്ങളെയും കുറിച്ചു പ്രസ്താവിച്ചു തുടങ്ങി. എന്നാൽ, അവളുടെ ആ പ്രസ്താവനക

ളിൽ ഒട്ടുമുക്കാലും കളവായിരുന്നു. കണ്ണുകളിൽ ജലസ്പർശംപോലുമില്ലായിരുന്നുവെങ്കിലും മററവളെ തന്റെ വ്യസനാധിക്യത്തെ ധരിപ്പിക്കുവാൻ കൂടക്കൂടെ ചേലാഞ്ചലത്താൽ തുടച്ചുകൊണ്ടിരുന്നു. പക്ഷെ, അവൾ തുടച്ചു കഴിയുമ്പോൾ പുതുതായി കണ്ണുനീരും പുറപ്പെട്ടിരുന്നു. ഈ അവസരത്തിൽ അവളുടെ ശ്രദ്ധ അകലെ ഒന്നാറിടത്തു മുഖത്തു ചെളി കോരിത്തേച്ചുകൊണ്ടിരുന്ന ബാലനിൽ പതിഞ്ഞു. ആ കാഴ്ച വ്യസനപാരവശ്യം അഭിനയിച്ചിരുന്ന അവളെ പൊട്ടിച്ചിരിപ്പിച്ചു. അവളുടെ വൈവശ്യവും നിലച്ചു.

നിലവിളിയും താപഭാവങ്ങളുമെല്ലാം നിലച്ചു. നേരവും അസ്തമിക്കാറായി എന്നു കണ്ടപ്പോൾ അവൾ യുവതിയെ നദിയിൽ വെള്ളം കോരുന്നതിനു പോകുവാൻ തിടുക്കം കൂട്ടി. അവൾ അവിടേക്കു കടന്നുചെന്നതുതന്നെ വെള്ളത്തിനു പോകുവാൻ യുവതിയെ ക്ഷണിക്കുവാൻ വേണ്ടി മാത്രമായിരുന്നു. എന്നാൽ യുവതി അതിനു തടസ്സം ഭാവിച്ചു. ധൃതക്കാരി വീണ്ടും നിർബ്ബന്ധിച്ചപ്പോൾ അവൾ പറഞ്ഞു:—'പുഴയിൽ മുതലയുണ്ട്. എനിക്കു അതിനെ വലിയ ഭയമാണ്. അതിനാൽ ഞാൻ വരുന്നില്ല'.

ഇതു കേട്ട കൂട്ടുകാരത്തി പരിഹാസസ്വരത്തിൽ ഉച്ചത്തിൽ ചിരിച്ചു. തന്റെ തന്ത്രം ഫലിക്കുന്നില്ലെന്നു യുവതി മനസ്സിലാക്കി ചോദിച്ചു.—'കനകം! നേരം അതിക്രമിക്കുന്നു. നിങ്ങൾ പോകുന്നില്ലേ?'.

അസ്തമന സൂര്യന്റെ ചെങ്കതിർ ജാലകങ്ങൾ വൃക്ഷാഗ്രങ്ങളിൽ തെളുതെളെ മിന്നുന്നതു ചൂണ്ടിക്കാണിച്ചുകൊണ്ടു കനകം ശഠിച്ചു:—'ഇനിയും അസ്തമിക്കുവാൻ സമയം എത്രയോ ഉണ്ട്'.

യുവതി:—(തെല്ലു വ്യാകുലതയോടുകൂടി) നിങ്ങൾ എന്താണിങ്ങനെ പറയുന്നത്. ഞാൻ ഈ ദിവസംവരെ പുഴയിൽ ജലത്തിനായി വന്നു നിങ്ങൾ കണ്ടുകയുണ്ടായിട്ടുണ്ടോ? അതുനിങ്ങൾക്കു നല്ല നിശ്ചയമുള്ള കാര്യമല്ലേ?.

കനകം:—അതുകൊണ്ടു തന്നെയാണ് ഞാൻ നിന്നെക്കൂടി ക്ഷണിച്ചുകൊണ്ടു പോകണമെന്നു കരുതിയതു. എന്നും ഇങ്ങിനെ

ഭവനത്തിന്റെ അകത്തുതന്നെ അടച്ചുകിടക്കുകയോ? മാറു എല്ലാ പെണ്ണുങ്ങളും വെള്ളത്തിന്ന പുഴക്കരെ പോകുന്ന വിനാഴി മാത്രം അതെന്തു കാരണമോ?

യുവതി:—(വെറുപ്പോടുകൂടി) വെള്ളം കൊണ്ടുവന്നു തരുന്ന ജോലി വേറെ ചിലർക്കുള്ളതാണോ?

കനകം:—നിനക്കാരാണു വെള്ളം കൊണ്ടുവന്നു തരുവാനുള്ളത്. വേലക്ക ആളെ നിർത്തിയിട്ടുണ്ടോ?

യുവതി:—എന്റെ ഭർത്താവിന്റെ സഹോദരി കൊണ്ടുവന്നുകൊള്ളും.

കനകം:—കൊള്ളാം! കൊള്ളാം. വീട്ടിലുള്ളവരും അങ്ങിനെ ചെയ്തുവരും കന്യപ്പെണ്ണിന് അതൊന്നുംകൊണ്ടു ചെയ്യുക്കൂടാ?

യുവതി:—അതൊക്കെ പറഞ്ഞിട്ടെന്താണു പ്രയോജനം ജ്യേഷ്ഠത്തി! വെള്ളത്തിന്ന പോയ്ക്കൂടെന്ന ഭർത്താവു പ്രത്യേകം നിഷ്കർഷിച്ചിട്ടുണ്ട്. ഭർത്താവിന്റെ സ്വഭാവം നിങ്ങൾക്കു നല്ലവണ്ണം അറിഞ്ഞുകൂടെ?

കനകം ഇതിന്ന യാതൊരു പ്രത്യുത്തരവും പറയാതെ ആരെങ്കിലും കടന്നു വരുന്നുണ്ടോ എന്നു നാലുപുറവും നോക്കി ആരുമില്ലെന്നു കണ്ടു എന്തോ പറയുവാൻ ഭാവിച്ചു. എന്നാൽ ഭയാധിക്യത്താൽ അവൾ ഒന്നും മിണ്ടാതെ നിലത്തേക്കുതന്നെ നോക്കിക്കൊണ്ടുനിന്നു.

'എന്താണു ജ്യേഷ്ഠത്തി! ആലോചിക്കുന്നത്?' യുവതി ചോദിച്ചു.

'നിനക്കും സ്വാതന്ത്ര്യമുണ്ടായെങ്കിൽ—' എന്നു കനകം പറയുന്നതിന്നിടക്ക തടഞ്ഞുകൊണ്ടു യുവതി പറഞ്ഞു:—'മതി മതി. നിങ്ങൾ പറയുവാൻ ഭാവിക്കുന്ന കാര്യം എനിക്കു മനസ്സിലായികഴിഞ്ഞു'.

'അങ്ങിനെയാണെങ്കിൽ ഇപ്പോൾ നീ എന്തുചെയ്യുവാൻ പോകുന്നു?' എന്നു കനകം ചോദിച്ചു.

യുവതി കുറച്ചുനേരത്തേക്ക യാതൊന്നും ശബ്ദിച്ചില്ല. ചുണ്ടുകൾ മെല്ലെ ഇളകി കാണുകയാലും ഗണ്ഡസ്ഥലങ്ങളിൽ വിയർ

ണ്യം ഭേദിക്കുന്നതു കണ്ടും അവളുടെ ഹൃദയത്തിൽ ഏതോ ഒരു മോഹമോ പൊന്തിത്തുടങ്ങിയിരിക്കുന്നു എന്നു മനസ്സിലാകും. പെട്ടെന്നു അവളുടെ ഹൃദയം ഒന്നു നടുങ്ങി. 'ശരി. വരിക, പോകാം പോകുന്നതുകൊണ്ടു യാതൊരു ദൂഷ്യവുമില്ലല്ലൊ?' എന്നു ചോദിച്ചു യുവതി.

കനകം:—(ചിരിച്ചുകൊണ്ടു്) കുട്ടി! ശുഭാശുഭങ്ങളെ വിവേചിച്ചു പറയുവാൻ ഞാൻ ആരാണ്; വല്ല ദിവ്യദേവതയോ മറ്റോ ആണോ? ഒരു ഭർത്താവല്ല, അൻപതു ഭർത്താക്കന്മാരുണ്ടായിരുന്നാൽ തന്നെയും ഞാൻ നിശ്ചയമായും പോകും. എനിക്കു എന്റെ കാര്യമല്ലേ അറികയുള്ളു.

യുവതി:—നിങ്ങൾ വലിയ ധൈര്യശാലിനിയാണ്. എല്ലാവരും അതുപോലെയാകുമോ? (ചിരിച്ചുകൊണ്ടു്) അൻപതു ഭർത്താക്കന്മാർ വേണമെന്നാണോ നിങ്ങളുടെ മോഹം?

കനകം:—(വ്യാകുലത സ്ഫുരിക്കുന്ന ചിരിയോടുകൂടി) അങ്ങിനെ പറയുന്നതും പറഞ്ഞുകേൾക്കുന്നതുതന്നെയും മഹാപാപമാണ്. എന്നാൽ, എന്റെ മരിച്ചുപോയ ഭർത്താവിനെപ്പോലുള്ള കോടി ഭർത്താക്കന്മാർക്കു ഞാൻ അടിമയായിത്തീർന്നാലും എന്റെ പാതിവ്രത്യധർമ്മത്തിന്നൊരല്പം ഹാനിഭവിക്കുന്നതല്ല.

'നല്ല കുടുംബത്തിൽ ജനിച്ചിട്ടും ഇവളുടെ തലയിലെഴുത്തിന്റെ വൈചിത്ര്യം നോക്കുക' എന്ന് അനുതാപം ചെയ്തു അടുക്കളയിൽ കടന്നു കുടവുമെടുത്തുകൊണ്ടു യുവതി പുറത്തുവന്നു. ഏറ്റിക്കൊണ്ടു വർണ്ണവേഷത്തിന്നനുരൂപമായി ആ കുടവും കമനീയമായിരുന്നു. രണ്ടുപേരും പുഴയെ ലക്ഷ്യമാക്കി നടന്നു. വഴിയിൽ കനകം ചിരിച്ചുകൊണ്ടു പറഞ്ഞു:—അതാ എത്ര ചെറുപ്പക്കാർ നിന്റെ അഴകിനെ ആസ്വദിക്കുവാൻ കൊതിച്ചുകൊണ്ടു നില്ക്കുന്നു. നിന്റെ സൌന്ദര്യത്തെ അവർക്കൊന്നു കാട്ടിക്കൊടുക്കുക.

'പോ കുരങ്ങേ' എന്നു വളരെ ദേഷ്യത്തോടുകൂടി യുവതി കനകത്തെ നോക്കി പറഞ്ഞശേഷം ലജ്ജാഭാരത്താൽ ചുവപ്പേറിയ തന്റെ മുഖത്തെ അവൾ പെട്ടെന്നു മറച്ചു.

രണ്ടാം അദ്ധ്യായം.

അസ്തമനസൂര്യന്റെ ചെങ്കിരണങ്ങൾ വൃക്ഷശിഖരങ്ങളിൽ നിന്നും മറഞ്ഞുതുടങ്ങി. എങ്കിലും ഇരുട്ടു വ്യാപിച്ചിരുന്നില്ല. ഈ സമയത്തു കനകവും അവളുടെ കൂട്ടുകാരിയും കുടത്തിൽ വെള്ളവും നിറച്ചുകൊണ്ട് അവരുടെ ഗൃഹങ്ങളിലേക്കു മടങ്ങുകയായിരുന്നു. അവർക്കു കടന്നുപോകേണ്ട വഴിക്കരികിൽ ഒരിടത്തു ഒരു രമ്യമായ ഉദ്യാനമുണ്ടായിരുന്നു. കിഴക്കെ ബംഗാളത്തിൽ ഇത്തരം മനോമോഹനമായ ഉദ്യാനങ്ങൾ വളരെ അപൂർവ്വമായിരുന്നു. അതിലെ വിവിധങ്ങളും സൗരഭ്യവാഹിനികളുമായ പുഷ്പസമൂഹങ്ങൾ ആരുടെയും നയനങ്ങളെ ആകർഷിച്ചിരുന്നു. ആ വിസ്തീർണ്ണമായ ഉദ്യാനത്തിന്റെ മദ്ധ്യത്തിൽ ഒരു ശുദ്ധജലതടാകവും അതിന്റെ പാർശ്വഭാഗങ്ങളിൽ തഴച്ചുവളർന്നിരുന്ന പച്ചപ്പുല്ലുകളുമുണ്ടായിരുന്നു. അവിടവിടെ വിവിധങ്ങളായ വൃക്ഷങ്ങളും അവയിൽ പലതിന്നും വൃത്തത്തിലും ചതുരത്തിലും അടിത്തറകളും കെട്ടിയിരുന്നതു വിശ്രമാർത്ഥികൾക്കു വളരെ ഉപകാരപ്രദങ്ങളായിരുന്നു. ഇതിനും പുറമെ വെളിസ്ഥലങ്ങളിൽ പൂച്ചെടികളുടെ ഇടയ്ക്കായി അങ്ങിങ്ങ് ആളുകൾക്കിരിക്കത്തക്ക സൗകര്യത്തിൽ കൽത്തറകളും കെട്ടിയിരുന്നു. ഇതിൽ ഒന്നിന്റെ സമീപത്തായി രണ്ടുപേർ നിന്നു സംസാരിക്കുന്നുമുണ്ടായിരുന്നു.

ഇവരിൽ മുതിർന്ന ആൾക്കു ഉദ്ദേശം മുപ്പതിലധികം വയസ്സു പ്രായം വരും. പരുപരുത്തതും ഉയരമേറിയതുമായ ശരീരത്തോടു കൂടിയ ആളായിരുന്നു അയാൾ. നിറം നല്ല കറുപ്പ്. കാഴ്ചയിൽ ബലിഷ്ഠങ്ങളായി തോന്നിയിരുന്നെങ്കിലും അയാളുടെ അവയവങ്ങളിലൊന്നിലും അഴകെന്നുള്ളതു ഉണ്ടായിരുന്നില്ല. മുഖത്തിൽ ദർശിക്കുന്ന ഏതൊരു മനുഷ്യനും പ്രഥമ വീക്ഷണത്തിൽ തന്നെ അയാളിൽ വെറുപ്പു ജനിപ്പിക്കുമായിരുന്നു. ഒരു ഢാക്കാവേഷ്ടി ഉടുത്തിട്ടുണ്ട്. മറ്റൊരു ഢാക്കാമൽ കൊണ്ടുള്ള തലപ്പാവ് അയാളുടെ ശിരസ്സിനെ മിക്കവാറും വേഷ്ടിച്ചിരുന്നു. ആ ശ്വേത കുപ്പായത്തെ ഉളച്ചുകൊണ്ടു അയാളുടെ കറുപ്പുനിറം പുറമെ വ്യാപിച്ചി

രുന്നു. ഷർട്ടിനിടയിൽ കൂടിത്തന്നെ അയാൾ അണിഞ്ഞിരുന്ന തങ്കനിർമ്മിതമായ രക്ഷായന്ത്രവും പുറത്തേക്കു തുറിച്ചു നോക്കിക്കൊണ്ടിരുന്നു. അയാൾ കഴുത്തിൽ അണിഞ്ഞിരുന്ന സ്വർണ്ണച്ചെയിൻ കണ്ണികളിൽ, നന്ദാപഞ്ചമത്തെ ചുറ്റിയിരുന്ന വാസുകിയുടെ സ്വാരസ്യവും ജനിപ്പിച്ചിരുന്നു. കുപ്പായത്തിൽ, സ്വർണ്ണച്ചങ്ങലയാൽ ബന്ധിച്ചിരുന്ന സ്വർണ്ണക്കുടുക്കുകളും പിടിപ്പിച്ചിരുന്നു. കൈവിരലുകളും പത്തിലും സ്വർണ്ണമോതിരങ്ങളും അണിഞ്ഞിരുന്നു. ഇതിനും പുറമേ, തന്റെ ബ്രാഹ്മണ്യം എന്നു സംശയമുദിപ്പിക്കുന്ന പതുത്ത പൂണൂൽ പടിയും ഒരു ഭാഗവുമുണ്ടായിരുന്നു. അയാളുടെ പാദസ്പർശം ഭൂമിയെ അശുദ്ധീകരിക്കുമോ എന്നു ശങ്കിച്ചിട്ടോ എന്തോ അവകളെ രണ്ട് ഇംഗ്ലീഷ് ഷൂസുകളാൽ മറയ്ക്കപ്പെട്ടിരുന്നു.

ഇതരനാകട്ടെ അതി സുഭഗൻ. പ്രായം ഏകദേശം ഇരുപത്തിരണ്ടു വയസ്സുമുണ്ടാകും. അയാളുടെ സുകുമാര കളേബരം കായികാഭ്യാസത്താലോ എന്തോ ബലിഷ്ഠമായിരുന്നു. സാമാന്യ വസ്ത്രങ്ങളും മാത്രമേ അയാൾ അണിഞ്ഞിരുന്നുള്ളു. ഒരു മോതിരമല്ലാതെ അയാൾ മറ്റാഭരണങ്ങളൊന്നും അണിഞ്ഞിരുന്നില്ല.

മൂത്തയാൾ ഇളയ ആളെ നോക്കി ചോദിച്ചു:—'മാധവാ! വീണ്ടും കൽക്കത്ത കാണുന്നതു അതിയായ ആഹ്ലാദം ജനിപ്പിക്കുന്നതുപോലെ തോന്നുന്നുവല്ലോ. എന്താണ് കാരണം?'

മാധവഘോഷ്:—അതിശയമായോ? മധുർ ജ്യേഷ്ഠാ! കൽക്കത്തയെപ്പറ്റി എനിക്കു തോന്നുമെങ്കിൽ എന്തുകൊണ്ട് അങ്ങേക്കു രാധാഗഞ്ചിൽ അതിന്മാത്രമെന്നു പറഞ്ഞുകൂടാ?

മധുർഘോഷ്:—അതെങ്ങിനെ?

മാധ:—എങ്ങിനെയായോ? നിങ്ങൾ ഈ രാധാഗഞ്ചിലെ പരിശുദ്ധവായുവിൽ വളർന്നവരും. അതുകൊണ്ട്, രാധാഗഞ്ച് അങ്ങേക്കു വളരെ പിടിച്ചിരിക്കുന്നു. ഞാനാകട്ടെ കൽക്കത്താപട്ടണത്തിലെ ദുർഗ്ഗന്ധപരിപൂരിതമായ വായുവിൽ ജീവിച്ചവൻ. അതുകൊണ്ട് കൽക്കത്താ എനിക്കു വളരെ പിടിച്ചിരിക്കുന്നു.

മധുർ:—ഉദ്യാനം മാത്രമോ? പട്ടണത്തിലെ മേടകളിൽ വിളങ്ങുന്ന ഏലികളെല്ലാ; പുഷ്പങ്ങളെല്ലാ? ഹാ! ആ സുഖമുണ്ടോ ഭവനക്കൂടി ലഭിക്കുന്നു!

മാധവ:—(ചിരിച്ചുകൊണ്ട്) ആ സുഖത്തിനു വേണ്ടിയല്ല ഞാൻ കൽക്കത്താ ജീവിതം വരിച്ചത്. എനിക്കവിടെ മററു ജോലിയുണ്ടായിരുന്നു.

മധുർ:—എന്താണങ്ങിനത്തെ ഒരു ജോലി അവിടെ? പുതിയതരം കവിതകളും, വണ്ടികളും, പൂച്ചട്ടികളും ഇതര വസ്തുക്കളും, പണം വ്യയം ചെയ്യൽ, പരിഷ്കാരികളായ ചങ്ങാതികളൊത്തു കൂടിക്കഴിക; ശൃംഗാരലീലകളും ചെയ്യുക—ഇതൊക്കെയല്ലേ. എന്താണ് വായ് പിളർന്നുകൊണ്ട് അങ്ങോട്ടു സൂക്ഷിച്ചു നോക്കുന്നത്. നീ ഇതുവരെ കനകത്തിനെ കണ്ടിട്ടു തന്നെയില്ലേ? അവളൊന്നിച്ചു വെള്ളത്തിനെക്കൊണ്ടുവരുന്നല്ലോ. അവളും എവിടെയുള്ളവളും. ഇവിടെ എങ്ങിനെ വന്നു? ആകാശത്തിൽനിന്നും ഇറങ്ങിവന്നവളോ?—കണ്ടാൽ ഒട്ടും തരക്കേടില്ല. അവളും ആര്?

മാധവഘോഷിന്റെ മുഖം പെട്ടെന്നു വൈവർണ്യമടഞ്ഞു. എന്നാൽ, അയാൾ പെട്ടെന്നു സംഭാഷണവിഷയം മാററിക്കളഞ്ഞു. 'ഹാ കനകത്തെ നോക്കുക. എത്രതന്നെ കഷ്ടപ്പാടുകളും അനുഭവിച്ചിട്ടും അവൾ ചിരിച്ച മുഖത്തോടുകൂടിത്തന്നെ സദാപി കാണപ്പെടുന്നു'. എന്നു പറഞ്ഞു.

മധുർ:—അതു ശരിതന്നെയാണ്. അവളുടെ കൂടെയുള്ളവൾ ആർ? അതു പറക.

മാധവ:—അതോ എനിക്കു നിശ്ചയമില്ല. അവളുടെ ശിരോവേഷ്ടനം വലിച്ചുനീക്കി ആളെ നോക്കി അറിയുവാൻ എനിക്കു സാധിക്കുമോ?

കനകവും അവളുടെ കൂട്ടുകാരിയും പുഴയിൽനിന്നും വെള്ളവും കോരിക്കൊണ്ടു ഗൃഹത്തിലേക്കു മടങ്ങിവരുന്ന സമയമായിരുന്നു ഇത്. കനകത്തെ അദ്ദിക്കിൽ എല്ലാവരുമറിയും. യുവതിയെ ആ യുവാക്കന്മാർക്കു മനസ്സിലായില്ല. അവളുടെ രൂപലാവണ്യവും

മനോഹര നടത്തവും മാധവഘോഷിനേയും ധൈര്യഘോഷിനേയും അതിശകടനാകർഷിച്ചു. ഇരുവരും അവളെത്തന്നെ ഉററു നോക്കിക്കൊണ്ടുനിന്നു.

ഇതേ തരുണത്തിൽ ഒരു മന്ദപവനങ്ങൾ ആ ശിരസ്സിൽ ധരിച്ചിരുന്ന വസ്ത്രാഞ്ചലങ്ങളിൽ വീശിയടിച്ചു. അപ്പോൾ യുവതി, വെള്ളം കോരി കുടത്തിൽ എടുത്തു നടന്നു ശീലമില്ലാതിരുന്നതിനാൽ അരക്കെട്ടിൽനിന്നും ഇളകിത്തുടങ്ങിയ ജലകുംഭത്തെ നിലത്തു വീഴ്ത്താതെ യഥാസ്ഥാനത്തുറപ്പിക്കുവാൻ വേണ്ടി വസ്ത്രാഞ്ചലത്തിൽ പിടിച്ചിരുന്ന കൈ എടുക്കുകയും അതേ തരുണത്തിൽ വസ്ത്രം കാററിൽപറന്നു തലയിൽനിന്നും നീങ്ങുകയും ചെയ്തു. അവളുടെ മുഖം ദർശിച്ചമാത്രയിൽ മാധവഘോഷ് അത്യന്തം അതിശയിച്ചുപോയി. അപ്പോൾ ധൈര്യഘോഷ് ചോദിച്ചു:—'അതാ ഇപ്പോൾ നല്ലവണ്ണം നോക്കുക. അവൾ ആരാണെന്നു നിനക്കറിയാമൊ?'

'അറിയാം'

'അറിയാമൊ? നീ അറിയുമെങ്കിൽ ഞാൻ എന്തുകൊണ്ടറിയുകയില്ല? ഞാനാണെങ്കിൽ ഇവിടെ സ്ഥിരമായി പാർക്കുന്നവൻ. നീയോ അന്യനാട്ടിൽനിന്നും ഇപ്പോൾ വന്നവൻ. നിനക്കറിയുമെന്നും ഞാനറിയുകയില്ലെന്നും വന്നതിൽ ആശ്ചര്യപ്പെടുന്നു. അറിയുമെങ്കിൽ അവൾ ആരെന്നു വേഗം പറയുക'

'എന്റെ ജ്യേഷ്ഠത്തി'

'നിന്റെ ജ്യേഷ്ഠത്തിയോ? രാജമോഹനന്റെ ഭാര്യയോ?'

'അതെ.'

'ഞാൻ ഇതേവരെ ഇവളെ കണ്ടിട്ടു ഇല്ല.'

'എങ്ങിനെയാണ് കാണുക. അവൾ ഒരിക്കലും വീട്ടുവിട്ടു പുറത്തിറങ്ങാറില്ല'

'എന്നാൽ ഇപ്പോൾമാത്രം എന്തുകൊണ്ടിറങ്ങി?'

'എനിക്കെങ്ങിനെ അറിയാം?'

'ആകട്ടെ ആൾ എങ്ങിനെ?'

'നിശ്ചയമില്ല. നിങ്ങൾ കണ്ടില്ലേ. നല്ല രൂപവതി.'

'നിന്നോടതല്ല ചോദിച്ചത്. പ്രകൃതം എങ്ങിനെ എന്നാണ്'.

'പ്രകൃതം എങ്ങിനെ എന്നുവെച്ചാൽ?'

'എടാ, ശനിപിടിച്ചവനെ? നി ഇത്ര മറയനാണൊ. കോളെജിൽ പഠിച്ചു പഠിച്ചു കട്ടം ബുദ്ധിയില്ലാതായൊ? ഞാൻ ചോദിച്ചതെന്തെന്നാൽ അവളുടെ നടവടി—'

മാധവഘോഷ് പുരികം ചുളിക്കുന്നതു കണ്ടപ്പോൾ മധുർഘോഷ് സംഭാഷണം പെട്ടന്നു നിൎത്തി.

മാധവഘോഷ് ദേഷ്യത്തോടുകൂടി പറഞ്ഞു:—'നിങ്ങൾ ഇങ്ങിനെ 'പച്ചയിൽ' ചോദിക്കുന്നതിന്റെ അൎത്ഥം മനസ്സിലാകുന്നില്ല. വഴിയിൽ കൂടിപ്പോകുന്ന കുലസ്ത്രീകളെപ്പറ്റി ഇങ്ങിനെ വ്യാമോഹിതനായി ചോദിക്കുന്നത് അപമൎയ്യാദയാണ്.'

'ഞാൻ ഔദ്ധത്യമതൊന്നും പറഞ്ഞിട്ടില്ല. വല്ലതും രണ്ടുമൂന്നു ഇംഗ്ലീഷ് പടിപ്പു പഠിച്ചാൽ ഇപ്പോഴത്തെ ചെറുപ്പക്കാർ വലിയ ധാൎമ്മികരായി രൂപംമാറും. ജ്യേഷ്ഠത്തിയെപ്പറ്റിപ്പോലും ചോദിച്ചുകൂടെന്നാണൊ പറയുന്നത്? എന്നാൽ മുത്തശ്ശിയെപ്പറ്റിയായാലൊ? അതൊക്കെ പോകട്ടെ. നി മാറുവരെ പരിഭവിക്കണ്ട. ഗൌരവഭാവം ഉപേക്ഷിക്കുക. നല്ലൊരു പെൺകുട്ടി. ആ കോമളി രാജ്യമോഹനനാണൊ ഈ മാതിരി കോമളക്കുട്ടികളെ നല്കുക. കാണുന്നവർ പരിഹസിക്കുകയില്ലേ?

'എല്ലാം വിധിപോലെ മാത്രമേ നടക്കുകയുള്ളൂ.'

രണ്ടുപേരും കുറച്ചുനേരം പലതും സംസാരിച്ചശേഷം അവരവരുടെ ഗൃഹങ്ങളിലേക്കുപോയി.

മൂന്നാം അദ്ധ്യായം.

കനകവും യുവതിയും സാവധാനത്തിൽ ഗൃഹത്തിലേക്കു വരികയായിരുന്നു. അന്യപുരുഷന്മാരെ ദൎശിക്കുന്നതിലും അവർ കേൾക്കെ സംസാരിക്കുന്നതിലും യുവതികൾ അതീവ ലജ്ജയുള്ളവരായിരുന്നു. അവർ ഒന്നും സംസാരിക്കാതെ മൌനം ഭജിച്ചതിനാൽ കു-

നകവും യാതൊന്നും സംസാരിച്ചില്ല. എന്നാൽ കനകത്തിന്നു അധികനേരം നാവടക്കിവച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുക വശമില്ലതാനും. ഇരുവരും വീട്ടിന്നടുത്തു സമീപിച്ചു. അവിടെയെങ്ങും അന്യരാരുമില്ലെന്നു കണ്ടപ്പോൾ യുവതി സംസാരിക്കുവാൻ തുടങ്ങി.

'ദുഷ്ടത്തി! ഒരു ധൃഷ്ടനായ പയ്യൻ എനിക്കു വരുത്തിവെച്ച അപമാനം നിങ്ങൾ കണ്ടില്ലേ?'

'നീ നിൻ്റെ സഹോദരിയുടെ ഭർത്താവിനെ കാണുകയുണ്ടായില്ലേ? അപ്പോൾ ഒരു കാററടിച്ചില്ലായിരുന്നെങ്കിൽ എല്ലാ നിനക്കെങ്ങിനെ സാധിക്കുമായിരുന്നു?'

'അദ്ദേഹത്തൊന്നിച്ചു മറെറാരാളെ കണ്ടുവല്ലോ—'

'എന്ത്, നീ അദ്ദേഹത്തെ അറിയുകയില്ലേ. അദ്ദേഹമാണ് ശപ്യൂർബാബു.'

'ഞാൻ അദ്ദേഹത്തെ എപ്പോൾ കാണുവാനാണ്. എൻ്റെ അനുജത്തിയുടെ 'ഭർത്താവിൻ്റെ വലിയച്ഛൻ്റെ മകനല്ലേ?'.

'അതെ, അതെ.'

'എനിക്കു വളരെ ലജ്ജയായിരിക്കുന്നു. ഈ വർത്തമാനമൊന്നും നിങ്ങൾ ആരോടും പറയരുത്.'

'ഇല്ലില്ല. നീ തെരുക്കി നീക്കി മുഖത്തെ എല്ലാവർക്കും കാട്ടിക്കൊടുത്തു എന്നു പറയുവാൻ പോകയാണു.' എന്നു പരിഹാസമായി പറഞ്ഞു കനകം പുഞ്ചിരിച്ചു.

'നിങ്ങൾ ഒരു പക്ഷേ ഇങ്ങിനെതന്നെ പറഞ്ഞേക്കാനും മടിക്കുകയില്ല. ഇതു ഞാൻ അറിഞ്ഞിരുന്നുവെങ്കിൽ നിങ്ങളോടുകൂടി വരികയില്ലായിരുന്നു.' എന്നു കോപാവേശത്തിൽ പറഞ്ഞു.

കനകം വീണ്ടും ചിരിച്ചു. അതുകണ്ടു യുവതി പറഞ്ഞു:— 'നിങ്ങളുടെ ചിരി എനിക്കു വിശ്വാസം തോന്നിക്കുന്നില്ല. ഭഗവാനേ! ഇതെന്തൊരു ധൃഷ്ടയാണ്'. ഇത്രയും ഉദ്വേഗത്തോടുകൂടി പറഞ്ഞ ശേഷം അവൾ നാലുദിക്കിലും നോക്കിയശേഷം തൻ്റെ വീട്ടിലേക്കു കടന്നു.

അവൾ ഇത്ര ഭയപ്പെടുവാനുള്ള കാരണം എന്തായിരിക്കുമെന്നു കനകം ചിന്തിച്ചു. വീട്ടുവാതുക്കൽ സംഹാരരുദ്രനെപ്പോലെ രാജമോഹൻ നില്ക്കുന്നുണ്ടായിരുന്നു. അതുകണ്ടു കനകം തൻ്റെ കുട്ടി

കാരിയുടെ കണ്ണിന്നതിൽപറഞ്ഞു:—'കാര്യം പററിപ്പോയി. ഇനി ഭയങ്കരമായ ഫലംതന്നെ സംശയമില്ല. ഭയപ്പെടേണ്ട. ഞാൻ കൂടി നിങ്ങളോടൊന്നിച്ചുവരാം. എന്തെങ്കിലും സഹായം അനുകൂലം നിങ്ങൾക്കായിട്ടെന്നും വരാം.'

'വേണ്ടാ, വേണ്ട. വരുന്നതൊക്കെ ഞാൻ സഹിച്ചുകൊള്ളാം. നിങ്ങൾകൂടി ഉണ്ടായിരുന്നാൽ ഒരു പക്ഷേ അദ്ദേഹത്തിനുണ്ടാകാവുന്ന അല്പ ധൈര്യംകൂടി നഷ്ടപ്പെട്ടു എന്നും വന്നേക്കാം. നിങ്ങൾ നിങ്ങളുടെവീട്ടിലേക്കു പൊയ്ക്കൊള്ളുക.' എന്നു പറഞ്ഞു രാജമോഹനൻെറ ഭാര്യ.

കനകം മറെറാരുമാർഗ്ഗമായി അവളുടെ വീട്ടിലേക്കു പോയി. അവളുടെ കൂട്ടുകാരി തൻെറ ഗൃഹത്തിനുള്ളിൽ പ്രവേശിച്ചപ്പോൾ ഭർത്താവായ രാജമോഹനൻ യാതൊന്നും ശബ്ദിച്ചില്ല. അവൾ ജലകുംഭത്തെ അടുക്കളയിൽ ഒരു ഭാഗത്തു കൊണ്ടുചെന്നുവെച്ചു. അവൾ മുറിക്കകത്തേക്കു കടന്നപ്പോൾ രാജമോഹനൻ മെല്ലെ അവളെ അനുഗമിച്ചു. അവൾ കുടം താഴത്തുവച്ചു നിവർന്ന മാത്രയിൽ ആയാൾ അവളെ നോക്കി സഗൗരവം 'അവിടെനില്ക്കു' എന്നു ഗർജ്ജിച്ചു. അനന്തരം ആയാൾ ആ കുടത്തിലുണ്ടായിരുന്ന വെള്ളം മുഴുവൻ നിലത്തു മറിച്ചു. ആയാൾക്കു വളരെ വൃദ്ധയായ ഒരു അമ്മായിയുണ്ടായിരുന്നു. പാചകവൃത്തി മുഴുവൻ നിർവ്വഹിച്ചുവന്നതും അവൾ തന്നെയായിരുന്നു. രാജമോഹനൻ വെള്ളം മുഴുവൻ നിലത്തു ചരിച്ചുകളയുന്നതു കണ്ട വൃദ്ധ 'നീ എന്തിനാണുണ്ണീ ആ വെള്ളം മുഴുവൻ പാഴാക്കി കളയുന്നതു്? ഇവിടെ ഇഷ്ടംപോലെ വെള്ളം കൊണ്ടുവന്നു തരുവാൻ നീ ആളെ ആക്കിയിട്ടുണ്ടോ?' എന്നു ദേഷ്യപ്പെട്ടു ചോദിച്ചു.

'ഒരേടത്തു മിണ്ടാതിരുന്നുകൊള്ളുവിൻ കിഴട്ടുശവമേ' എന്നു പറഞ്ഞുകൊണ്ടു കോപാവേശത്തോടുകൂടി ആയാൾ ആ ഒഴിഞ്ഞ കുടം വലിച്ചു ദൂരത്തെറിഞ്ഞു. പത്നിയെപ്പററി അളവററ ദേഷ്യം ആയാൾക്കുണ്ടായിരുന്നു. എന്നാൽ അതൊന്നും പുറത്തു കാണിക്കാതെ ആയാൾ വളരെ നയമായി അവളുടെ സമീപമെത്തു 'നീ ഇതുവരെ എവിടേക്കു പോയിരിക്കയായിരുന്നു?' എന്നു ചോദിച്ചു.

അവൾ ധൈൎയ്യമവലംബിച്ചുകൊണ്ടു സാവധാനത്തിൽ പറഞ്ഞു:—'ഞാൻ വെള്ളം കൊണ്ടുവരുവാൻ പോയിരിക്കയായിരുന്നു'. ഭൎത്താവു പറഞ്ഞ സ്ഥലത്തുനിന്നും ലേശവും നീങ്ങാതെ സധൈൎയ്യം അവൾ അവിടെത്തന്നെ നിന്നു.

'ഓഹോ, വെള്ളം കൊണ്ടുവരുവാനോ? ആരോടു ചോദിച്ചിട്ടു പോയി?' എന്നു് ഭൎത്താവു പരിഹാസസ്വരത്തിൽ ചോദിച്ചു.

'ആരോടും ചോദിച്ചിട്ടല്ല പോയതു്'.

'ഞാൻ എത്രയോ പ്രാവശ്യം നിന്നോടു് വീടുവിട്ടു പുറത്തു പോകരുതെന്നു പറഞ്ഞിട്ടില്ലേ?'.

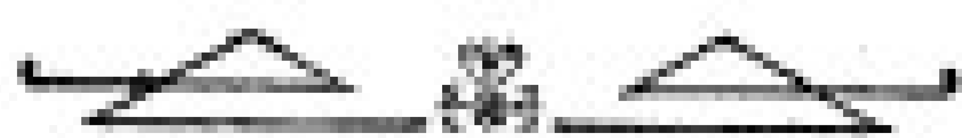
'ഉവ്വ്'.

'ഛ്ല ചോട്ടു! പിന്നെ നീ ആരുടെ അനുമതിപ്രകാരം പോയി?' 'ഞാൻ അമ്മയുടെ പതിവി. (അവളുടെ മുഖം വിളറി. തൊണ്ട ഇടറി) പോയതുകൊണ്ടു വലിയ ദോഷമൊന്നും ഉണ്ടാകാനില്ലെന്നു കരുതി മാത്രം പോയതാണ്'.

ഈ സാഹസവചനം രാജശേഖരന്റെ കോപത്തിനു മാറു വൎദ്ധിപ്പിച്ചു. 'നിന്നെ എത്രയോ പ്രാവശ്യം ഞാൻ വിലക്കിയിരിക്കുന്നു' എന്നയാൾ അത്യുച്ചത്തിൽ പറഞ്ഞുംകൊണ്ടു തന്റെ ദൈവസ്സ്ഥാനമായ കരത്താൽ അവളുടെ മൃദുലമായ ഒരു കരത്തിൽ ബലമായി പിടിച്ചുവലിച്ചുകൊണ്ടു മററേ കൈ വലിച്ചു അടിക്കുവാൻ ഓങ്ങി. ഈ ക്ഷണത്തിൽ അവൾ യാതൊന്നും പറയുവാൻ ശക്തയല്ലാതെ സംഭ്രമസമന്വിതം അവിടെത്തന്നെ നിന്നു. അയാളുടെ പിടിയിൽനിന്നും വിമുക്തയാകുവാനും അവൾ ഉദ്യമിച്ചില്ല. എന്നാൽ, തന്നെ നിൎദ്ദയം പ്രഹരിക്കുവാൻ ഓങ്ങുന്ന അയാളുടെ മുഖത്തു അവൾ തന്റെ ദയനീയ ദൃഷ്ടിശരത്തെ പ്രയോഗിച്ചു. അവളുടെ ആ നോട്ടം അവന്റെ കഠിനഹൃദയത്തെ തെല്ലു് ആൎദ്രമാക്കി തീൎത്തു. അയാളുടെ ആ ഓങ്ങിയ കരം മന്ത്രശക്തിയാലെന്നവണ്ണം നിശ്ചേഷ്ടം നിലകൊണ്ടു. അല്പനേരം അവൾ മൌനിയായി നിന്നശേഷം പതിയുടെ കരത്തിൽനിന്നും പിടിവിടുത്തി. എന്നാൽ, അടുത്ത നിമിഷത്തിൽ തന്നെ അയാൾ അവളെ നോക്കി ഗൌരവപൂൎവ്വം 'നിന്നെ ഞാൻ വെറുതെ വിടുമെന്നു ധരിക്കേ. അടിച്ചു തകൎക്കുന്നുണ്ടു്' എന്നു പറഞ്ഞു.

അപ്പോഴും ആ നിരപരാധിനിയായ അബല യാതൊരു പ്രത്യുത്തരവും വദിച്ചില്ല. അവളുടെ നയനങ്ങളിൽ നിന്നും അശ്രുകണങ്ങൾ മാത്രം ധാരധാരയായി പ്രവഹിച്ചു. അല്പ സമയത്തിനുള്ളിൽ അവൾ അനുഭവിക്കുന്ന ഹൃദയവേദനയാൽ ആ കഠിന ഹൃദയന്ന് അനുതാപം ജനിച്ചു. തനിക്കിനിയും അവളെ പ്രഹരിക്കുവാൻ അയാൾക്കു മനസ്സു വന്നില്ല. എന്നാൽ, ശകാരവർഷംകൊണ്ടു അവളെ അലട്ടിക്കൊണ്ടിരുന്നു. കടുനാരാചമെന്നവണ്ണം അയാൾ തന്നിൽ പ്രയോഗിച്ചുകൊണ്ടിരുന്ന വാക്ശരങ്ങൾ മുഴുവൻ അവൾ സധൈര്യം സഹിച്ചു.

രാജമോഹനന്റെ രൗദ്രഭാവം ക്രമേണ കുറഞ്ഞുതുടങ്ങി. ഈ അവസരത്തിലാണ് അയാളുടെ വൃദ്ധയായ അമ്മായിക്കു തെല്ലു ധൈര്യം കൈവന്നതു്. അവർ തന്റെ മരുമകന്റെ പത്നിയുടെ കൈക്കു പിടിച്ചു ദൂരത്തൊരിടത്തേക്കു കൊണ്ടുപോയി. പോകും വഴി അവർ മരുമകനെ കുറെ ശകാരിക്കുകയും ചെയ്തു. രാജമോഹനൻ അതിനൊന്നും വിപരീതം ഭാവിച്ചുകാണായ്കയാൽ കിഴവിക്കു വളരെ സന്തോഷമായി. അവർ രാജമോഹനന്റെ പത്നിയെ വളരെ ശാന്തവാക്കുകൾ പറഞ്ഞു ആശ്വസിപ്പിച്ചു തുടങ്ങി. ഇതൊന്നും കേൾക്കുവാൻ തനിക്കിഷ്ടമില്ലെന്നുള്ള നാട്യത്തിൽ അയാൾ വീടുവിട്ടു പുറത്തിറങ്ങിപ്പോകുകയും ചെയ്തു.

നാലാം അദ്ധ്യായം.

കഴിഞ്ഞ അദ്ധ്യായങ്ങളിൽ പരിചയപ്പെട്ടിട്ടുള്ളവരുടെ പൂർവ്വകഥകളെക്കുറിച്ചു് ഇനി നമുക്കു തെല്ലാരായാം.

ബംഗാളിലെ പല ജമിന്ദാർമാരും വളരെ താഴ്ന്നപടിയിൽ നിന്നും ഉയർന്നുവരാണെന്നുള്ളതു പ്രസിദ്ധമായ സംഗതിയാണ്. കിഴക്കെ ബംഗാളത്തിൽ ഒരു പ്രബലനായ ജമിന്ദാരുണ്ടായിരുന്നു. അന്നു് അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഒരു വേലക്കാരനായിരുന്ന വംശീവാദൻ ഘോഷ് എന്നൊരുവനല്ലാതെ ആ കുടുംബത്തിൽപെട്ട ആരും

ഇന്നു ജീവിച്ചിരിക്കുന്നില്ല. എന്നാൽ ജമീന്ദാർ ജീവിച്ചിരുന്ന കാലത്തു അദ്ദേഹത്തിന് അത്യധികമായ ധനമുണ്ടായിരുന്നു. വാർദ്ധക്യമായിട്ടും അദ്ദേഹത്തിനു സന്താനമൊന്നുമില്ലാതിരുന്നതിനാൽ രണ്ടാമതൊരു ചെറുപ്പക്കാരിയെക്കൂടി അദ്ദേഹം വിവാഹം ചെയ്തു. എന്നാൽ രണ്ടാമത്തെ ഭാര്യയിലും സന്താനമൊന്നുമുണ്ടായില്ല. സപത്നികൾ തമ്മിൽ സദാ പോരുതുടങ്ങി. വൃദ്ധനായ ജമീന്ദാർക്കു രണ്ടാമത്തെ ഭാര്യയിലായിരുന്നു കൂടുതൽ സ്നേഹമുണ്ടായിരുന്നതു. ഇങ്ങിനെയിരിക്കെ ഒരു ദിവസം മൂത്തപത്നി പരലോകം പ്രാപിച്ചു. ജമീന്ദാർക്കും, വാത്സല്യഭാജനമായ ഇളയപത്നിക്കും ഈ സംഭവം കൂടുതൽ സന്തോഷത്തെ ജനിപ്പിച്ചു. എങ്കിലും അദ്ദേഹം ആദ്യപത്നിയുടെ വിയോഗത്തിൽ പരിതപിക്കാതിരുന്നില്ല. 'ഞാനും അവളെപ്പോലെ ഒരു ദിവസം മരിക്കേണ്ടിവരും. മരണത്തിൽ ഞാൻ ഒട്ടും ഖേദിക്കുന്നില്ല. എന്നാൽ എന്റെ വൻപിച്ച ദ്രവ്യമെല്ലാം ഇവൾക്കുതന്നെ ലഭിക്കുമല്ലോ' എന്നു ഒരു ദിവസം പറയുകയുണ്ടായി. വസ്തുതഗ്രഹിച്ചു ഇളയ പത്നി ജമീന്ദാരുടെ മനത്തെ കുറെ കഴിഞ്ഞുവെങ്കിലും അവൾ അദ്ദേഹത്തെ നയത്തിൽ പാട്ടിലാക്കി. അതിന്റെ ഫലമായി ജമീന്ദാർ തന്റെ വസ്തുവകകൾ മുഴുവൻ വിററു പണമാക്കി സർവ്വസ്വത്തുക്കളും അവൾക്കു കൊടുത്തു. കരുണാമയി എന്നു പേരായ അവൾ തീവ്ര ബുദ്ധിമതിയുമായിരുന്നു. ഇപ്പോൾ ജമീന്ദാരുടെ സമ്പാദ്യം മുഴുവൻ തന്റെ ഇരുമ്പുപെട്ടിയിലുമായി. ഇങ്ങിനെയിരിക്കെ ഏറെത്താമസിയാതെ വൃദ്ധൻ മരണം പ്രാപിച്ചു. കരുണാമയിക്കിപ്പോൾ വൻപിച്ച സ്വത്തുണ്ട്; ബുദ്ധിശക്തിയുണ്ട്; നല്ല യൌവനവുമുണ്ട്. യാതൊരു ഫലവുമില്ലാതെ തന്റെ യൌവനത്തെ നശിപ്പിക്കേണ്ടിവരുന്നുവല്ലോ എന്ന് അവൾ ചിന്തിക്കുവാൻ തുടങ്ങി.

ഭഗവാൻ ശ്രീരാമൻ സീതാവിയോഗത്തിനു ശേഷം തന്റെ അടക്കവയ്യാത്ത വിരഹദുഃഖത്തെ പരിഹരിക്കുവാനായി സീതയുടെ ഒരു വിഗ്രഹമുണ്ടാക്കിച്ചു വച്ചു. അതു കണ്ടു ആശ്വസ്തനായി. അതുപോലെ കരുണാമയിക്കും എന്തുകൊണ്ട് തന്റെ ഭർത്താവിന്റെ ഒരു വിഗ്രഹമുണ്ടാക്കിച്ചുവച്ചു അതു കണ്ടു ദുഃഖപരിഹാരം

നേടിക്കൂടാ? എന്നാൽ, ശ്രീരാമൻ ജീവനില്ലാത്ത ഒരു വിഗ്രഹത്തെ ഇഷ്ടപ്പെട്ടപ്പോൾ അവളാകട്ടെ ഒരു സജീവ വിഗ്രഹത്തെയാണു കാമിച്ചത്. 'ഭർത്താവില്ലാത്ത ജീവിതം തന്നെ എന്തു ജീവിതമാണ്. എന്തിനാണെങ്കിൽ നല്ല യൗവനം. ധനത്തിനും കുറവില്ല' എന്നിങ്ങിനെ അവൾ പലതും ചിന്തിച്ചശേഷം തന്റെ ഭർത്താവിന്റെ പരിചാരകനായിരുന്ന മേൽപറഞ്ഞ വംശീവാദൻ മുതലായിനെ തന്റെ ഭർത്താവായി തിരഞ്ഞെടുത്തത്. തന്റെ സകലതും അയാളിൽ സമർപ്പിക്കുകയും ചെയ്തു. അതുവരെ കേവലമൊരു പരിചാരകനായിരുന്ന വംശീവാദൻ പെട്ടെന്നു പ്രഭു പദത്തിലേക്കു ആരോഹണം ചെയ്യപ്പെട്ടു.

യമന്റെ ദൃഷ്ടിയിൽ വലിപ്പച്ചെറുപ്പമെന്നതില്ലല്ലോ. എല്ലാം സമം തന്നെ. അധികദിവസം കഴിയും മുമ്പേ കരുണാമയി തന്റെ ഭർത്താവിനെ അനുഗമിച്ചു. ആദ്യം ചെറിയതൊരു ജ്വരത്തിന്റെ ലക്ഷണമാണവളിൽ കണ്ടത്. ക്രമത്തിൽ അതു വർദ്ധിച്ചു മരിക്കുകയും ചെയ്തു. അവളുടെ പണത്തെ മോഹിച്ചു വംശീവാദൻ അവളെ വിഷംകൊടുത്തു കൊന്നതാണെന്നാണു ജനസംസാരമുണ്ടായത്. കാര്യം എങ്ങിനെയായാലെന്ത്? കരുണാമയി കാലധർമ്മം പ്രാപിച്ചു.

വംശീവാദൻ, കരുണാമയിയുടെ വൻപിച്ച സ്വത്തുമായി തന്റെ നാട്ടിലേക്കു മടങ്ങി. എന്നാൽ, സ്വത്തിന്റെ അവസ്ഥക്കു തക്കവിധം അയാൾ ആഡംബര ജീവിതത്തെ ഇഷ്ടപ്പെട്ടില്ല. സാമാന്യം സൗമ്യമായ ജീവിതം അയാൾ നടത്തിവരവേ, പെട്ടെന്നു മരണം പ്രാപിച്ചു. അനന്തരം, അയാളുടെ സന്താനങ്ങൾ അതുവരെ കഴിഞ്ഞ കേവല ജീവിതം ഇനി ആവശ്യമില്ലെന്നു തീർച്ചയാക്കി ധാരാളം ഭൂസ്വത്തുക്കൾ വാങ്ങി ആർഭാടമായ ജീവിതചര്യയെ വരിച്ചു. ചെറിയ വീട്ടിൽനിന്നും വലിയ ബംഗ്ലാവിലേക്കു താമസവും മാറ്റി.

മൂത്ത പുത്രനായ രാമകാന്തൻ ധനവിനിയമനകാര്യത്തിൽ വളരെ ബുദ്ധിമാനായിരുന്നു. തന്നിമിത്തം അയാൾ തന്റെ ഓഹരി ധനത്തെ പല ആദായകരങ്ങളായ ഇനങ്ങളിലും ചെലുത്തി അതിനെ വർദ്ധിപ്പിക്കുവാൻ തുടങ്ങി. കാലക്രമേണ അയാൾ ഒരു വലിയ ധനവാനായിത്തീരുകയും, ധന പരിപാലന വിഷയ

ത്തിൽ തന്നെപ്പോലെ തന്നെ പ്രാപ്തനായ തൻ്റെ ഏകപുത്രനായ മധുർദാസിൽ സർവ്വവും സമർപ്പിച്ചു മരിക്കുകയും ചെയ്തു. രാമകാന്തൻ, തൻ്റെ പുത്രനായ മധുർദാസിനെ ഇംഗ്ലീഷ് വിദ്യാഭ്യാസം ചെയ്യിച്ചിരുന്നില്ല. സാമാന്യ വിദ്യാഭ്യാസത്തിനു ശേഷം പുത്രനെ തന്നോടൊന്നിച്ചു പാർപ്പിച്ചു. തനിക്കു വശമുള്ള വിഷയങ്ങളിൽ വ്യാപൃതനാക്കുകയും ലോകജീവിത രഹസ്യങ്ങൾ മനസ്സിലാക്കുകയും ധനസമ്പാദന മാർഗ്ഗങ്ങൾ പരിശീലിപ്പിക്കുകയുമാണുണ്ടായത്. തൽഫലമായി എന്തു വിധ വിധ വൃത്തി ആചരിച്ചും പണം സമ്പാദിക്കുവാൻ അയാൾ അതിസമർത്ഥനായി ഭവിച്ചു.

വംശീവാദൻ്റെ രണ്ടാമത്തെ പുത്രൻ്റെ പേർ രാമകാന്തറായി എന്നായിരുന്നു. അദ്ദേഹത്തിൻ്റെ പ്രകൃതം ജ്യേഷ്ഠൻ്റേതിൽ നിന്നും വളരെ വ്യത്യസ്തവുമായിരുന്നു. ജന്മനാ തന്നെ അയാൾ വലിയ ധാരാളിയായിരുന്നതിനാൽ തനിക്കു ഭാഗത്തിൽ കിട്ടിയ സ്വത്തു മുഴുവൻ വിവിധമാർഗ്ഗങ്ങളിലൂടെ ക്ഷണത്തിൽ ചെലവഴിഞ്ഞു. ആദ്യത്തിൽ അയാൾക്കുണ്ടായിരുന്നതു പോലെ മനോഹരമായ ബംഗ്ലാവോ തോട്ടങ്ങളോ ഉപകരണങ്ങളോ അടുക്കൽ മറ്റാർക്കില്ലായിരുന്നു. എന്നാൽ എല്ലാം അന്യാധീനപ്പെട്ട കഷ്ടതയിലായി. എങ്കിലും അയാൾ വളരെ യോഗ്യനായിരുന്നതിനാൽ ഈ ദയനീയ ഘട്ടത്തിൽ ചില സ്നേഹിതന്മാർ കൂടി സഹായിച്ചു പോയ വസ്തുക്കൾ വീണ്ടെടുക്കുകയും അയാളെ കല്ക്കത്തയിൽ ഒരു കച്ചവടത്തിലേർപ്പെടുത്തുകയും ചെയ്തു. എന്നാൽ കച്ചവടത്തിൽ അയാൾക്കു വലിയ ഗുണമൊന്നുമുണ്ടായില്ല. ഒടുവിൽ കച്ചവടമൊക്കെ ഉലഞ്ഞു. ഉണ്ടായിരുന്ന മുതൽ കടക്കാർക്കു കൊടുത്തുതീർത്തു. എന്നാൽ രാമകാന്തറായി കച്ചവടാർത്ഥം കല്ക്കത്തക്കു പോയത് അയാളുടെ ഏകപുത്രനായിരുന്ന മാധവദാസിനു വളരെ ഗുണകരമായി പരിണമിച്ചു. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ അച്ഛനൊന്നിച്ചു കല്ക്കത്തയിൽ പാർക്കുക നിമിത്തം നല്ലവണ്ണം ഇംഗ്ലീഷു വിദ്യാഭ്യാസം ചെയ്യുവാൻ സാധിച്ചു. രാമകാന്തറായി തൻ്റെ ഏകപുത്രനെ പരിഷ്കൃതരീതിയിൽ ഉൽകൃഷ്ടവിദ്യാഭ്യാസം ചെയ്യിച്ചു. ഒടുവിൽ ഒരു കുലീനകുടുംബത്തിൽ നിന്നും വിവാഹവും ചെയ്യിച്ചു.

കല്ലന്തൂർ സമീപമുള്ള ഒരു ചെറുഗ്രാമം. അതിൽ ഒരു സാധു കുടുംബം. ധനസ്ഥിതി വളരെ മോശമെങ്കിലും ആ ഗൃഹത്തിൽ രണ്ടു സ്ത്രീരത്നങ്ങളും സുന്ദരികളുമായ പെൺകുട്ടികൾ വളൎന്നു വന്നിരുന്നു. സൽഗുണത്തിലും സൌന്ദൎയ്യത്തിലും അവർ ഇരുവരും തുല്യകളായിരുന്നു. അടുത്ത പ്രദേശത്തെങ്ങും ഇതുപോലെ പെൺകുട്ടികളില്ലെന്നു തീൎത്തു പറയാം. പണമുണ്ടായാലെന്ത്? ഗുണമുണ്ടായാലെന്ത്? വിധിയെ ആരു തടുക്കും? ഏറ്റവും സ്ത്രീരത്നങ്ങളായ ബംഗാളി യുവതികൾ ഗുണപ്രധാനന്മാരായ ഭർത്താക്കന്മാരില്ലാത്തവരായിത്തീരാറുള്ളതു പോലെ, ആ സാധുകുടുംബത്തിലെ ഐശ്വൎയ്യദേവതകളിൽ മൂത്തവളായ മാതംഗി ഒരു മുട്ടാളനും വിഡ്ഢിയുമായ രാജശേഖരൻ എന്നവന്റെ കളത്രമായി ഭവിച്ചു.

രാജശേഖരൻ ഒരു വലിയ കപട പടുവായിരുന്നു. എങ്ങിനെയോ തന്റെ ദുഃശീല വിദ്യാഭ്യാസം നടത്തിവന്നിരുന്നു. ആ ഗ്രാമത്തിനടുത്തുള്ള പട്ടണത്തിലാണ് അയാൾ വസിച്ചുവന്നതും. ഒരു രാജഗൃഹത്തെ അലങ്കരിക്കുവാൻ എല്ലാംകൊണ്ടും യോഗ്യയായ മാതംഗി ആ ദുഷ്ടന്റെ അടിമയായും വൎത്തിച്ചുവന്നു. ഇളയ പെൺകുട്ടിയായ ഹേമാംഗിനി തന്റെ ഭാഗ്യത്താൽ മാധവഘോഷിന്റെ ആത്മവല്ലഭയായി ഭവിച്ചു.

മാധവഘോഷിന്റെ വിദ്യാഭ്യാസം പൂൎത്തിയാകുന്നതിനു കുറച്ചുകാലം മുൻപുതന്നെ പിതാവായ രമാകാന്തഘോഷ് ദിവംഗതനായി. ധനത്തിൽ അവൻ വളരെ പിന്നാക്കമായിരുന്നെങ്കിലും മാധവഘോഷ് തന്റെ ധൈൎയ്യത്തെ ലേശവും ഉപേക്ഷിച്ചില്ല. [illegible] ഭവന്റെ മൂന്നാമത്തെ പുത്രൻ [illegible], ആദ്ധ്യാത്മികനായ രാമകാന്തനെപ്പോലെ വലിയ ധനികനായിരുന്നില്ലെങ്കിലും രണ്ടാമത്തെ ജ്യേഷ്ഠനായ രാമകാന്ത[illegible]ഘോഷിനെപ്പോലെ ഭാഗ്യദോഷിയായിരുന്നില്ല. [illegible] മരണം പ്രാപിച്ചു. അദ്ദേഹത്തിനു സന്താനങ്ങളൊന്നും ഉണ്ടായിരുന്നില്ല. അദ്ദേഹത്തിന്റെ [illegible] പതി മാധവഘോഷിന്റെ ചെറുപ്പകാലത്തിൽ പഠിപ്പിച്ചിരുന്നതിനാൽ തന്റെ സമ്പത്തുകൾ മുഴുവൻ മാധവഘോഷിനു ലഭിക്കത്തക്കവണ്ണം [illegible] ഒരു മരണപത്രവും എഴുതിവെച്ചിരുന്നു.

അഞ്ചാം അദ്ധ്യായം.

പിതാവു മരിച്ച ശേഷവും മാധവഘോഷ് തന്റെ വിദ്യാഭ്യാസം പൂൎത്തിയാകുന്നതുവരെ കല്ക്കത്തയിൽതന്നെ പാൎത്തു. അക്കാലത്തു തന്റെ പേരിലുണ്ടായിരുന്ന സ്വത്തുക്കളെല്ലാം ഭരിച്ചുവന്നിട്ടുള്ളവരിൽ ചിലർ തന്നെ ദുരാക്കി വരികയായിരുന്നു. പഠിപ്പു പൂൎത്തിയാക്കിയ ശേഷം പത്നിയേയും കൂട്ടി സ്വദേശമായ മായാഗ്രാമത്തിലേക്കു പോകുമ്പോഴായി ഹേമാംഗിയുടെ ഗൃഹത്തിൽ ചെന്നു.

മാധവഘോഷ് പതിഗൃഹത്തിൽ ചെന്നിരുന്ന ഒരു അവസരത്തിൽ അവിടെ മാതംഗിയും ചെറുബാലനും വന്നിട്ടുണ്ടായിരുന്നു. ഭൎത്താവു വന്നിരിക്കുന്ന ഉദ്ദേശമറിഞ്ഞതുപ്രകാരം, തന്റെ മാതാപിതാക്കന്മാരെയും പ്രിയപ്പെട്ട ജ്യേഷ്ഠത്തിയേയും എന്നന്നേക്കുമായി വേർപിരിയേണ്ടി വരുമല്ലോ എന്നോൎത്തു ഹേമാംഗി വളരെ ഖേദിച്ചു. ഭൎത്തൃഗൃഹമെങ്കിൽ വളരെ അകലത്തിൽ. താൻ ചെറുപ്പം മുതൽ കളിച്ചു കളിച്ചുവളൎന്നാളും തന്റെ ജീവനെക്കാളും കാൎയ്യമായി സ്നേഹിച്ചുവരുന്നതായ ജ്യേഷ്ഠത്തിയെ വേർപിരിഞ്ഞു പോകുകയും വിശേഷാവസരങ്ങളിൽ വന്നുകാണുവാൻ പ്രയാസമായുള്ളതുകൊണ്ടും [illegible] ഹേമാംഗിക്കു സങ്കടം സഹിക്കവയ്യാതായി. ഭൎത്താവു യാത്രക്കു തിടുക്കം കൂട്ടിത്തുടങ്ങി. എല്ലാവരുടേയും കണ്ണുകളിൽ ജലം നിറഞ്ഞു. മാതാപിതാക്കന്മാർ 'മകളേ! സൌഭാഗ്യവതിയായി വരിക' എന്നു ഹേമാംഗിയെ ആശിൎവ്വദിച്ചു.

മാതംഗി തന്റെ അനുജത്തിയുടെ കൈകൾ പിടിച്ചു കണ്ണുനീരൊഴുക്കിക്കൊണ്ടു 'ഹേമേ! ഞാൻ നിന്നെയിനി എന്നാണു കാണുക?' എന്നു ചോദിച്ചു. ഉടനെ ഹേമാംഗി തന്റെ കണ്ണീരിനെ തുടച്ചു ജ്യേഷ്ഠത്തിയെ ഒന്നു നോക്കി. 'ഹാ! നാം ഇതാ വേർപിരിയുവാൻ പോകുന്നു' ഹേമാംഗിയുടെ കണ്ണുകളിൽ നിന്നും അശ്രുക്കൾ ധാരധാരയായി ഒഴുകി. 'ഹേ' നിലവിളിക്കാതെ, (അവളുടെ കണ്ണുകളും നിറഞ്ഞു). നിലവിളിക്കാതെ. നിനക്കു ദൈവം നല്ലതു വരുത്തട്ടെ. നിന്റെ ഭൎത്താവു ഭാഗ്യവാൻ. സത്യസന്ധ

പൻ. നീ അദ്ദേഹത്തെ ഭക്തിപൂർവ്വം ഉപചരിച്ചു സൌഖ്യമായി ജീവിക്കുക'. മാതംഗി ഇത്രയും പറയുന്നതിനുള്ളിൽ അവളുടെ കണ്ണുകളിൽ നിന്നും ഉതിർന്നു ചാടിയ അശ്രുക്കളാൽ അവളുടെ അംശവസ്ത്രം മുഴുവൻ നനഞ്ഞു. ചുമലുകളിൽ താങ്ങിനിന്ന ഹേമയുടെ കരങ്ങളിലൂടെ ഒഴുകി.

'ഓജസ്വതി! എന്നോടെന്തു ചോദിക്കുവാനാണ് എന്നെ വിളിച്ചത്?'.

'ഹേമാ! ഞാൻ വെറും ദരിദ്ര. എന്റെ കാര്യം മാത്രമായിരുന്നെങ്കിൽ ഞാൻ നിന്നോടു യാതൊന്നും പറയുവാൻ ഇഷ്ടപ്പെടുകയില്ലായിരുന്നു. ദുഷ്ടനെങ്കിലും എന്റെ ഭർത്താവായിപ്പോയില്ല. ദൈവം അങ്ങിനെയാണ് എന്റെ തലയിൽ എഴുതിയത്. എപ്പോഴും ഞാൻ ഭർത്താവിനു കടപ്പെട്ടവളാണല്ലോ. അദ്ദേഹത്തിന്നിപ്പോൾ യാതൊരു തൊഴിലുമില്ല. ദാരിദ്ര്യത്തിൽ ഞങ്ങൾ മുഴുകിയിരിക്കുന്നു. ഭക്ഷണത്തിനുപോലും ഗതിയില്ലാതെ ഉഴലുകയാണ്. വിവരം നീ മുഖേന നിന്റെ ഭർത്താവിനെ അറിയിക്കുവാൻ അദ്ദേഹം പറഞ്ഞിരിക്കുന്നു'.

'ഇത്രമാത്രമേയുള്ളുവോ ഓജസ്വതി! അതിനെന്താണ്. ഞാൻ ഇപ്പോൾതന്നെ വിവരം അദ്ദേഹത്തെ അറിയിക്കാം. എന്താണ് ഞാൻ പറയേണ്ടത്?'.

'മറ്റൊന്നും വേണ്ട. എന്തെങ്കിലും ഒരു ജോലിയുണ്ടാക്കി കൊടുക്കണം. കഷ്ടിച്ചു ജീവിതം കഴിച്ചുകൂട്ടുവാൻ മാത്രം'.

'നിശ്ചയമായും ഞാൻ അതു സാധിപ്പിക്കാം' എന്നു ഹേമ വാഗ്ദത്തം ചെയ്തു.

അനന്തരം, അവർ മറ്റു പല വർത്തമാനങ്ങളും പറഞ്ഞുകൊണ്ടു നിന്നു.

ഹേമാംഗി തന്റെ സഹോദരിയുടെ പേരിലുള്ള സ്നേഹാധിക്യത്താൽ മുൻപിൽ ആലോചിക്കാതെ ഒരു വലിയ ചുമതലയേറിയ ഭാരമാണ് കൈക്കൊണ്ടത്. ഈ ചെറുപ്രായത്തിൽ അവളെപ്പോലുള്ള പെൺകുട്ടികൾക്ക് തങ്ങളുടെ ഭർത്താക്കന്മാരോടു സംസാരിക്കുവാൻ തന്നെ എത്രയോ ഭയമാണ്. അതിലും വിശേഷി

ദ്ധ ഇര നാരിമാർ ഉന്നതപദവിയുള്ള കാര്യങ്ങളെക്കുറിച്ചു എങ്ങിനെയാണ് പറയുക? എന്നാൽ ഹേമാംഗി ഒട്ടും അധൈര്യപ്പെട്ടില്ല. എങ്കിലുമൊ അയാളും, താനും സഹോദരിയും തമ്മിലുണ്ടായ സംഭാഷണങ്ങളും ഭർത്താവിനെ ഗ്രഹിപ്പിച്ചു. മാധവൻ തന്നാൽ കഴിയും വിധം ഇതു സാധിക്കാമെന്നും വാഗ്ദത്തം ചെയ്തു.

രാജശേഖരൻ വെറുമൊരു നാട്ടിൻപുറത്തുകാരൻ. തന്റെ ഉചിതമായ നിശ്ചയത്തിനു പതിയെ അത്യധികം പ്രശംസിച്ചു. ആ പുത്രവാത്സല്യം തന്റെ അനുജത്തിയുടെ ഭർത്താവിനോടു നേരിട്ടു തന്റെ കാര്യം പറയുവാൻ ശ്രമിച്ചു.

അടുത്ത ദിവസമാണ് മാധവൻ പതിസമേതം സ്വദേശത്തേക്കു പുറപ്പെടുവാനൊരുങ്ങിയതു. അന്നു അയാൾ രാജശേഖരനെ വിളിച്ചു വിവരങ്ങൾ വിശദമായി ചോദിച്ചു. ആ മനുഷ്യൻ, തന്റെ വസ്തുവകകൾ അയാളെ മനസ്സിൽ ധരിപ്പിക്കേണ്ടതു കാര്യമെന്നു കണ്ടിട്ടോ എന്തോ: 'അങ്ങിനെയൊന്നുമില്ല ഞാൻ നിക്കവാറും സ്വതന്ത്രനായിട്ടാണ് ജീവിക്കുന്നത്. എങ്കിലും ഇപ്പോൾ പ്രത്യേകിച്ചു ജോലിയൊന്നുമില്ല' എന്നു മറുപടി പറഞ്ഞു.

തന്റെ വസ്തുവകകൾ നോക്കുവാൻ പ്രത്യേകിച്ചാരുമില്ലാത്തതിനാൽ, ഇഷ്ടമുള്ള പക്ഷം തന്നോടൊന്നിച്ചു ബംഗാളിലേക്കു പോരുന്നതു നന്നായിരിക്കുമെന്നു മാധവൻ രാജശേഖരനോടു പറഞ്ഞു. താൻ ആലോചിച്ചതിലധികമായ കാര്യലാഭം കൈവന്നതിൽ രാജശേഖരന്റെ ഹൃദയം തെളിഞ്ഞു. 'ഈ സ്വത്തുക്കളുടെ മേൽനോട്ടം വഹിച്ചാൽ ആദായം കിട്ടുവാൻ എന്താണു മാർഗ്ഗം. എങ്കിലും സ്വദേശം വിടണമല്ലോ എന്നു മാത്രം' എന്നിങ്ങിനെ രാജശേഖരൻ ആത്മഗതം ചെയ്തശേഷം പറഞ്ഞു:—'എനിക്കതിൽ അസമ്മതമൊന്നുമില്ല. എന്നാൽ ഒരു ക്ലേശം. ഞാൻ പോന്നാൽ എന്റെ പതിയെ എവിടെ പാർപ്പിക്കുമെന്നു മാത്രം'.

'അതിനെക്കുറിച്ചു നിങ്ങളിത്ര ക്ലേശിക്കാനെന്താണുള്ളതു? ജ്യേഷ്ഠത്തിക്കും അനുജത്തിക്കും കൂടി ഒരു വീട്ടിൽ പാർത്തുകൂടെ? നിങ്ങൾക്കും അതു വളരെ സൗകര്യമായിരിക്കുമല്ലോ'

രാജമോഹനൻ കോപഭാവത്തിൽ പുരികം ചുളിച്ചുകൊണ്ടു 'അതുമാത്രം ഈ ജന്മത്തിൽ ഉണ്ടാകാത്ത കാൎയ്യമാണ്' എന്നു ദേഷ്യത്തോടുകൂടി പറഞ്ഞു പുറത്തിറങ്ങിപ്പോയി. രാജമോഹനന്റെ വാക്കുകളും ഭാവഭേദങ്ങളും കണ്ടു മാധവൻ ആശ്ചൎയ്യപ്പെട്ടു.

രാജമോഹനനു ഒരു യാതൊരു പോരായ്കയില്ല. തന്റെ പണികൾപോലും അറിവില്ലാത്ത ചില കാരണങ്ങളെ ആധാരമാക്കി അയാൾ തന്റെ സ്വദേശത്തെ വിടുവാൻ ബദ്ധപ്പെട്ടതു വെറുമൊരു ദുസ്സ്വഭാവം മാത്രമായിരുന്നു. എന്നാൽ മാധവനോടു പറയുവാൻ മറ്റൊരു പ്രധാനകാൎയ്യം കൂടിയുണ്ടായിരുന്നു. അയാൾ അന്നു മദ്ധ്യാഹ്നം വരെ അങ്ങുമിങ്ങും ചുറ്റിത്തിരിഞ്ഞതിനുശേഷം വീണ്ടും മാധവന്റെ സമീപം വന്നു 'പത്തിരുപതുകൊല്ലം ദൂരദിക്കിൽ വന്നു പാൎക്കുന്ന കാൎയ്യം വലിയ ബുദ്ധിമുട്ടാണ്. എന്താണ് നിങ്ങൾ കരുതുന്നതു്? കൂടാതെ ഇരുന്നാൽ ഭക്ഷണത്തിനും ബുദ്ധിമുട്ടും. അതുകൊണ്ട് നമ്മൾ ഒന്നിച്ചു പാൎക്കാം. എന്നാൽ നിങ്ങളെ പ്രത്യേകം താമസിപ്പിച്ചാൽ മതി' എന്നു പറഞ്ഞു.

'വിരോധമില്ല. നിങ്ങൾ പോരുവാനുള്ള ഒരുക്കത്തോടുകൂടി വരുന്നതുവരെ ഞങ്ങൾ കപ്പലിൽ താമസിക്കാം' എന്നു മാധവൻ പറഞ്ഞു.

രാജമോഹനനും മാധവനും കുടുംബസമേതം രാധാനഗരിലേക്കു പുറപ്പെട്ടു.

രാജമോഹനൻ ഒരു ദുസ്സ്വഭാവക്കാരനാണെന്നു മാധവനറിയാം. അയാൾ നാട്ടിൽ വളരെ അലക്ഷ്യനായും അശ്ലീലനായും പെരുമാറിയെങ്കിലും സുശീലയായ മാതംഗിയെ ഒരുവളെ ഉദ്ദേശിച്ചു മാധവൻ അതെല്ലാം ക്ഷമിച്ചു.

രാധാനഗരിൽ എത്തിയതോടുകൂടി മാധവൻ രാജമോഹനനെ തന്റെ കാഷികത്തുറയുടെ കാൎയ്യസ്ഥനായി നിയമിച്ചു. അവൎക്കു പാൎക്കുവാൻ പ്രത്യേകമൊരു വീടുണ്ടാക്കുവാനുള്ള സ്ഥലവും അതിന്റെ ചെലവിനുള്ള പണവും കൊടുത്തു. രാജമോഹനൻ പ്രത്യേകമൊരു ഗൃഹമുണ്ടാക്കി അതിൽ പാൎപ്പും തുടങ്ങി. ആ ഗൃഹത്തിലാണ് നമ്മുടെ കഥ ആദ്യമായ് ആരംഭിച്ചതു്. രാജമോഹന

ന്റെ പ്രകൃതം മാധവനു നല്ല നിശ്ചയമുണ്ടായിരുന്നതിനാൽ ഉത്തരവാദിത്വമുള്ള യാതൊരു കാൎയ്യവും അദ്ദേഹം അയാളെ ഏല്പിച്ചിരുന്നില്ല. സ്വന്തം കൃഷിചെയ്തു കഴിയുവാൻ മാധവൻ അയാൾക്കു കുറെ സ്ഥലവും ശമ്പളത്തിനു പുറമെ കൊടുത്തിരുന്നു.

മാധവനിൽനിന്നും അപേക്ഷിച്ചതിൽ കൂടുതൽ കാൎയ്യലാഭം തനിക്കു സിദ്ധിച്ചിട്ടും നന്ദി എന്നൊന്നുമാത്രം കണികപോലുമെങ്കിലും അയാൾക്കുണ്ടായില്ല. മാധവഗൃഹത്തിൽ വന്ന ദിനം മുതൽ അപമൎയ്യാദയായ പല കാൎയ്യങ്ങളിലും ഇടപെട്ടു അയാൾ മാധവനെ ക്ലേശിപ്പിച്ചുകൊണ്ടിരുന്നു. ഇതിൽവെച്ചു വളരെ പ്രധാനമായ ഒരു കാൎയ്യം ഇണപിരിയാതെ ആത്മമിത്രതയോടുകൂടി വളൎന്നുവന്ന ഹേമാംഗിയും മാതംഗിയും മാധവഗൃഹത്തിൽ വന്നശേഷം ഒരു ദിവസമെങ്കിലും തമ്മിൽ കാണുവാൻ ആ ദുഷ്ടൻ അവൎക്കവസരം നല്കിയില്ല. പല ദിവസങ്ങളിലും ജ്യേഷ്ഠത്തിയെ തന്റെ ഗൃഹത്തിൽ കൂട്ടിച്ചുകൊണ്ടുവരുവാൻ ഭൎത്താവിന്റെ സമ്മതത്തോടുകൂടി ഹേമാംഗി പല്ലക്കും കൊടുത്തു ആളെ അയച്ചിട്ടുണ്ട്. എന്നാൽ ആ ദുഷ്ടൻ മാതംഗിയെ പറഞ്ഞയക്കുകയില്ലല്ലോ. ഹേമാംഗി മാധവന്റെ പത്നിയല്ലേ. അവൾ എങ്ങിനെ തന്റെ അഭിമാനത്തിനു ഭംഗം വരുത്തി ജ്യേഷ്ഠത്തിയുടെ സമീപത്തേക്കു വരും?

ആറാം അദ്ധ്യായം.

മുൻ പ്രസ്താവിച്ച ഉദ്യാനത്തിൽ നിന്നും മാധവൻ തന്റെ ഗൃഹത്തിലെത്തിയപ്പോൾ ഒരു പരിചാരകൻ അയാളുടെ പക്കൽ ഒരെഴുത്തു കൊണ്ടുവന്നുകൊടുത്തു. ലക്കോട്ടിന്മേൽ 'അത്യാവശ്യമായ കാൎയ്യം' എന്നെഴുതിയിരുന്നതിനാൽ അയാൾ അതു വളരെ തിടുക്കത്തിൽ പൊളിച്ചുവായിച്ചു. ആ എഴുത്തു അയാളുടെ വ്യവഹാരങ്ങൾ നടത്തുന്ന വക്കീലിന്റേതായിരുന്നു.

"മാന്യമിത്രമേ!

നിങ്ങളുടെ കോടതിക്കാൎയ്യങ്ങൾ വളരെ ശ്രദ്ധാപൂൎവ്വം ഗൌനിച്ചുവരുന്നുണ്ട്. കേസ്സുകളെല്ലാം നമുക്കു ജയമായി കലാശിക്കുമെന്നാശിക്കുന്നു........"

"എല്ലാം ജയിക്കുമെന്നാണ് വക്കീൽബാബു എന്റെ സത്യവും ന്യായവും നിറഞ്ഞ കേസ്സുകൾ ജയിക്കുന്നതിലെന്താണു തടസ്സം? എങ്കിലും ന്യായാധിപതി എന്റെ കാര്യത്തിൽ ന്യായം നടത്തിയെങ്കിൽ തന്നെയല്ല.........എങ്ങിനെയായാലും കലാശിക്കട്ടെ. അദ്ദേഹം, എല്ലാം വക്കീലിനെ വിശ്വസിച്ചു ചെയ്യുക തന്നെ......... ഏറ്റം വലിയ സമർത്ഥനാണ്. എല്ലാ കേസ്സുകളിലും അസാമാന്യമായ ബുദ്ധി ചെലുത്തുന്നുണ്ട്. കോടതികയറുന്ന കാര്യമേ എനിക്കശേഷം ഇഷ്ടമില്ല. എന്നാൽ കൊള്ളരുതാത്തവൻ അതിനു സമ്മതിക്കയില്ലെന്നു വന്നാൽ......... ആകട്ടെ. ഇത്ര അത്യാവശ്യമായ ഒരെഴുത്തിനു കാരണമെന്തായിരിക്കും" എന്നു പറഞ്ഞുകൊണ്ടു വീണ്ടും എഴുത്തിന്റെ അവസാനഭാഗം വായിച്ചുതുടങ്ങി.

"ഒരു സംഗതിമാത്രം നിങ്ങൾക്കു വിചാരമുണ്ടാകണം. മേൽകോട്ടിൽ വക്കീലിനെ ഏല്പിച്ചിട്ടു നിങ്ങളുടെ ചെറിയമ്മ നിങ്ങളുടെപേരിൽ ഒരു വ്യവഹാരം ഫയലാക്കിയിരിക്കുന്നു. കഴിഞ്ഞുപോയ രാമദാസ്ബാബു നിങ്ങൾക്കെഴുതിത്തന്ന മരണപത്രം ശുദ്ധമേ കള്ളമാണെന്നും സ്വത്തുമുഴുവൻ തനിക്കു കിട്ടേണ്ടതാണെന്നുമാണ് അവരുടെ വാദം.........."

'ചെറിയമ്മയോ?' എന്ന് അത്യാശ്ചര്യസ്വരത്തിൽ പറഞ്ഞു മാധവൻ. എഴുത്തു താനറിയാതെതന്നെ കൈകളിൽനിന്നും താഴത്തുപോന്നുവീണു. 'എന്ത്! എന്റെ ചെറിയമ്മയോ? ഇതെന്തു കൂത്താണു ദൈവമേ. എന്റെ സ്വത്തിന്മേൽ വ്യവഹാരമോ? കള്ളപ്രമാണമോ? കൊള്ളാം ഇതെന്തു കാലം? ആകട്ടെ, ഇരിക്കട്ടെ. എടി ദുഷ്ടേ! നന്ദിയില്ലാത്തവളേ! നിന്നെ ആദ്യമായി എന്റെ വീട്ടിൽനിന്നും അടിച്ചുപുറത്താക്കിവിട്ടിട്ടു മറവു കാര്യം? അയാളുടെ അദൃശ്യത്തെ ഉദ്ദേശമെന്തെന്നു തിരിയുന്നില്ല. കുറച്ചുനേരത്തോളം പലതും ആലോചിച്ചിരുന്നശേഷം വീണ്ടും എഴുത്തെടുത്തു ബാക്കി ഭാഗം വായിച്ചു.

"ഇക്കാര്യത്തിൽ നമുക്കെതിരായി ആരോ പിന്നിൽനിന്നു പ്രവർത്തിക്കുന്നുണ്ട്. അതാരാണെന്നു മനസ്സിലാകുന്നില്ല. ഞങ്ങളും ഈക്കാര്യത്തിൽപ്രത്യേകംമനസ്സുവെച്ചു പ്രവർത്തിച്ചുകൊണ്ടുതന്നെ

ഇരിക്കുന്നു. തക്കപിൻതുണയും ധൈര്യവും കൂടാതെ ഒരു സ്ത്രീ ഇങ്ങിനെ ഒരു കേസ്സുമായി കോടതികയറുവാൻ പുറപ്പെടുകയില്ല. കിട്ടിയിടത്തോളം വിവരങ്ങളിൽനിന്നു വലിയ പിൻതുണയാണിതിനുള്ളതെന്നൂഹിക്കേണ്ടിയിരിക്കുന്നു........."

'അതായിരിക്കാം' എന്നു മാധവൻ ചിന്തിച്ചു. എത്രതന്നെ ആലോചിച്ചിട്ടും അയാൾക്കു യാതൊന്നും പിടികിട്ടിയില്ല. ഒരുപക്ഷേ അടുത്തഗ്രാമത്തിലെ ജമിന്ദാർമാരിൽ ആരെങ്കിലുമായിരുന്നിരിക്കുമോ എന്നു തോന്നും. അടുത്തമാത്രയിൽ മററാരെങ്കിലുമായിരുന്നിരിക്കുമോ എന്നാകും ചിന്ത. ഇങ്ങിനെ സമയംകുറെ ചെലവഴിച്ചശേഷം കത്തു വീണ്ടും തുടർന്നു വായിച്ചു.

"നിങ്ങൾ ഇതുപ്പററി ഒട്ടും ഭയപ്പെടേണ്ടതില്ല. ന്യായവും സത്യവും മാത്രമേ ഒടുവിൽ ജയിക്കയുള്ളു. എങ്കിലും എതിർ കക്ഷികളുടെ പ്രവൃത്തികളിൽ പ്രത്യേകം ശ്രദ്ധ പതിപ്പിക്കണം. കോടതിയിൽ കേസ്സ് ഒത്തുതീർപ്പിന്നു വരുമ്പോൾ ഞങ്ങൾക്കു നല്ല രണ്ടു ബാരിസ്റ്റർമാരെ നിയമിച്ചുകൊള്ളണം. ഇതോടൊന്നിച്ചയച്ചിരിക്കുന്ന വക്കാലത്തുപത്രത്തിൽ ഒപ്പുചെയ്തിരിക്കുന്നിടത്തു ഒപ്പിട്ടയക്കുക. കഴിയുന്ന വേഗത്തിൽ ആക്ഷേപം ബോധിപ്പിച്ചു കൊടുത്തുകൊള്ളാം. എല്ലാം നിങ്ങൾക്കറിവുള്ള കാര്യങ്ങളാകയാൽ വിശേഷിച്ചൊന്നും എഴുതുന്നില്ല. കോർട്ടു ചെലവുകൾക്കായി ആയിരം ഉറുപ്പികയും വേണ്ടിയിരിക്കുന്നു. മറെറല്ലാം നിങ്ങളുടെ ഹിതം അറിഞ്ഞശേഷം."

എന്നു്, നിങ്ങളുടെ

വക്കീൽ, ഗോകുലദാസ്.

എഴുത്തുവായിച്ചു തീർന്നശേഷം ധൃതിയിൽ ഗൃഹത്തിനുള്ളിൽ കടന്നു് ചെറിയമ്മയെകണ്ടു് 'എന്തിനാണിങ്ങിനെ തോന്ന്യാസം പ്രവർത്തിച്ചത്?' എന്നു ചോദിക്കണമെന്നു കരുതി മാധവൻ അകത്തേക്കു നടന്നു.

മാധവൻ സ്ത്രീകൾ പെരുമാറുന്ന അകത്തേക്കു ചെന്നപ്പോൾ അവിടെ പെണ്ണുങ്ങളുടെ 'കലകല' ശബ്ദം അടിച്ചു

മാറോറാലിക്കൊണ്ടിരുന്നു. തന്നിമിത്തം അയാളുടെ വാക്കുകൾ അക്ഷരങ്ങളൊന്നും എത്തിയില്ല. ശബ്ദകോലാഹലങ്ങൾക്കുള്ളിൽ ഒരു വേലക്കാരി മറ്റൊരുത്തിയോടു ആവശ്യമുള്ള സാധനങ്ങളുടെ പേരുകൾ വിളിച്ചുപറയുന്നു. വേറൊരിടത്തു ഒരുത്തി തന്റെ തടിച്ചുപരുത്ത ശരീരത്തിൽനിന്നും മേൽമുണ്ടു നിലത്തുവീണുപോയതറിയാതെ വർത്തമാനം പറഞ്ഞു രസിക്കുന്നു, വേറൊരുത്തി അങ്ങിങ്ങു മൂലകളിലെല്ലാം കസ്തൂരികളുടെ ഉച്ഛിഷ്ടം പരത്തിയിട്ടിരിക്കുന്നതുകണ്ടു കണ്ണിൽകണ്ടവരെയെല്ലാം തെറിപറഞ്ഞുകൊണ്ട് അവ അടിച്ചുവാരി വെടിപ്പാക്കുവാൻ ചുറുക്കായി ഓടുകുന്നു. കല്ലുനിറഞ്ഞ മുററത്തിരുന്ന് ഒരുത്തി അന്നത്തെ ആവശ്യത്തിനു വേണ്ട പാത്രങ്ങൾ തേച്ചു വെടിപ്പാക്കുന്നതിൽ ബദ്ധശ്രദ്ധയായിരിക്കുന്നു. ഇതേ അവസരത്തിൽ ഓട്ടുകലക്കാരി അന്നത്തെ ആവശ്യത്തിനു വേണ്ട നെയ്യിന്റെ അളവ് ഇത്രയെന്നു ഒരു പരിചാരികയോടു പറയുകയും, കുട്ടനെഴുത്തച്ഛൻവന്നെങ്കിൽ ഒട്ടു തന്നിക്കിനിയിൽനിന്നും ഒരു സ്വാതന്ത്ര്യത്തോടുകൂടി സാധിക്കുകയുള്ളു വെന്നും അതിനാൽ കലവറക്കാരിയിൽനിന്നു അതു കണ്ടു വാങ്ങണമെന്നും ശുപാർശചെയ്യുന്നു. ഇതേ അവസരത്തിൽ കുട്ടികളിൽ ചിലർ അങ്ങിങ്ങു വിവിധവാദ്യനാദങ്ങളിൽ ഏർപ്പെട്ടു ഒച്ച കൂട്ടുന്നു.

ഇതെല്ലാം കണ്ടുംകേട്ടും മാധവനു ദേഷ്യം സഹിക്കവയ്യാതായി. മാധവൻ കടന്നുചെന്ന വിവരംപോലും ആരും അറിഞ്ഞിട്ടില്ല. ഒടുവിൽ അയാൾ 'ഛേ, അമ്മമാരേ! കാര്യസ്ഥരാരുമില്ലേ നിങ്ങൾ? നിങ്ങളുടെ വായ് മൂടിവെക്കയില്ലേ?' എന്നു സാമാന്യം ഉച്ചത്തിൽ ചോദിച്ചുകൊണ്ടു അവിടെ ഓടിക്കളിച്ചുകൊണ്ടു നിന്നിരുന്ന രണ്ടു കുട്ടികളെ പിടിച്ചു ഓരോ പ്രഹരംകൊടുത്തു. അതേമാത്രയിൽ വസ്തുതകൾ സ്ത്രീകൾക്കെല്ലാം മനസ്സിലാകുകയും നിശ്ശബ്ദരായ സർവ്വരും കളിയടക്കുകയുംചെയ്തു. കൈയിലെ ചൂലുമായി നിന്നിരുന്നവളുടെ തൊണ്ടയിൽനിന്നും പുറപ്പെട്ടിരുന്ന ശബ്ദം പകുതിയിൽ തങ്ങിനിന്നതന്നെനിന്നു. വേറൊരുത്തി 'ഞെട്ടിപ്പിടിച്ചു' അവളുടെ ഭയങ്കരരൂപം ഇരുളിൽ മറച്ചു. ഗംഭീരശബ്ദത്തോടുകൂടി കാശ്ശു

റിവധം നടത്തിക്കൊണ്ടിരുന്ന കുഞ്ഞി തന്റെ വധകർമ്മം പിന്നീട്ടു തുടൎന്നുകൊള്ളാമെന്നുള്ള മട്ടിൽ മൌനംപൂണ്ടു. വിനോദാർത്ഥം കളിച്ചുകൊണ്ടിരുന്ന പെൺകുട്ടികൾ അകലെ ദിക്കുകളിൽ ഓടി ഒളിച്ചു. അവിടെ ഉണ്ടായിരുന്ന സ്ത്രീകളിൽ മാധവന്റെ ഒരു അമ്മാവിഅമ്മയായ വൃദ്ധ അയാളുടെ സമീപത്തേക്കുവന്നു.

'അമ്മാവീ! ഇതൊരു വീടാണോ അതോ ചന്തയാണോ?' എന്നു മാധവൻ ദേഷ്യത്തോടുകൂടി ചോദിച്ചു.

അവർ പുഞ്ചിരിച്ചുകൊണ്ടു മറുപടി പറഞ്ഞു:—'കുഞ്ഞേ! പെണ്ണുങ്ങൾ പലർകൂടിയാലത്തെ സ്ഥിതി ഇങ്ങിനെയാണ്.'

'ചെറിയമ്മ എവിടെ?'

'ഞാനും അതുതന്നെയാണു ചോദിക്കുന്നത്. ഇന്നു രാവിലെ മുതല്ക്ക് അവളെ ഇവിടെ കാണാനില്ല. ഞങ്ങൾ ഇവിടെയെല്ലാം തെരഞ്ഞു മടുത്തു.'

മാധവൻ:—(ആശ്ചര്യമേറിയവനായിച്ചോദിച്ചു) 'എന്ത്, രാവിലെ മുതല്ക്കു കാണാനില്ലെന്നോ? അപ്പോൾ നടന്നവയെല്ലാം പരമാർത്ഥമെന്തോ?

'എന്താണു കുഞ്ഞേ! നടന്നത്?'

'ഒന്നുമില്ല. എല്ലാം പിന്നീടു സൌകര്യംപോലെ പറഞ്ഞുകൊള്ളാം. അവൾ എവിടേക്കുപോയി? ആരും കണ്ടവരില്ലേ?'

'ഇല്ല, ഞങ്ങളാരും കണ്ടിട്ടില്ല.'

'എന്തൊരാശ്ചര്യമാണിത്?'

ഈ അവസരത്തിൽ അകത്തു മറവിൽ ഒരിടത്തുനിന്നും ഒരു ശബ്ദം പുറപ്പെട്ടു. 'ഞാൻ പുഴയിൽ കുളിക്കുവാൻ പോയിരുന്നപ്പോൾ ദുർമ്മാര്യവിന്റെ വീട്ടിൽ നില്ക്കുന്നതായി കണ്ടു.'

മാധവനു വീണ്ടും അത്യാശ്ചര്യം ജനിച്ചു. 'ദുർജ്ജയന്റെ വീട്ടിലോ? ഛേ! ഈ പണിയൊക്കെ ദുർജ്ജയന്റേതായിരിക്കുമോ? ഛീ! അദ്ദേഹത്തെ ഒരിക്കലും അങ്ങിനെ ശങ്കിക്കുന്നതു ശരിയല്ല? എന്നിങ്ങിനെ ആത്മഗതം ചെയ്തശേഷം 'കരുണാ! നീ വേഗത്തിൽ ദുർജ്ജയന്റെ വീട്ടിൽപോയി ചെറിയമ്മയെ വിളിച്ചുകൊണ്ടുവരിക' എന്നാജ്ഞാപിച്ചു.

'ഞാൻ വരികയില്ല' എന്നവൾ മറുപടി പറഞ്ഞതുപ്രകാരം അതിനു കാരണം അറിഞ്ഞുവരുവാൻ മാധവൻ വീണ്ടും നിയോഗിച്ചു.

ഏഴാം അദ്ധ്യായം.

ഭർത്താവിന്റെ അതികഠിനങ്ങളായ ശാസനകളാൽ പരിതപ്തചിത്തയായ മാതംഗി അമ്മാവിയുടെ ആശ്വാസവചനങ്ങളാൽ ഒരല്പം സമാധാനമനസ്സായി തന്റെ ശയനമുറിയിൽ കടന്നു പലതും ചിന്തിച്ചുകൊണ്ടു കിടന്നു. രാത്രിഭക്ഷണം കാലമായപ്പോൾ വൃദ്ധ ഊണുകഴിക്കുവാൻ അവളെ വിളിച്ചു. എന്നാൽ, മാതംഗി കിടന്നകിടപ്പിൽനിന്നു എഴുന്നേറ്റില്ല. അനന്തരം ഭർത്തൃസഹോദരിയായ കിശോരി ചെന്ന് ഏറ്റവും നിർബ്ബന്ധിച്ചു വിളിച്ചിട്ടും അവൾ കൂട്ടാക്കിയില്ല. അന്നുരാത്രി അവൾ പട്ടിണിയായിത്തന്നെ കിടന്നു.

അവൾ തന്റെ ദുരദൃഷ്ടത്തെക്കുറിച്ചു പലതും ചിന്തിച്ചു നിദ്രാവിഹീനയായി കിടന്നു. അയാൾ ദ്വേഷ്യപ്പെടുന്ന ദിവസങ്ങളിലൊന്നും രാജശേഖരൻ അവളുടെ ശയനഗൃഹത്തിൽ കടക്കുക പതിവില്ലായിരുന്നു. അന്നുരാത്രി അവൻ അവിടേക്കു ചെല്ലുകയില്ലെന്നു അവൾക്കു നല്ല ബോദ്ധ്യമുണ്ടായിരുന്നു.

രാത്രി അതീതമായതോടുകൂടി ഗൃഹത്തിലുണ്ടായിരുന്നവരെല്ലാം ഗാഢനിദ്രയിൽ ലയിച്ചു. നിശ്ശബ്ദത സർവ്വത്ര കളിയാടി. മാതംഗിയുടെ മുറിയിൽ വെളിച്ചമില്ലായിരുന്നു. വാതിൽ പഴുതുകളിലൂടെ നിലാവുവെളിച്ചം അവളുടെ മുറിക്കുള്ളിൽ കടന്നു ഒരു ഭാഗംമാത്രം തന്നെ പ്രകാശിച്ചിരുന്നു. ബാക്കി സ്ഥലം മുഴുവൻ അന്ധകാരം നിബിഡീകൃതവുമായിരുന്നു.

തീവ്രമായ ഹൃദയവേദന ശമിക്കുന്നതുവരെ ആർക്കും ഉറക്കമുണ്ടാവുക പതിവില്ലല്ലോ. മേൽവസ്ത്രം മാറ്റിയിട്ടു ഇടതുകൈ ഉപധാനമാക്കിക്കൊണ്ടു മാതംഗി വെളിച്ചമുള്ള സ്ഥലത്തേക്കു നോക്കിക്കൊണ്ടു കിടക്കുകയായിരുന്നു. ഒരു ശീതളനിലാവിന്റെ

ഉൎന്നും അവളുടെ പരിശുദ്ധഹൃദയത്തിൽ പല ചിന്തകളെയും ഉദിപ്പിച്ചു. ആതൊക്കെ ഒന്നൊന്നു വിവരിക്കുവാൻ സാധിക്കുക? കുട്ടികാലത്തു താൻ മാതംഗിയോടൊന്നിച്ചു മുററത്തു നിലാവുവെളിച്ചത്തിൽ കളിച്ചതും, അമ്മ പല രസകരമായ കഥകൾ പറഞ്ഞു രസിപ്പിച്ചതും, എല്ലാം ഒന്നൊന്നായി അവളുടെ സ്മൃതിപഥത്തിലൂടെ കടന്നുപോയി. ഒരു ഞെട്ടിൽപൂത്ത ഇരുപുഷ്പങ്ങളെന്നോണം അവർ അന്നു കഴിഞ്ഞുകൂടിയ മധുരസ്മരണകൾ അവളെ അടിക്കടി പുളകംപൂശിച്ചു.

അതെന്തൊരുകാലം, ഇതെന്തൊരുകാലം, അന്നത്തെ ആനന്ദമയമായ ജീവിതമെവിടെ? ഇന്നത്തെ ദുഃഖപൂർണ്ണവും വിഷാദനിമഗ്നവുമായ നരകജീവിതമെവിടെ? തന്റെ പ്രിയപ്പെട്ട സോദരിയെ അവൾക്കു എന്നാണിനി ഒരു നോക്കുകാണുവാൻ അവസരം ലഭിക്കുക? മാതംഗിയുടെ കർണ്ണാനന്ദദമായ കളമൊഴികൾ ശ്രവിച്ചു മനോരഞ്ജനം പൂണുവാൻ അവൾക്കിനി എപ്പോഴെങ്കിലും അവസരം ലഭിക്കുമോ? കഷ്ടം! ഭർത്താവിന്റെ ശകാരാഗ്നിയിൽ കിടന്നു എരിപൊരികൊള്ളുകയെന്നല്ലാതെ അവൾക്കു മറെറാരു സൌഖ്യമാണുണ്ടാവുക. ഈ ദുഃഖാനുഭവങ്ങൾക്കിടയിലും അവളുടെ ഹൃദയത്തിൽ ഒരു ചിന്ത വേരൂന്നി കിടന്നിരുന്നു. അതു് അളവററ ആനന്ദത്തെ പ്രദാനം ചെയ്യുന്നതായിരുന്നുവെങ്കിലും അവൾ അതിനെ സമൂലം പറിച്ചു ദൂരെയെറിയുവാൻ വളരെ ശ്രമിച്ചുനോക്കി. എന്നാൽ, അവളാലതു സാധ്യമായെങ്കിലല്ലേ? അതിന്നതെന്നു കനകത്തിനല്ലാതെ മറ്റാർക്കുമറിവുമില്ലായിരുന്നു. അടക്കാനാവാത്ത സന്താപത്തിൽ നിമഗ്നയാകുമ്പോഴൊക്കെയും ആ ചിന്തയെ അവൾ ഒരു ദിവ്യൌഷധത്തെപ്പോലെ കരുതും. അടുത്ത നിമിഷത്തിൽതന്നെ അവൾ അതിനെ കാളകൂടമായി കരുതി വെറുക്കുകയും ചെയ്യും. യാതൊരുവിധത്തിലും അവൾക്കു സമാധാനമേ ഇല്ല. തന്റെ ദുർവ്വിധിയെ അവൾ അടിക്കടി പഴിച്ചു. അശ്രുക്കൾ ആറുകണക്കെ ഒഴുകിത്തുടങ്ങി. അവൾ കിളിവാതലിന്റെ കതകു് ഇറക്കുവാനായി കിടക്കയിൽനിന്നും എഴുന്നേററു. അപ്പോൾ ആരോ വെളിയിൽ ശബ്ദമുണ്ടാക്കാതെ സാവധാനത്തിൽ നടന്നുവരുന്നതായി കാൽപെരുമാററത്തിൽനിന്നും മനസ്സിലാക്കി.

അവൾ കിടന്നിരുന്ന മുറിക്കു സമീപമായി ഒരു കിളിവാതലും നന്നെ ചെറുതായിരുന്നു. കഷ്ടിച്ചു ഒരു മുഴം നീളവും ഒരു മുഴം വീതിയും മാത്രമേ അതിനുണ്ടായിരുന്നുള്ളു. കിഴക്കൻ രാജ്യങ്ങളിൽ വീടുകൾക്കു ഗൺവുഡർ വെക്കുക പതിവുണ്ടായിരുന്നില്ല. അഴിയൻറ സ്ഥാനത്തു മുളന്തട്ടികകളായിരുന്നു ഉപയോഗിച്ചു വന്നിരുന്നതു. രാജശേഖരൻറ ഗൃഹത്തിലും അപ്രകാരം തന്നെയായിരുന്നു. കിളിവാതലിനു മറിനായൊരു തട്ടികയുണ്ടായിരുന്നുവെന്നല്ലാതെ കതകുണ്ടായിരുന്നില്ല.

കാൽപെരുമാററശബ്ദം കേട്ടു ഭയപ്പെട്ടു മാതംഗി പതുക്കെ കിടന്നു വന്നിരുന്ന വിടവിലൂടെ പുറത്തേക്കു നോക്കി. വൃക്ഷാഗ്രങ്ങളിൽ നിലാവു പ്രകാശിക്കുന്നല്ലാതെ മറെറാന്നും അവൾ കണ്ടില്ല. ശബ്ദം കേട്ട ദിക്കിൽ ആർക്കും പെരുമാററത്തിനു ഒരു കാര്യമില്ലെന്നു അവൾക്കറിയാം. എങ്കിലും ആ സമയത്തു സന്ദേഹമുണ്ടാവുക സാധാരണയാണല്ലോ. അവൾ അതെയിരിപ്പിൽ പതുങ്ങിനിന്നു വായു അടക്കി ശ്രദ്ധിച്ചു.

കാൽപെരുമാററശബ്ദം നന്നെ അടുത്തു. രണ്ടു പേർ തമ്മിൽ വളരെ സാവധാനത്തിൽ സംസാരിക്കുന്നതും കേട്ടു. ഒന്നു രണ്ടു വാക്കുകൾ കേട്ടമാത്രയിൽ അതിൽ ഒരാൾ തൻെറ ഭർത്താവാണെന്നു മാതംഗിക്കു മനസ്സിലായി. അതോടുകൂടി അവരുടെ സംഭാഷണവിഷയം ഗ്രഹിക്കുവാനുള്ള അത്യാശയും അവളിൽ അങ്കുരിച്ചു. അവൾ നിന്നിരുന്നതിന്നററവും അടുത്തായി നിന്നു അവർ സംസാരിക്കുവാൻ തുടങ്ങി. മുളന്തട്ടികകളായിരുന്നതിനാൽ അവരുടെ സംഭാഷണം അവൾക്കു ശരിയായി കേൾക്കുവാൻ സാധിച്ചു. ചില വാക്കുകൾ കേൾക്കാതെ പോയതു അവൾ ഊഹിച്ചും ഗ്രഹിച്ചു.

ഒരാൾ:—എന്താണിങ്ങിനെ ഉച്ചത്തിൽ സംസാരിക്കുന്നത്. അകത്തുള്ളവരാരെങ്കിലും കേട്ടെങ്കിലോ?

രണ്ടാമൻ:—ഈ അർദ്ധരാത്രി സമയത്തു ആരാണുറങ്ങാതുണ്ടാവുക?

ശബ്ദംകൊണ്ടു അതു രാജശേഖരനാണ പറഞ്ഞതെന്നു മാതംഗി മനസ്സിലാക്കി. ആദ്യത്തെയവൻ പറഞ്ഞു:—'ഭാഗ്യം പരീക്ഷി

ക്കണം. ആരെങ്കിലും ഉണൎന്നുകിടന്നു കേട്ടുവെങ്കിൽ അപകടമാണ്. നമുക്കു കാൎയ്യങ്ങളെല്ലാം മാറിയിരുന്നു സംസാരിക്കാം?

രാജശേഖരൻ:— ഈ സ്ഥലം തന്നെയാണു നല്ലത്. വീട്ടിന്റെ നിഴലുകൊണ്ടു നമ്മെ മറ്റാരും കാണുകയില്ല. അകലത്തു മാറിയിരുന്നാൽ വല്ലവരുടെയും ദൃഷ്ടികളിൽപെട്ടു എന്നുംവരാം.

ആഗന്തുകൻ:— ഈ മുറിയിൽ ആരാണു കിടക്കുന്നത്?

രാ: ശേ:— ആരായാൽ നിങ്ങൾക്കെന്താണ്?

ആഗ:— പറഞ്ഞാലെന്ത്?

രാ: ശേ:— അതെന്റെ മുറിയാണ്. എന്റെ ഭാൎയ്യയല്ലാതെ മറ്റാരും അതിൽ ഉണ്ടായിരിക്കയില്ല.

ആഗ:— നിങ്ങളുടെ ഭാൎയ്യ ഉറങ്ങിയിരിക്കുമെന്നു നിങ്ങൾക്കു നല്ല വിശ്വാസമുണ്ടോ?

രാ: ശേ:— ഉറങ്ങിയിരിക്കുമെന്നുതന്നെ ഞാൻ വിശ്വസിക്കുന്നു. നിങ്ങൾ ഇവിടെ ഇരിക്കുക. കൈപ്പുണ്ണിന്നു കണ്ണാടി വേണ്ടല്ലോ. ഞാൻ പോയി അതു പരിശോധിച്ചുവരുന്നതാം. പിന്നെ സംശയമേ വേണ്ട.

അവിടെനിന്നും ഒരു കാലടിശബ്ദം അകലുന്നതായി കേട്ട രാജശേഖരൻ വരികയായിരിക്കുമെന്നു മാതംഗി വിശ്വസിച്ചു. അവൾ കിളിവാതലിന്നു സമീപത്തുനിന്നും സാവധാനത്തിൽ നടന്നു കിടക്കയിൽ ചെന്നുകിടന്നു നല്ല നിദ്ര അഭിനയിച്ചു.

രാജശേഖരൻ വാതുക്കൽ വന്നു സാവധാനത്തിൽ തട്ടി ശബ്ദമുണ്ടാക്കി. മാതംഗി ശബ്ദിച്ചതേയില്ല. ഉടനെ അയാൾ താഴ്ന്ന സ്വരത്തിൽ അവളെ വിളിച്ചു. അതിന്നവൾ വിളികേട്ടില്ല. അവൾ നല്ല ഉറക്കമാണെന്നു അയാൾ ഊഹിച്ചു. ഒരുപക്ഷേ, പകൽ നടന്ന സംഭവങ്ങളാൽ അവൾ കോപിച്ചു വിളികേൾക്കാതെ കിടക്കുകയായിരിക്കുമോ എന്നു ശങ്കിച്ചു അയാൾ പുറമേനിന്നു വാതിൽതുറക്കുവാൻ ശ്രമിച്ചു. അടുക്കളയിൽകടന്നു വിളക്കു കൊളുത്തിക്കൊണ്ടുവന്നു. വാതിൽപടിമേൽ വിളക്കുവെച്ച് അകത്തു കൈകടത്തി വാതിലിന്റെ കൊളുത്തു നീക്കി കാലുകൊണ്ടു വാതിൽ അകത്തേക്കുന്തിത്തുറന്നു. അയാൾ വിളക്കുമായി മാതംഗി

യുടെ സമീപം ചെന്നതിന്നു അവളെ രണ്ടുമൂന്നുപ്രാവശ്യം വിളിച്ചു. അവൾ ഗാഢനിദ്ര ഭാവിച്ചു യാതൊരു പ്രത്യുത്തരവും നൽകായില്ല. കോപിച്ചു കിടക്കയായിരിക്കുമെന്നു കരുതി അയാൾ അവളെ വളരെ വാത്സല്യപൂർവ്വം വിളിച്ചുനോക്കി. എന്നിട്ടും അവൾ ശബ്ദിച്ചില്ല. തടവുകൂടാതെ ശ്വാസോച്ഛ്വാസം ചെയ്യുന്നതുകണ്ട് അവൾ നല്ല ഉറക്കമാണെന്നുതന്നെ അയാൾ അനുമാനിച്ചു. ഉറങ്ങുമ്പോഴും അവൾ എന്തിനഭിനയിക്കണം? രാജമോഹനൻ അവിടെനിന്നു മററുമുറികളിൽ കടന്നു അവിടെ കിടന്നിരുന്നവരെയും വിളിച്ചുനോക്കി. ആരും ശബ്ദിച്ചില്ല. എല്ലാവരും നല്ല ഉറക്കംതന്നെ എന്നു നിശ്ചയിച്ചുകൊണ്ടു അയാൾ പുറത്തേക്കു കടന്നു പോയി.

എട്ടാം അദ്ധ്യായം.

മാതംഗി വീണ്ടും സാവധാനത്തിൽ എഴുന്നേററു കിളിവാതുക്കൽ ചെന്നുനിന്നു പഴയപടി അവരുടെ സംഭാഷണം ശ്രദ്ധിച്ചു.

എല്ലാവരും നല്ല ഉറക്കമാണെന്നു രാജമോഹനനിൽനിന്നും അറിഞ്ഞ അന്യൻ ചോദിച്ചു:—'അങ്ങിനെയാണെങ്കിൽ നിങ്ങൾ ഞങ്ങൾക്കു വേണ്ട സഹായം ചെയ്യുമെന്ന കാര്യം തീർച്ചയല്ലേ?

രാ: മോ:—പെട്ടെന്നങ്ങിനെയാണു പറയുക. അവനെ എനിക്കു ഇഷ്ടപ്പെടുന്നില്ലെങ്കിലും എത്രയെത്ര ഉപകാരങ്ങളാണവൻ എനിക്കു ചെയ്തിട്ടുള്ളത്. അതു മറക്കത്തക്കതാണോ? നിങ്ങളുടെ വാക്കു സമ്മതിച്ചാൽ ഞാൻ തിന്ന ചോററിന്നു പകരം ചെയ്യുന്നതു പാപമല്ലേ?

അന്യൻ:—അവൻ നിങ്ങൾക്കു പല ഉപകാരങ്ങളും ചെയ്തിരിക്കാം. എങ്കിലും നിങ്ങൾ അവനെ വെറുക്കുന്ന കാര്യം തീർച്ചയല്ലേ?

രാ: മോ:—നല്ലതും ചെയ്തിട്ടുണ്ട്; തീയതും ചെയ്തിട്ടുണ്ട്. എങ്കിലും അവൻ എന്തുതന്നെ ചെയ്തിട്ടും ഫലമില്ല.

അന്ന്യൻ:—അങ്ങിനെയാണെങ്കിൽ നിങ്ങൾ വിപരീതം പ്രവൎത്തിക്കുന്നതിൽ തെററില്ല. എന്ത്? നിങ്ങൾ ഞങ്ങളെ സഹായിക്കയില്ലെ?

രാ: മോ:—തക്കതായ പ്രതിഫലം തന്നാൽ ഒരുക്കമാണ്. പിന്നിടെനിക്ക അവൻെറ കീഴിൽ വേലചെയ്തു പാൎക്കുവാൻ സാധിക്കയില്ല. ഇവിടംവിട്ടു എവിടെയെങ്കിലുംപോയി ജീവിക്കണം. അതുകൊണ്ടു ഞാൻ ചെയ്യുന്ന ഉപകാരത്തിനു തക്കതായ പ്രതിഫലം തന്നാൽ ഒരുക്കമാണ്.

അന്ന്യൻ:—നിങ്ങൾക്കെന്തു പ്രതിഫലം കിട്ടണം?

രാ: മോ:—ഞാൻ എന്തു സഹായമാണു നിങ്ങൾക്കു ചെയ്യേണ്ടതെന്നാദ്യം അറിയട്ടെ. അതിന്നുശേഷം എനിക്കു കിട്ടേണ്ടതു പറയാം.

അന്ന്യൻ:—നിങ്ങൾ ആദ്യത്തിൽ ഞങ്ങൾക്കു ചെയ്യുവാനുള്ള ഉപകാരം തന്നെയാണു ചെയ്യേണ്ടത്. അതായതു കളവുമുതലിനെയും ഞങ്ങളെയും നിങ്ങൾ രക്ഷിക്കണം. ഇന്നരാത്രിതന്നെ കാൎയ്യം നിൎവ്വഹിക്കേണ്ടതാണ്.

രാ: മോ:—എൻെറ സഹായം കൂടാതെ നിങ്ങളാൽ ആ സംഗതി നിൎവ്വഹിക്കുവാൻ സാദ്ധ്യമല്ല. ഒരു ധനികൻെറ വീട്ടിൽ കളവു നടന്നു എന്നു വന്നാൽ അതു നിസ്സാരമായ കാൎയ്യമാണോ? പെട്ടെന്നു വൎത്തമാനം ലോകം മുഴുവൻ പരക്കും. അടുത്ത ക്ഷണത്തിൽ പോലീസും എത്തിച്ചേരും. എല്ലാ സ്ഥലങ്ങളിലും പരിശോധനയും നടത്തും. എന്നാൽ, എന്നെ ആരും സംശയിക്കുകയില്ല. കളവുമുതലിനെയും നിങ്ങളെയും ഞാൻ വിചാരിച്ചാൽ സൂക്ഷിച്ചു രക്ഷിക്കുവാൻ കഴിയും. കാൎയ്യം എത്ര ചുമതലയുള്ളതാണെന്നു നിങ്ങൾക്കു തന്നെ അറിയാമല്ലോ. അതുകൊണ്ടു ഞാൻ ചോദിക്കുന്നതു നിങ്ങൾ തരുവാൻ ഒരുക്കമാണോ?

അന്ന്യൻ:—ഞങ്ങളുടെ കഷ്ടനഷ്ടങ്ങളെക്കൂടി നിങ്ങൾ ഒന്നാലോചിക്കേണ്ടതാണ്.

രാ: മേ:—അധികം പ്രാവശ്യം ആവൎത്തിച്ചു പറയുന്നവനല്ല ഞാൻ. ഒരൊററ വാക്കു മാത്രമെ എനിക്കുള്ളു. ആകെ മുതലിൽ കാൽഭാഗം എനിക്കു തന്നേക്കുക.

രാഘവമേനോൻ പറഞ്ഞാൽ അതിൽനിന്നും പിൻവാങ്ങുന്നവനല്ലെന്നു ആ കള്ളന്നു നല്ലവണ്ണമറിയാം. അവൻ കുറച്ചു നേരം ചിന്തിച്ചു ശേഷം പറഞ്ഞു:—'ഞാൻ സമ്മതിക്കാം. എന്നാൽ അതുകൊണ്ടു മാത്രമായില്ലല്ലൊ. മററുള്ളവരുടെ സമ്മതം കൂടി അറിയേണ്ടെ?

രാ: മേ:—അവരെപ്പററി എനിക്കു സംശയമേ ഇല്ല. ഇനി ഒന്നു കൂടി പറയാം. കളവുമുതൽ പണമാക്കി മാററുന്നതിന്നു മുൻപു അതിന്നായ മതിപ്പുവില നിശ്ചയിച്ചു ആദ്യംതന്നെ കാൽപങ്കിനുള്ള വില എനിക്കു തരണം. മതിക്കുന്ന വിലയിൽ എന്തെങ്കിലും അംശത്തിൽ കുറവു വന്നാൽ ആ കുറവു ഞാൻ തന്നെ കൊള്ളാം. നേരെമറിച്ചു കൂടുതൽ സംഖ്യ വന്നാൽ അതിന്റെ അംശവും എനിക്കു തരികതന്നെ വേണം. മനസ്സിലായോ?

'മനസ്സിലായി. ഇനി ഒരു കാൎയ്യംകൂടി.....മാധവന്റെ സ്വത്തിൽ വളരെ പ്രാധാന്യം വഹിക്കുന്ന ഒരു വസ്തു നമുക്കു തീൎച്ചയായും കിട്ടണം'.

മരണപത്രമോ?

'എന്താണതു്?'

'അവന്റെ ചെറിയച്ഛന്റെ മരണപത്രം.'

'അതെ, അതിന്നു പ്രത്യേകം പ്രതിഫലം വേറെ തരുന്നതാണ്. അതിരിക്കുന്ന സ്ഥലം നിങ്ങൾക്കു നിശ്ചയമുണ്ട്. ആ സ്ഥലം നിങ്ങൾ ഞങ്ങൾക്കു പറഞ്ഞുതരണം'.

'അതെനിക്കു നല്ല നിശ്ചയമില്ല. എന്നാൽ ചില റിക്കാൎഡുകളും മാധവൻ ഒരു പെട്ടിക്കുള്ളിൽ വെക്കുക സാധാരണയാണ്. അലമാരയിലോ അല്ലാത്തപക്ഷം ഇരുമ്പുപെട്ടിയിലോ ആയിരിക്കും ആ പെട്ടി മിക്കവാറും വെക്കുക. ഇന്നതിലെന്നു വിവരിച്ചു പറയുക ശക്യമല്ല. അതിരിക്കട്ടെ. മരണപത്രത്തിന്നു വേണ്ടി ആരാണ് പണം തരിക?'

'അതു ഞാനെങ്ങിനെയാണു തുറന്നുപറയുക?'

'എന്നോടു പറഞ്ഞുകൂടെ?'

'ആരോടും പറഞ്ഞുകൂടാത്തതാണ്.'

'അതു ധൈര്യക്കേടല്ലാതെ മറ്റൊന്നുമായിരിക്കയില്ല, അല്ലേ?'

'ആയിരിക്കാം. പെട്ടി എങ്ങിനെയുള്ളതാണെന്നു പറയുക.'

'ആദ്യം പ്രതിഫലസംഖ്യ എത്രയെന്നു കേൾക്കട്ടെ.'

'നിങ്ങൾക്കെന്തു കിട്ടണം, അതു പറയുക.'

'ഇരുനൂറുറുപ്പിക റൊക്കമായി.'

'ഒന്നുരണ്ടു വാക്കു പറയുവാൻവേണ്ടിയാണോ നിങ്ങൾ ഇത്ര വലിയൊരു സംഖ്യ ആവശ്യപ്പെടുന്നത്? എങ്ങിനെയുമാകട്ടെ തരാം.'

'അതൊരു ഇരുമ്പുപെട്ടിയാണ്. അതിന്മേൽ തകിടിൽ തീർത്തതായ മൂന്നിംഗ്ലീഷക്ഷരങ്ങൾ പതിപ്പിച്ചിട്ടുണ്ട്, അതു മധ്യവയസ്സന്റെ മുഴുവൻ പേരിന്റെ ചുരുക്കെഴുത്താണ്.'

'ശരി അക്ഷരത്രയവും വിചാരി, എന്നോടൊന്നിച്ചു പോന്നുകൊള്ളുക. നമ്മുടെ കൂട്ടുകാരെപ്പോയി കാണുന്നുണ്ടോ? ഞങ്ങൾ ഒരു സ്ഥലം പറഞ്ഞുതരാം. കൃത്യസമയത്ത് അവിടെ വന്നുചേരണം. നിലാവു പൊലിഞ്ഞാലുടൻ പണി തുടങ്ങണം. ഇന്ന് ഇരുട്ടു വലുതെ കറുപ്പു സമയത്തുകൂടി ഉണ്ട്' എന്നു പറഞ്ഞു കള്ളനും രാജമോഹനനും വീട്ടിന്റെ മറവിൽനിന്നു രണ്ടുവഴിക്കായി പിരിഞ്ഞുപോയി.

ഒമ്പതാം അദ്ധ്യായം.

ആ ദുഷ്ടരുടെ പരിഭാഷണങ്ങൾ ശ്രവിച്ചമാത്രയിൽ മാതംഗി ഇടി വെട്ടേറ്റകണക്കെ തരിച്ചുപോയി. ഒരടി നീങ്ങുവാൻ പോലും അവൾ അശക്തയായിത്തീർന്നു. കാറ്റിൽപെട്ട അരയാലിലപോലെ അവളുടെ ശരീരം വിറച്ചുതുടങ്ങി. ക്ഷണത്തിൽ അവൾ മൂർച്ഛിതയായി നിലംപതിച്ചു.

കഠിനമായ വേദനകൊണ്ടും ഭയംകൊണ്ടും കുറച്ചുനേരത്തേക്കു അവൾക്ക് ഒന്നും ചെയ്യുവാൻ ശക്തിയായില്ല. നല്ല സ്മരണയുണ്ടാ

യാത്രയിൽ അവൾ ആ ദുഷ്ടന്മാരുടെ ദുരുദ്ദേശ്യത്തിന്റെ ഭയങ്കരത്വത്തെക്കുറിച്ചു ചിന്തിച്ചുതുടങ്ങി. ഇതുവരെ അവൾ തന്റെ ഭർത്താവിന്റെ നടവടികളെ സൂക്ഷ്മമായി അറിഞ്ഞിരുന്നില്ല. ഇന്ന മാത്രമാണ് അവൾക്കതു നിശ്ചയമായി മനസ്സിലാക്കുവാൻ കഴിഞ്ഞതു്. താൻ ഇതുവരെ തന്നെ അവൾ ഒരു ഭയങ്കരസത്വമായി തന്റെ മുമ്പിൽ കണ്ടു. അവൾക്കു ഭയമായിത്തുടങ്ങി. ഇതുവരെ അവൾ തന്റെ ഭർത്താവിനെ ഒരു ദുഷ്ടപുരുഷനായി മാത്രമേ കരുതിയിരുന്നുള്ളു. എന്നാൽ ഇന്നുമാത്രമാണ് താനൊരു കള്ളന്റെ ഭാര്യയാണെന്നവൾക്കു മനസ്സിലായതു്.

അറിഞ്ഞിട്ടുള്ളപ്പോൾ? അവന്റെ പിടിയിൽനിന്നു അവൾ എങ്ങിനെ വിട്ടുകലും? സ്ത്രീജനമായി പോയില്ലേ? ഭർത്താവിനെ തിരസ്കരിച്ചു പോകുകയോ, അതു പാപമല്ലേ? എന്നും ഈ കള്ളന്റെ അടിമയായി ജീവിക്കുകയോ. കഷ്ടം! വിഷാദാനുഭവമായ ഈ ദുരിതജീവിതത്തെ എങ്ങിനെ അനുഭവിക്കേണ്ടു? അയ്യോ എന്റെ വിധിയെന്നു- എന്നിങ്ങിനെ അവൾ പലതും പ്രലപിച്ചു കണ്ണീർതൂകി. ഉത്തരക്ഷണത്തിൽ വിചാരങ്ങൾ മാറിമറിഞ്ഞുതുടങ്ങി. ആ ദുഷ്ടന്മാർ ചെയ്യുവാനുദ്ദേശിക്കുന്ന ഭയങ്കരകൃത്യം അവളുടെ ശ്രദ്ധയിലേക്കു തിരിഞ്ഞു. 'ഒരാളുടെ ഈ ചെറുപ്പം വിധവയാക്കാനവർ ആലോചിക്കുന്നു; അവളുടെ ഭർത്താവല്ലേ' എന്നു വിചാരിക്കുമ്പോൾതന്നെ അവൾ അത്യന്തം താപമായിത്തീരും. തലചുറ്റിത്തുടങ്ങും. 'അയ്യയ്യോ! വിചാരിച്ചിരിക്കാതെ അവരിൽ പതിക്കുവാൻ പോകുന്ന ആപത്തുകളെക്കുറിച്ചു അവരിപ്പോൾ നിദ്രയിലാണ്ടിരിക്കയല്ലേ? പണം നഷ്ടപ്പെടുന്നതോടൊപ്പം അവർക്കെല്ലാം പ്രാണനാശവും സംഭവിക്കുന്ന വന്നുകൂടുമോ?' എന്നിങ്ങിനെ വിചാരിച്ചു കരഞ്ഞുവിളിച്ചു മതാംഗി തനിക്കു വരാവുന്ന യാതൊരാപത്തിനെയും കുറിച്ചു ഒട്ടും ചിന്തിച്ചില്ല. മറ്റവർക്കു വരാനിരിക്കുന്ന അപകടത്തെ മാത്രം തന്റെ സകലശ്രദ്ധയും ഓന്നായിരുന്നു. 'ഞാൻ രക്ഷിക്കാതെ ആരാണ് ഈ സന്ദർഭത്തിൽ അവരെ രക്ഷിക്കുക? എന്റെ പ്രാണൻ ഇതോടെ ത്യജിക്കേണ്ടി വന്നാൽതന്നെയും നിശ്ചയമായും

ഞാൻ അവരെ രക്ഷിക്കാതിരിക്കയില്ല.' എന്നവൾ ഹൃദയത്തിൽ നിശ്ചയിച്ചുറച്ചു.

പൊട്ടക്കിണറ്റിൽനിന്ന്, ഈ വസ്തുക്കൾ വീട്ടിലുള്ളവരെ അറിയിക്കാമെന്ന് അവൾ ആദ്യം കരുതി. എന്നാൽ, ആ വിചാരത്തെ അവൾ ക്ഷണത്തിൽ ഉപേക്ഷിച്ചു, 'അതുകൊണ്ടു യാതൊരു പ്രയോജനവും ഉണ്ടാകുവാനില്ല. രക്ഷാധികാരികൾ ബന്ധുക്കളും അവളുടെ വാക്കുകൾ വിശ്വസിക്കുകയോ? അഥവാ വിശ്വസിച്ചാലും മാധവനെ രക്ഷിക്കുവാൻവേണ്ടി അവർ അവനെ ദ്രോഹിക്കുമോ? ഒരു പക്ഷേ അവർ തന്നെപ്പറ്റി ഓരോന്നൊക്കെ വല്ലതും പറഞ്ഞുപോയാൽ തന്റെ ഗതി അപകടം തന്നെ.' എന്നവൾ ബലമായി കരുതി.

കനകത്തിന്റെ കാര്യം ആലോചനയായി. മാതംഗി തന്റെ മുറിവിട്ട് ആരുമറിയാതെ കനകത്തിന്റെ വീട്ടിൽ ചെന്ന വസ്തുതകൾ മുഴുവൻ അവളെ ഗ്രഹിപ്പിക്കാമെന്നു നിശ്ചയിച്ചു. 'കനകത്തെ വിളിച്ചുണർത്തുമ്പോൾ അവളുടെ അമ്മയും ഉണരുകയില്ലേ? എന്റെ മനസ്സിൽ ഉൾപ്പെട്ടിരിക്കുന്ന എന്നറിയുമ്പോൾ ഞാൻ അവളെത്തന്നെ ദ്രോഹിച്ചു എന്നപഴിക്കു കാരണമായിത്തീരുമല്ലോ. ഒരു പക്ഷേ കനകം ഈ വിവരം മാധവനെ അറിയിക്കാമെന്നാലും ഈ രാത്രിയിൽ അവൾ ഏകാകിനിയായി പോകുവാൻ അവളുടെ അമ്മ അനുവദിക്കുമോ? അതൊന്നും സാധിക്കാത്ത കാര്യം.' എന്നിങ്ങനെ അതൊക്കെയോർത്തും അവൾ ആലോചിച്ച് ഒടുവിൽ അതും ത്യജിച്ചു.

മാതംഗിക്ക് എന്തൊക്കെ ചെയ്യണമെന്ന് യാതൊന്നും തോന്നിയില്ല. ഒടുവിൽ ഇതു രണ്ടും ചെയ്യേണ്ട ഒന്നാണെന്നവൾ തീരുമാനിച്ചുറച്ചു. അതെപ്പറ്റി ചിന്തിച്ചപ്പോൾത്തന്നെ അവളുടെ ഹൃദയം നടുങ്ങിത്തുടങ്ങി. തനിക്കിതിൽ വരാവുന്ന ആപത്തിനെപ്പറ്റി അവൾ തെല്ലും ഗൌനിച്ചില്ല. ഈ നട്ടപ്പാതിരയിൽ ഒറ്റപ്പാതകളിൽക്കൂടി ഏകാകിനിയായി ഒരു പെണ്ണു പോകുക എന്നുവെച്ചാൽ?— താൻ ചെറുപ്രായത്തിൽ കേട്ടിട്ടുള്ള അനവധി യക്ഷികഥകളും ഒന്നായി അവളുടെ ഹൃദയത്തിൽ പൊന്തി വന്നു. പ്രേതങ്ങളെ വഴിയിലും ഉൾക്കൊണ്ടിരുന്നത്. സമയമോ കരി അന്ധകാരത്തിൽ. കള്ളന്മാരുടെ ആവാസവും കടന്നൽ പോക്കുകളും മറ്റു

ങ്ങളിൽ, ഇതെല്ലാം ചിന്തിച്ചപ്പോഴും അവളുടെ ഹൃദയം നടുങ്ങിത്തുടങ്ങി. വഴിക്കൊക്കെയാണം കള്ളന്മാരുടെ കൂട്ടത്തിൽ മാധവനും ഉണ്ടായിരുന്നാലത്തെ സ്ഥിതിയോ? അതും സർവ്വദാ അപകടം. ഈ മാതിരി ചിന്തകളാൽ വീണ്ടും അവളുടെ ഹൃദയം ഇടിച്ചു.

ജനനാ മാതംഗി സാമാന്യബുദ്ധിയുള്ളവളായിരുന്നു. തന്റെ പ്രിയപ്പെട്ട അനുജത്തി, അവളുടെ ഭർത്താവ് ഇവർക്കുവേണ്ടി യഥാർത്ഥത്തിൽ പ്രാണനെത്തന്നെയും ത്യജിക്കുവാൻ അവൾ സന്നദ്ധയായിരുന്നു. ഇത്തക്ഷണത്തിൽ അവർക്കു വരുവാൻ പോകുന്ന അത്യാഹിതത്തെ ഓർത്താൽ അവൾ ഒരു നിമിഷം അടങ്ങിയിരിക്കയോ? 'ഈ നശ്വരമായ ജീവിതം എന്തിനിരിക്കുന്നതാണ്? ഇതിനുവേണ്ടി അല്ല നശിപ്പിച്ചാലും പാതിവ്രത്യത്തിന്ന് അവകാശമുള്ളു. ഈ ഗൗരവമായ കാര്യസാദ്ധ്യത്തിനുവേണ്ടി ഞാൻ എന്തു ക്ലേശവും സഹിക്കും. ദൈവംതന്നെ എന്നെ രക്ഷിക്കട്ടെ'. എന്നവൾ ഉറച്ചുകഴിഞ്ഞു. 'ഈ പാതിരാത്രിയിൽ ഞാൻ മാധവന്റെ ഗൃഹത്തിൽചെന്നാൽ തീർച്ചയായും.....' മാതംഗിയുടെ ഹൃദയം അത്യധികം വേദനിച്ചു. ഒരു സ്ഥിരമായ നിശ്ചയത്തിൽ മനസ്സുറപ്പിച്ചതിനു ശേഷം അവൾ കിളിവാതിലിന്റെ കതക തുറന്നു പുറത്തേക്കു നോക്കി. വൃക്ഷങ്ങളുടെ ഇരുണ്ട നിഴലുകൾ ഭീതിയെ ജനിപ്പിക്കുന്നതായി കണ്ടു. കഷ്ടിച്ചു ഒരു നാഴിക നേരത്തിനുള്ളിൽ ചന്ദ്രൻ അസ്തമിക്കുമെന്നവൾക്കു മനസ്സിലായി. ഇനി സമയം താമസിപ്പിച്ചാൽ അവരെ രക്ഷിക്കുന്ന കാര്യം അസാദ്ധ്യമായും തീരും. ഏതിൽ ഏററവും സമീപിച്ചിരിക്കുന്ന ഒരു പക്ഷത്തോട് അവൾ സമയം ഇനി ഒട്ടും പാഴിൽ ചെലവഴിക്കാൻ കരുതിയില്ല.

ശിരസ്സുമുതൽ കാൽവരെ മറയത്തക്കവണ്ണം ഒരു വസ്ത്രമെടുത്തു മൂടിക്കൊണ്ട് അവൾ വാതിൽതുറന്നു പുറത്തു വന്നു. എല്ലായിടവും ഒന്നുപോലെ നിശ്ശബ്ദം. മങ്ങിയ വെളിച്ചത്തിൽ വൃക്ഷങ്ങൾ അവളെ ഉറ്റുനോക്കുന്നതുപോലെ തോന്നി. ആകാശത്തിലേക്കു നോക്കി ഇരുകരങ്ങളും കൂപ്പി അവൾ ഇഷ്ടദേവതകളെ അകമഴിഞ്ഞു പ്രാർത്ഥിച്ചു. അതോടുകൂടി അവൾക്കു അസാമാന്യമായ ധൈര്യം ജനിച്ചു. മുന്നോട്ടു നടന്നുതുടങ്ങി.

ഇരുളടഞ്ഞു കിടന്നിരുന്ന തോട്ടങ്ങളിൽക്കൂടി അവൾ നടന്നു പോകുമ്പോൾ കാററിൽ ഇളകുന്ന പത്രംപോലെ അവളുടെ ശരീരം വിറച്ചു. തന്റെ കാലൊച്ചതന്നെ കേട്ട് അവൾ പലപ്പോഴും ഞെട്ടിത്തിരിഞ്ഞു. വൃക്ഷശിഖരങ്ങൾ ഇരുളിൽ, കരങ്ങൾ നീട്ടിനില്ക്കുന്ന ഭയങ്കരങ്ങളായ മൂർത്തികളെപ്പോലെ അവൾക്കുതോന്നി. ചില വൃക്ഷച്ഛായകളിലെ കറുത്തരൂപങ്ങൾ കള്ളന്മാർ പതുങ്ങിയിരിക്കുന്നതുപോലെ അവളിൽ ശങ്കജനിപ്പിച്ചു. ചെറുപ്പത്തിൽ കേട്ടു പരിചയിച്ച പിശാചുക്കളുടെ ഭയങ്കര കഥകളും അന്നേരത്തിൽ അവൾക്കു തോന്നി കിടുകിടെ വിറച്ചു. ഓരോ അടി മുന്നോട്ടുവെയ്ക്കുമ്പോഴും രാത്രിചാരികളായ ഭയങ്കര മൂർത്തികൾ അവളെ വലയംചെയ്യുന്നതുപോലെ തോന്നിച്ചു ഭയപ്പെട്ടു.

എങ്കിലും ചില അവസരങ്ങളിലും വല്ല വൃക്ഷാഗ്രത്തിലിരുന്ന പക്ഷികൾ ചിറകടിക്കുന്ന ശബ്ദംകേൾക്കുമ്പോഴും അവൾ വല്ലാതെ ഞെട്ടിപ്പോയി. അവൾ ധൈര്യമവലംബിച്ചു ദൈവത്തെ സ്മരിച്ചുകൊണ്ടു നടന്നു. അവൾ ഭയങ്കരമായ ഇരുൾനിറഞ്ഞ ഒരു മാവിൻതോട്ടത്തിൽ എത്തി. ഒരുവശം തോട്ടം, മറുവശം ഒരു വലിയ കുളം, കുളത്തിന്റെ കരയിൽക്കൂടിയായിരുന്നു അവൾക്കു കടന്നുപോകേണ്ട ചെറുപാത നീണ്ടുകിടന്നിരുന്നത്. അവൾ കുളത്തോടു സമീപിച്ചപ്പോൾ അവിടെ നിന്നിരുന്ന അത്യുന്നതമായ അരയാൽവൃക്ഷം, അല്പമായി ലഭിച്ചിരുന്ന വെളിച്ചത്തെയും മറച്ചു. വഴി അവൾക്കു ശരിക്കും മനസ്സിലാകാതെ കുഴങ്ങിനിന്നു. പാതയരികിലൊക്കെയും മുൾക്കാടും. ഈ അവസരത്തിൽ തോട്ടത്തിൽ തെളിഞ്ഞു ഒരു ദീപവെളിച്ചം അവൾ കണ്ടു. ഏതോ സംഭാഷണത്തിൽ സംസാരിക്കുന്ന ശബ്ദവും അവളുടെ കർണ്ണങ്ങളിൽ പതിഞ്ഞു.

താൻ എന്തൊന്നിനെയാണോ അത്യന്തം ഭയപ്പെട്ടത്, അതിലിപ്പോൾ തനിക്കു അകപ്പെട്ടു എന്നവളുറച്ചു. ആ മാവിൻതോട്ടത്തിൽ കള്ളന്മാരുടെ ആവാസസ്ഥലങ്ങളുള്ളതു വാസ്തവമാണ്. ആപത്തുകൾ ഒന്നായി വരാതിരിക്കയില്ലെന്നുള്ളതു പരമാർത്ഥമാണല്ലോ. വഴിയിൽ ഒളിഞ്ഞു കിടന്നിരുന്ന ഒരു നായ അവളെ

കണ്ട് ഉച്ചത്തിൽ കുരച്ചുതുടങ്ങി. തോട്ടത്തിൽ മനുഷ്യശബ്ദവും അടുത്താകെ നിലച്ചു. നായ കുരച്ചതിനാൽ കള്ളന്മാർ നിശ്ചയമായും അവിടെക്കു വരാതിരിക്കയില്ലെന്നു തീർച്ചയാക്കി അവൾ അടുത്തുള്ള കുളക്കരയിലേക്കിറങ്ങി. തോട്ടത്തിൽനിന്നോ, പാതയിൽനിന്നോ നോക്കിയാൽ ആരും കാണാത്ത ഒരു സ്ഥലമായിരുന്നു അത്. കള്ളന്മാരിൽ ആരെങ്കിലും കുളക്കരയിൽ എവിടെയെങ്കിലും നിന്നു നോക്കിയാൽ അവളെ കാണാനും പ്രയാസമുണ്ടായിരുന്നില്ല. എന്നാൽ, അവൾക്കു ആപത്തുകളോടൊപ്പംതന്നെ ധൈര്യവും അധികമായിത്തീർന്നു.

ക്ഷണത്തിൽ തന്റെ മൂടുപടമെടുത്ത് അതിൽ കുറെ കളിമണ്ണെടുത്തു ചുററിവച്ചു. ചുററിയിരുന്ന ഏകവസ്ത്രത്തോടുകൂടി അവൾ വെള്ളത്തിലിറങ്ങിനിന്നു. അതേ അവസരത്തിൽ കുളത്തിന്റെ എതിർവശത്തു് ആളുകളുടെ ശബ്ദം കേട്ടുതുടങ്ങി. കാൽപെരുമാററവും അവൾ അടുത്തുകേട്ടു. പെട്ടെന്നവൾ ചുരുട്ടി പിടിച്ചിരുന്ന മൂടുപടം വെള്ളത്തിൽ താഴ്ത്തി. കളിമണ്ണിന്റെ ഭാരത്താൽ അതു ക്ഷണത്തിൽ വെള്ളത്തിൽ താണു. അനന്തരം അവളും കഴുത്തോളവും വെള്ളത്തിലിറങ്ങി മുഖംമാത്രം പുറത്തു കാണത്തക്കവണ്ണം നിന്നു. ഒരു വൃക്ഷത്തിന്റെ നിഴലുണ്ടായിരുന്നുവെങ്കിലും അതിനെയും ഭേദിച്ചു തന്റെ വെളുത്തമുഖം പുറത്തു കണ്ടെങ്കിലോ എന്നു കരുതി അവൾ കരിംകൂന്തൽ പടലത്താൽ മുഖവും മറച്ചുകളഞ്ഞു. ആ ഇരുട്ടിൽ അവളുടെ കറുത്ത തലമുടിയെ ആരു ഗൌനിക്കുന്നു? ചിലർ കുളക്കരെ ചുററിപ്പററി നടന്നുനോക്കി മടങ്ങിപ്പോയി. മാതംഗി അവരുടെ സംസാരവും കാൽപെരുമാററവും കേട്ടതല്ലാതെ അവരെ തിരിച്ചറിയുവാൻ ലേശംപോലും ഒരുമ്പെട്ടില്ല.

വന്നവരിൽ ഒരുവൻ പറഞ്ഞു:— ഞാൻ ശരിക്കു കണ്ടതാണ്. അടിമുതൽ മുടിയോളം പുതച്ചിട്ടൊരു സ്വരൂപം ഇതുവഴിക്കു വന്നു.

മററയാൾ:— നീ എന്തോ കണ്ടു തെററിദ്ധരിച്ചതാണ്. ഈ അസമയത്തുണ്ടോ ഇതുവഴി ആരെങ്കിലും വരുന്നു. വെറുതെ അസംബന്ധം പറയുന്നു. അതിലും വിശേഷിച്ചു ഈ ഉഷ്ണകാലത്തു

ആകമാനം മൂടിപ്പുതച്ചു ഒരുത്തകൾ നടക്കുകയോ? വെറുതെ ഭ്രാന്തു പറയുന്നു.

രണ്ടുപേരും നാലുദിക്കിലും നല്ലപോലെ സൂക്ഷിച്ചു. അവരുടെ ഭീതിക്കു കാരണമായിരുന്ന ആ സ്ത്രീരത്നത്തിനെ അവർക്കു കാണ്മാൻ കഴിഞ്ഞില്ല. ഒരുത്തരെയും കാണായ്കയാൽ കള്ളന്മാർ മടങ്ങിപ്പോയി.

അവർ മടങ്ങിപ്പോകുന്ന ശബ്ദം കാതിൽപെടുന്നതുവരെ മാതംഗി വെള്ളത്തിൽതന്നെ നിന്നു. അനന്തരം അവൾ കുളത്തിൽനിന്നും കരക്കുകയറി നാലുപാടും സൂക്ഷിച്ചു. ഇനി ആ വഴിപോകുന്നതു നന്നല്ലെന്നു അവൾക്കു തോന്നി. കുളത്തിന്റെ എതിർവശത്തുകൂടി മറ്റൊരു ചെറുപാതയുണ്ടായിരുന്നു. അവൾ അതു കണ്ടുപിടിച്ചു. ആ വഴി അവൾക്കു സാമാന്യം പരിചിതവുമായിരുന്നു. എന്നാൽ ചെടികളും മുൾമരപ്പടർപ്പുകളും ഇടതിങ്ങിയതായിരുന്നു. പക്ഷെ, ഈ തരുണത്തിൽ അവൾ അതൊന്നും അത്ര വകവെയ്ക്കാതെ നടന്നു. കാലിൽ അടിക്കടി മുള്ളുതറിച്ചു രക്തം വമിച്ചുതുടങ്ങി. എന്തുവിധവും തന്റെ ഉദ്ദേശ്യം നിവൃത്തിക്കണമെന്ന അവൾക്കു ശാഠ്യമായിരുന്നതല്ലാതെ, മറ്റാരുടെ കണ്ണിലും പെടരുതെന്നുള്ള വിചാരവും. ഈ രണ്ടു വിചാരങ്ങളുടേയും പ്രേരണത്താൽ അവൾ അതിവേഗത്തിൽ നടന്നു. എന്നാൽ ഒരു പുതിയ സംശയം അവളിൽ അല്പം അങ്കുരിച്ചു. മാതംഗി മാധവഗൃഹത്തിൽ വന്നതിൽപിന്നീടു രണ്ടുപ്രാവശ്യമോ മറ്റോ അനുജത്തിയുടെ ഗൃഹത്തിലേക്കു പോയിട്ടുള്ളൂ. അതും കാൽനടയായിട്ടല്ല താനും. അതുകൊണ്ടു പിന്നിടേണ്ടുന്ന കുന്നുകളും പാറകളുമായ വഴി അത്ര നിശ്ചയമില്ലായി. ഏതുവഴിക്കാണു കടന്നുപോകേണ്ടതെന്നു ചിന്തിച്ചു നിലകൊണ്ടു.

കേവലം ഭ്രാന്തത്തിയെപ്പോലെ അവൾ അഷ്ടാശകളേയും വീക്ഷിച്ചു. അവളുടെ നല്ലകാലത്താൽ മാധവന്റെ ബംഗ്ലാവിന്റെ മുൻവശത്തുള്ള — ദേവദാരുവൃക്ഷങ്ങളുടെ അഗ്രങ്ങൾ അവൾക്കു ലക്ഷ്യമായി. അതു കണ്ടമാത്രയിൽ അവൾ ആ സ്ഥലത്തെ ലക്ഷ്യമാക്കി പക്ഷിവേഗത്തിൽ പാഞ്ഞു. അവൾ ഗൃഹത്തിന്റെ പിൻ

പുറത്തുള്ള വാതുക്കൽ എത്തി. എന്നാൽ, അവളുടെ ഹൃദയം പതറിത്തുടങ്ങി. 'ഈ അർദ്ധരാത്രിയിൽ എങ്ങിനെയാണ വാതലിന്മേൽ തട്ടിശബ്ദമുണ്ടാക്കുക? ആരാണ വന്നു കതകുതുറക്കുക?' എന്നീ വിചാരം അവളെ അത്യന്തം കുഴപ്പിച്ചു. ഒടുവിൽ അവൾ പലപ്രാവശ്യം കതകിൽ തട്ടിയശേഷം കരുണാകരിയെന്ന പരിചാരികയെ വിളിക്കുവാൻതുടങ്ങി. പരിചാരിക പകുതി നിദ്രയിൽ മാത്രം എത്തിയിരുന്നതിനാൽ പിറുപിറുത്തുകൊണ്ടു 'ആരെടാ ഈ അസമയത്തുവന്നു വാതിൽതട്ടി വിളിക്കുന്നത്?' എന്നു അസ്പഷ്ടമായി ചോദിച്ചു. മാതംഗി ആവേശത്തോടുകൂടി 'എടി കരുണാ! എണീറ്റ വേഗത്തിൽ വാതിൽതുറക്കുക' എന്നുപറഞ്ഞു.

അകാലത്തിൽ വിളിച്ചുണർത്തിയാൽ ആർക്കാണ ദ്വേഷ്യമുണ്ടാകാത്തത്? 'നീ ആരാണ്?' എന്നവൾ സഗൌരവം ചോദിച്ചു.

മാതംഗിക്കാ തന്റെ പേരുപറയുവാൻ വലിയ ഭയം. ആരെങ്കിലും അതു കേട്ടെങ്കിലോ എന്ന്. കഴിയും വേഗത്തിൽ അകത്തു പ്രവേശിക്കണമെന്ന ബദ്ധപ്പാടും. മാതംഗി വീണ്ടും പറഞ്ഞു:—'കരുണാ! ഇതു ഞാൻതന്നെയാണ്. വാതിൽതുറന്നു നോക്കുമ്പോൾ ആരാണെന്നു മനസ്സിലാകും.'

കരുണ:—(തെല്ലു ശാന്തസ്വരത്തിൽ) നീ ആരാണെന്നു പറയൂ.

മാതംഗി:—'ഞാൻ കള്ളനുംമറ്റുമല്ല; നിന്നെപ്പോലെ ഒരു സ്ത്രീ തന്നെയാണ്.'

ഇതുകേട്ടപ്പോൾ പരിചാരികക്ക അതു കള്ളനായിരിക്കയില്ലെന്നും കള്ളന്മാർ ഇത്ര മധുരസ്വരത്തിൽ സംസാരിക്കയില്ലെന്നും മനസ്സിലായി. പെട്ടെന്നവൾ വാതിൽതുറന്നു. മാതംഗിയെ ദർശിച്ചമാത്രയിൽ പരിചാരിക അമ്പരന്നു വശായി. 'എന്തൊരാശ്ചര്യമാണിത്! ഇതു ഭിക്ഷയായിരിക്കുമെന്നാരറിഞ്ഞു?'

മാതംഗി:—എനിക്ക ഇത്രയും വേഗത്തിൽ ഹേമാംഗിയെ കാണേണ്ടിയിരിക്കുന്നു. കാര്യം വളരെ ഗൌരവമാണ്. എന്നെ അവളുടെ സമീപത്തേക്കു കൂട്ടിച്ചുകൊണ്ടുപോകുക.

“ഇപ്പോൾ നല്ല ഉറക്കത്തിലാണ്........ഞാൻ പോയി വിളിച്ചുണർത്തികൊണ്ടുവരാം. നിങ്ങൾ ഇങ്ങിനെ ഇറയത്തിരിക്കു,

നില്ക്കുന്നു. വേറെ വസ്ത്രം തരാം.' എന്നു പരിചാരിക വളരെ ഝടുതിയായി പറഞ്ഞു.

മാതംഗി വസ്ത്രം മാറിയെടുത്തു പരിചാരികയോന്നിച്ചു ഹേമാംഗി ശയിക്കുന്ന മേൽതട്ടിലേക്കു പോയി.

—— : O : ——

പത്താം അദ്ധ്യായം.

മാതംഗി മുകൾത്തട്ടിന്റെ വരാന്തയിൽ ഒരിടത്തു നിന്നുകൊണ്ടു കരുണയോടു തന്റെ ഭർത്താവിനെ വിളിക്കുവാൻ പറഞ്ഞു. ഈ അവസരത്തിൽ ഹേമാംഗി തന്റെ ഭർത്താവൊന്നിച്ചു കിടക്കുകയായിരുന്നു. അവർ പലവിധ മനോഹര സ്വപ്നങ്ങളും കണ്ടു കിടന്നിരുന്ന അവസരത്തിലാണ് കരുണ അവരെ വിളിച്ചത്. പല പ്രാവശ്യം അവൾ വാതിലിന്മേൽ തട്ടി വിളിച്ചിട്ടും ആരും ഉണർന്നില്ല. സമയം അതിക്രമിക്കുന്നതിൽ അതിവ ഭയത്തോടു കൂടിയും മാതംഗിതന്നെ അവരെ രണ്ടുമൂന്നു വിളിച്ചു ശബ്ദമാക്കി. ആ വിളി കേട്ടിട്ട് മാധവൻ ഞെട്ടി ഉണർന്നു. കിടക്കയിൽതന്നെ കിടന്നുകൊണ്ടു അയാൾ 'ആരാണത്?' എന്നു ചോദിച്ചു.

മാതംഗി അതിനു സമാധാനം പറയുവാൻ തന്നെ ലജ്ജിച്ചു. അവളുടെ ഹൃദയം ഇടിച്ചുതുടങ്ങി. അവർ യാതൊന്നും സംസാരിക്കാതെ നില്ക്കുന്നതു കണ്ടു കരുണ 'ഭർത്താവിനെയാണ്' എന്നുമാത്രം പറഞ്ഞു. മാധവന്റെ ഉറക്കം ഈ അവസരത്തിൽ നല്ലവണ്ണം തെളിഞ്ഞിട്ടില്ല. അയാൾ ദേഷ്യമഭിനയിച്ചവനായി 'ആരാണ്? മാതംഗിയോ?' എന്നു ചോദിച്ചു.

'അതെ' എന്നു കരുണ സമാധാനം പറഞ്ഞു കേട്ടപ്പോൾ ഉടനെ മുറിയിലെ വിളക്കുകൾ പ്രകാശിതമായവണ്ണം പരിഭ്രമത്തോടുകൂടി ചാടി എഴുന്നേറ്റു വസ്ത്രങ്ങൾ ശരിപ്പെടുത്തി വാതിൽ തുറന്നു പുറത്തു വന്നു. കരുണയുടെ കൈയിൽ ഒരു വിളക്കു കത്തിച്ചുകൊണ്ടിരുന്നു. മാധവൻ പുറത്തേക്കു വന്നു

കണ്ടപ്പോൾ മാതംഗി ലജ്ജാവനമ്രയായി ഒരു മൂലയിൽ ഒഴിഞ്ഞു മാറിനിന്നു. മുന്നിൽ നനഞ്ഞ താമരപ്പൂവുപോലെ നിന്നിരുന്ന മാതംഗിയെ കണ്ടു മാധവൻ ആശ്ചര്യഭരിതനായി 'എന്ത്, ഈ അസമയത്തു നീ എന്താണിവിടേക്കു വന്നത്?' എന്നു ചോദിച്ചു.

ഇതേ അവസരത്തിൽ ഹേമാംഗിയും ഉറക്കം തെളിഞ്ഞുണർന്നു. വസ്ത്രങ്ങളെല്ലാം പഴയപടി ഉടുത്തു കട്ടിലിന്നരികിലിരുന്നിരുന്ന ഒരു മെഴുകുതിരി കത്തിച്ചുവെച്ചു. എന്നാൽ, പെട്ടെന്നു വെളിയിലേക്കിറങ്ങുവാൻ ലജ്ജാഭയം അവളെ അനുവദിച്ചില്ല. താൻ തെല്ലു മുൻപു ഭർത്താവൊന്നിച്ചു ശയിച്ചിരുന്ന വസ്തുത ജ്യേഷ്ഠത്തിയെ മറച്ചുവെയ്ക്കുവാനശക്തയാകയാലായിരിക്കാം അവൾ പുറത്തേക്കിറങ്ങാതിരുന്നത്. മാതംഗി തന്നെ കണ്ടു ലജ്ജിക്കുന്നതറിഞ്ഞു മാധവൻ തന്റെ പത്നിയെ വിളിച്ചു 'ഹേമേ! നിന്റെ ജ്യേഷ്ഠത്തി എന്തിനായിട്ടാണ് വന്നിരിക്കുന്നതെന്നു ചോദിക്കുക' എന്നാജ്ഞാപിച്ചു.

ഹേമാംഗി എഴുന്നേറ്റു വളരെ പ്രയാസപ്പെട്ടു പുറത്തുവന്നു 'ജ്യേഷ്ഠത്തീ! ഈ അർദ്ധരാത്രിസമയത്തു നിങ്ങൾ വളരെ ബദ്ധപ്പെട്ടു വന്നതെന്തിനാണ്? വിശേഷമെന്താപത്തു പിണഞ്ഞു?' എന്നു ചോദിച്ചു.

'താഴത്തേക്കു വരിക, പറയാം' എന്നു പറഞ്ഞു വെളിച്ചവുമായി മുമ്പിൽ കരുണയെ നടത്തി അവർ രണ്ടുപേരുമായി താഴത്തിറങ്ങി.

മാതംഗി:—നിങ്ങൾക്കു മുന്നറിയിപ്പു തരുവാനായിട്ടാണ് ഞാൻ വന്നിട്ടുള്ളത്. എല്ലാവരും സൂക്ഷിച്ചുകൊള്ളുക. അടുത്ത നിമിഷത്തിൽ കള്ളന്മാർ ഈ വീട്ടിൽ കവർച്ച നടത്തുവാൻ പോകുന്നുണ്ട്.

ഹേമ:—എന്ത് കവർച്ചയോ?

'അയ്യോ!' എന്നു കരുണ സംഭ്രമപൂർവ്വം നിലവിളിക്കുവാൻ തുടങ്ങി.

മാത:—കരുണേ! എന്തു ബുദ്ധിശൂന്യതയാണിത്. മെല്ലെ നിലവിളിക്കുകയും പറയുകയും ചെയ്യാൽ മതി. സന്ദർഭമറിയാതെ

വല്ലതും കാട്ടിയാൽ അതും അപകടമായിത്തീരും. (ഹേമാംഗിയോട്) ഹേമേ! നീ വേഗം പോയി നിന്റെ ഭർത്താവിനോടു വിവരം പറഞ്ഞു ജാഗ്രതയായിരുന്നുകൊള്ളുവാൻ പറയുക.

എന്നാൽ ഹേമാംഗിയാൽ ആ കാര്യം അസാദ്ധ്യമായിരുന്നു. ഒരക്ഷരം മിണ്ടുവാൻ ശക്തയല്ലാതെ അവിടെ നിന്നു പരുങ്ങിയതേയുള്ളു. മാതംഗിക്ക് എന്താണ് ചെയ്യേണ്ടതെന്നു യാതൊരു രൂപവുമില്ലാതായി. തന്റെ സഹോദരി ഇങ്ങിനെ ഇതിൽ ഉദാസീനത വരുത്തിയാൽ സമയം അതിക്രമിച്ചു കാര്യം അപകടത്തിലായിത്തീരുമല്ലോ എന്നോർത്തു മാതംഗി വിഷാദിച്ചു.

മാതംഗി:—ഹേമേ! നീ എന്താണ് മൌനം ഭജിച്ചു നില്ക്കുന്നത്? വേഗംചെന്നു വിവരം പറയുക.

ഹേമ:—എന്നാൽ സാദ്ധ്യമല്ല. നിങ്ങൾതന്നെ ചെന്നു പറയുന്നതാണ് നല്ലത്. എനിക്കു ശരിക്കു പറഞ്ഞു കേൾപ്പിക്കുവാൻ നിശ്ചയമില്ല. അതുമല്ലെങ്കിൽ ഞാൻ ചെന്നു പറഞ്ഞാൽ അദ്ദേഹം വിശ്വസിക്കുമോ എന്നുതന്നെ സംശയമാണ്.

മാത:—നീ ഇത്ര ബുദ്ധിശൂന്യയാണോ? ഞാൻ നേരിട്ടുചെന്നു പറയുന്നതു യുക്തമാണോ? ഞാൻ പറഞ്ഞതായി നിനക്കദ്ദേഹത്തോടു പറഞ്ഞുകൂടേ? ഒരു പാതിരായ്ക്കു കരുതി മാത്രമല്ല ഞാൻ ഇത്ര ബദ്ധപ്പെട്ടിവിടെക്കു വന്നത്? നിയ്യെന്താണതിൽ ഇത്ര ഭയം?

ഹേമ:—എന്നെക്കൊണ്ടു സാധിക്കയില്ല; നിങ്ങൾതന്നെ പോയി പറഞ്ഞാൽ മതി.

മാത:—ഞാൻ പോകയില്ല......എടി കുബുദ്ധി! എനിക്കുപോയ്ക്കൂടാ.

കരുണ:—ഏട്ടത്തിയമ്മ പറയുന്നതു മുഴുവൻ കളവാണ്. (ഹേമയോട്) നിങ്ങളെ വെറുതെയെങ്കിലും പരിഹസിക്കുകയാണ് അല്ലാത്തപക്ഷം ഭയപ്പെടുത്തുകയാണ്.

കരുണയുടെ ഈ വാക്കുകൾ കേട്ടപ്പോൾ മേനകയുടെ മുഖം തെല്ലു പ്രസന്നമായി. മാതംഗി കുറച്ചുനേരം കാര്യത്തിന്റെ ഗൌരവം ഓർത്തുനിന്നു. ഒടുവിൽ ഏതാനും ധൈര്യപ്പെട്ട ഭാവത്തിൽ 'അങ്ങിനെയാണെങ്കിൽ ശരി. ഞാൻ തന്നെ പോയി പറഞ്ഞുകൊള്ളാം. നീയും എന്നോടൊന്നിച്ചു വരിക' എന്നു മേനകയോടു പറഞ്ഞു. എന്നാൽ മേനക ജ്യേഷ്ഠത്തിയൊന്നിച്ചു ഭർത്താവിന്റെ മുമ്പിൽ ചെല്ലുവാൻ ലജ്ജിച്ചു അതിനു അനുകൂലിച്ചില്ല.

'നീ ഇല്ലെങ്കിൽ വേണ്ട. ഇവിടെത്തന്നെ ഇരുന്നുകൊള്ളുക' എന്നു പറഞ്ഞശേഷം മാതംഗി മുകൾത്തട്ടിൽ കയറി വാതായനത്തിൽനിന്നു. ഈ അവസരത്തിൽ ചന്ദ്രൻ ആകാശമദ്ധ്യത്തിൽനിന്നും നിശ്ശേഷം മറയുവാൻ ഭാവിക്കുന്ന സന്ദർഭമായിരുന്നു. മാധവന്റെ സമീപസ്ഥകളെപ്പോലെ, മാവിൻ തോട്ടത്തിൽ വെളിച്ചം കണ്ടപ്പോൾ നക്ഷത്രങ്ങളും കൂട്ടമായി അവിടവിടെ ഒക്കെ തെളിച്ചു. ശീതോഷ്ണവസ്ത്രത്തെ നല്ലതുപോലെ ബലപ്പെടുത്തിയശേഷം അവൾ മാധവന്റെ അറയുടെ വാതുക്കൽ ചെന്നുനിന്നു. ധൈര്യം അവലംബിച്ചുകൊണ്ട് അവൾ വാതിൽ തെല്ലു തുറന്നു. മാധവൻ ഒരു പത്രക്കടലാസു വായിച്ചു കിടക്കുകയായിരുന്നു. ബഹുമോടിയായി അലങ്കരിച്ചിരുന്ന ആ മുറിയിൽ ഒരു വിളക്കു കത്തിക്കൊണ്ടിരുന്നിരുന്നു. ലജ്ജാധിക്യത്താൽ അവൾ മാധവന്റെ നേരെ നോക്കാതെ ഒരു മൂലയിൽ പോയി തല കുനിച്ചു പതുങ്ങിനിന്നു. മാതംഗിയെ കണ്ടമാത്രയിൽ മാധവൻ നിവർന്നിരുന്നു. കുറച്ചുനേരത്തേക്കു സംഭാഷണം ഒന്നും ഉണ്ടായില്ല. എന്നാൽ കാര്യഗൌരവം ഓർത്ത് മാതംഗിക്കു മൌനഭഞ്ജനം ചെയ്യുവാൻ ബദ്ധപ്പാടായി. മാധവനും ദീർഘമൌനം അസഹ്യമായി തോന്നി. ഒടുവിൽ അയാൾതന്നെ മാതംഗിയെ നോക്കി ഗൌരവമായി 'നീ ഒരു മൊഴുക്കിണിയായിരുന്നുവെങ്കിൽ ഇങ്ങിനെ അവിടെ ഒളിക്കയായി നില്ക്കാതെ ഇവിടെ വന്നിരിക്കുവാൻ ഞാൻ പറയുമായിരുന്നു.' എന്നു പറഞ്ഞു. അയാളുടെ ഈ വാക്കുകൾ അവളിൽ പല പൂർവ്വകഥകളും അനുസ്മരിപ്പിച്ചു. അവളുടെ കവിൾത്തടങ്ങളിൽ രക്തം ഇരച്ചു. അവൾ തന്റെ ഹൃദയത്തെ ബലമാ

യി അടക്കിക്കൊണ്ടു വളരെ സാവധാനത്തിൽ പറഞ്ഞു:—നിങ്ങൾക്കു ഒരു വലിയ ആപത്തു വരുവാൻ പോകുന്നു. കള്ളന്മാർ നിങ്ങളുടെ ഗൃഹം കവർച്ച ചെയ്യുവാൻ വരുന്നുണ്ടു.'

മാധവൻ:—(ഞെട്ടീട്ട്) വാസ്തവത്തിലോ?

മാതം:—അതെ; ഒരുപക്ഷെ ഇന്നു രാത്രിതന്നെ.

മാധ:—ഇന്നു രാത്രിയിലോ?

മാതം:—ചന്ദ്രൻ അസ്തമിച്ചു ഇരുട്ടു വ്യാപിച്ചാലുടൻ.

മാധ:—എന്നാൽ, ഞങ്ങളുടെ സ്ഥിതി വളരെ ഭയങ്കരം തന്നെയായിരിക്കും. മാതംഗി! ഈ വിവരം നിനക്കെങ്ങിനെ മനസ്സിലായി?

അവൾ അതിന്നു യാതൊരു പ്രത്യുത്തരവും നല്കാതെ തല കുനിച്ചു നിന്നതേയുള്ളു. കുറച്ചു സമയം കഴിഞ്ഞു മാധവനെ ഉറപ്പാക്കി വളരെ ഉറച്ച സ്വരത്തിൽ പറഞ്ഞു:—ആ വിവരം എനിക്കു പറയുവാൻ നിവൃത്തിയില്ല'.

'നീ ഇവിടുത്തെ പോന്ന വിവരം രാജമോഹനന്നറിവുണ്ടോ?'

'അറിവില്ല'.

'നിനക്കീ വിവരം എവിടെനിന്നു ലഭിച്ചു?'

'എന്റെ ചെവികൾകൊണ്ടു കേട്ടറിഞ്ഞു'.

'നീ പറയുന്നതൊന്നും എനിക്കു മനസ്സിലാകുന്നില്ല'.

മാതംഗി തന്റെ മുഖം മുഴുവൻ മാധവൻ കാണത്തക്ക വിധത്തിൽ നേരെ നോക്കിക്കൊണ്ടു 'നിങ്ങളെ ഞാൻ മറെറാരു തരത്തിൽ തെററി ധരിപ്പിക്കുവാനായി ആരും സഹായം കൂടാതെ ഈ അസമയത്തു വരുമെന്നാണോ?'

മാധവൻ പുരികം ചുളിച്ചുകൊണ്ടു 'ഞാൻ കരുതിയതു തെറ്റുതന്നെ?' എന്നു പറഞ്ഞു പുറത്തേക്കിറങ്ങുവാൻ ഭാവിച്ചു. അപ്പോൾ മാതംഗി നയനസംജ്ഞകൊണ്ടു അയാളെ തടുത്തുനിർത്തി പറയുവാൻ ഭാവിച്ചു. അതുകണ്ടു മാധവൻ വളരെ ഭയപ്പെട്ടു 'ഇനിയും വല്ലതും അറിയിക്കുവാനുണ്ടോ?' എന്നു ചോദിച്ചു.

'നിങ്ങളുടെ ചെറിയച്ഛന്റെ മരണപത്രം നിങ്ങൾ എവിടെയാണു സൂക്ഷിച്ചിരിക്കുന്നതു? അതു ജാഗ്രതയോടുകൂടി സൂക്ഷിച്ചുകൊള്ളുക. കള്ളന്മാർ അതിന്മേലും ശ്രദ്ധവെച്ചിട്ടുണ്ടു'.

'എന്ത്? പെട്ടെന്നയാൾക്കു ചെറിയമ്മതന്റെ പേരിൽ ഫയലാക്കിയിട്ടുള്ള വ്യവഹാരത്തിന്റെ കാൎയ്യമാണു. 'അതു അവൎക്കൊരിക്കലും കിട്ടുകയില്ല.'

'നിങ്ങൾ അതിനെ ഒരു ഇരുമ്പുപെട്ടിയിലല്ലേ വെച്ചിരിക്കുന്നതു്?'

'അതു നിനക്കെങ്ങിനെ അറിയാം?' ആശ്ചൎയ്യത്താൽ മാധവൻ സ്തംഭിതഗാത്രനായി.

'എനിക്കോ?......അതൊക്കെ അതു നല്ല നിശ്ചയമുണ്ടു്'.

മാധവന്റെ മുഖം വൈവൎണ്ണ്യം പൂണ്ടു. മാതംഗിയുടെ ശശിവദനം മാധവന്റെ മനോഹരമുഖത്തെ മേഘപടലം മൂടുന്നതു കണ്ടു വാടിത്തുടങ്ങി.

'ഇനി ഞാൻ നിങ്ങളെ ഒരു കാൎയ്യംകൂടി നിൎബ്ബന്ധിക്കുന്നു.'

'നീ എന്നെ നിൎബ്ബന്ധിക്കുവാനെന്താണുള്ളതു്. മാതംഗീ! നീ എങ്ങിനെ ചെയ്യണമെന്നു എന്നെ ഉപദേശിക്കുന്നുവോ അതുപോലെ ചെയ്യുവാൻ ഞാൻ എപ്പോഴും തയ്യാറാണു്'. എന്നു മാധവൻ വളരെ വിനീതസ്വരത്തിൽ പറഞ്ഞു.

'ഞാൻ ഇവിടെ വന്നവിവരം പുറമെ മററാരും അറിഞ്ഞുപോകരുതു്. അറിഞ്ഞുപോയാൽ അതെന്റെ ജീവനു ഹാനികരമായിത്തീരുമെന്നറിയണം.' എന്നു പറഞ്ഞതും അവളുടെ കണ്ണുകൾ അശ്രുക്കളാൽ നിറഞ്ഞതും ഒന്നിച്ചുകഴിഞ്ഞു.

'നിന്റെ ജീവനോ? അതിന്നു ഹാനിയായിട്ടൊരുവൻ ഇന്നാരാണുള്ളതു്?' എന്നു മാധവൻ സഗൌരവം ചോദിച്ചു.

'അയ്യോ! ക്രോധിക്കണ്ട?

'ഇല്ല. അതു ഞാൻ മറന്നിരിക്കുന്നു. നീ പറയുന്നതുപോലെ കേൾക്കാം'

'കരുണാമയിയെ മാത്രമേ എനിക്കു സംശയമുള്ളൂ.'

'അവളെപ്പററി നീ ഒട്ടും ഭയപ്പെടേണ്ടതില്ല. ആ കാൎയ്യം ഞാനേററിരിക്കുന്നു. നീ നിന്റെ അനുജത്തിയുടെ സമീപം പോയിരിക്കുക. നിന്നെ മററാരും വന്നു കാണുകയില്ല. ഞാൻ രക്ഷക്കുവേണ്ട ആളുകളെ ഏൎപ്പെടുത്തുവാൻ പോകയാണു്. നിങ്ങൾ വളരെ

സൂക്ഷിച്ച് അകത്തെടുത്തിട്ടു കൊണ്ടുപോയി. അനന്തരം, മാധവൻ തന്റെ മുറിക്കകത്തുണ്ടായിരുന്ന രണ്ടു പ്രകാശമുള്ള വലിയ ശീമവിളക്കുകളും കത്തിച്ചുവെച്ചു. മറ്റൊരു വിളക്കു കത്തിച്ചു മാതംഗിയുടെ പക്കലും കൊടുത്തയച്ചു.

പതിനൊന്നാം അദ്ധ്യായം.

മാതംഗി അവിടംവിട്ടുപോയക്ഷണത്തിൽ മാധവൻ കരുണാമയിയെ ഒട്ടും താമസിപ്പിച്ചു ശബ്ദമൊന്നുമുണ്ടാക്കാതെ വേഗംപോയി രൂപസിംഗിനെ ഇവിടെക്കു കൂട്ടിച്ചുകൊണ്ടുവരിക എന്നു ആജ്ഞാപിച്ചു.

രൂപസിംഗ് മാധവന്റെ ഒരു വിശ്വസ്ത പരിചാരകനായിരുന്നു. വളരെക്കാലമായി അയാൾ ഈ കുടുംബത്തെ സേവിച്ചു ജീവിച്ചുവരികയാണ്. വാർദ്ധക്യാധിക്യത്താൽ ഇപ്പോൾ അയാളെ അധികം വേലകളിലൊന്നും നിയോഗിക്കാറില്ലായിരുന്നു. മാധവന്റെ ആജ്ഞ [illegible] കരുണാമയി ഉടനെ ഭയത്തോടും വിറയലോടും കൂടി രൂപസിംഗിന്റെ ഉറക്കറയിലേക്കു ചെന്നു. ഇരുട്ടിൽ ഓരോ മൂലകളിലും കള്ളന്മാർ പതുങ്ങിയിരിക്കുന്നതുപോലെ അവൾക്കു തോന്നിത്തുടങ്ങി. ഇതിനുമുമ്പൊരിക്കലും കള്ളന്മാരെ നേരിൽ കാണുകയുണ്ടായിട്ടില്ല. എന്നാൽ, കാണണമെന്നുള്ള ആഗ്രഹംമാത്രം അവൾക്കുണ്ടായിരുന്നു. ഇന്നു കള്ളന്മാർ പതുങ്ങിയിരിക്കുന്നു എന്നുള്ള വർത്തമാനം ശ്രവിച്ചതുമുതൽ അവളുടെ ശരീരം വിയർക്കാനും നടുങ്ങിത്തുടങ്ങി.

മാധവൻ അലമാരയിൽനിന്ന് ഒരു ചെറിയ ഇരുമ്പുപെട്ടി പുറത്തെടുത്തു. അവന്റെ മുറിക്കകത്ത് ഒരു രഹസ്യമുറിയുണ്ടായിരുന്നു. [illegible] നല്ലവണ്ണം സൂക്ഷിച്ച ശേഷം ആ മുറി സാധനങ്ങളിൽ നിന്ന് [illegible] ഒരു റിവോൾവറും കുറെ തോട്ടകളും പുറത്തെടുത്ത ശേഷം ഇരുമ്പുപെട്ടിയെ അതിനുള്ളിൽ വെച്ചു ഭദ്രമായി പൂട്ടിയ ശേഷം പുറത്തേക്കു വന്നു. ഇതിന്നകം രൂപ

സിംഹും വന്നുചേൎന്നു. കരുണാമയി അയാളുടെ പിൻഭാഗത്തായും നിന്നിരുന്നു. മാധവൻ കരുണയെ പറഞ്ഞയച്ചശേഷം ഭൂപസിംഹമായി സംഭാഷണമാരംഭിച്ചു.

വസ്തുതകഠം ഗ്രഹിച്ചമാത്രയിൽ ഭൂപസിംഹിന്റെ പ്രകൃതം ആകമാനം ഒന്നു ഭേദപ്പെട്ടു. അയാഠം ക്ഷണത്തിൽ പുറത്തേക്കു കടന്നു. മാധവൻ തന്റെ കൈക്കുത്തായത്തിൽ ഒരു തോക്കുകഠം നിറച്ചുകൊണ്ടു വാതിലുകളെല്ലാം ശരിയായി ബന്ധിച്ചിട്ടുണ്ടോ എന്നു പരിശോധിച്ചു. മുകൾത്തട്ടിൽ അയാളുടെ മുറിക്കു പുറമെ വിശാലമായ ഒരു വരാന്തയുണ്ടായിരുന്നു. അതിനു പുറത്തെ മുറ്റത്തെ അഭിമുഖീകരിച്ചു രണ്ടു വലിയ ജനാലകളുമുണ്ടായിരുന്നു. പുറമെ നിന്നും ആൎക്കും അതുവഴി അകത്തേക്കു കടക്കുവാൻ മാൎഗ്ഗമില്ലായിരുന്നു. അതിനെ ഇരുമ്പഴികളാൽ ബലമായി പിടിപ്പിച്ചിരുന്നു. വാതിൽ വഴി പുറത്തേക്കു നോക്കിയതിൽ ഇരുഠം സൎവ്വത്ര വ്യാപിച്ചിരുന്നതിനാൽ അയാഠംക്കു ഒന്നും കാണ്മാൻ കഴിഞ്ഞില്ല.

ജനാലകഠം രണ്ടും അടച്ചുപൂട്ടിക്കിട്ടിശേഷം മാധവൻ പുറത്തേക്കു കടന്നു. ഇതിനകം ഭൂപസിംഹിന്റെ ആജ്ഞാനുസാരേണ മാധവന്റെ പരിചാരകന്മാരിൽ ചിലർ ചെറിയ വിധങ്ങളായ വടി, തടി ആയുധങ്ങളോടുകൂടി പുറത്തെ വാതുക്കൽ തയാറായി നിന്നിരുന്നു. വാതിൽ കാവൽക്കാരനായ സന്താനൻ 'ലോകം മുഴുവൻ ഇളകിവന്നാലും എന്റെ കൈയ്ക്കെതിരെ സമാധാനം പറയുകയില്ല' എന്ന വീര ജല്പനത്തോടുകൂടി നില്ക്കുന്നുണ്ടായിരുന്നു. മറവുള്ളവരും അവരവരുടെ വീര്യപരാക്രമങ്ങളെ അവരവരുടെ ഭാഷകളിൽ പ്രകീൎത്തിച്ചു. ഇതൊക്കെ പറയുന്നുണ്ടായിരുന്നെങ്കിലും അക്രമികഠം കടന്നു വരുന്നുണ്ടോ എന്നു അവർ നാലുപാടും സൂക്ഷിക്കുന്നുമുണ്ടായിരുന്നു. സമയം അതിക്രമിക്കുന്തോറും അവരുടെ ഭീതിയും പരിഭ്രമവും വൎദ്ധിച്ചുതുടങ്ങി. അതോടുകൂടി വെടിയും ഉദിച്ചു. 'വരിതെടാ' എന്നുപറഞ്ഞു ചിലർ തങ്ങളുടെ ആയുധം ചുഴററി. ചിലർ അട്ടഹസിക്കുവാൻ തുടങ്ങി. ഭൂപസിംഹ മാത്രം തന്റെ കടമകളെ നിനച്ചുകൊണ്ടു വളരെ ജാഗ്രതയോടുകൂടി മൌനമായിരുന്നു. കള്ളന്മാരെ എപ്പോഴാണു കണ്ടുകിട്ടുക എന്ന വിചാരത്തെ

വിശ്രാന്തിപ്പിക്കുന്ന മുഖഭാവവും അതിനുതക്ക ഉത്സാഹവും അയാളിൽ പ്രസരിച്ചിരുന്നു.

ഗൃഹത്തിന്റെ മുൻഭാഗത്തുള്ള വാതുക്കൽ ഒരു റാന്തൽ കത്തിനിന്നിരുന്നു. എല്ലാ ദിവസവും രാത്രികാലങ്ങളിൽ ആ വിളക്ക് അവിടെ കത്തിച്ചുനിൎത്തുക സാധാരണയാണ്. എന്നാൽ, അന്ന് അതിന്റെ ചില്ലി കരിപിടിച്ചു പ്രകാശം മങ്ങി കാണപ്പെട്ടു. അന്നു കൂടുതൽ വെളിച്ചത്തിന്റെ ആവശ്യമുണ്ടായിരുന്നതിനാൽ ഒരുവൻ [illegible] ഇടച്ചു വെടിപ്പാക്കുവാൻ ഭാവിച്ചു. എന്നാൽ അവന്റെ പരിഭ്രമത്താൽ കൈയിൽനിന്നും താഴത്തു വീണു തകൎന്നുപോയി. അതു കണ്ടു ഭൂപസിംഗ് സഹിക്കവഹിയാത്ത കോപത്തോടുകൂടി ഭൃത്യനെ പ്രഹരിക്കുവാനായി ചാടി എഴുന്നേറ്റു. ഈ അവസരത്തിൽ സ്ത്രീകൾ പെരുമാറുന്ന അകത്തളത്തിൽനിന്നും ഉയൎന്നുവന്ന ചില ശബ്ദങ്ങൾ കേട്ടുതുടങ്ങി. അപ്പോൾ സകലരും പരിഭ്രാന്തരായി. മാധവൻ ഭൂപസിംഗിനെയും കൂട്ടിച്ചുകൊണ്ടു അകത്തേക്കു പാഞ്ഞു.

ഭൂപസിംഗിനെപ്പറ്റി ഇവിടെ അല്പം പ്രസ്താവിക്കേണ്ടിയിരിക്കുന്നു. ബാല്യകാലത്ത് അയാൾ ജമീന്ദാർ രാമനാഥബാബുവിന്റെ ഒരു മികച്ച കുടിയാനായി ജീവിച്ചുവരികയായിരുന്നു. അക്കാലത്ത് അയാൾ കടമായി വാങ്ങിയിരുന്ന സംഖ്യകൾ കൊടുത്തുതീൎക്കുവാൻ നിവൃത്തിയില്ലാതെ വരികയാൽ കടത്തിനുവേണ്ടി ജമീന്ദാർ അയാളുടെ വസ്തുവകകളെല്ലാം വിറ്റിച്ചു മടക്കി എടുത്തു. അതോടുകൂടി അയാൾക്കും കുടുംബത്തിനും പാൎക്കുവാൻ [illegible] ജീവിതത്തിനു മുതലും ഇല്ലാതെ വളരെ പരുങ്ങലിലായി. ഈ ദയനീയഘട്ടത്തിൽ അയാൾ രാമകാന്തയിയുടെ ആശ്രയം പ്രാപിച്ചു. ദയാലുവായിരുന്ന [illegible] അയാളെ തന്റെ ഒരു [illegible] പരിപാലകനായി നിയമിച്ചു. [illegible] വൎഷങ്ങൾക്കു മുൻപു നടന്ന സംഭവമാണ്. [illegible] മാധവന് [illegible] പ്രസിദ്ധ [illegible] പെരിയ [illegible]. [illegible] ഭൂപസിംഗ് [illegible] ബുദ്ധിമുട്ടുംകൂടാതെ ആ ഗൃഹത്തിൽ താമസിച്ചുവരികയായിരുന്നു. അശ്വാഭ്യാസത്തിൽ അയാ

ദേഹശക്തി ധൈര്യസ്ഥൈര്യമുള്ളവനും ഒരു പ്രവീണനെന്നതും അതിനില്ലാ യിരുന്നു. ഇപ്പോൾ അയാൾക്കു വയസ്സു ഇരുപത്തഞ്ചിനു മേ ലായിരിക്കുന്നു. എങ്കിലും ഇന്നും അയാൾ അതിശക്തൻതന്നെ യാണ്. താൻ അഭ്യസിച്ചിട്ടുള്ള വിദ്യ വേണ്ട അവസരത്തിൽ പ്രയോഗിക്കയല്ലാതെ മറ്റൊരു കാട്ടിക്കൊടുക്കലും പതിവില്ല.

മാധവൻ ഭൂപസിംഹിനിയും കൂട്ടിക്കൊണ്ടു അകത്തളത്തിൽ പ്രവേശിക്കുമ്പോൾ അവിടെങ്ങും വലിയ ശബ്ദകോലാഹലമായി രുന്നു. ഒരാളും വാക്കുകൾക്കു ശ്രദ്ധിച്ചു. കള്ളന്മാർ പുറത്തെ വാതിൽ തല്ലിപ്പൊളിക്കുന്നതായി തോന്നിപ്പോയി. മാധവൻ പരി ഭ്രാന്തനായി ഇതികർത്തവ്യതാമൂഢനായിത്തീർന്നു. അടുത്തക്ഷണ ത്തിൽ ധൈര്യപ്പെട്ടു അയാൾ ഭൂപസിംഹിനിയും കൈക്കു പിടിച്ചുകൊണ്ടു അകത്തു കടന്നു. നാലുദിക്കിലും തീപോലെ ആരവാരങ്ങൾ പൊന്തി മുഴങ്ങിക്കൊണ്ടിരുന്നു. മറ്റു ശബ്ദങ്ങ ളെ അതിക്രമിച്ചു സ്ത്രീജനങ്ങളുടെ അട്ടഹാസം ശക്തിമത്തായി പൊന്തിപ്പുറപ്പെട്ടിരുന്നു. ഇതിനകം രണ്ടു കള്ളന്മാർ അടുക്കളയിൽ കടന്നു് അതിന്റെ പുറത്തെ വാതിൽ തുറന്നു മറ്റുള്ളവരെ ഉള്ളി ലേക്കു പ്രവേശിപ്പിക്കുവാൻ ഇടയാക്കുന്നു. അവരുടെ കൈയി ൽ എരിഞ്ഞുകൊണ്ടിരുന്ന പന്തങ്ങളുടെ ജ്വാല പുറത്തുള്ള വൃക്ഷ ങ്ങളിൽ കനകപ്രഭ പരത്തി. കള്ളന്മാർ കുന്തംകോലുകളും കൈക്കോ ലികളും ആയുധമാക്കിക്കൊണ്ടു നിർഭയം അകത്തേക്കു കടന്നു. ഇതളിൽ കള്ളന്മാർ പലവഴിക്കും പാഞ്ഞുകടന്നു ഗൃഹത്തിന്റെ നാനാഭാഗങ്ങളിലും വ്യാപിച്ചു. മാധവൻ ക്ഷണത്തിൽ മുകളത്തെ ട്ടിലുള്ള തന്റെ മുറിയിലേക്കോടി. അവിടെ ചെന്നുനോക്കുമ്പോൾ രണ്ടു കള്ളന്മാർ തന്റെ അലമാര കുത്തിത്തുറന്നു അതിലിരുന്ന കടലാസ്സുകൾ പുറത്തേക്കിട്ടു തെരയുന്നതായിട്ടാണു കണ്ടത്. ഭൂപസിംഹനും മാധവനോടൊന്നിച്ചുതന്നെ ഉണ്ടായിരുന്നു. മാധവനു കോപാധിക്യത്താൽ കലികൊണ്ടു, അയാൾ സധൈര്യം അകത്തു കടന്നു കള്ളന്മാരിൽ ഒരുവനെ കടന്നുപിടിച്ചു ബലാത്കാരേണ തള്ളിക്കൊടുത്തു അവിചാരിതമായി ചെന്നിട്ടു ഒരു തള്ളിൽ അവൻ അകലെത്തെറിച്ചുപോയിക്കിടന്നു തന്റെ കൂട്ടുകാരനെ രക്ഷിയ്ക്കാം...

ന്നുമായി. തസ്കരപ്രമാണി ഈ അവസരത്തിൽ ശരണപത്രം എഴുതുന്ന തിരക്കായിരുന്നു. കൂട്ടുകാരെ പാറിയ അവസ്ഥ കണ്ടപ്പോൾ അവൻ കോപിഷ്ഠനായി തന്റെ ആയുധമെടുത്തു സമീപത്തു നിന്നിരുന്ന ഭൂപസിംഗിന്റെ ശിരസ്സിനെ ലക്ഷ്യമാക്കി ഓങ്ങി. സമർത്ഥനായ ഭൂപസിംഗ് അതു തന്നിൽ പതിക്കാതെ തടുത്തുകളഞ്ഞു. എന്നാൽ കള്ളത്തലവനെയോ ഒഴിഞ്ഞുമാറുന്നതിനു രണ്ടുപേരും സമാനബലശാലികൾ. അവർതമ്മിൽ ഏറ്റുമുട്ടി. ഈ അവസരത്തിൽ തോക്കുകൾ പൊട്ടുന്ന ശബ്ദം കേൾക്കപ്പെട്ടു. അതു കേട്ടക്ഷണത്തിൽ കള്ളന്മാർ പുറത്തളത്തിലേക്കോടിത്തുടങ്ങി.

മറുപുറത്തു സ്ത്രീകളുടെ ശയനാഗാരത്തിൽ കള്ളന്മാർ കടക്കുന്നറിഞ്ഞു മാധവൻ അങ്ങോട്ടേക്കോടി. ഒരു മുറിയുടെ വാതിൽ വെട്ടിപ്പൊളിച്ചിട്ടിരിക്കുന്നതായി കണ്ടു. മറ്റൊരു കള്ളൻ ഏതാണ്ടൊന്നു തട്ടിപ്പൊളിച്ചുകൊണ്ടിരുന്നിരുന്നു. മാധവൻ ഒട്ടും സമയം കളയാതെ കള്ളനെ ലക്ഷ്യമാക്കി ഒരു വെടിപൊട്ടിച്ചു. അതു ആരിലും പെടാതെ എതിരിലുള്ള ചുവരിന്മേൽ ചെന്നു തറച്ചതേയുള്ളു. കള്ളന്മാർ അതോടുകൂടി അവിടെനിന്നും പുറത്തേക്കോടി. മാധവനും അവരെ പിൻതുടർന്നു. ഈ തക്കത്തിൽ സമർത്ഥനായ ഒരു കള്ളൻ മാധവന്റെ പിന്നാലെ എത്തിയിരുന്നു. മാധവൻ പുറത്തെ വരാന്തയിൽ എത്തിയക്ഷണത്തിൽ പിന്നിൽനിന്നിരുന്ന കള്ളൻ അവന്റെ ഇരിമ്പുവടി മാധവന്റെ ശിരസ്സിൽ ഓങ്ങി. എന്നാൽ, അടി തലയിൽ നിപതിക്കുംമുൻപുതന്നെ കള്ളന്റെ പിന്നിൽകൂടി രണ്ടു കരങ്ങൾ മുന്നോട്ടു നീണ്ടു ആ അടി തടഞ്ഞുകളഞ്ഞു. കള്ളൻ പരിഭ്രമിച്ചു പിൻതിരിഞ്ഞുനോക്കിയപ്പോൾ വല്ലാതെ നടുക്കംതോന്നിട്ടു. അവൻ ഓര പാച്ചിലായി പുറത്തേക്കോടിക്കളഞ്ഞു.

തന്നെ കള്ളന്റെ പ്രഹരത്തിൽനിന്നും രക്ഷപ്പെടുത്തിയതു ഭൂപസിംഗാണെന്നു മാധവനു മനസ്സിലായി. അവർ രണ്ടുപേരും കൂടി പുറത്തേക്കിറങ്ങി. ഈ അവസരത്തിൽ പുറത്തളത്തിലെ മൂലകളിൽ കള്ളന്മാരിൽ ചിലർ പതുങ്ങി ഇരുന്നിരുന്നു. കൈത്തോക്കിലെ തോട്ടകൾ തീർന്നിരിക്കുമെന്നുള്ള വിശ്വാസമായിരുന്നു അവരെ

അവിടെ പതുങ്ങിയിരിക്കുവാൻ ധൈൎയ്യപ്പെട്ടതിനാൽ, അവർ പെട്ടെന്നു മാധവനെ വളഞ്ഞു. മാധവന്റെ കൈവശമുള്ളത് തല്ല റിവാൾവറാണെന്ന് അവൎക്കു മനസ്സിലായില്ല. അക്കാലത്തു ലോകങ്ങളിൽ ഈ ആയുധം പ്രചാരത്തിലില്ലായിരുന്നു. മാധവൻ വളരെ പ്രയാസപ്പെട്ടു കല്ക്കത്തയിൽനിന്നും സമ്പാദിച്ചു രഹസ്യമായി സൂക്ഷിച്ചിരുന്നതായിരുന്നു അതു. ഈ വിവരം രാജകുമാരനുപോലും അറിവില്ലായിരുന്നു.

കള്ളന്മാർ മാധവനെ വളഞ്ഞിരിക്കുന്നതു കണ്ടപ്പോൾ ഭൂപസിംഗ് എന്തെന്നില്ലാതെ അമ്പരന്നു. തനിക്കു വളരെക്കാലം ചോറു തന്നു പുലർത്തിയ ആ മഹാനുഭാവന്റെ ഏകസന്താനത്തെ രക്ഷിപ്പാൻവേണ്ടി അയാൾ ഓടി അടുത്തു കള്ളന്മാരിൽ ഒരുവനെ തന്റെ വടികൊണ്ടു കഴുത്തിൽ ഒരു പ്രഹരം ഏല്പിച്ചു. അതു കൊണ്ടു ഭീതരായ കള്ളന്മാർ പുറത്തെ വാതൽ ഇറങ്ങിയോടുവാൻ ഭാവിച്ചപ്പോൾ അതുവഴി അനവധി കള്ളന്മാർ ഒന്നായി അകത്തേക്കു തള്ളിക്കടന്നു മാധവനെ വളഞ്ഞു. മാധവൻ കൈത്തോക്കിലെ ഒരു തോട്ടകൂടി ചെലവാക്കി. എന്നാൽ, അത് ആരിലും ഏററില്ല. കൈത്തോക്ക വാങ്ങി സൂക്ഷിച്ചിരുന്നെങ്കിലും അതു പ്രയോഗിക്കേണ്ടവിധം മാധവൻ ശീലിച്ചിട്ടുണ്ടായിരുന്നില്ല. വീണ്ടും പ്രയോഗിച്ചു അതു കള്ളന്മാരിൽ ഒരുവന്റെ ഒരു ചെവിയും അപഹരിച്ചുകൊണ്ടു പാഞ്ഞു. അതുകണ്ടു സകലരും ഭീതരായി ജീവരക്ഷാർത്ഥം ഓട്ടം തുടങ്ങി. ക്ഷണനേരത്തിനുള്ളിൽ കള്ളന്മാർ നിശ്ശേഷം തോററോടി.

ബഹളങ്ങളെല്ലാം ഒതുങ്ങി എന്നു കണ്ടപ്പോൾ മാധവന്റെ ആൾക്കാരിൽ ചിലർ പുറത്തെ വാതുക്കൽ പ്രത്യക്ഷപ്പെട്ടു. ഭയം കൊണ്ടു പലേടങ്ങളിലും ഒളിച്ചിരുന്ന അവർ തങ്ങളാണു കള്ളന്മാരെ വിരട്ടി ഓടിച്ചതെന്നുള്ളമട്ടിൽ രംഗപ്രവേശം ചെയ്തുതുടങ്ങി. അപ്പോഴേക്കും ഇരുട്ടിൽ തോട്ടത്തിൽപോയി പതുങ്ങിയിരുന്നവരിൽ ചിലരുംവന്നുകൂടി. കള്ളന്മാരിൽ ഒരുവൻ ഭയന്നു പ്രാണനും കൊണ്ടു പുറത്തേക്കോടുമ്പോൾ കൈയിൽ വടിയും ചുഴററിനോക്കിക്കൊണ്ടുനിന്ന ഒരുവനും വന്നുചേർന്നു. താൻ ചെയ്ത സാഹസ

ങ്ങളും തന്റെ പെരുമയും അവന്റെ വാണിഭലാഭസംഭവപോലെ തട്ടിച്ചു. എല്ലാവരും നാലുദിക്കുകളിലുംനിന്നു സൂക്ഷിച്ചശേഷം ജയഘോഷമുഴക്കി അപ്പോൾ വളരെ അകലത്തിൽനിന്നും ഏതാ ഒരു ശബ്ദം കേട്ടു അതു കള്ളന്മാരുടെതായിരിക്കുമെന്നുകരുതി അവരെല്ലാവരുംകൂടി അത്യുച്ചത്തിൽ 'വരിൻ! പിടിക്കുവിൻ!' എന്നിങ്ങിനെ അട്ടഹസിച്ചുകൊണ്ടു മാധവന്റെ ഗൃഹത്തിനു മുൻവശമുള്ള വരാന്തയിൽ എത്തി. ചന്ദ്രനിലെകളങ്കംപോലെയും, നിർമ്മലാകാശത്തിലെ മേഘപടലംപോലെയും, ഈ വീരന്മാരിൽ ചിലരുടെ തലയിൽ തടഞ്ഞിരുന്ന ചിലന്തിവലകളും, മററു ചിലരുടെ മുഖത്തു പതിഞ്ഞിരുന്ന കരിയും, വേറെ ചിലരുടെ ശരീരത്തിൽ പററിയിരുന്ന പാടുകളും അവർ ഏതേതു ദിക്കുകളിലാണ് അത്രനേരവും ഒളിഞ്ഞിരുന്നതെന്നു പ്രത്യക്ഷപ്പെടുത്തി.

പന്ത്രണ്ടാം അദ്ധ്യായം.

മാധവൻ, തനിക്കു മുന്നറിവുനല്കി ആപത്തിൽനിന്നും രക്ഷിച്ച സ്ത്രീരത്നത്തിനെ കാണ്മാനായി അകത്തളത്തിലേക്കു നടന്നു. ഈ അവസരത്തിൽ ഹേമാംഗിയും മാതംഗിയും മാധവന്റെ സ്ഥിതിഗതികൾ അറിവാനുള്ള ഉൽകണ്ഠയോടുകൂടി മേൽത്തട്ടിലേക്കു വരികയായിരുന്നു.

മാതംഗിയെ കണ്ടമാത്രയിൽ 'നീ എനിക്കുചെയ്തു ഈ ഉപകാരത്തെ ഞാൻ ആജീവനാന്തം മറക്കുന്നതല്ല' എന്നു മാധവൻ കൃതജ്ഞതയോടുകൂടിപറഞ്ഞു. ഭർത്താവു ആപത്തിൽനിന്നും രക്ഷപ്പെട്ടതുകൊണ്ടുള്ള സന്തോഷാധിക്യത്താൽ ഹേമാംഗി പുളകിതഗാത്രിയായിഭവിച്ചു. മററുള്ളസ്ത്രീകളെ ഈ സന്തോഷവർത്തമാനം ഗ്രഹിപ്പിക്കുവാനായി അവൾ അകത്തളത്തിലേക്കുതന്നെ തിരിച്ചുപോയി.

മുകൾത്തട്ടിലെ മുറികളിൽ മാധവനും മാതംഗിയും തനിച്ചിരുപ്പായി. മാതംഗിക്കു നന്ദി പ്രകടിപ്പിക്കുവാൻ വാക്കുകൾ തോന്നായ്മയാൽ അതയാളുടെ മുഖഭാവം നിവ്വഹിച്ചു.

മാതംഗി പെട്ടെന്നു സഗദ്ഗദം പറഞ്ഞു:—'ഞാൻ ഇത്ര നന്ദികെട്ട പുത്രിയാകത്തക്കവണ്ണം എന്തൊരപകാരമാണു നിങ്ങൾക്കു ചെയ്തത്? മറ്റെയും നിങ്ങളും ആപത്തിന്നിരയായിത്തീരുന്നതിനുള്ള എന്റെ കടമയെ നിർവ്വഹിച്ചതിൽ കുറ്റവാളിയായി ഞാൻ യാതൊന്നും ചെയ്തിട്ടില്ല. അതിന്നുവേണ്ടി മാത്രമാണ് ഈ അസമയത്തു ഞാൻ ഏകയായി ഇവിടേക്കു വന്നതും. ഇനി എനിക്കിവിടെ ഒട്ടും താമസിക്കാതെ മടങ്ങിപ്പോകണം. അതു മാത്രമേ ഞാൻ ഭയപ്പെടുന്നുള്ളൂ........നിങ്ങൾ രണ്ടുപേരും വളരെ കരുണയോടുകൂടി ക്ഷമിക്കുമെങ്കിൽ.' അവളുടെ കണ്ണുകളിൽ ജലം നിറഞ്ഞു.

'മാതംഗീ! തിരിച്ചുപോകുവാൻ എന്താണിത്ര ബദ്ധപ്പാട്? കുറച്ചുസമയമെങ്കിലും ഇവിടെ പാർത്തിട്ടുപോകരുതേ? നിന്റെ അനുജത്തി നിന്നെ കണ്ടിട്ട് എത്രയോ ദിവസമായിരിക്കുന്നു. നേരം പ്രകാശമാകുമ്പോഴേക്കു നിന്നെ പല്ലക്കിൽ കൊണ്ടുപോയിവിടുവാൻ ഞാൻ ഏർപ്പാടുചെയ്തുകൊള്ളാം. നീ നടന്നുപോകരുത്.'

'പക്ഷെ, എന്റെ ശിരസ്സിലെഴുത്തു മറ്റൊരുത്തിലായിപ്പോയല്ലോ. എനിക്കതിനു പാടില്ലല്ലോ?' ദുഃഖാധിക്യത്താൽ അവളുടെ തൊണ്ടയിടറി. 'എനിക്കുവേണ്ടി നിങ്ങളാരും മുഷിപ്പിക്കേണ്ടതില്ല.'

'നിനക്കെന്താണിത്ര ദുഃഖം? അതെന്തുകൊണ്ടാണെന്ന് എന്നോടു പറഞ്ഞുകൂടയോ?'

'അദ്ദേഹത്തിന്റെ സ്വഭാവം നിങ്ങൾക്കു നല്ല നിശ്ചയമുള്ളതല്ലേ?........ഇവിടേക്കു വന്ന വിവരമറിഞ്ഞാൽ പിന്നിട്ടു ഞാൻ ബാക്കിയില്ല അതുകൊണ്ടു ക്ഷണത്തിൽ എനിക്കു തിരിച്ചുപോകണം.'

'എന്ത്? അതിനും ദേഷ്യപ്പെടുകയോ?'

മാതംഗി യാതൊരു പ്രത്യുത്തരവും പറഞ്ഞില്ല. വീണ്ടും നിർബന്ധിച്ചു ചോദിക്കുവാൻ അയാൾ ഇഷ്ടപ്പെട്ടതുമില്ല. കുറച്ചുനേരം അയാൾ ഏതോ ആലോചനയിൽ ലയിച്ചിരുന്നായിരുന്നു. ഈ അവസരത്തിലെല്ലാം മാതംഗി തന്റെ ദുഃഖം നിറഞ്ഞ നയനങ്ങളാൽ മാധവനെത്തന്നെ ഉറ്റുനോക്കിക്കൊണ്ടിരുന്നു.

'ഞാൻ പോകയാണ്. കരുണാമയിയെക്കൂടി സഹായത്തിനയച്ചുതരണം.' അവളുടെ സംസാരവിശേഷത്തിൽനിന്നും രോഗിയിൽ അധിഷ്ഠിതമായ കഠിനരോഗത്തെ മാധവൻ ഗ്രഹിച്ചു. 'നിങ്ങളെ സൗഖ്യമായിതന്നെ കാണുന്നതുതന്നെയാണ് എനിക്ക സായൂജ്യം.'

മാധവൻ അവളെ ഉറങ്ങാനാക്കി. ആ നോട്ടം തന്റെ ഹൃദയത്തിലുദിച്ചിരുന്ന നിരവധി വികാരങ്ങളെ അത്യന്തം ഉദ്ദീപിപ്പിച്ചിരുന്നു. അയാളുടെ കണ്ണുകൾ രണ്ടും നിറഞ്ഞു. മാതംഗിയും തന്റെ ഹൃദയത്തിലുള്ള മനോവികാരവിശേഷങ്ങളെ നിയന്ത്രിക്കുവാൻ ശക്തയാകാതെ അശ്രുപൊഴിച്ചു.

'നീ എന്തിനാണ കരയുന്നത്? നിന്റെ ദുഃഖം എന്താണെന്നു വച്ചാൽ എന്നോടു പറയുക.' എന്നു വളരെ ശാന്തസ്വരത്തിൽ മാധവൻ പറഞ്ഞു.

മാതംഗിയാൽ അതിനു സമാധാനമൊന്നും പറയുവാൻ സാധിച്ചില്ല. അവൾ ഏങ്ങിയേങ്ങിക്കരഞ്ഞു. പെട്ടെന്നുണ്ടായ ഏതോ വികാരോദ്വേഗത്താൽ അവൾ മാധവന്റെ കരതലം കടന്നുപിടിച്ചു തന്റെ മുഖകമലത്തെ അതിൽ ഒളിച്ചു. അവളുടെ കണ്ണീർസ്പർശം മാധവന്റെ കൈവിരലുകളെ കുളിർപ്പിച്ചു. അവൾ തേങ്ങിതേങ്ങിക്കരഞ്ഞു. കണ്ണുനീർ മാധവന്റെ കൈത്തലത്തിലൂടെ ഒഴുകിത്തുടങ്ങി.

'മാധവാ! എന്നെ മറക്കരുതേ' എന്നു പറയുന്നതിനിടയിൽ അവൾക്കു പെട്ടെന്നൊരു ചുമയുണ്ടായി. അവളുടെ ശരീരം ഞടുങ്ങി. 'അവസാനമായി ഞാൻ ചെയ്യുന്ന ഈ പാപകൃത്യത്തെ നിങ്ങൾ ക്ഷമിച്ചുകൊള്ളണം. ഇതാണ നമ്മുടെ അവസാനസന്ദർശനം. നിങ്ങളെ വിചാരിച്ച് അനവധിദിവസവും എന്റെ ഹൃദയം അനുഭവിക്കുന്ന തീവ്രവേദന ആരറിയാം? ഞാൻ അങ്ങയെ മറന്നുകളയുവാൻ പലപ്പോഴും ശ്രമിച്ചിട്ടും അങ്ങു എന്റെ ഹൃദയത്തിൽനിന്നും വിട്ടുപോകുന്നില്ല.......അങ്ങയെ വേർപിരി.............' ബാക്കി പറയുവാൻ അവളുടെ രോദനം അനുവദിച്ചില്ല.

മാധവൻ ഇതിനു വല്ല സമാധാനവും പറഞ്ഞുവോ?....... ഇല്ല. അയാളും തന്റെ മുഖം മറച്ചുപിടിച്ചുകൊണ്ടു തേങ്ങിത്തുടങ്ങി

കരഞ്ഞുതുടങ്ങി. ഏതാനും സമയം രണ്ടുപേരും മനോവികാരങ്ങളുടെ ആധിക്യത്താൽ മൌനംഭജിച്ചു. രണ്ടുപേരുടേയും ഹൃദയനാഡികൾ ശക്തിയായി ഇടിച്ചുകൊണ്ടിരുന്നു.

മാതംഗിയുടെ ഹൃദയം തെല്ലാശ്വസിച്ചു. അല്പംമുൻപു ഇരുവരേയും വ്യാകുലിപ്പിച്ചു രാഗപ്രവാഹവും തെല്ലൊന്നു ശമിച്ചു. മാതംഗി ലജ്ജാവിമുക്തയെന്നവണ്ണം ഗംഭീരഭാവത്തിൽ രൂപാന്തരപ്പെട്ടു. അവളുടെ മുഖവും ഒട്ടൊരുവിധം പ്രസന്നമായി. അല്പം മുൻപു അവളെ വിഹ്വലിതയാക്കി ആവരണംചെയ്തിരുന്ന ഒരു രാഗത്തിന്റെ ലാഞ്ഛനപോലും ഇപ്പോൾ മുഖത്തു സ്ഫുരിച്ചുകാണുന്നില്ല. തനിച്ചു സാത്വികമൂർത്തിയെപ്പോലെ അവൾ വിളങ്ങി. മാധവൻ തന്റെ മുൻപാകെ ഇരിക്കുന്നതും, മനസ്സിലുണ്ടായിരുന്ന വികാരങ്ങൾ ഇരുവരും ബഹിഷ്കരിച്ചുപുറത്തു കളഞ്ഞതും അവൾ ഒരു ദിവാസ്വപ്നംപോലെ കരുതി. അവളുടെ നയനങ്ങളിൽ പ്രകാശിക്കുന്ന പ്രഭ, കുറച്ചുമുൻപു വിഹ്വലിതയായി മനസ്സിനെ അന്യാധീനംചെയ്തതിനെ സൂചിപ്പിച്ചിരുന്നു. അവൾ അവിടെനിന്നും സാവധാനത്തിൽ എണീറ്റുചെന്നു തന്റെ അഴകേറിയ മുഴംകൈ അടുത്തുണ്ടായിരുന്ന ഒരു മേശമേൽ ഊന്നി കരതലത്താൽ ശിരസ്സു താങ്ങിപ്പിടിച്ചു മാധവനേയും ഉറ്റുനോക്കിക്കൊണ്ടിരുന്നു. ആ കാഴ്ചകണ്ടു മാധവൻ 'ഇവളെക്കാളും സൌന്ദര്യസമ്പന്നയായി ഒരുത്തി ലോകത്തിലുണ്ടോ?' എന്നു ചിന്തിച്ചു.

മാതംഗി ഇടറിയ സ്വരത്തിൽ പറഞ്ഞു:—'ഞാൻ വീണ്ടും ഇത്തരത്തിൽ സംസാരിക്കേണ്ടിവരുമെന്നു കരുതിയില്ല.'

രാഗത്തിന്റെ ലാഞ്ഛന വീണ്ടും ഹൃദയത്തിൽ തെല്ലൊന്നു വ്യാപരിച്ചതോടുകൂടി മാധവൻ പറഞ്ഞു:—'മാതംഗി! നാം യഥാർത്ഥത്തിൽ വേർപിരിയാം എന്നു കരുതി. എന്നാൽ, അവസ്ഥ പിന്നേയും തകിടംമറിഞ്ഞു (കണ്ണീർ തുടച്ചുകൊണ്ട്) നീ എന്തെല്ലാമോ വിഷയങ്ങളിൽ മനസ്സിനെ സംയമനംചെയ്തു വച്ചിരിക്കുന്നു. എന്നാൽ, ഈ ഓരോരോകാര്യങ്ങളിൽകൂടി മനസ്സിനെ വല്ലവണ്ണം അടക്കി നിർത്തിക്കൊള്ളുക. നീ എന്നെ നിശ്ശേഷം മറന്നുകളയുക. നിന്റെ നിഷ്കളങ്ക ജീവിതത്തിൽ ഇങ്ങിനെ ഒരു മാലിന്യം

അനാവശ്യമായി വലിച്ചുവാരുന്നു. പഴയ എല്ലാ ചിന്തകളേയും നിശ്ശേഷം ദൂരത്തകററിക്കളയുക. സ്വച്ഛന്ദം പാർപ്പാൻ സ്ഥലം അനുവദിക്കാതിരിക്കുക. അവൻ നമ്മെ രണ്ടുപേരെയും ദൂഷണംചെയ്യും. [illegible] ട്ടും വരും.'

'അതെന്റെ കുററമാണോ?' കണ്ണുകളിൽ നിറഞ്ഞുവന്നിരു വെള്ളം ഇടക്കുകൊണ്ടു [illegible]—'മാധവാ! എന്നെ അധിക്ഷേപിക്കരുത്. [illegible] ഞാൻ ഒരു പാപവും കുററംചെയ്യുകയില്ല. അങ്ങനെ [illegible]. അതുകൊണ്ടു ഞാൻതന്നെ എന്നെ [illegible]. ഹൃദയത്തിൽ ഉയരുന്ന വികാരവിഷത്തെ ശമിപ്പിക്കുവാൻ ഞാൻ വളരെ പരിശ്രമിക്കുന്നു. എത്രയോ രാത്രികളിൽ ഞാൻ [illegible] ജഗദീശ്വരനെ [illegible] അറിഞ്ഞുകൂട. സംശയമുണ്ടെങ്കിൽ എന്റെ ഹൃദയം പിളർന്നു നോക്കുക. അപ്പോൾ പരമാർത്ഥം വെളിപ്പെടും.'

മാധവൻ 'പ്രിയതമേ!' എന്നു സംബോധനചെയ്തുകൊണ്ട് [illegible] അവളുടെ ഹൃദയം [illegible]. തോളത്തിൽ എടുത്തു കെട്ടിയ [illegible] ആരംഭിച്ചു.

'മാധവാ! എന്നെ ഒരിക്കൽകൂടി അങ്ങിനെ സംബോധന ചെയ്യുക. ഇന്നുരാത്രിതന്നെ ഞാൻ [illegible] കൂടി [illegible].' മാതംഗി [illegible]. എന്തൊ [illegible] പ്രേമത്തോടെ ഹൃദയം തന്നെ [illegible] മാധവൻ പറഞ്ഞു:—'മാതംഗി! നാം രണ്ടുപേരും ഇങ്ങിനെ [illegible]. നിന്റെ പാതിവ്രത്യത്തിൽ നിന്നുളവായ ഈ അഗ്നി നമ്മെ രണ്ടുപേരെയും ഇതാ [illegible] ദഹിപ്പിക്കുന്നു. ഇത്ര കാലവും നമ്മുടെ ഹൃദയങ്ങളെ [illegible] ശരീരങ്ങളെ [illegible] കഴിഞ്ഞില്ല. [illegible] നാം ഒരു പാപസാഗരത്തിൽ നിമഗ്ന

നാകാതെ കണ്ണു പ്രവഹിക്കുവാൻ തുടങ്ങി. മാതംഗി! നമ്മുടെ ഭാഗ്യങ്ങൾ നിശ്ശേഷം നശിച്ചുകളയും. ഇതുതന്നെയായിരിക്കട്ടെ നമ്മുടെ അന്ത്യസമാഗമം.' മാധവൻെറ ഏറ്റവും ഉള്ളിൽനിന്നു ഒരു നെടുവീർപ്പു പുറപ്പെട്ടു.

മാതംഗി അത്യന്തം പരിഭ്രമിച്ചുകൊണ്ടു എഴുന്നേററു നിന്നു. ലക്ഷ്യമില്ലാത്ത ദിക്കിൽ കണ്ണുകൾ പതിച്ചുകൊണ്ടിരുന്ന ഹൃദയത്തെ സർവ്വശക്തിയും പ്രയോഗിച്ചുകൊണ്ടു നിയന്ത്രിച്ചിട്ടും ഇങ്ങനെ 'മറക്കുക സാദ്ധ്യമല്ല......അങ്ങയെ എനിക്കൊരിക്കലും മറക്കുവാൻ കഴിയുമോ?...... എങ്കിലും കഴിയുന്നതു ശ്രമിച്ചുനോക്കാം' എന്നു പറഞ്ഞു. അവളുടെ സ്വരത്തിൽ ഒരു നിർവ്വാഹശൂന്യത നിഴലിച്ചു നിന്നിരുന്നു. നയനങ്ങളിൽ അവസാനമില്ലാതെ ഇറ്റിറ്റുവീഴുന്ന ജലധാരയെ മറയ്ക്കുവാൻ അവൾ അംഗവസ്ത്രത്താൽ മുഖം മറച്ചുകൊണ്ടു പെട്ടെന്നവിടംവിട്ടു നടന്നു.

പതിമൂന്നാം അദ്ധ്യായം.

സൂര്യാസ്തമനത്തിനു ഇനി ഒരു നാഴികയിലധികം താമസമില്ല. മാതംഗി വിവിധ വികാരങ്ങളാൽ പരിതപ്പിക്കപ്പെട്ടവളായി ഇരുളടഞ്ഞ തോട്ടത്തിൽക്കൂടി നടന്നുപോകയാണ്. കരുണാമയി അവൾക്കു വഴിത്തുണയായി അവളെ അനുഗമിക്കുന്നുണ്ടായിരുന്നു. ആകാശത്തിലെ കാർമുകിൽനിരകളും തോട്ടത്തിലെ വിവിധമായ വൃക്ഷനിരകളും ഉഗ്രമായിരുന്ന അന്ധകാരത്തെ വർദ്ധിപ്പിച്ചുകൊണ്ടു പെട്ടെന്നുണ്ടായ കാററും അതിനോടുകൂടിയുണ്ടായ മഴയും മാതംഗിയെയും സഖിയെയും അത്യന്തം അമ്പരപ്പിച്ചു. എന്നാൽ, മാതംഗിയാകട്ടെ തനിക്കു തരണം ചെയ്യേണ്ടിയിരുന്ന ഒരു വിഷമമയമായ മാർഗ്ഗത്തെക്കുറിച്ചുള്ള ചിന്തയിൽ നിന്നും മനസ്സിനെ നിശ്ശേഷം പിന്തിരിപ്പിച്ചു. ഏതാനും നിമിഷം മുൻപു ഉള്ള ഭാഗത്തിൽ തൻെറ മനസ്സു പരമാനന്ദമനുഭവിച്ചിരുന്ന വീണ്ടും അതു അവിടേക്കു തന്നെ ഗമിച്ചു. ഗൃഹത്തിലെത്തുമ്പോൾ തനിക്കുണ്ടാകാവുന്ന അനർത്ഥങ്ങളെപ്പററിയുള്ള ആധിയും ഭയവും

ചിന്തിച്ചില്ല. ഈ പരിഷ്കാരലോകത്തിലും സ്വാധ്യായങ്ങളായ സ്വപ്നങ്ങൾ അവൾ കണ്ടിരുന്നു. പെരുത്ത പ്രണയഭാവനകളായി അവയെല്ലാം നിശ്ശബ്ദമാക്കുവാൻ അവൾ എത്രയധികം പണിപ്പെട്ടിട്ടും യാതൊരു പ്രയോജനവുമുണ്ടായില്ല. മധുരബാല്യത്തിന്റെ ഗ്രാമത്തിൽ വെച്ചു മുതൽ അന്ത്യപൂർവമായി ഭർപ്പിക്കുന്ന നിമിഷംവരെയുള്ള ഓരോരുത്തരുടെ കാര്യങ്ങൾ സങ്കല്പങ്ങളെയും അവൾ അടിക്കടി ഓർത്തു പുളകംകൊണ്ടു.

'ഹൊ! കാറും മഴയും ഇനിയും വർദ്ധിക്കുന്ന ലക്ഷണമാണ് കാണുന്നത്. നാം ഇപ്പോൾ കഷ്ടിച്ച് പകുതി വഴി മാത്രമേ കഴിഞ്ഞിട്ടുള്ളു. ഒന്നുകൂടി വേഗം നടക്കുക' എന്നു കരുണാമയി പറഞ്ഞു.

'നീ മുൻപേ വേഗം പൊയ്ക്കൊള്ളുക. ഞാൻ നിന്റെ കൂടെ തന്നെ എത്തിക്കൊള്ളാം'.

കരുണാമയി തന്നാൽ കഴിയുന്നത്ര വേഗത്തിൽ നടന്നു. മാതംഗിയും ഒരുവിധം അനുഗമിച്ചുവെങ്കിലും അവരുടെ ഹൃദയം മാത്രം എവിടെയോ സഞ്ചരിച്ചുകൊണ്ടിരുന്നു. 'ഇതാ മഴ വല്ലാതെ വർദ്ധിക്കുന്നു. ഒന്നുകൂടി വേഗം നടക്കുക' എന്നു കരുണാമയി പറഞ്ഞു. ഈ വാക്ക് കേട്ടപ്പോൾ മാത്രമേ മാതംഗിക്കു തന്റെ കല്പനാലോകത്തിൽനിന്നു തിരിച്ചുപോരാനുള്ള സ്വബോധം ഉണ്ടായുള്ളു.

മഴ വല്ലാതെ വർദ്ധിച്ചിരുന്നതിനാൽ വഴിനടക്കുവാൻ വലിയ ബുദ്ധിമുട്ടായിത്തീരുകയാൽ കരുണ പറഞ്ഞു:—'നമുക്കീ വൃക്ഷങ്ങളുടെ ചുവട്ടിൽ കുറച്ചുനേരം നില്ക്കാം' മാതംഗി യാതൊന്നും മറുപടി പറഞ്ഞില്ല. യാതൊരു അനുവാദിപ്പിച്ചതുമില്ല. അല്പംകൂടി അവർ മുന്നോട്ടു പോയപ്പോൾ കാറ്റിന്റെ ശക്തി പൂർവ്വാധികം വർദ്ധിച്ചു. മിന്നൽ പിണരുകൾ അവരുടെ നേത്രങ്ങളെ മഞ്ഞളിച്ചു. മഴയും ശക്തിമത്തായി വർഷിച്ചു.

മഴയുടെ ഇരമ്പലിലും മഴത്തുള്ളികൾ വൃക്ഷങ്ങളുടെ ഇലകളിൽ വീണുണ്ടായ മർമ്മരശബ്ദത്തിലും ലയിക്കുവാൻ പര്യാപ്തമല്ലെങ്കിലും ആരോ തങ്ങളെ പിൻതുടരുന്ന പാദവിന്യാസശബ്ദം മാതംഗി സ്പഷ്ടമായി മനസ്സിലാക്കി. 'മഴയുടെ ശബ്ദമതും ഇതാ

ച്ചു. അതാ അതുതന്നെയാ കാൽപെരുമാററം കേൾക്കുന്നു. ആരോ നമ്മെ പിൻതുടരുന്നുണ്ടായിരിക്കണം' മാതംഗി വളരെ ഭയത്തോടുകൂടി പറഞ്ഞു.

'അങ്ങിനെയാണെങ്കിൽ സൂക്ഷിക്കണം. ഇവിടം കള്ളന്മാരുടെ ആവാസസ്ഥലമാണ്. ഒരുപക്ഷെ അതു വല്ല കള്ളനുമായിരുന്നേക്കാം. വേഗം പോരിക' എന്നു പറഞ്ഞു കരുണാകരൻ മാതംഗിയുടെ കൈകളെ പിടിച്ചുകൊണ്ടു വളരെ വേഗത്തിൽ നടന്നു. കുറച്ചുദൂരംകൂടി നടന്നു അവർ ഒരു വലിയ പുളിമരത്തിന്റെ ചുവട്ടിൽ വന്നുനിന്നു. അതേ അവസരത്തിൽ ഒരു ശക്തിയേറിയ മിന്നൽ പ്രകാശിച്ചു. ആ വെളിച്ചത്തിൽ തങ്ങളുടെ എററവും അടുത്തായി ഒരു സത്വം പതുങ്ങിനില്ക്കുന്നതായി അവർ കണ്ടു.

'അയ്യയ്യോ! വേഗം പോന്നുകൊള്ളുക' എന്നു സംഭ്രമത്തോടുകൂടി പറഞ്ഞുകൊണ്ടു കരുണാകരൻ മാതംഗിയേയും പിടിച്ചുകൊണ്ടു കഴിയുന്നത്ര വേഗത്തിൽ മുന്നോട്ടു പാഞ്ഞു. അവരുടെ നല്ലകാലംകൊണ്ടു വഴിക്കു യാതൊരുപദ്രവവും കൂടാതെ അവർ വീട്ടിനു സമീപം വന്നുചേൎന്നു.

'കരുണാ! ഇനി നീ വേഗം തിരിച്ചുപോയ്ക്കൊള്ളുക. ഇവിടെ നില്ക്കുന്നതും അപകടമാണ്. മഴ വല്ലാതെ വൎദ്ധിച്ചിരിക്കുന്നു. നീ കനകത്തിന്റെ വീട്ടിനു മുൻവശമുള്ള തിണ്ണയിൽ കയറി ഇരിക്കുക. അപ്പോഴേക്കും നേരവും നല്ല പ്രകാശമാകും. എങ്ങിനെയായാലും നീ ഇവിടെ നില്ക്കരുത്.' എന്നു മാതംഗി പറഞ്ഞു.

കരുണൻ അതുപ്രകാരം മാതംഗിയോടു യാത്ര പറഞ്ഞു പിരിഞ്ഞു. മാതംഗി മെല്ലെ വീട്ടിൽ കടന്നു പരിശോധിച്ചപ്പോൾ മുറിയുടെ വാതിൽ അടച്ചിരിക്കുന്നതായി കണ്ടു. അവൾ സാവധാനത്തിൽ പുറത്തുനിന്നുകൊണ്ടു തന്നെ വാതിൽ തുറന്നു നിശ്ശബ്ദമായി അകത്തു കടന്നു. അവൾ ഉള്ളിൽ കടന്നു വാതലടക്കുന്നതിനുള്ളിൽ അവളെ തുടൎന്നു മറെറാരാളും അകത്തു പ്രവേശിക്കുകയും ചെയ്തു. കാൽപെരുമാററംകൊണ്ടുതന്നെ ആ ആൾ രാമമാധവനാണെന്നു മാതംഗി ഗ്രഹിച്ചു. അയാൾ ഒരക്ഷരംപോലും ശബ്ദിച്ചില്ല. അയാൾ ഇരുട്ടിൽ തപ്പിത്തടഞ്ഞു വിളക്കുകളെടുത്തു കൊ-

ഉന്തിവെച്ചു. അനന്തരം അയാൾ തന്റെ പത്നിയെ ഭയങ്കരമാംവിധം ഉറച്ചു നോക്കിക്കൊണ്ട് കിടക്കയിൽ ചെന്നിരുന്നു. 'കാലൊന്നു നമസ്കരിക്കാം സന്തോഷമായി' എന്നു താരംഗി അനുരാഗം ചെയ്തു. എങ്കിലും അയാൾ എന്തു പറയേണ്ടു എന്ന വൈയഗ്ര്യത്തോടുകൂടി അവിടെത്തന്നെ ഇരുന്നു. പുറത്തു ഭയങ്കരമായി അടിച്ചുകൊണ്ടിരുന്ന കാറ്റും മഴയും അകത്തെ നിശ്ശബ്ദതയെ ഭഞ്ജിച്ചു. രാജശേഖരൻ കുറച്ചുനേരം എന്തോ ആലോചിച്ചുകൊണ്ടിരുന്ന ശേഷം കണ്ണുകൂടി ക്രൗര്യഭാവത്തിൽ താരംഗിയെ നോക്കി 'എടി! കള്ളി! നീ ഇന്നലെ നിന്റെ ജാരന്റെ സമീപം പോയിരിക്കയായിരുന്നു; അല്ലേ?' എന്നു ഗംഭീരസ്വരത്തിൽ ചോദിച്ചു.

അതിനു താരംഗി യാതൊരു പ്രത്യുത്തരവും ബോധിപ്പിച്ചില്ല.

അയാൾ വീണ്ടും കഠിനസ്വരത്തിൽ ചോദിച്ചു:—'ഞാൻ ചോദിച്ചതിനു സമാധാനം പറയുന്നതോ ഇല്ലയോ?'

'നിങ്ങളുടെ ചോദ്യത്തിനു മറുപടി പറവാൻ ഞാൻ അശക്തയാണ്.'

'എടി പാതകി! നീ ഇന്നു രാത്രി മാധവമേനവന്റെ സമീപം പോയിരുന്നില്ലേ?'

'പോയിരുന്നു. നിങ്ങൾ ഭദ്രന്റെ വീട്ടിൽ കവച്ചു നടത്തുവാൻ ചെല്ലുന്നതിനെപ്പറ്റി വിവരം ഗ്രഹിപ്പിക്കുവാനായി ഞാൻ പോയിരുന്നു.'

രാജശേഖരൻ:—(അടക്കാനാവാത്ത കോപത്തോടുകൂടി ചാടി എഴുന്നേറ്റു മുഷ്ടിചുരുട്ടി ആ സാധു അബലയുടെ നേരെ കാണിച്ചുകൊണ്ടു പറഞ്ഞു) 'നീ എന്നെ കബളിപ്പിക്കുവാൻ ഇച്ഛിക്കുന്നു, അല്ലേ. അതിനു നിനക്കു സാമർത്ഥ്യം പോരാ! ഞാൻ നിന്നെ ശ്രദ്ധിച്ചിരുന്നതു നീ അറിഞ്ഞിരിക്കയില്ല. എടീ വിശ്വാസവഞ്ചകി! നിന്റെ സകല നടവടികളും സൂക്ഷ്മമായി അപ്പോഴപ്പോൾ ഞാൻ സൂക്ഷിച്ചുകൊണ്ടുതന്നെയാണിരിക്കുന്നത്. ആദ്യകാലംമുതല്ക്കുതന്നെ നീ ആ ചണ്ഡാളനിൽ അനുരക്തയാണെന്നു എനിക്കറിയാം. ഞാൻ ഇതൊ

ന്നും അറികയില്ലെന്നാണു നീ കരുതിയിരിപ്പായത്. ആ ഒരൊ
റ സംശയമാണ് എനിക്കു ദ്രോഹംചെയ്വാൻ നിന്നെ
പ്രേരിപ്പിച്ചിട്ടുള്ളതെന്നും എനിക്കറിയാം. പിടി ദുഷ്ടേ! നി
ന്റെ പിന്നാലെതന്നെ ഞാനും വന്നിരുന്നു. നീ അവന്റെ
സമീപം പോയിരുന്നില്ലെന്നു തെളിയിക്കുവാൻ നിനക്കു കഴി
യുമോ? നീ എന്തിനുവേണ്ടിയാണ് അവന്റെ അടുക്കൽ
ഇത്ര അസമയത്തു പോയിരുന്നത്? അവനുമായി സല്ലപിക്കു
വാൻവേണ്ടിമാത്രമല്ലാതെ മറെറന്തിനാണ്. ദുഷ്ടേ! ഇതു
പോലുള്ള മറെറാരു സന്ദർഭത്തിൽ മുൻപൊരിക്കൽ ഞാൻ
നിനക്കു മാപ്പുതന്നു. ഇതൊന്നും ഞാനറികയില്ലെന്നു കരുതി,
കാൎയ്യമൊക്കെ കഴിച്ചു മെല്ലെ പതുങ്ങിവന്ന് അകത്തുകടന്നു
മൎയ്യാദക്കാരിയെപ്പോലെ കിടന്നുകളയാമെന്നു കരുതി അല്ലേ?
ഈ കാൎയ്യംമറയുവാനും വകവയ്ക്കാതെ ഞാൻ നിന്നെ
പിൻതുടരുകയായിരുന്നു. എന്നാൽ [illegible] ങ്ങളു
ഞാനും എഴുതിവെച്ചിട്ടുണ്ടല്ലോ! ഞാൻ [illegible] ചെയ്യു
വാനാണു പോകുന്നതെന്നു നിനക്കു നിശ്ചയമുണ്ടോ? ഇതാ
എന്റെ കൈക്കൽ സൂക്ഷിച്ചിരിക്കുന്ന ഈ കത്തി
എന്തിനുവേണ്ടിയുള്ളതാണെന്നു നിനക്കറിയാമോ? ഇനിയെ
ങ്കിലും ഞാൻ ചോദിച്ചതിനു ശരിയായ സമാധാനം പറയു
ന്നതാണു നിനക്കു നല്ലത്. അല്ലാത്തപക്ഷം ഇതാ ഒരൊററ
ക്കുത്തിനു ഞാൻ നിന്നെക്കൊല്ലും.' ഇത്രയും പറഞ്ഞ
പ്പോൾ അയാളുടെ നയനങ്ങളിൽനിന്നും അഗ്നിസ്ഫുലിംഗ
ങ്ങൾ പുറപ്പെടുന്നുണ്ടെന്നു തോന്നി. അയാളുടെ അപ്പോഴ
ത്തെ ഭാവംകണ്ടു പാവം [illegible] കിടുകിടെ വിറച്ചുവശായി. എങ്കി
ലും അവൾ ഉടനെ ക്ഷണത്തിൽ ധൈൎയ്യം അവലംബിച്ചു
കൊണ്ടും ഭാവിഭയങ്കരതയെപ്പററി യാതൊന്നും ചിന്തിക്കാ
തെയും പറഞ്ഞു:—'അതേ വാസ്തവത്തിൽ ഞാൻ മാധവ
ബാബുവിനെ ആത്മാൎത്ഥമായി സ്നേഹിച്ചു. ഇപ്പോഴും ഞാൻ
അദ്ദേഹത്തെ കളങ്കമെന്യേ സ്നേഹിക്കുന്നു. ഇതു സത്യം.
ഇതല്ലാതെ ഞാൻ നിങ്ങളോടു മറെറാരു ദ്രോഹവും ചെയ്തി
ട്ടില്ല. എന്നെ നിങ്ങൾ വിശ്വസിക്കുന്നുണ്ടോ?

'നിന്നെ ഞാൻ വിശേഷവിധിക്കയായ് കരിക്കയുമില്ല. ഞാൻ ഇതാ നിന്നെ കൊല്ലുവാൻ പോകയാണ്.' എന്നു പറഞ്ഞു രാജമോഹനൻ തന്റെ മടിക്കുത്തിൽനിന്നും ഒരു മൂർച്ചയേറിയ കത്തി വലിച്ചൂരി പുറത്തെടുത്തു.

മാതംഗിയുടെ സകല ധൈര്യവും അതോടെ അസ്തമിച്ചു. 'അയ്യോ! ദൈവമേ! നിരപരാധിയായ എന്നെ നീതന്നെ രക്ഷിക്കേണമേ' എന്ന് അവൾ ദയനീയസ്വരത്തിൽ ഉച്ചത്തിൽ പറഞ്ഞു. ആ ദുഷ്ടന്റെ ആയുധമേന്തിയ കരം അവളുടെ മാറിടത്തോടടുത്തു. ആ കാഴ്ച കണ്ടു ശബ്ദമില്ലാതെ അവൾ ബോധരഹിതയായി നിലംപതിച്ചു. ഈ അവസരത്തിൽ കിളിവാതലിന്റെ സമീപത്തുനിന്നും പുറപ്പെട്ട ഒരു ശബ്ദംകേട്ടു രാജമോഹനൻ പിന്നാക്കം തിരിഞ്ഞുനോക്കി. മല്ലന്മാരെ ജയിച്ചുകൊണ്ട് ബലിഷ്ഠശരീരികളായ രണ്ടുപേർ ശരീരം മുഴുവൻ മറഞ്ഞ മോറണിഞ്ഞ വേഷത്തിൽ അകത്തു കടന്നുവന്നു.

പതിന്നാലാം അദ്ധ്യായം.

'എടാ! ദുഷ്ടാ! നീ നിന്റെ ഭാര്യയെ കൊല്ലുവാൻ ശ്രമിക്കയാണോ?' എന്ന് ആഗതർ ചോദിച്ചു. താൻ ആയുധപാണിയായിരുന്നതിനാൽ, ആഗതർ എന്തിനും സന്നദ്ധരായി വന്നവരാണെന്നൊന്നും ക്രോധാവേശിതനായ രാജമോഹനൻ കരുതിയില്ല.

'ആരെടാ നിങ്ങൾ എന്റെ വീട്ടിൽ കവർച്ചക്കായി വന്നിരിക്കയാണോ?' എന്നു ചോദിച്ചുകൊണ്ടു അയാൾ ഭാര്യയുടെ നേരെയുണ്ടായിരുന്ന പക മുഴുവൻ ഇവരിലേക്കു പകർത്തി.

'സ്നേഹിതാ! ക്ഷോഭിക്കപ്പെടരുത്. ഞങ്ങൾ ആരാണെന്നു നല്ലവണ്ണം കണ്ണുതുറന്നുനോക്കുക. ഞങ്ങൾ കവർച്ചക്കാരും മറ്റുമല്ല. ആരാണെന്നു ഇനിയും മനസ്സിലായില്ലേ; അല്ലേ.' എന്നു അവരിൽ ഒരാൾ പരിഹാസസ്വരത്തിൽ ചിരിച്ചുകൊണ്ടു ചോദിച്ചു. അടുത്ത നിമിഷത്തിൽ അയാൾ നിലത്തു മൂർച്ഛിച്ചുകിടന്നിരുന്ന മാതം-

ഗിയെ നോക്കി 'നീ എണീററു വിളക്കെടുത്തു എന്റെ മുഖത്തു കാട്ടിക്കൊടുക്കുക. നിന്റെ മേനാവ് ആളെ തിരിച്ചറിയട്ടെ.' എന്നു പറഞ്ഞു. എന്നാൽ, അവൾ പ്രജ്ഞയററു കിടന്നിരുന്നതിനാൽ അവൻ പറഞ്ഞതൊന്നും അവൾ കേട്ടില്ല.

രാജമോഹനന്റെ കോപം അതിരുകടന്നു. 'നിങ്ങൾ എനിക്കു വേണ്ടവരാണെങ്കിലും ശരി വേണ്ടാത്തവരാണെങ്കിലും ശരി, ഇപ്പോൾ എന്റെ വീട്ടുവിട്ടു പുറത്തുകടന്നു പോയ്ക്കൊള്ളുവിൻ. അതാണു നിങ്ങൾക്കു നല്ലതു?' എന്നു പറഞ്ഞു.

'ആരുമറിയാതെ നിന്റെ ഭാര്യയെ കൊന്നുകളയുവാൻ വേണ്ടിയോ?' എന്നു അവരിൽ ഒരാൾ പരിഹാസസ്വരത്തിൽ ചോദിച്ചു.

'ഒരുപക്ഷേ, ഞാൻ അങ്ങിനെതന്നെ ചെയ്യുന്നു എന്നിരിക്കട്ടെ. അതിനെ തടയുവാൻ നിങ്ങൾക്കു കഴിയുമോ?' എന്നു കോപത്തോടുകൂടി ചോദിച്ചുകൊണ്ടു രാജമോഹനൻ എതിരാളിയെ കുത്തുവാൻ കൈ ഓങ്ങിക്കൊണ്ടു മുന്നോട്ടടുത്തു. എതിരാളി രാജമോഹനൻ വിചാരിച്ചതു സാമാന്യക്കാരനല്ലായിരുന്നു. അയാൾ തന്റെ പക്കലുണ്ടായിരുന്ന ആയുധംകൊണ്ടു ഒരു തട്ടിനു രാജമോഹനന്റെ കത്തി ദൂരത്തു തെറിപ്പിച്ചു. അനന്തരം, അയാൾ രാജമോഹനനെ കടന്നുപിടിച്ചുകൊണ്ടു തന്റെ കൂട്ടുകാരനോടു് 'എടാ പിക്കു! വിളക്കെടുത്തുയർത്തിക്കാണിക്കുക. നമ്മുടെ യജമാനൻ ഇതുവരെ സുന്ദരിയുടെ മുഖമല്ലേ കണ്ടുകൊണ്ടിരുന്നതു്. ഇനി എന്റെ അഴകേറിയ മുഖത്തെയും ഒന്നു കാണട്ടെ.' എന്നു പറഞ്ഞു. പിക്കു വിളക്കെടുത്തുയർത്തിപ്പിടിച്ചപ്പോൾമാത്രമേ രാജമോഹനനു ആഗതർ തന്റെ ചങ്ങാതിമാരാണെന്നു മനസ്സിലായുള്ളു. അയാൾ ആശ്ചര്യസ്വരത്തിൽ 'ആരാണിതു്, സർദാരല്ലേ?' എന്നു ചോദിച്ചു.

'അതേ, സർദാർതന്നെ. സഹോദരാ! ഇപ്പോൾ മനസ്സിലായോ? ഞങ്ങളെയൊക്കെ ഇത്ര ക്ഷണത്തിൽ മറന്നുകളയുമെന്നറിഞ്ഞില്ല'.

രാജമോഹനൻ കോപപാരവശ്യത്തിൽ ആഗതരിൽ മുഖ്യനും പ്രധാനിയുമായ സർദാരിനോടു ചോദിച്ചു:—'നിങ്ങൾ എന്തിന്നു ഇങ്ങിവിടെ വന്നതു്? ആരുടെയും അനുവാദം കൂടാതെ അതിക്രമമായി എന്തിനാണു് നിങ്ങൾ എന്റെ വീട്ടിൽ കടന്നുവന്നതു്?'

'നിങ്ങൾ എന്തിനായിട്ടാണ് നിങ്ങളുടെ ഭാര്യയെ കൊല്ലുവാനാരംഭിച്ചതു്? അതാദ്യമേ പറയുക.

'അക്കാര്യം നിങ്ങൾക്കറിയേണ്ട ആവശ്യമെന്താണു്? എന്നെ സംബന്ധിച്ച കാര്യങ്ങളിൽ നിങ്ങൾക്കിടപെടേണ്ട ആവശ്യം? ഉടനടി ഞാൻ ഇവിടെനിന്നും ഇടിച്ചു ഇറക്കുന്നുണ്ട്.

'നീ ആളൊരു സാമാന്യക്കാരനൊന്നുമല്ലല്ലോ. നീയൊരു സിംഹക്കുട്ടി തന്നെയാണ്. ആകട്ടെ, നിന്റെ സാമർത്ഥ്യം ഒന്നു കാട്ടുക; കാണാമല്ലോ.'

'എന്നാൽ ഇതാ നോക്കിക്കോ' എന്നു പറഞ്ഞുകൊണ്ടു രാജമോഹനൻ കൈ വലിച്ചു സർദാരിനെ ഒന്നു ഇടിച്ചു. സർദാർ ശക്തനെങ്കിലും ഇടിയുടെ ശക്തിയിൽ രാജമോഹനന്റെ പിടിവിട്ടു ഉള്ളു വെന്തുപോയി. ഇതോടുകൂടി ക്രുദ്ധനായ സർദാർ തന്റെ ഭൃത്യന്മാരെ നോക്കി 'എടാ പിക്ക! അവനെ പിടിച്ചു നിലത്തിടുവിൻ' എന്നു ഗർജ്ജിച്ചു. കൈകളിൽ നിന്നും ഊരി ഉള്ള കത്തി എടുത്തോങ്ങാനായി രാജമോഹനൻ മുന്നോട്ടായുന്ന സന്ദർഭത്തിലായിരുന്നു സർദാരിന്റെ ആജ്ഞ പിക്കയ്ക്കു ലഭിച്ചതു്. ആ സന്ദർഭത്തിൽ ബലിഷ്ഠനായ പിക്ക രാജമോഹനനെ തട്ടി നിലംപതിപ്പിച്ചു.

ക്രുദ്ധനായ കേസരിയെപ്പോലെ സർദാർ ചീറിക്കൊണ്ടു രാജമോഹനന്റെ നെഞ്ചിൽ കയറി ഇരുന്നു. ക്ഷണനേരത്തിനുള്ളിൽ പിക്ക രാജമോഹനന്റെ കൈകാലുകൾ കയറിനാൽ ബന്ധിക്കുകയും ചെയ്തു.

'എടാ വിശ്വാസവഞ്ചക! നിന്റെ വീര്യപരാക്രമങ്ങൾ ഒന്നു കാണട്ടെ' എന്നു സർദാർ പുഞ്ചിരിച്ചുകൊണ്ടു പറഞ്ഞു.

'അതെ, ശരി. നിങ്ങൾ തെറ്റുകാർ. ഞാൻ ഏകൻ. എടാ ദുഷ്ടന്മാരെ 'ഞാൻ നിങ്ങൾക്കെന്തു ദ്രോഹമാണ് ചെയ്യുന്നത്?' എന്നു രാജശേഖരൻ ദയനീയസ്വരത്തിൽ ചോദിച്ചു.

'എന്തു ചെയ്യുവാനാണോ ചോദിക്കുന്നത്? ഞങ്ങളെ കബളിപ്പിച്ചുള്ള ഉപായത്തിനാണോ? നീ മാധവമേനോനു മുൻകൂട്ടി വിവരം അറിവു കൊടുത്തില്ലേ? എടാ വിശ്വാസവഞ്ചകി! നിന്നെ ഞങ്ങൾ വിശ്വസിച്ചതല്ലേ അബദ്ധം? നിൻെറ ഈ ചതിക്കു നീ ഞങ്ങളുടെ കൈയാൽ മരിക്കേണ്ടതാണ്.'

'ഞാനോ? ഞാനാണോ മാധവനറിവു കൊടുത്തത്?'

'നിൻെറ കപടനാടകമൊക്കെ മതിയാക്കിക്കളയുക. ഞാൻ മടയനായതുകൊണ്ടു നിൻെറ വാക്കിനെ വിശ്വസിച്ചുപോയി. മാധവമേനോനെ നീ വല്ലാതെ ദുഷിച്ചു സംസാരിച്ചതു കേട്ടു നീ പറയുന്നതെല്ലാം പരമാർത്ഥമാണെന്നും ഈ കാര്യത്തിൽ തന്നെ പരിപൂർണ്ണമായി വിശ്വസിക്കാമെന്നും ഞാൻ കരുതിപ്പോയി.'

ഈ ദുഷ്ടനായ സർദാരിൽ നിന്നും തൻെറ ജീവനെ രക്ഷിക്കുക നന്ന പ്രയാസമാണെന്നു രാജശേഖരൻ തീർച്ചയാക്കി. 'സർദാർ! ഞാൻ യാതൊരു ചതിയും നിങ്ങളുടെ കാര്യത്തിൽ ചെയ്തിട്ടില്ലെന്നുള്ളതു പരമാർത്ഥമാണ്. യാതൊരു കളവും ഞാൻ നിങ്ങളോടു പറഞ്ഞിട്ടുമില്ല. വീട്ടുവിട്ടു വന്ന സമയം മുതൽ അവസാനം വരെ ഒരു നിമിഷനേരമെങ്കിലും ഞാൻ നിങ്ങളെ പിരിയുക ഉണ്ടായോ? അതുകൊണ്ടുതന്നെ പരമാർത്ഥം നിങ്ങൾക്കു ഗ്രഹിച്ചുകൂടേ?

'എടാ ദ്രോഹി! ഇനിയും നീ എന്നെ മടയനാക്കുവാൻ ശ്രമിക്കയാണോ? ഞാൻ അത്ര വിവരമില്ലാത്തവനാണോ? നിൻെറ ഭാര്യ ഉറക്കമാണോ ഉണർന്നു കിടക്കുകയാണോ എന്നു നോക്കി വരുവാനായി നീ അകത്തു കടന്ന സന്ദർഭത്തിൽ ഈ വിവരമെല്ലാം നീ അവളെ ഗ്രഹിപ്പിച്ചിട്ടുണ്ട്. അവൾ മുഖേന നീ മാധവനു വിവരം അറിവു കൊടുക്കുകയും ചെയ്തു. ഇതിനെ നിഷേധിക്കുവാൻ നിനക്കു ശക്തിയുണ്ടോ? അവളല്ലാതെ മറ്റാരാണ് ഈ വിവരം മാധവനെ അറിയിക്കുക? മതി, മതി; നിൻെറ പിത്തലാട്ടങ്ങളൊക്കെ.'

'ഞാൻ പറയുന്നതു വാസ്തവമാണ്. ഈ വിവരം മാധവനറിവു കൊടുത്തതു് അവൾ തന്നെയാണ്. ഞാൻ സത്യം ചെയ്യുന്നില്ലെങ്കിലും ശരിയാണ്. എന്നാൽ, ഞാൻ ചെന്നു നോക്കിയപ്പോൾ വാസ്തവത്തിൽ അവൾ നല്ല ഉറക്കമായിരുന്നു എന്നു ഞാൻ ഉറപ്പായി പറയുന്നു.'

'നിന്റെ സത്യവും ഉറപ്പും; എനിക്കൊന്നും ഇനി കേൾക്കേണ്ട. നിന്നെ എനിക്കു നല്ലവണ്ണം മനസ്സിലായി. ഇനി ഒരു നിമിഷംപോലും നിന്നെ ജീവനോടുകൂടി ഇരിപ്പാൻ ഞാൻ സമ്മതിക്കയില്ല. മേലാലെങ്കിലും ഈ മാതിരി അപകടം മററാർക്കും ഉണ്ടാതിരിക്കട്ടെ. ആ വീട്ടിൽനിന്നും ഞങ്ങൾ ഓടിപ്പോന്നതു കണ്ട മാത്രയിൽ നീ അവിടെനിന്നും കടന്നുകളഞ്ഞതുകൊണ്ടു തന്നെ കാര്യം എനിക്കു ഊഹിക്കാവുന്നതാണ്.'

'അയ്യോ! എന്റെ ജീവൻ പോകാൻ ഇടവരുന്നു. മരണത്തിൽനിന്നും എന്നെ രക്ഷിക്ക. ഇത്തവണ എനിക്കു മാപ്പു തരിക.'

കള്ളത്തലവനായ സർദാരിന്റെ ഭാരം രാജമോഹനന്റെ ഹൃദയത്തെ നന്നു അമർത്തി ശ്വാസം മുട്ടിച്ചു തുടങ്ങി. അയാൾ ആ പിടുത്തിൽനിന്നും രക്ഷപ്പെടുവാൻ പല തന്ത്രങ്ങളും പ്രയോഗിച്ചു നോക്കിയെങ്കിലും അതൊന്നും ഫലിച്ചില്ല. 'ദയചെയ്തു എഴുന്നേൽക്കുക. ദൈവം സാക്ഷിയായി ഞാൻ യാതൊരു തെററും നിങ്ങളോടു ചെയ്തിട്ടില്ലെന്നു ഇതാ ഞാൻ സത്യംചെയ്തു പറയുന്നു.' എന്നു രാജമോഹനൻ വളരെ ദയനീയ സ്വരത്തിൽ പറഞ്ഞു.

'പിന്നെ ഏതു വിധത്തിലാണ് നിന്റെ ഭാര്യ ഇക്കാര്യം നിവ്വഹിച്ചതു്?' എന്നു ചോദിച്ചുകൊണ്ടു സർദാർ അയാളുടെ നെഞ്ചത്തിൽനിന്നും അല്പം അകന്നിരുന്നു. എന്നാൽ അയാൾ പിടഞ്ഞെഴുന്നേററു തന്നോടെതിരിട്ടേക്കുമോ എന്നു ശങ്കിച്ചു സർദാർ അയാളുടെ കഴുത്തിലെ പിടി തീരെ വിട്ടില്ല.

രാജമോഹനൻ പറഞ്ഞു:—'ഞാൻ ചെന്നു നോക്കുമ്പോൾ അവൾ ഒരുപക്ഷേ ഉറങ്ങിയ മട്ടിൽ കിടന്നതായിരുന്നിരിക്കാം.'

'എടാ! ഞാൻ തീരെ മഠയനാണെന്നോ നീ കരുതുന്നതു്. നമുക്കു കുറെ അകലത്തു മാറിനിന്നു സംസാരിക്കാം. എന്നു ഞാൻ

പറഞ്ഞപ്പോഴും 'അതാണ് ശരിയുള്ള സ്ഥലം. അവിടെതന്നെ നിന്നു സംസാരിക്കുന്നതാണ് നല്ലതെന്നല്ലേ നീ പറഞ്ഞത്? എന്തിനാണിപ്പോഴും നീ അങ്ങിനെ പറഞ്ഞത്? ഞങ്ങളും പറയുന്നത് അവരും കേൾക്കട്ടെ എന്നു കരുതിയല്ലേ? അവരും ദൂരെ നി ഞങ്ങളെ കാട്ടുവാനും കാണിച്ചുകൊടുത്തു. ഇനി നീ ഞങ്ങളെ പോലീസിനും കാട്ടിക്കൊടുക്കുകയില്ലെന്നു ഞങ്ങൾ എങ്ങിനെ വിശ്വസിക്കും? രാഘവൻ നിന്റെ സ്വന്തക്കാരാണ്. അവൻ നിന്നെ സഹായിക്കും. എങ്കിലും ഞങ്ങളെ ചതിക്കുമെന്നല്ലേ നീ കരുതിയത്? എന്തായാലും ഇനി നീ ജീവനോടുകൂടി ഇരിക്കുന്നത് ഞങ്ങൾക്കാപത്താണ്.'

'നിങ്ങളും ഇവിടെ വരുന്ന അവസരത്തിൽ ഞാൻ എന്റെ ഭാര്യയെ കൊല്ലുവാനൊരുങ്ങിയിരുന്നത്, നിങ്ങളും കാണുകയുണ്ടായില്ലേ? ഞാൻ എന്തിനായിട്ടായിരിക്കും അവളെ കൊല്ലുവാനൊരുങ്ങിയത്? നിങ്ങളപ്പോൾ വന്നു എന്നെ തടസ്ഥപ്പെടുത്താതിരുന്നെങ്കിൽ ഇതിനകം മുമ്പേ അവൾ പരലോകം പ്രാപിക്കുമായിരുന്നു. ഇക്കാരണത്താൽ തന്നെ ഞാൻ യാതൊരു തെറ്റും ചെയ്തിട്ടില്ലെന്നു നിങ്ങൾക്കു വിശ്വസിക്കാം.

സർദാർ തന്റെ അപാര കോപത്തെ തെല്ലൊന്നടക്കി കൊണ്ടു കൂട്ടുകാരനായ പിശാചിനെ അർത്ഥഗർഭമായി നോക്കി. 'ഉം' എന്നൊന്നു മൂളി.

'അതേ സർദാർ! ഇയാളും പറയുന്നതു വാസ്തവമാണെന്നാണ് തോന്നുന്നത്. അല്ലെങ്കിൽ പിന്നെ എന്തിനായിരിക്കും സ്വന്തം പത്നിയെ കൊല്ലുവാനൊരുങ്ങിയത്?'

'അവളും അങ്ങിനെ ചെയ്തുകൊണ്ടാണ് ഞാൻ അവളെ കൊല്ലുവാൻ തന്നെ തീർച്ചയാക്കിയത്' രാജമാധവൻ കമ്പിതഗാത്രനായി പറഞ്ഞു.

'എങ്കിൽ അവളെ പിടിക്കുക. അവളെ ഇപ്പോൾതന്നെ വധിക്കണം' എന്നുപറഞ്ഞുകൊണ്ടു സർദാർ മാതംഗി വീണുകിടന്നസ്ഥലം നോക്കിയോടി.

മങ്ങിയ വെളിച്ചത്തിൽ ആളാണെന്നു ധരിച്ചു സർദാർ അവിടെ ഒരിടത്തു കൂട്ടി ഇട്ടിരുന്ന ശിലക്കൂട്ടത്തിൽ ഉരുണ്ടൊരു

ചാടിട്ടുകൊടുത്തു. ഏടീ ദ്രോഹി! ഇനി നിനക്കു എന്റെ കൈകകൾനിന്നും രക്ഷപ്പെട്ടു പോകാമെന്നു കരുതണ്ട. ഞാൻ ആരാണെന്നു നിനക്കറിയാമോ? ഞാനാണു സർദാർ. നിന്നെ വിട്ടയക്കുകയോ എന്നിങ്ങിനെ അയാൾ ക്രുദ്ധനായിട്ടുകൂടി പലതും ജല്പിച്ചു.

സർദാറിന്റെ ഈ വാക്കുകൾ രാജകുമാരനെ വല്ലാതെ ചൊടിപ്പിച്ചു. അയാൾ സഗൌരവംപറഞ്ഞു:—'നില്ലെടാ! ആരെടാ എന്റെ ഭാര്യയിൽ കൈവെക്കുവാൻ ധൈര്യപ്പെട്ടവർ. ഏടാ! നിങ്ങൾ ആൺകുട്ടികളെങ്കിൽ എന്നെ കെട്ടഴിച്ചു വിട്ടു നോക്കുവിൻ.'

'പിക്ക! അവനെ അഴിച്ചുവിടുക. ഞാൻ അവന്റെ ധർമ്മോത്തങ്ങളെ എന്തുചെയ്യുന്നു എന്ന് അവൻ വന്നുനോക്കട്ടെ.'

ഇതിനകം മുറിയിൽ ഒരു ഭാഗത്ത് ഇരുളിൽ എന്തോ കിടക്കുന്നതായികണ്ടു സർദാർ, അതുപക്ഷെ മാതംഗി ഒളിഞ്ഞിരിക്കയായിരിക്കുമെന്നുകരുതി അരികിൽചെന്നുപറഞ്ഞു. പിക്ക രാജകുമാരന്റെ കെട്ടുകളും വേർപെടുത്തിവിട്ടു.

'ഛീ, ഇതെന്തൊരു ശനി. വീണ്ടും ഇണിക്കെട്ടിൽതന്നെ ചെന്നു വീഴുന്നായല്ലൊ. അവൾ എവിടെ? ഇവിടെയെങ്ങും കാണുന്നില്ല. അവൾ ഓടി രക്ഷപ്പെട്ടു എന്നാണു തോന്നുന്നത്.' എന്നുപറഞ്ഞു നിരാശയോടുകൂടി കിടക്കയെ പലതവണ വലിച്ചുരുട്ടു തിരിച്ചും മറിച്ചിട്ടു. മാതംഗി ഇതിനകം ആ മുറിവിട്ടു പുറത്തുകടന്നു പോയിരുന്നു.

'പിക്ക! വിളക്കു നല്ലോണ്ണം തെളിക്കുക. അവൾ ഇവിടെ എവിടെ ഒളിഞ്ഞിരിക്കുന്നു എന്നു നോക്കട്ടെ.' സർദാർ പറഞ്ഞു.

പിക്ക വിളക്കിന്റെ നാളം നന്നായി തെളിച്ചു അപ്പോഴേക്കും രാജകുമാരനും അവരുടെ സമീപമെത്തി. എല്ലാവരുംകൂടി അവിടെയെല്ലാം പരിശോധിച്ചു. കട്ടിലിന്റെ കീഴിൽ ഒരുപക്ഷെ പതുങ്ങി ഇരിപ്പുണ്ടോ എന്നു നോക്കി. എവിടെയും മാതംഗിയെ കണ്ടില്ല.

അപ്പോൾ രാജകുമാരൻ പറഞ്ഞു:—'അതാ വാതുക്കൽ നോക്കുക. ഞാൻ അടച്ചു കുറ്റിയിട്ടിരുന്ന കതകു തുറന്നുകിടക്കുന്നതു കാണുന്നതേ. അവൾ പുറത്തു കടന്നുപോയിരിക്കുന്നു.

മദ്ധ്യാഹ്നത്തിൽ മാതംഗി ഈ ബഹളത്തിനുള്ളിൽ അവിടെനിന്നും ഓടി പുറപ്പെട്ടുപോയി.

'അവളെ ഇപ്പോൾതന്നെ കണ്ടുപിടിക്കണം. വേഗം പുറത്തിറങ്ങി നോക്കുക. അവളെ വിട്ടാൽ കാര്യങ്ങളൊക്കെ കുഴപ്പത്തിലാകും' എന്നു സർദാർ പറഞ്ഞു.

രാജശേഖരൻ:—കാട്ടുകയോ മേട്ടുകയോ എന്തെങ്കിലും ചെയ്തുകൊള്ളുവിൻ. എന്നാൽ അവളെ നിങ്ങൾ ഒട്ടും തൊട്ടുപോകരുത്. അതിനുള്ള അധികാരം നിങ്ങൾക്കില്ല. നിങ്ങളൊന്നിച്ചു ഞാനും വരാം.

അവർ മൂന്നുപേരുംകൂടി മാതംഗിയെ അന്വേഷിച്ചു പുറത്തു കടന്നു. ഇപ്പോഴും ആകാശം ഇരുണ്ടുതന്നെയിരുന്നിരുന്നു. മഴക്കാർ തമസ്സിന്റെ കാഠിന്യത്തെ ഒന്നുകൂടി വർദ്ധിപ്പിച്ചിരുന്നു. അവർ മാതംഗിയെ പലേടത്തും അന്വേഷിച്ചു. നേരം പ്രകാശമാകുവാൻ അധികസമയമില്ലാതിരുന്നതിനാൽ അതിനുള്ളിൽ കാര്യം നിറവേറണമെന്നു കരുതി അവർ വളരെ ബദ്ധപ്പെട്ടു.

ആദ്യമായി അവർ അടുത്ത വീടായ കനകത്തിന്റെ ഗൃഹത്തിൽ കടന്ന് നോക്കി അന്വേഷിച്ചു. അവൾ നിശ്ചയമായും അവിടെ ഉണ്ടായിരിക്കുമെന്നായിരുന്നു രാജശേഖരന്റെ വിശ്വാസം. അവർ നിശ്ശബ്ദരായി അകത്തുകടന്നു കിളിവാതിൽ വഴി മുറികളിൽ നോക്കിയപ്പോൾ അവിടെ ഒരു വിളക്കെരിഞ്ഞുകൊണ്ടിരുന്നതിനാൽ അകം മുഴുവൻ നല്ലവണ്ണം കാണാമായിരുന്നു. കനകവും അവളുടെ മാതാവും നല്ല ഉറക്കത്തിൽ കിടക്കുന്നതായി അവർ കണ്ടു. അല്പനേരത്തെ അന്വേഷണത്തിനുശേഷം അവൾ അവിടെ ഇല്ലെന്നുതന്നെ അവർക്കു ബോദ്ധ്യമായി. അനന്തരം അവർ അവിടംവിട്ടു പുറത്തുകടന്നു പറമ്പിൽ കണ്ട കുറ്റിക്കാടുകളെല്ലാം പരിശോധിച്ചു യാതൊരു പ്രയോജനവുമുണ്ടായില്ല. അതോടുകൂടി ആകാശത്തിന്റെ നിറം ക്രമേണ മാറിത്തുടങ്ങി. പ്രകാശം സർവ്വത്ര വ്യാപരിച്ചു. ഇനി അവിടെ താമസിക്കുന്നതു നന്നല്ലെന്നു കരുതി കള്ളന്മാർ രാജശേഖരനെവിട്ടു അവിടെനിന്നും

പോയിമറഞ്ഞു. എങ്കിലും അവർക്കു രാജമാധവന്റെ മേലിലുള്ള സംശയം നിശ്ശേഷം നീങ്ങിയതായാൽ അവരെ വേറെ സ്ഥലത്തു വച്ചു കാണാതെയാക്കുവിധത്തിൽ വേണ്ട ഏർപ്പാടു ചെയ്തിട്ടാണവർ പോയതു്.

പതിനഞ്ചാം അദ്ധ്യായം.

മഴപെയ്തു നല്ലൊന്നം തണുത്തിരുന്ന ഭൂമി തന്റെ പുതുമണത്താൽ പിറേറദിവസത്തെ പുലരിക്കു സ്വാഗതമരുളി. സൂര്യൻ ശുഭ്രമായ നീലാകാശത്തിൽ അതിപ്രകാശിച്ചു. പ്രകാശസൂര്യന്റെ മൃദുലകിരണങ്ങൾ വൃക്ഷങ്ങളുടെ ഇലകളിലും പുൽക്കൊടികളിലും തങ്ങി നിന്നിരുന്ന മഴത്തുള്ളികളെ മാണിക്യസമാനം പ്രശോഭിപ്പിച്ചു പ്രകൃതി രമണീയതയെ വർദ്ധമാനമാക്കിച്ചെയ്തു. പക്ഷിജാലങ്ങളുടെ മൃദുലകൂജിതം ദിക്കെങ്ങും വ്യാപരിച്ചു.

പുളിമരത്തിന്റെ സമീപമുള്ള സംഭവങ്ങൾ വായനക്കാരുടെ സ്മൃതിപഥത്തിൽനിന്നും വിട്ടുപോയിരിക്കാനിടയില്ല. തുലനമാസ മാതംഗിക്കും ചന്ദ്രനായകനും തിന്നൽക്കൊടുത്തതിൽ ഭയമുളവാക്കിയ ഒരു സ്ഥലമായിരുന്ന ഭർത്താവിന്റെ പിടിയിൽനിന്നും കുട്ടി പോന്ന മാതംഗിക്കു ഇഷ്ടപ്പെട്ട അഭയസ്ഥാനമായിരുന്നതു്. ഏതാണ്ടു രണ്ടുനാഴികയോളം പുലർന്നിരിക്കും. പടർന്നു കിടന്നിരുന്ന പുളിവൃക്ഷത്തിന്റെ ചുവട്ടിൽ ജലമയം വിടാത്ത പുൽത്തകിടിയിൽ അവൾ ഇരിക്കുകയായിരുന്നു. മഴയിൽ വസ്ത്രമെല്ലാം നനഞ്ഞും ദേഹവേപഥുവോടുകൂടിയും ചികുരഭാരത്തിൽ കൂടി പെയ്തിരുന്ന ജലകണങ്ങൾ അവളുടെ ഇരുതോളുകളിലും പിൻപുറത്തെയും ഉരസി ഒഴുകിക്കൊണ്ടിരുന്നു. വികാരതീവ്രതയും മയക്കുറവുമായി നന്നേ വിലപിക്കുന്ന അവളെ കാണുന്ന ഏതൊരാളും അനുതാപം പ്രകടിപ്പിക്കാതിരിക്കയില്ല. സൂര്യകിരണങ്ങൾ സാവധാനത്തിൽ അവളെ ആശ്ലേഷിച്ചുതുടങ്ങി. അവളുടെ സമീപത്തായി ഒരു വെറുംകലവും കമ്പകവും സ്ഥിതിചെയ്തിരുന്നു.

കനകം പ്രഭാതസ്നാനത്തിനായി അഞ്ചരമണിക്കേ അവിടെ എത്തിച്ചേൎന്നിരുന്നു. മാതംഗിയുടെ ഭാവഭേദം കണ്ടു വ്യസനിച്ചതായ അവൾ അത്യധികം സന്താപം പ്രകടിപ്പിച്ചു. കഴിഞ്ഞ രാത്രിയിലുണ്ടായ സകല സംഭവങ്ങളും മാതംഗി കനകത്തെ വിശദമായി ഗ്രഹിപ്പിച്ചു. അവരുടെ സംഭാഷണത്തിന്റെ അവസാന ഭാഗത്തെ ഇവിടെ ചേൎക്കുന്നു.

'അയ്യോ,' കഷ്ടം! എന്നു പറഞ്ഞു കനകം ഒന്നു ഞെട്ടി. അനന്തരം അവൾ മാതംഗിയുടെ വൎത്തമാനം ശ്രദ്ധയോടുകൂടി കുറേനേരം കേട്ടുകൊണ്ടിരുന്നു. 'ഞാനവിടെയുണ്ടായിരുന്നുവെങ്കിൽ ആ നിമിഷത്തിൽത്തന്നെ അവനെ ശരിപ്പെടുത്തുമായിരുന്നു. നിന്റെ ധൈൎയ്യം വളരെ കുറവുതന്നെ. നീയല്ലാതെ മറ്റാരെങ്കിലുമായിരുന്നുവെങ്കിൽ നിശ്ചയമായും അവിടെനിന്നും രക്ഷപ്പെട്ടു പോരികയില്ലായിരുന്നു. നീ വീണ്ടും ഒറ്റയ്ക്കു സഞ്ചരിക്കുന്നതെന്തിനാണ് പോകയാണോ?' എന്നു കനകം ചോദിച്ചു.

'മറ്റെവിടെയാണ് എനിക്കൊരാശ്രയമുള്ളത്?' ദീൎഘനിശ്വാസത്തോടുകൂടി മാതംഗി ചോദിച്ചു.

'അയ്യയ്യോ! നീ ഒരിക്കലും അവിടേക്കു പോകരുത്. ഞാൻ നിന്നെ സ്നേഹിച്ചു പറയുന്നതാണ്. അയാൾ തീൎച്ചയായും നിന്നെ കൊന്നുകളയും.'

'എപ്പോഴെങ്കിലും ഒരിക്കൽ ഞാൻ മരിക്കേണ്ടവളല്ലേ? വിധി അങ്ങിനെയെങ്കിൽ അതിനെ തടുപ്പാൻ ആൎക്കു കഴിയും? മറെറാരു പോംവഴി എനിക്കില്ലെന്നു നിനക്കുതന്നെ അറിയാമല്ലൊ.' മാതംഗി കണ്ണുനീർ പൊഴിച്ചു.

'ഞാൻ എന്തു പറയട്ടെ. എന്റെ വീട്ടിലേക്കു കൂട്ടിക്കൊണ്ടു പോകാമായിരുന്നു. എന്നാൽ, അവിടെയും വിഘ്നമുണ്ടാകുന്ന വഴി കാണുന്നുള്ളു.' കനകത്തിനു തന്റെ ജീവനെപ്പോലെ സ്നേഹിക്കുന്ന മാതംഗിയുടെ ദുഃഖത്തിൽ മനമലിഞ്ഞു കണ്ണുനീർ ധാര ധാരയായി പ്രവഹിച്ചുതുടങ്ങി 'മററു നിവൃത്തിമാൎഗ്ഗമൊന്നുമില്ലെങ്കിൽ നിനക്കു നിന്റെ അനുജത്തിയുടെ ഗൃഹത്തിൽ എന്തുകൊണ്ടു പോയ്ക്കൂടാ?'

പെട്ടെന്നു മാതംഗിയുടെ മുഖഭാവം ഒന്നു ഭേദിച്ചു. അവൾ കുറെ കണ്ണുനീർ വാൎത്തശേഷം മാധവനെ വിട്ടുപിരിയുന്ന സന്ദൎഭത്തിലുണ്ടായ ഇടറിയ സ്വരത്തിൽ 'എന്റെ ജീവനുള്ള കാലംവരെ അതു സാധിക്കാത്ത കാൎയ്യമാണ്. ഒരിക്കലും അതു ഞാൻ ചെയ്കയില്ല' എന്നുപറഞ്ഞു.

മാതംഗിയുടെ ഈ വാക്കുകൾ കനകത്തെ സങ്കടചിത്തയാക്കി. അവൾ എന്തൊക്കെയോ മാതംഗിയോടു പറയുവാനുദ്ദേശിച്ചിരുന്നതും ഈ വാക്കുകളാൽ പ്രതിരോധിക്കപ്പെട്ടു. അവൾ തന്റെ ഉത്തരീയത്തിൽ മുഖം മറച്ചുകൊണ്ടു നിലവിളിക്കുവാൻ തുടങ്ങി.

ഈ അവസരത്തിൽ വൃക്ഷത്തിന്റെ പിൻപുറത്തുനിന്നും 'നിങ്ങൾ എന്തിനെക്കുറിച്ചാണു പറഞ്ഞുകൊണ്ടിരിക്കുന്നത്. ഇങ്ങിനെ ഉറക്കെ നിലവിളിക്കത്തക്കവണ്ണം നിങ്ങൾക്കെന്തു സംഭവിച്ചു?' എന്നൊരു ചോദ്യം പുറപ്പെട്ടു. അവർ തല്ക്ഷണം പെട്ടെന്നൊന്നു ഞെട്ടി. ആ ചോദ്യം ചെയ്തവൾ ഒരു സ്ത്രീയായിരുന്നു. വിരൂപയല്ലെങ്കിലും സുരൂപയല്ലാത്ത അവളുടെ ആഗമനോദ്ദേശ്യം അവർക്കറിവാൻ സാധിച്ചില്ലെന്നാലും കനകം വിളിച്ചുപറഞ്ഞിരുന്നു. 'ഇതു സ്വാമിയുടെ ഭാൎയ്യയാണ്' എന്നുപറഞ്ഞു കനകം കരച്ചിലടക്കി പെട്ടെന്നു പൊട്ടിച്ചിരിച്ചു. 'നിങ്ങളാണോ അമ്മായീ! എന്താണു ഒരു വിവരവുമില്ലാതെ കള്ളനെപ്പോലെ ഇന്ന് ഇതു വഴിക്കു വന്നത്?'

'ഞാൻ ഇന്നു നിങ്ങളെ കാണ്മാനായി പുറപ്പെട്ടതാണ്. അന്വേഷിക്കുകയും ചെയ്തു. എവിടെ കണ്ടില്ലെന്നു കണ്ടപ്പോൾ ഞാൻ കാട്ടിലേക്കു വന്നതാണ്. നിങ്ങൾ എന്താണു ഇവിടെ ഇരുന്നു വൎത്തമാനം പറയുന്നത്. വിരോധമില്ലെങ്കിൽ എന്നോടു പറയാമല്ലോ?'

മാതംഗിയെ ചൂണ്ടിക്കാണിച്ചുകൊണ്ടു കനകം പറഞ്ഞു:— 'അമ്മായീ! ഇവൾ ഞങ്ങളെ വിട്ടുപിരിയുന്നതിനെപ്പറ്റി ഞങ്ങൾ ഓരോന്നു പറഞ്ഞു സങ്കടപ്പെടുകയാണ്.' ഈ അവസരത്തിൽ

തന്റെ യാതൊരു രഹസ്യവും അവളെ അറിയിച്ചുവരാതെതന്നെ അത്ഥത്തിൽ മാതംഗി കനകത്തെ ഒന്നാമനാക്കി. മാതംഗിയുടെ ഇംഗിതം കനകം മനസ്സിലാക്കുകയുംചെയ്തു. രഹസ്യങ്ങളൊന്നും തന്റെ പക്കൽനിന്നും പുറത്തുചാടുകയില്ലെന്നു മററാരോട്ടുതാൽ കനകം മാതംഗിയെ ഗ്രഹിപ്പിക്കുകയും ചെയ്തു.

'അവളുടെ ശിരസ്സിലെഴുത്തെന്നല്ലാതെ മററു പറയട്ടെ. അതേപ്പററി എന്തിനു ചോദിക്കുന്നു. ഇന്നലെ രാത്രി അവളെ ഭത്താവു കുട്ടിച്ചുയിച്ചു പുറത്താക്കിവിട്ടു. എവിടേക്കാണു പോകേണ്ടതെന്നറിയാതെ സാധു വിഷമിച്ചു കഴികയാണ്.

'ഹൈ! നല്ല കാര്യം. ഇതിനാണോ ഇങ്ങിനെ കണ്ണുനീരു കുടിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്നത്. എന്റെ കുട്ടികളെ! നിങ്ങൾ ഇത്ര കഥയില്ലാത്തവരായിപ്പോയല്ലോ. ഭത്താവും ഭാര്യയുമായാൽ ഇങ്ങിനെയൊക്കെ എവിടെയും സാധാരണയാണ്. അതു ദോഷവും കുറവുമല്ല. ഇന്നു തമ്മിൽ പിണങ്ങും നാളെ യോജിക്കും. അതൊന്നും ഒരു വകവെക്കാനില്ല. എന്തെങ്കിലും കാരണവശാൽ ഇന്നു പിണങ്ങിയെന്നും നാളെ വന്നു കൂട്ടിക്കൊണ്ടു പോയിയെന്നുമൊക്കെ വരാം. കനകം! എന്റെ മരുമകന്റെ പത്രാസ്സ് നിനക്കു നിശ്ചയമില്ല. അവൻ വീട്ടിൽ വന്നാൽ ഭൃത്യരും ഭത്താവുമായി വലിയബഹളംതന്നെ. എന്നാൽ, അവൻ അവളെ* ഉപേക്ഷിച്ചുകളഞ്ഞുവോ. എന്റെ മകളെ അവൻ സ്നേഹിക്കുന്നതുപോലെ ഈ ലോകത്താരും തങ്ങളുടെഭാര്യമാരെ സ്നേഹിക്കുന്നില്ലെന്നാണ് എനിക്കു തോന്നുന്നത്. ഈ കഴിഞ്ഞ ആഴ്ചയിൽ തന്നെ അവൻ എത്ര വിലപിടിച്ച സാധനങ്ങളാണ് അവൾക്കു കൊണ്ടുവന്നു കൊടുത്തതെന്നു നീ അറിയുമോ?'

സുഖിയുടെ മാതാവു ഇങ്ങിനെ തന്റെ മരുമകനെ സ്തുതിച്ചു പ്രസംഗിച്ചു സമയം ദീർഘിപ്പിക്കുന്നതിനെ തടഞ്ഞുകൊണ്ടു കനകം പറഞ്ഞു:—'അമ്മായി! അതിനു വ്യത്യാസമുണ്ട്. നിങ്ങളുടെ മരുമകനെപ്പോലെ ഇത്ര യോഗ്യനായി ഒരാളെ ഈ ലോകത്തിൽ കാണുക എന്നേ അപൂർവ്വമാണ്. അതൊന്നും പറഞ്ഞതുകൊണ്ടു നമ്മുടെ കാര്യമായില്ലല്ലോ. ഇവളുടെ ഭത്താവു മററൊരു പെണ്ണി

നെ കല്യാണം കഴിക്കുവാൻ നിശ്ചയിച്ചിരിക്കുന്നുവത്രെ. അതു കൊണ്ടു എങ്ങിനെയും ഇവളെ പിന്നെക്കു ആട്ടിപ്പായിക്കുവാൻ ഭാവിച്ചിരിക്കുന്ന ലക്ഷണങ്ങൾ കാണിക്കുന്നു. വീണ്ടും അയാളുടെ അടുക്കൽ പോകുവാൻ ഇവൾക്കു നിവൃത്തിയില്ല. ഇനിയും ഇവർ തമ്മിൽ യോജിച്ചു കഴിഞ്ഞുകൂടി പോകുന്ന കാര്യവും പ്രയാസമാണ്. അങ്ങിനെയൊന്നും അവരിൽ ആരും ഇഷ്ടപ്പെടുന്നതുമല്ലല്ലോ. ഇതാണ് ഇവളുടെ ഇപ്പോഴത്തെ അവസ്ഥ. സാധു ഈ വിഷമഘട്ടത്തിൽ എന്താണ് ചെയ്യുക. എവിടെക്കാണ് പോകുക?'.

'തലയിലെഴുത്തിന്റെ വലിപ്പമെന്നല്ലാതെ എന്തു പറയട്ടെ' എന്നു പറഞ്ഞു സ്വാമിയുടെ മാതാവ്. അവർ വീണ്ടും തുടർന്നു:— 'ഒരു പെണ്ണു നല്ലവളായിരുന്നെങ്കിൽ അവൻ ഇത്ര കൊള്ളരുതായ്മ കാണിക്കയില്ലായിരുന്നു. അവൻ നിന്നെ നിർദ്ദയം ആട്ടിപ്പായിച്ചിട്ടു പുതിയ പെണ്ണിനെ കെട്ടട്ടെ. കുറച്ചു ദിവസം കഴിയുമ്പോൾ മാതുലന്റെ ഗുണദോഷം അവന്നു ബോദ്ധ്യമാകയുള്ളു. കുഞ്ഞേ! നീ ഇനി ആ ദുഷ്ടന്റെ അടുക്കൽ പോകരുത്. നിന്റെ അനുജത്തി എത്ര സുഖമായി പാർക്കുന്നു. അവളുടെ അടുക്കൽ പോയി പാർക്കുക. അവൻ പിന്നീടെന്താണ് ചെയ്യാൻ പോകുന്നതെന്നറിയാമല്ലോ'.

'അമ്മായി! അക്കാര്യം മാത്രം നിങ്ങൾ പറയരുത്. ഞാൻ അനുജത്തിയുടെ വീട്ടിലേക്കു പോകുകയേ ഇല്ല.' എന്നിങ്ങനെ കനകം സംസാരിക്കുവാൻ തുടങ്ങിയപ്പോൾ മാതംഗി ലജ്ജയോടും സങ്കടത്തോടുംകൂടി നിശ്ശബ്ദയായി മൗനം പൂണ്ടിരുന്നു. കനകം പറഞ്ഞു:— 'അമ്മായി! കഴിഞ്ഞ കൊല്ലം മാധവബാബു ശ്രാദ്ധത്തിന് ഇവളുടെ ഭർത്താവിനെ ക്ഷണിച്ചില്ല. അക്കാരണത്താൽ ഭർത്താവിനും അനുജത്തിക്കും തമ്മിൽ വലിയ പിണക്കത്തിലാണ്. അതാണ് ഇവൾ അവിടേക്കു പോകാത്തത്. ഞാൻ എന്റെ വീട്ടിൽകൂടി കൊണ്ടുപോയി താമസിപ്പിക്കാമായിരുന്നു. എന്നാൽ ഞങ്ങളുടെ സ്ഥിതി നിങ്ങൾക്കെല്ലാം നിശ്ചയമുള്ളതാണല്ലോ. ഞങ്ങൾക്കൊന്നു ഇരുപത്തെട്ടുകാരുമാരിയും രണ്ടു പട്ടിണിയു

മായിട്ടാണ് കഴിയുന്നത്. ഇവളെക്കൂടി കൊണ്ടുപോയി പട്ടിണിക്കിട്ടു കൊല്ലണമെന്നാണോ'.

'കഷ്ടം! നീ ഇത്ര അനാഥയായിപ്പോയല്ലോ. ഇത്ര ഭാഗ്യനായ ഭർത്താവിനെ വേണ്ടിവന്നതോ. പാവം അനാഥമായിട്ടു ഒരു പാട്ടില്ലാതെ കഴിയുന്നത്? അവൻ — ആ ദുഷ്ടൻ — എന്റെ ഭർത്താവായിരിക്കേണ്ടിയിരുന്നു. എങ്കിൽ ഞാൻ അവനെ ഒരു നിമിഷംകൊണ്ടു മര്യാദ പഠിപ്പിക്കുമായിരുന്നു. കാഞ്ചീ! നീ ഒട്ടും വ്യസനപ്പെടേണ്ട. എന്നോടൊന്നിച്ചു പോരിക. എന്റെ യജമാനന്റെ വീട്ടിൽ ഈശ്വരാനുഗ്രഹത്താൽ നിനക്കു യാതൊരു കുറവും ഉണ്ടാകയില്ല. യജമാനന്റെ മൂത്ത പത്നി നിന്നെ വളരെ ഇഷ്ടമായി സ്വീകരിച്ചുകൊള്ളും. നിന്റെ ശീലവൃത്തിയും അവൾക്കു വളരെ ഇഷ്ടപ്പെടും. നിന്റെ ഭർത്താവു ദൌഷ്ട്യമൊക്കെ പോയി പിന്നീടു വന്നു വിളിക്കുന്ന അവസരത്തിൽ നിനക്കു പോകാം. എങ്കിലും അവൻ എത്ര നല്ല വാക്കായി പറഞ്ഞാലും ആ എളുപ്പത്തിലൊന്നും വഴിപ്പെട്ടു പോകരുത്. അവൻ കുറെ സങ്കടപ്പെടണം; പല വിളിക്കണം. അതുപ്പോലെ നടിക്കണം. എന്നിട്ടു പോകാം' എന്നു വളരെ പെരുമയായി സഖിയുടെ മാതാവു പറഞ്ഞു.

'അതേ അമ്മാവീ! നിങ്ങൾ പറഞ്ഞതൊക്കെ പരമാർത്ഥമാണ്. അയാൾ കുറച്ചു കഴിയുമ്പോൾ തൻ പാട്ടിലായി പോകും. എന്തായാലും നിങ്ങൾ ഇപ്പോൾ തന്നെ ഇവളെ ഒന്നിച്ചു കൂട്ടിച്ചുകൊണ്ടു പോകുക. (മാതംഗിയെ നോക്കി) മാതംഗീ! ഇതിൽ നിന്റെ അഭിപ്രായമെന്താണ്? ധുർബോധുവിന്റെ മൂത്ത പത്നി വളരെ നല്ലവളാണ്. നിന്നെ അവൾക്കു വളരെ ഇഷ്ടവുമാകും. നീ എന്താണൊന്നും മിണ്ടാത്തത്?'.

മാതംഗി പുരികം ചുളിച്ചു കനകം അവളെ അത്ര ഗൌനിക്കുന്നില്ലെന്ന മട്ടുനടിച്ചുപറഞ്ഞു:—'അമ്മാവീ! നിങ്ങൾ വേഗം കുളിച്ചുവരിക. എന്നിട്ടു ഇവളെയും കൂട്ടിച്ചു പോകുക.' സഖിയുടെ മാതാവു കുളിക്കുവാൻ കുളത്തിലേക്കിറങ്ങി. മാതംഗിയും കനകമയിയും തനിച്ചായപ്പോൾ മാതംഗി പറഞ്ഞു:—ജ്യേഷ്ഠത്തി! ഞാൻ ഇവരൊന്നിച്ചു പോകുകയോ പോകാതിരിക്കയോ എന്താണ് വേണ്ടത്? എനിക്കൊന്നും തോന്നുന്നില്ല'.

"പോകയില്ലെന്നു നീ ശാഠ്യം പിടിക്കണ്ട. നീ പോകാതിരിക്കുന്നതു എനിക്കുമാത്രം പോരല്ല. അതുകൊണ്ട് ഗുണമല്ലാതെ നിനക്കു ദോഷമൊന്നും സംഭവിക്കുന്നതല്ലെന്നു എനിക്കുറപ്പുണ്ട്. ഞാൻ വൈകുന്നേരം വന്നു നിന്നെ കണ്ടുകൊള്ളാം. യാതൊരു തർക്കവും പറയാതെ വേഗം പോയ്ക്കൊള്ളുക. നിന്റെ അമ്മയെ മാത്രം കണക്കാക്കി ഞാൻ പറയുകയാണ്." ഇത്രയും പറഞ്ഞു കനകമയി മാതംഗിയുടെ യാതൊരു മറുപടിയേയും പ്രതീക്ഷിക്കാതെ കുടവുമെടുത്തു സഖിയുടെ മാതാവൊന്നിച്ചു കുളിപ്പാൻ കുളത്തിലേക്കിറങ്ങി.

പതിനാറാം അദ്ധ്യായം.

ധൂർത്തലക്ഷ്മിയുടെ ബംഗ്ലാവ് ഒരു ജമീന്ദാരുടെ സ്ഥിതിക്കു അനുരൂപമായി പ്രകാശിച്ചിരുന്നു. ഇതു വളരെ പുരാതനമായ ഒരു കെട്ടിടമായിരുന്നു. വളരെ ദൂരത്തുള്ള വിസ്തീർണ്ണമായ വയലുകളിൽ നിന്നു നോക്കിയാൽ വൃക്ഷങ്ങളുടെ വിടവുകളിലൂടെ അതിന്റെ ചുററിലുമുള്ള പായൽ പിടിച്ചു കറുത്ത ചുവരുകളും വാതായനങ്ങളും നല്ലതുപോലെ കാണാമായിരുന്നു. അകലത്തുനിന്നു നോക്കുന്നവർക്കു ആ കെട്ടിടം സാമാന്യം ഭംഗിയുള്ളതായി തോന്നിയിരുന്നെങ്കിലും അടുത്തു വന്നു നോക്കുമ്പോൾ അതിന്റെ പുരാതനത്വം ജീർണ്ണിച്ചു അവിടവിടെ അടൎന്നു തൂങ്ങിനിന്നിരുന്ന കമ്മായക്കട്ടുകളും കൽചുവരുകളും വിളിച്ചുപറയിച്ചിരുന്നു. ചില ജനാലകളുടെ ഓരോ വാതൽ ജീർണ്ണിച്ചു നശിച്ചുപോയിരുന്നു. അതിന്നു പകരമായി യഥാസ്ഥാനങ്ങളിൽ വെറുംതട്ടികൾ വച്ചുറപ്പിച്ചിരുന്നു. എന്നാൽ മാളികയുടെ മുൻഭാഗം വളരെ വിചിത്രപ്പണികൾ ചെയ്തും പുതിയ കമ്മായപ്പണികൾ ചെയ്തും ഭംഗി പിടിപ്പിച്ചിരുന്നു. അതിന്റെ പിൻഭാഗത്തെ ചുവരുകളിൽ മുക്കാൽ ഭാഗവും കമ്മായം പൂശാത്തവകളായിരുന്നു. അതിന്റെ കാലപ്പഴക്കം അതിൽ പുഷ്ടിയായി വളൎന്നു നിന്നിരുന്ന ആലുവൃക്ഷങ്ങളാലും ഇതര ചെടി പടലങ്ങളാലും ഊഹിക്കാമായിരുന്നു.

ആ വലിയ ഭവനം ഒരു നാലുകെട്ടായിരുന്നു. ഇരിമ്പു തകിട്ടുകൾ അടിച്ചു താർ പൂശിയിരുന്ന മുൻകെട്ടിന്റെ മുൻഭാഗത്തെ വാതൽ കടന്നു അകത്തെ തളവും തരണം ചെയ്യാൽ വിസ്തീർണ്ണമായ നടുമുററത്തിൽ എത്തും. രണ്ടു നിലയിൽ പണി കഴിപ്പിച്ചിരുന്ന ഒന്നാമത്തെ കെട്ട സ്ത്രീകൾക്കു പാർക്കാനുള്ള സ്ഥലമായിരുന്നു. ഒരു കാലത്തു ഭംഗിയായി പണി കഴിപ്പിച്ചതായിരുന്നു എങ്കിലും ഇപ്പോൾ ജീർണ്ണിച്ചു അങ്ങിങ്ങു പൊളിഞ്ഞിരുന്നു. മൂന്നാമത്തെ കെട്ടും അതിന്റെ പിൻഭാഗത്തെ ചില കെട്ടിടങ്ങളും തൊഴുത്തുകളായി ഉപയോഗിച്ചിരുന്നു. തൊഴുത്തു വഴിക്കു ദേശത്തിൽ കടക്കാവുന്നതും അതിനോടു തൊട്ടു സ്ഥിതി ചെയ്തിരുന്നതുമായ നാലാമത്തെ കെട്ട വളരെ ഉറപ്പിലും ബന്ധവസ്സിലും പണി ചെയ്തിരുന്നതായിരുന്നു. ഇതിലാണ് വിലപിടിച്ച സാധനങ്ങൾ പലതും സൂക്ഷിച്ചിരുന്നത്. വിശേഷാവസരം ഉപയോഗിക്കാതെ ഒഴിച്ചിട്ടിരുന്ന അതിനെ 'കിടങ്ങ്' എന്നാണ് വിളിച്ചു വന്നിരുന്നത്. ഇതിന്റെ നാലു വശവും ഉയർന്ന കന്മതിലുകളാൽ ചുററപ്പെട്ടിരുന്നു. പുറമെ നിന്നും ആരും ഉള്ളിൽ ചാടിക്കടക്കാതിരിക്കാനായി ഭംഗിയായിരിക്കാം മതിലിന്റെ മുകളിൽ കണ്ണാടിച്ചില്ലുകൾ പതിപ്പിച്ചിട്ടുള്ളത്. അകത്തെ ഭാഗത്തു ഒരു വരിയിൽ ഏതാനും മുറികളും അതിന്നെല്ലാം ഇരിമ്പുവാതിലുകളുമുണ്ടായിരുന്നു. ഒരു മുറിക്കെങ്കിലും ജനൽ ഉണ്ടായിരുന്നില്ല. ഇതിന്റെ പിൻഭാഗത്തു വിശാലമായ ഒരു തോട്ടവുമുണ്ടായിരുന്നു.

ഡ്യൂർഖലാഷിന്റെ ശയനമുറി അതി മനോഹരമായി അലങ്കരിച്ചു മോടി പിടിപ്പിച്ചിരുന്ന ഒന്നായിരുന്നു. കൊത്തുവേല ഇട്ടിരുന്ന ഒരു കട്ടിലും രണ്ടുമൂന്നു അലമാരികളും ചുവരിൽ ഏതാനും ചിത്രങ്ങളുമല്ലാതെ മററു സാധനങ്ങളൊന്നും ആ മുറിയിൽ ഉണ്ടായിരുന്നില്ല. ഉദ്ദേശം ഇരുപത്തെട്ടോളം വയസ്സു പ്രായം വരുന്ന ഒരു സ്ത്രീ ആ മുറിക്കുള്ളിൽ ഒരു പടിയിന്മേൽ ഇരിക്കുന്നുണ്ടായിരുന്നു. കുലീനയായിരുന്ന അവൾ സൽശീലയും സൌന്ദര്യവതിയുമായിരുന്നു. ഏതവസരത്തിലും അവൾ [illegible] പ്രസന്നയായിട്ടല്ലാതെ കാണുക പതിവില്ലായിരുന്നു. അവളുടെ അടുത്തുതന്നെ പത്തു വയസ്സു പ്രായം വരുന്ന സുശീലയായ ഒരു പെൺകുട്ടിയും

നശിപ്പിച്ചിരുന്നു. ഇവരുടെ ഏറ്റവും അടുത്തിടത്തായി വേറൊരു സ്ത്രീ വ്യസനഭാരം നിറഞ്ഞ മുഖഭാവത്തോടുകൂടി ഇരിക്കുന്നുണ്ടായിരുന്നു. അവൾ ആരാണെന്നു വായനക്കാർക്കു മനസ്സിലായിട്ടുണ്ടായിരിക്കും. സഖിയുടെ മാതാവു മാതംഗിയെ മൂത്ത പത്നിയുടെ സമീപത്തു കൊണ്ടുപോയി വിട്ടു. അവിടെ ഇരുന്നിരുന്ന മുതിർന്ന സ്ത്രീ തന്നെയാണ് മധുർഘോഷിന്റെ മൂത്ത പത്നി.

മധുർഘോഷിന്റെ മൂത്ത പത്നിയും മാതംഗിയും സാവധാനത്തിൽ ഓരോന്നു സംസാരിച്ചുകൊണ്ടിരുന്നു. സഖിയുടെ മാതാവു തന്റെ യജമാനത്തിയോടു മാതംഗിയെക്കുറിച്ചുള്ള വിവരങ്ങൾ കനകമയിയിൽ നിന്നും കേട്ടറിഞ്ഞിടത്തോളമുള്ളതു മുഴുവൻ പറഞ്ഞു കേൾപ്പിച്ചു. എന്നാൽ, ആ വേലക്കാരിയുടെ സമക്ഷത്തിൽ തന്റെ വർത്തമാനങ്ങൾ മധുർഘോഷിന്റെ പത്നിയോടു പറയുവാൻ മാതംഗി ഇഷ്ടപ്പെട്ടില്ല. വേലക്കാരി പറഞ്ഞതെല്ലാം അവൾ കണ്ണീരോടുകൂടി കേട്ടുകൊണ്ടിരുന്നു. അവൾക്കു തന്റെ ഭർത്താവിന്റെ ദുർന്നടപടികളെപ്പറ്റി മറ്റൊരാളെ ഗ്രഹിപ്പിക്കുന്നതിൽ ഒട്ടും ഇഷ്ടമില്ലായിരുന്നു. ഈ ഘട്ടത്തിലും കുലസ്ത്രീയായ അവൾ തന്റെ ഭർത്താവിനെ ദൈവത്തെപ്പോലെ കരുതിയിരുന്നു.

വിവരം ഗ്രഹിച്ചമാത്രയിൽ മധുർഘോഷിന്റെ പത്നി മാതംഗിയെ വളരെ സന്തോഷത്തോടും വാത്സല്യത്തോടുംകൂടി സ്വീകരിച്ചു. അവളെ മാന്യയായ ഒരതിഥിയെപ്പോലെ ആ സ്ത്രീ ആദരിച്ചു. കാര്യം ഇങ്ങിനെയെങ്കിലും കന്യയായ അവളെ ആ ഗ്രാമത്തിൽ പാർപ്പിക്കുവാൻ ഗ്രാമനായകനായ മധുർഘോഷിന്റെ അനുവാദം വേണമല്ലൊ? വസ്തുതകളെല്ലാം ഗ്രഹിച്ചശേഷം അവർ വേലക്കാരിയെ തന്റെ ഭർത്താവിനെ അവിടേക്കു കൂട്ടിച്ചുകൊണ്ടു വരുവാനായി പറഞ്ഞയച്ചു. എന്നാൽ, ഈ വിവരം അവൾ മാതംഗിയെ അറിയിച്ചില്ല. കുറച്ചുകഴിഞ്ഞപ്പോൾ മധുർഘോഷ് ആ മുറിക്കുള്ളിൽ ആഗതനായി. മാതംഗി വിനയപൂർവ്വം എഴുന്നേററു മുറിക്കു പുറത്തുകടന്നു. അവൾ പുറത്തേക്കു കടക്കുമ്പോൾ മധുർ അവളെ കടക്കണ്ണുകളാൽ ഒന്നു സൂക്ഷ്മനിരീക്ഷണം ചെയ്തു.

——:0:——

പതിനേഴാം അദ്ധ്യായം.

മധുർഘോഷിനു രണ്ടു പത്നികളുണ്ടായിരുന്നുവെന്നു വായനക്കാർക്കിതിനകം മനസ്സിലായിരിക്കും. അയാൾ രണ്ടു വിവാഹം ചെയ്തു സുഖമായി ജീവിക്കുന്നുവോ അതല്ല ക്ലേശജീവിതം നയിക്കുന്നുവോ എന്നു നമുക്കു നിശ്ചയമില്ല. അയാളുടെ മൂത്തപത്നിയായ താരയെ നിങ്ങൾ പരിചയപ്പെട്ടുകഴിഞ്ഞു. രണ്ടാമത്തവളായ മതി മൂത്താളെക്കാൾ ഏഴു വയസ്സു പ്രായം കുറഞ്ഞവളാണ്. പൂർണ്ണയൗവനത്തിന്റെ തളിർപ്പു അവളുടെ ഓരോ അംഗങ്ങളിലും പ്രസ്ഫുരിച്ചിരുന്നു. താൻ പ്രേമസാമ്രാജ്യം അടക്കിവാഴുന്ന സാക്ഷാൽ രതീദേവിതന്നെയാണെന്നു അവളുടെ നാട്യം വിളിച്ചറിയിച്ചിരുന്നു. തന്റെ സൗന്ദര്യത്തികവുതന്നെ അവളെ ഗർവ്വം കൊള്ളിച്ചിരുന്നു. തന്നിമിത്തം കുടുംബത്തിലെ ഭരണകർത്തൃത്വം മുഴുവൻ അവളിൽ നിക്ഷിപ്തമായും തീർന്നിരുന്നു. വീട്ടിലുള്ളവർ മുഴുവൻ അവളുടെ ആജ്ഞകൾക്കു കീഴ്പ്പെട്ടുനടക്കുകയും അവളിൽ ഭയഭക്തികൾ പ്രദർശിപ്പിക്കുകയും ചെയ്തിരുന്നുവെങ്കിലും ആർക്കും അവളെ ഉള്ളുകൊണ്ടു തൃപ്തിയില്ലായിരുന്നു. പുറമെ ഇത്രതന്നെ സൗന്ദര്യം വഴിഞ്ഞൊഴുകിയിട്ടെന്ത്? ഉള്ളു ശുദ്ധമല്ലെങ്കിൽ ആരാണു മതിക്കുക? താര സകലഗുണസമ്പന്നയായിരുന്നുവെങ്കിലും വീട്ടിനധിപതി മതിതന്നെയായിരുന്നു. ഗൃഹനായകനായ മധുർഘോഷ് കൂടിയും അവൾക്കടിമയായിരുന്നു.

വിജ്ഞാനികൾ പ്രേമത്തെ യോഗ്യതാനുസരണം ആദരിക്കുന്നു. മൂഢന്മാർ, കൺചിമ്മി കാമുകികന്മാരായി സ്ത്രീകളുടെ ദാസ്യത്തെ ആചരിക്കുന്നു. മധുർഘോഷ് മതിയെ ഇതിൽപ്പരമില്ലാതെ പുകഴ്ത്തുകയും ബഹുമാനിക്കുകയും അവളുടെ ചൊല്പടിക്കു നില്ക്കുകയും ചെയ്തതിലൊന്നും തെറ്റില്ല. വെളിയിൽ എത്രയോ പ്രതാപശാലികളായി ശോഭിക്കുന്ന പുരുഷന്മാർ ഗൃഹത്തിൽ തങ്ങളുടെ പത്നിമാരുടെ പടിയിൽ അടിപെട്ടു നാരകീയജീവിതം അനുഭവിക്കുന്നു. ഇതു ലോകസാധാരണമാണ്. മധുർഘോഷിന്റെ അവസ്ഥയും ഇതുതന്നെയാണ്. സ്ത്രീരൂപം അവതാരമെടുത്ത

വളരെന്നു പറയാവുന്ന തരത്തിൽ അയാൾക്കു വിശേഷം ഒന്നിനും വശം തോന്നുന്നില്ല. ശപ്പിഷ്ഠയും ധൂർത്തയുമായ രതിയിൽ അയാൾ അടി പണിയുന്നു.

താരാ രാജകുമാരൻ്റെ പതിയെ തന്നോടൊന്നിച്ചു പാർപ്പിച്ചുകൊള്ളുവാൻ മാതാവിൽനിന്നും അനുമതി നേടി. 'ആഹാരത്തിനും, വസ്ത്രത്തിനും എൻ്റെ ഗൃഹത്തിൽ എന്താണു കാവുള്ളത്. ഇതുപോലെ സഹായത്തിന്നു ഇവിടെ ഇപ്പോൾ വേണ്ടതോ കെയുണ്ട്. അതല്ല പ്രകൃതക്കാരിയാണെങ്കിൽ ഇപ്പോഴുള്ള കാര്യങ്ങളും പറഞ്ഞുകൊള്ളട്ടെ.' എന്നായിരുന്നു ധൂർത്തഘോഷിൻ്റെ മറുപടി. എന്നാൽ, തൻ്റെ ഈ സത്പ്രവൃത്തിയിൽ മറ്റൊരുദ്ദേശം അന്തർഗതമായിരുന്നു എന്നു ലോകവും കരുതിയില്ല. അതായത്, താരയുടെ മാതംഗിക്ക് അവിടെ പ്രവേശനം ലഭിച്ചതിൽ രതിക്കൊട്ടും തൃപ്തിയില്ലായിരുന്നു. തൻ്റെ മേൽനോട്ടത്തിലും അധികാരത്തിൻകീഴിലും അവളെ നിർത്തണമെന്നായിരുന്നു രതി ആഗ്രഹിച്ചത്.

അസ്തമന സൂര്യൻ്റെ ഇളംകിരണങ്ങൾ ധൂർത്തഘോഷിൻ്റെ മണിമാളികയുടെ മേൽത്തട്ടിനെ കനകമയമാക്കിച്ചെയ്തു. സ്ത്രീകൾ പെരുമാറുന്ന കെട്ടിൻ്റെ മുകൾത്തട്ടിലുള്ള വരാന്തയിൽ മഞ്ഞവെയിൽ നടമാടി. അവിടെ താര വെറും നിലത്തിരുന്നു തൻ്റെ ചെറിയ പുത്രിയുടെ തലമുടി പിന്നുകയായിരുന്നു. ഇതേ അവസരത്തിൽ പരിചാരിക രതിയുടെ പാദത്തിൽ ചെമ്പഞ്ഞിച്ചാറണിയിക്കയായിരുന്നു. ഈ സമയത്തിൽ രതി മാതംഗിയോടു ഓരോന്നു ചോദിക്കുന്നുമുണ്ടായിരുന്നു. എന്നാൽ, അനാവശ്യമായ അവളുടെ ചോദ്യങ്ങൾക്കു മാതംഗി വളരെ ആലോചിച്ചു മാത്രമേ സമാധാനം പറഞ്ഞിരുന്നുള്ളൂ. തൻ്റെ ഭർത്താവിൻ്റെ ഔദാര്യത്താലും അനുമതിയാലുമാണല്ലോ ഈ സ്ത്രീക്കിവിടെ പ്രവേശനം ലഭിച്ചത് എന്നായിരുന്നു രതിയുടെ വിചാരം. കല്പനയ്ക്കു തൻ്റെ ഭർത്താവു പ്രകാരം വഴങ്ങുമെന്നു മാത്രമല്ല ധൈര്യമുണ്ടായിരുന്നെങ്കിൽ താൻ വിചാരിക്കുന്ന നിമിഷത്തിൽ മാതംഗിയെ അവിടെനിന്നും പുറത്താക്കിവിടുവാൻ കഴിയുമെന്നുള്ള അഹങ്കാരത്തോടുകൂടിയാണ്

അവരിൽ മാതംഗിയുടെ ഹൃദയം ഭേദിക്കുമാറുള്ള മുള്ളുവാക്കുകളാൽ അലട്ടിത്തുടങ്ങിയത്.

രതി വീണ്ടും മാതംഗിയുടെ അഭിമാനത്തെ ഭഞ്ജിക്കുമാറുള്ള ഓരോരോ ചോദ്യങ്ങളും ആരംഭിച്ചു. ഇതുവരെ മാതംഗി ഒട്ടും കാട്ടില്ല. അവളുടെ ചോദ്യത്തിന്നു തക്ക മറുപടി കൊടുത്തു. ഇതൊക്കെ കേട്ടുകൊണ്ടിരുന്ന താര, ഇവരുടെ വർത്തമാനം ഈ വഴിയിൽ കൂടി വളൎന്നുപോകുവാൻ അനുവദിച്ചാൽ ഒടുവിൽ പല അപകടങ്ങളും വിശേഷിച്ചു മാതംഗിക്കു കൂടുതൽ സങ്കടത്തിന്നും ഇടവരുത്തുമെന്നു കരുതി ഇടക്കു കയറി ചിലതു പറഞ്ഞു പ്രകൃതത്തെ മാറ്റുവാൻ ഉത്സാഹിച്ചു. 'എഴുന്നേറ്റപ്പോൾ ഞാൻ പിന്നിയിട്ടു ഇതൊക്കുന്നില്ല. എന്നെക്കൊണ്ടു സാധിക്കയുമില്ല. എത്ര നേരമായി ഞാൻ ഇതിന്നു മിനക്കെടുന്നു. (മാതംഗിയെ നോക്കി) നിനക്കിതു നല്ലവണ്ണമൊന്നു പിന്നിക്കൊടുക്കാമോ?'

'ചെയ്യാമാകാം' എന്നു മാതംഗി സമാധാനം പറഞ്ഞു.

മാതംഗി താരയുടെ പുത്രിയുടെ സമീപം വന്നിരുന്നു അവളുടെ തലമുടി വളരെ ഭംഗിയായി പിന്നിത്തീൎത്തു.

'ഇങ്ങിനെ പിന്നുവാൻ വലിയ പ്രയാസമൊന്നുമില്ല. ഇതു വെറും അപരിഷ്കൃതരീതിയിൽ ഒരു പണി മാത്രം' എന്നു രതി പറഞ്ഞു.

'സാധാരണയുള്ള ഞങ്ങളുടെ നാട്ടുസമ്പ്രദായത്തിൽ പിന്നിയിരുന്നുവെങ്കിൽ വളരെ ആകൎഷണീയമായി തോന്നുമായിരുന്നു' മാതംഗി പറഞ്ഞു.

'അയ്യയ്യോ! അങ്ങിനെയൊന്നും വേണ്ട. അത്ര ആകൎഷണീയമായ രീതികളൊക്കെ വേശ്യാസ്ത്രീകൾക്കു മതി. അതൊന്നും കുടുംബസ്ത്രീകളുടെ കുട്ടികൾക്കു വേണ്ട' എന്നു പറഞ്ഞു രതി.

ഇവരുടെ വിവാദം വൎദ്ധിച്ചേക്കുമെന്നു കരുതി താര അനുജത്തിയോടു ഇങ്ങിനെ ചോദിച്ചു:—'എന്തൎത്ഥമാണിത്? തലമുടി പിന്നുന്നതിലും ഉൽകൃഷ്ടവും അപകൃഷ്ടവുമുണ്ടോ? കുറച്ചു ഭേദമായി ഒരാൾ മുടി കോതിമിനുക്കി എന്നു വെച്ചാൽ അവൾ വേശ്യയാ

ചെന്നതു മുതല്ക്കു നടന്നതെല്ലാം തിരയെ സ്മരിപ്പിക്കുകയാണെ ന്നു വന്നാൽ, ഇപ്പോൾ നീ നല്ല സൌന്ദൎയ്യവതിയായിരിക്കുന്നു വെല്ലൊ. അതുകൊണ്ടു നീ കൊള്ളരുതാത്തവളായിത്തീരുമെന്നാ ണൊ ഭൎത്താക്കന്മാരെല്ലാം? ഇതൊക്കെ അനാവശ്യമായ വൎത്തമാന ങ്ങളാണ്.

അവൾ പിന്നീടു ശബ്ദിച്ചില്ല. പെട്ടെന്നവളുടെ മുഖഭാവം മാറി. താൻ തന്നെ ഉപചരിച്ചു പറഞ്ഞ അൎത്ഥമാണ് ഇപ്പോഴത്തെ അവളുടെ മോഹത്തിൽ നിഴലിച്ചു കണ്ടത്. ഈ അവസരത്തിൽ ആരോ കയറിവരുന്ന കാലടിശബ്ദം കേട്ടു. അടുത്ത മാത്രയിൽ മിസ്റ്റർ ലോഷ് അവരുടെ സന്നിധിയിൽ ആഗതനായി. തൽ ക്ഷണത്തിൽ പുഷ്പറാണി തന്റെ ശയനഗൃഹത്തിലേക്കു കടന്നു പോയി. നാരയും അവിടെനിന്നുപോയി. മാതംഗി എഴുന്നേറ്റ് അടുത്തുള്ള മൂലയിൽ ഒതുങ്ങിനിന്നു.

മിസ്റ്റർ ലോഷ് വിനയാന്വിതയായി നിന്നിരുന്ന മാതംഗിയെ കടക്കണ്ണുകളാൽ അൎത്ഥഗൎഭമായവിധം ഒന്നു നോക്കി. മുറിക്കകത്തു കടന്നു പോയിരുന്ന റാണി വാതിലിന്റെ മറവിൽ കൂടി ഇതു കണ്ടു. മിസ്റ്റർ ലോഷ് തന്റെ ആരാധനാമൂൎത്തിയായ ഇളയ പത്നിയെ പിന്തുടൎന്നു കിടക്കറയിൽ പ്രവേശിച്ചു. അയാൾ അകത്തു കടന്നു പോയതോടുകൂടി മററു സ്ത്രീകൾ വീണ്ടും മേൽപറഞ്ഞ സ്ഥലത്തു വന്നിരുന്നു ഓരോ പ്രവൃത്തികൾ ചെയ്യുവാൻ തുടങ്ങി.

ഷേൎളി തന്നെ പിന്തുടരുമെന്നു മാതംഗിക്കു നല്ല നിശ്ചയമുണ്ടാ യിരുന്നു. ചില കാൎയ്യങ്ങളെക്കുറിച്ചു അയാളോടു സംസാരിക്കണ മെന്നു അവൾക്കും ഒരു ആഗ്രഹമുണ്ടായിരുന്നു. എന്നാൽ ഷേൎളിയെ താൻ പ്രതീക്ഷിക്കുന്നു എന്നു ഭാവിക്കാതെ അവൾ അകത്തൊരി ടത്തു ചെന്നിരുന്നു അന്യൂപചാൎത്തുന്നതിനു വേണ്ടുന്ന ചില സുഗ ന്ധദ്രവ്യങ്ങളിരുന്നിരുന്ന പെട്ടികൾ എടുത്തു തുറക്കുവാൻ തുടങ്ങി. മിസ്റ്റർ അടുത്തുചെന്നു നോക്കിയപ്പോൾ അനവധി ഡപ്പികൾ തുറന്നു നിരത്തി വെച്ചിരിക്കുന്നതായി കണ്ടു. എന്നാൽ, അയാൾ വന്ന വിവരം അറിഞ്ഞ ഭാവമേ അവൾ നടിച്ചില്ല. അവൾ ശി രോലങ്കാരം ചെയ്തിരിക്കയുമായിരുന്നു. മിസ്റ്റർ കുറച്ചുനേരം മൌനം

ഒട്ടു നിന്നശേഷം 'എന്തു ദുരാചാരവൃത്തികളാണിച്ചെയ്യുന്നതു്?' എന്നു ചോദിച്ചു.

അവൾ തിരിഞ്ഞു നോക്കുകയാകട്ടെ എന്തെങ്കിലും സമാധാനം പറയുകയാകട്ടെ ചെയ്തില്ല. ചെയ്തുകൊണ്ടിരുന്ന പ്രവൃത്തിയെ നിൎവ്വിഘ്നം തുടൎന്നുകൊണ്ടുതന്നെ ഇരുന്നു.

'ഇതൊന്നും എനിക്കറിവാൻ പാടില്ലാത്തതല്ല. നിനക്കെന്തോ എന്റെ മേൽ കോപം ജനിച്ചിരിക്കുന്നു'.

അതിനും അവൾ സമാധാനമൊന്നും പറയാതെ ഗേഹത്തിൽ ചെപ്പികകളൊക്കെ അടച്ചു വെച്ചിട്ടു പുറത്തിറങ്ങിപ്പോകുവാനാരംഭിച്ചു.

മധൂർ തടഞ്ഞുകൊണ്ടു പറഞ്ഞു:—'പ്രിയതമേ! അരുതു വേണ്ട! ഈ ശയനഗൃഹത്തിലും മുഖാവരണം വേണോ? ഒരിക്കലും ആവശ്യമില്ല. അയാൾ അവളുടെ മുഖാവരണം വലിച്ചുനീക്കി

'നിങ്ങളെന്തിനാണിങ്ങനെ അനാവശ്യമായി ഉപദ്രവിക്കുന്നതു്?' അവൾ വളരെ വെറുപ്പോടുകൂടി ചോദിച്ചു

'എന്റെ തങ്കമേ! നിനക്കു ഹൃദയവ്യഥയുണ്ടാകുമാറു് ഞാനെന്താണൊരപരാധം ചെയ്തതു്?'.

'എന്നെ വിട്ടയച്ചാൽ മാത്രം മതി' അയാളുടെ പിടിയിൽ നിന്നും അവൾക്കു നിഷ്പ്രയാസം മോചിച്ചു പോരാം. എന്നാൽ അയാളുടെ മോഹത്തിന്നു ഉദ്ദീപിപ്പിക്കണമെന്നു കരുതി അവൾ അതിന്നൊരുങ്ങിയില്ല. 'എന്നെ പിടിക്കേണ്ട; വിടുക. എനിക്കു പോയിട്ടു പല കാൎയ്യങ്ങളുമുണ്ടു്'.

'പ്രാണപ്രിയേ! അത്ര വലിയ ഒരു കാൎയ്യമെന്താണുള്ളതു്?'.

'വെററില ചുരുട്ടിത്തരേണ്ടേ?'.

'അതിന്നെവിടെയാണു് പോകുന്നതു്? ഇവിടെ ഇരുന്നു ചുരുട്ടിത്തന്നുകൂടെ?'.

'എന്നെ വിടൂ; ഞാൻ പോകട്ടെ.'

'എന്താണിത്ര ശാഠ്യം? അതിന്നു തക്ക കാരണം വല്ലതുമുണ്ടോ? ഞാൻ വല്ല തെററും ചെയ്തുവോ? എങ്കിൽ പറയുക; അതിന്നു വേണ്ട പ്രതിവിധി ചെയ്യാം.

'നിങ്ങൾ എന്തു തെറ്റുചെയ്തു? ഞാൻ നിങ്ങളെക്കാൾ ബുദ്ധിമതിയോ നിങ്ങളെ ഉപദേശിക്കുവാൻ? നിങ്ങൾ നിങ്ങളുടെ ഇഷ്ടംപോലെ ചെയ്യുന്ന കാര്യങ്ങൾക്ക ഞാൻ ഇതുവരെ വല്ല തടസ്സവും ഭാവിച്ചിട്ടുണ്ടോ? എനിക്കിവിടെ അതിനെന്തൊരധികാരമാണുള്ളതു്?'

'ഇപ്പൊൾ എനിക്ക മനസ്സിലായി. നിനക്ക ആരുടെയോ പേരിലൊ ഇവിടെ ക്രോധം ജനിച്ചിട്ടുണ്ട്. പ്രിയെ! അതുമിതും പറഞ്ഞിട്ട കാര്യമില്ലല്ലോ. എന്താണ കാര്യമെന്ന തുറന്നുപറയുക. നിന്റെ ഹിതാനുസരണം സർവ്വവും ഞാൻ നേരെയാക്കാം.'

'നിങ്ങളുടെ വലിയ റാണിയില്ലെ; അവരോടു പോയിപറയുക. അവർ എല്ലാം ശരിയായി നിറവേറ്റും. നിങ്ങളുടെ വീട്ടിൽ കടന്നുവരുന്ന കേവലമൊരന്യപെണ്ണിനുള്ള സ്ഥാനംപോലും എനിക്കിവിടെ ഇല്ല.'

മന്ദബുദ്ധിയെങ്കിലും ഗഫൂറിന്നു അവളുടെ ആശയം ക്ഷണത്തിൽ മനസ്സിലായി. 'ഇതാണോ നീ വലിയ പ്രമാദമായി കരുതിപ്പോയത്. ആ അനാഥയായ പെണ്ണിനെ ഇവിടെ പാർപ്പിച്ചതിലാണോ നിനക്കിത്ര വിരോധം?' ഭാര്യയുടെ അഭിപ്രായപ്രകാരമാണ ഞാൻ അവളെ പാർപ്പിച്ചതെന്നവളോട പറയുവാൻ അയാൾക്ക ധൈര്യമുണ്ടായില്ല.

തന്റെ കോപത്തിനുള്ള കാരണം ഗഫൂർഷാഹ് സ്വയം അറിഞ്ഞതിൽ രതി അത്യന്തം സന്തോഷിച്ചു. എന്നാൽ അവൾ അതിൽ ലേശവും പുറത്തുകാട്ടിയില്ല. അവൾ അതിനെ മറച്ചു വച്ചുകൊണ്ടു പറഞ്ഞു. 'നിങ്ങൾ യജമാനനാണ്. ആരെ വേണമെങ്കിലും വിളിച്ചു വീട്ടിൽ പാർപ്പിക്കാം. ഞാൻ അതിനെന്തു തടസ്സം ഭാവിക്കാനാണ്? ഭാവിച്ചാൽതന്നെ ഫലമെന്താണ്?'

'അതിരിക്കട്ടെ. ഞാൻ ചോദിക്കുന്നതിന്ന ശരിയായ സമാധാനം പറയണം. അവൾ ഇവിടെ പാർക്കുന്നതിൽ നിനക്കൊട്ടും ഇഷ്ടമില്ലേ? അനാഥയായ അവളെ ഇവിടെ പാർപ്പിച്ചതാണോ നിനക്ക വിരോധത്തിന്ന കാരണം?'.

'അനാഥയായോ? അവൾ എന്തെങ്കിലും തക്കതായ തെററു ചെയ്യാതെ ഒരിക്കലും അവളെ അവളുടെ ഭർത്താവ് ആട്ടിപ്പുറത്താക്കുകയില്ല.'

'അവൾ തെററുകാരിയാണെന്നു നിനക്കെന്താണു നിശ്ചയം?'

'കുററമൊന്നുമില്ലെങ്കിൽ എങ്ങിനെ നിർദ്ദയം പുറത്താക്കി വിടും?'

'ഒരു പക്ഷെ, വല്ല തെററും ചെയ്തു എന്നു വന്നേക്കാം. ഭർത്താവിന്റെ പേരിലും കുററം വന്നുകൂടെന്നുണ്ടോ? അവന്റെ കൊള്ളരുതായ്മയാൽ അങ്ങിനെ സംഭവിച്ചു എന്നും വരരുതോ? അവൾക്കു-ള്ളതു നൽകി എന്നു വച്ചു് ദുരപമാനം കുറവു വരുന്നതാണോ?'

'നിങ്ങളുടെ ജീവിതത്തിനു ഞാൻ യാതൊരു പ്രതിബന്ധവും വരുത്തില്ലല്ലോ. എന്നെ മറെറാരു തരത്തിൽ കരുതി അങ്ങിനെ ചോദിക്കുവാൻ കാരണമെന്താണ്?'

'ഈ നാട്ടുകാർക്കു് നിങ്ങളെ വിട്ടും ഔചിത്യം വരുന്നതല്ലല്ലോ. അതു നിന്റെ മുഖം വിളിച്ചുപറയുന്നു. നീയും ഒരു പെണ്ണല്ലേ. അവൾ ഒരു കുററത്തിനധീനയായിത്തീർന്നു സഹിക്കുന്ന അവൾക്കു വേണ്ട നല്ലാലോചനകളെങ്കിലും ചെയ്യേണ്ടതു് മനുഷ്യോചിതമായ കടമയല്ലേ?'

'വേണ്ടതൊക്കെ ചെയ്യണം. അനുതാപം കാട്ടുന്നുണ്ടെങ്കിലാണു അതു വേണ്ടതു്. അതു കരുതി ദുഷിച്ചു വഴിയിൽക്കൂടി നടക്കുന്ന....'

'ഛീ! അങ്ങിനെ പറയരുതു്. അവൾ ദുഷിച്ചു നടപടിയുള്ളവളാണെന്നു് ഇതുവരെ ആരും പറയുവാൻ കഴിഞ്ഞിട്ടില്ല.'

'സഖിയുടെ മാതാവു നിങ്ങളോടു പറഞ്ഞതായിരിക്കാം അങ്ങിനെയൊന്നുമില്ലെന്നു. അവൾ പറഞ്ഞാൽ അതു നിങ്ങൾക്കു വേദവാക്യമാണല്ലോ.'

നീ അവളെപ്പററി അയൽക്കാരിൽ വല്ലതും കേട്ടറിഞ്ഞിട്ടുണ്ടായിരിക്കാമെന്നു തോന്നുന്നു. അങ്ങിനെ വല്ലതുമുണ്ടോ?'

'ഈവക വിഷയങ്ങളെപ്പററി പുരുഷന്മാരെക്കാൾ അധികം സ്ത്രീകൾക്കാണു സൂക്ഷ്മമായി അറിയുവാൻ കഴിയുന്നതു്.'

'നീ എന്താണു കേട്ടതു്?'

'നിങ്ങൾക്കതറിഞ്ഞിട്ടെന്താണാവശ്യം; സ്ത്രീകളുടെ രഹസ്യങ്ങളിൽ പുരുഷന്മാർ ശ്രദ്ധിക്കേണ്ട കാര്യമില്ല.'

ഡ്യൂർഹലോഷിന്റെ മുഖം ഒന്നു വാടി. എന്തുകാരണത്താലെന്നറിവില്ല, അയാൾ മാതംഗിയെ തന്റെ ഗൃഹത്തിൽക്കൂടി പാർപ്പിക്കുവാൻ അതിയായി ആഗ്രഹിച്ചു. തന്റെ പ്രാർത്ഥനം അവൾ ഇന്നുവരെ വിപരീതം ഭാവിക്കയാൽ അയാൾ വളരെ വിഷമിച്ചു. കുറച്ചുനേരം എന്തോ ആലോചിച്ചുകൊണ്ടിരുന്നശേഷം പറഞ്ഞു:—'അവൾ നമുക്കെത്രയും വേണ്ടപ്പെട്ടവളല്ലേ? അവളെ ഒഴിപ്പിക്കുന്നതു ശരിയാണോ? നീതന്നെ ഒന്നാലോചിച്ചു നോക്കുക.'

'അതൊക്കെ ശരിതന്നെയാണ്. അവൾ നമുക്കു വേണ്ടപ്പെട്ടവൾ തന്നെ. എന്നാൽ, എന്തുകൊണ്ടും അവളുടെ അനുജത്തിയുടെ സമീപത്തേക്കു പോയില്ല. അവരെക്കാൾ കൂടുതൽ ബന്ധുത്വമൊന്നും നമുക്കില്ലല്ലോ. അവൾ എന്തോ തക്കതായ തെറ്റു ചെയ്തിട്ടുതന്നെയായിരിക്കും സ്വന്തം അനുജത്തിയുടെ മുഖത്തു പോലും നോക്കുവാൻ ധൈര്യമില്ലാതെ ഇങ്ങോട്ടു പോന്നത്.'

'നീ പറയുന്നതെത്രയോ കഷ്ടമായിട്ടുള്ള വർത്തമാനമാണ്. ഒരുത്തി ശരണമില്ലാതെ വന്നഭയം പ്രാപിച്ചാൽ അവളെക്കുറിച്ചിങ്ങനെ അപലപിക്കുന്നത് മഹാ പാപമാണ്. ഒരുത്തിക്കുകൂടി ആഹാരം കൊടുക്കുവാൻ നമ്മുടെ ഗൃഹത്തിൽ എന്തൊന്നിനാണു കുറവുള്ളത്?'

'അങ്ങിനെയാണെങ്കിൽ മേലാൽ ഞാൻ ഈ വീട്ടിൽ പാർക്കണമെന്നു വിചാരിക്കുന്നില്ല. എന്നെ എന്റെ വീട്ടിലേക്കുതന്നെ പറഞ്ഞയച്ചാൽമതി. അവളെത്തന്നെ വലിയ റാണിയാക്കി പാർപ്പിച്ചു സുഖിച്ചുകൊള്ളുക. ഞാൻ നിമിത്തം അതിനു തടസ്സം വരണമെന്നും വേണ്ട. എല്ലാം അവരവരുടെ ഇഷ്ടമല്ലേ. അങ്ങിനെ ഒരുത്തിയെ ഒന്നിച്ചു പാർപ്പിച്ചിരിക്കെ അക്കൂട്ടത്തിൽ എന്നെക്കൂടി പാർപ്പിക്കുന്നത് എന്റെ അമ്മാവനൊന്നും ഒട്ടും ഇഷ്ടമാകയില്ല. അതിനാൽ ക്ഷണത്തിൽ എന്റെ വീട്ടിലേക്കയക്കണം.'

'നീ പറയുന്നതൊന്നും എനിക്ക മനസ്സിലാകുന്നില്ല. എന്താണിതിന്റെയൊക്കെ ഉദ്ദേശ്യമൊന്നും വിശദമാകുന്നില്ല'.

'വിശേഷിച്ചൊന്നും മനസ്സിലാകാനില്ല. എന്നെ എന്റെ വീട്ടിൽ കൊണ്ടുപോയി വിടണം. അത്രേ ഉള്ളൂ'.

'നിന്നെ ഏല്പിച്ചിട്ടു ഞാൻ ജീവിക്കുകയോ? വേണ്ടാത്തതൊന്നും പറയേണ്ട. പറഞ്ഞുപറഞ്ഞു അധികമാകുകയാണ്'.

'വേണ്ടാത്തതല്ല വേണ്ടുന്നതുതന്നെ പറയുകയാണ്. ഞാൻ ഇവിടെ താമസിക്കേണമെന്നാണ് ഭാവമെങ്കിൽ വേഗം അവളെ പറഞ്ഞയക്കുക'.

'എന്താണിതിൽ ഇത്ര നിർബ്ബന്ധം? നിനക്കും അവൾക്കും തമ്മിൽ ഇത്ര വിരോധത്തിന്നു കാരണമെന്ത്? ആകട്ടെ, ഞാൻ ഇതെപ്പററി നല്ലവണ്ണം ആലോചിച്ചു രാത്രിയിൽ സമാധാനം പറയാം'.

അന്നു രാത്രി മധുർലേഷ് ശയനഗൃഹത്തിൽ ചെന്നപ്പോൾ കണ്ട കാഴ്ച അതി വിസ്മയമായിരുന്നു. ഒരു മൂലയിൽ ഒരു കീറപ്പായിൽ മതി ഉറങ്ങിയ ഭാവത്തിൽ കിടന്നിരുന്നു. 'എന്തൊരു തോന്ന്യാസമാണിത്?' എന്നു മധുർ ചോദിച്ചതിന്നു അവൾ യാതൊരു മറുപടിയും പറഞ്ഞില്ല. അയാൾ എത്രതന്നെ നല്ല വാക്കുകൾ പറഞ്ഞിട്ടും പണിപ്പെട്ടിട്ടും അവളെ ആ കിടപ്പിൽനിന്നും എഴുന്നേല്പിക്കുവാൻ കഴിഞ്ഞില്ല. അന്നു രാത്രി മധുർലേഷ് ഒന്നമിച്ചു ഏതാണ്ടൊക്കെ സ്ത്രീകളുടെ കാഠിന്യം [illegible] ഊഹിച്ചിരിക്കുകയാണ് ചെയ്തത്. നിദ്ര അയാളെ നിശ്ശേഷം വെടിഞ്ഞിരുന്നു. വല്ല വിധേനയും ഇരുന്നും കിടന്നും നേരം പ്രകാശമാക്കി മുറിവിട്ടു പുറത്തുവന്നു. അപ്പോൾ തന്നെ അന്വേഷിച്ചു പുറത്താരോ വന്നു കാത്തു നില്ക്കുന്നു എന്നറിഞ്ഞു. അയാൾ പുറത്തിറങ്ങിച്ചെന്നു നോക്കിയപ്പോൾ തന്റെ ആഗമനത്തെയും പ്രതീക്ഷിച്ചു രാജുമഹാനൻ നില്ക്കുന്നതായി കണ്ടു. എന്താണ് വന്ന വിവരമെന്നു ചോദിച്ചപ്പോൾ മാതംഗിയെ കൂട്ടിക്കൊണ്ടു പോകാൻ വേണ്ടിയാണെന്നും അവളെ തന്നോടൊന്നിച്ചു പറഞ്ഞയക്കണമെന്നും പറഞ്ഞു മധുർലേഷ് രാജുമഹാനന്റെ ആവശ്യത്തെ എതി

നെ നിഷേധിക്കും? ദൂതിയുടെ വിരോധത്തെ ഭയന്നു മധുർ മാതംഗിയെ അയക്കുവാൻ ഏർപ്പാടു ചെയ്തു.

ഭർത്താവു തന്നെ കൂട്ടിച്ചുകൊണ്ടു പോകുവാൻ വന്നിരിക്കുന്ന വിവരമറിഞ്ഞ മാത്രയിൽ തന്നെ മാതംഗിയുടെ സപ്തനാഡികളും സ്തംഭിച്ചു. മറു ഗത്യന്തരമില്ലായ്കയാൽ അവൾ സഖികളുടെ മാതാവൊന്നിച്ചു ഭർത്തൃസമീപത്തേക്കു നടന്നു. പുറത്തെ പടിക്കൽ വരെ താരയും വളരെ ദുഃഖത്തോടുകൂടി അനുഗമിച്ചു ഇങ്ങിനെ ആത്മഗതം ചെയ്തു 'ഭഗവാനെ! ഇവളെ ഭർത്താവു യാതൊരുപദ്രവവും ചെയ്യരുതെ!' ആ സ്ത്രീരത്നം ഇങ്ങിനെ ഹൃദയപ്രാർത്ഥന നടത്തുമ്പോൾ അവളുടെ ദയാ ... ഹൃദയം ആർദ്രമായിരുന്നു. അവൾ അടക്കവഹിയാതെ വ്യസനത്തോടുകൂടി മടങ്ങി.

പതിനെട്ടാം അദ്ധ്യായം.

വസ്പൂതിയുടെ ഒരു കരയോരം, മനുഷ്യസഞ്ചാരം പോലുമില്ലാത്ത ഒരു പ്രദേശം അനവധി ദുഷ്ടജന്തുക്കളാൽ നിബിഡിതമായിരുന്നു. ഈ ഭയങ്കരവും ദുർഗ്ഗമവുമായ പ്രദേശം ... ചിലർ ... താമസിച്ചിരുന്നത്. അവിടെ അവർ ഒളിഞ്ഞു പാർത്തു എന്നാൽ ... കണ്ടുപിടിക്കുവാൻ കഴിയുമായിരുന്നില്ല. ഒരു ചെറിയ ... കാട്ടുപ്രദേശത്തെ ... ആയിരുന്നു. അവിടങ്ങളിൽ അനേകവിധം സർപ്പങ്ങളും ... സഞ്ചരിച്ചിരുന്നതിനാൽ ആ വഴിക്കു ആരും സഞ്ചരിച്ചിരുന്നില്ല. മേൽപറഞ്ഞ ... ഉണ്ടായിരുന്നുള്ളു. വളരെ പഴക്കവും പരിചയവുമുള്ളവർക്കു മാത്രമേ ആ കാട്ടുപ്രദേശത്തു സ്ഥിതിചെയ്തിരുന്ന ഒരു ചെറുകുടിൽ കണ്ടുപിടിക്കുവാനും കഴിഞ്ഞിരുന്നുള്ളു. പുല്ലും മുളയുംകൊണ്ടു മാത്രം നിർമ്മിച്ചിരുന്ന അതിനുള്ളിൽ ഒരു മൂലയിൽ കരിപിടിച്ചിരുന്ന അനവധി മൺപാത്രങ്ങളും [illegible] ... പൊടിപിടിഞ്ഞു കിടന്നിരുന്ന

അതിനകം, അടുത്തകാലത്തെങ്ങും അവിടങ്ങളിൽ, ഒരു ചെറു മാറിയിരുന്നില്ലെന്നുള്ളതിനെ തെളിയിച്ചിരുന്നു.

ഉന്നതം ഇനിയും നല്ല പ്രകാശമായിട്ടില്ല. കരുത്തിനെ ബലിഷ്ഠകായന്മാരായ രണ്ടുപേർ മാത്രം അതിനുള്ളിൽ എന്തെങ്കിലും സംസാരിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്നുണ്ട്. ചെറിയ കാറ്റോ ഇളകിയ്ക്കുന്ന ങ്ങളും അവരുടെ നഗ്നതയെ മറച്ചിരുന്നതല്ലാതെ മറ്റ വസ്ത്രങ്ങളൊന്നും അവരുടെ ശരീരത്തിലെ ഉഷ്ണം പകരുന്നതിനെ ഉപാപാതകം ചെയ്യുന്നില്ല. അവരുടെ ചുററിലും അതാവധി തടി വടി കത്തി മുതലായ ആയുധങ്ങളും നിരത്തിവച്ചിരുന്നു. അവർ എത്രമാത്രം കഠിനഹൃദയന്മാരും ക്രൂരന്മാരുമെന്നു ഈ സാധനങ്ങളും തന്നെ സാക്ഷ്യം വഹിച്ചിരുന്നു. അവരുടെ വദനകമലത്തിൽ നിന്നും വമിച്ചിരുന്ന ഗഞ്ചാപ്പുക ആ കാടിന്റെ പാർശ്വപ്രദേശങ്ങളെക്കൂടി മലിനീകരിച്ചിരുന്നു. നിശ്ശബ്ദമായ ആ സ്ഥലത്തിരുന്നു ഉച്ചത്തിൽ സംസാരിച്ചാൽ പ്രതിധ്വനിച്ചുകേൾക്കുമോ എന്നു ശങ്കിച്ചിട്ടോ എന്തോ ആ കള്ളന്മാർ വളരെ സാവധാനത്തിൽ മാത്രമേ എന്തോ ഗൂഢാലോചന ചെയ്തുകൊണ്ടിരുന്നുള്ളു.

'ഈ കാര്യത്തിൽ നമുക്കെന്തു ലാഭം കിട്ടും?' എന്നു വായനക്കാർക്കു മുൻപു സുപരിചിതനായിത്തീർന്നിട്ടുള്ള പിക്കു ചോദിച്ചു.

'ഒരാക്കം ആയിരം ഉറപ്പിക്കാ. ഒരു രാത്രിയിലെ പണിക്കു ഇതു കിട്ടിയാൽ പോരെ? അതിൽനിന്നും നാം ആർക്കും ഒരു പങ്കും കൊടുക്കേണ്ടതുമില്ല.' എന്നു കൂട്ടുകാരനും സംഘത്തലവനുമായ സർദാർ മറുപടി പറഞ്ഞു.

'അങ്ങിനെയാണെങ്കിൽ അയാൾ വക്കീലൊന്നിച്ചു രാത്രിയിൽകൂടി വരുമ്പോൾ ബലാല്ക്കാരം ചെയ്തു അവളെ കൈക്കലാക്കുകയാണ് എളുപ്പവഴി എന്നാണെനിക്കു തോന്നുന്നത്. മറേറതു തരത്തിലാണ് അയാളെ പിടികൂടുക?'

'ഒരു കള്ളത്തി, രാജദ്രോഹിനിയുടെ പണി അവനെ മുന്നറിയിപ്പു കൊടുത്തതല്ല തകരാറായത്. ഇനി അവൻ വളരെ ജാഗ്രതയോടുകൂടിത്തന്നെ ഇരിക്കും. നാം രണ്ടുപേർ മാത്രം ചെന്നു എന്തു ചെയ്യാനാണ്? അവൻ വേണ്ടതു കരുതൽ ചെയ്തിട്ടുണ്ടാകും?'

'പിന്നെ, ഏതു തരത്തിലാണ് അതു സാധിക്കുക? ഇനിയും വീട്ടിൽ കടന്നു കവർച്ച നടത്തുകയോ?'

'അതേ. ഇനിയും വഴി കണ്ടതാണു. ബാലകൃഷ്ണനെക്കൊണ്ടെന്നും കൃത്യം നിർവ്വഹിപ്പിച്ചില്ലെങ്കിൽ മറ്റാരെക്കൊണ്ടെങ്കിലും ഞാൻ അതു സാധിപ്പിക്കും.'

പിഷന്റെ ശബ്ദം കേട്ടപ്പോൾ ഏടത്തു നല്ലവണ്ണം ഒന്നു വലിച്ചു പുറത്തേക്കു വിട്ട പുക ഒരു ചുരുളായി ഉയർന്നു കടിയന്റെ പുറത്തുകൂടി സാവധാനത്തിൽ വായുവിൽ പരന്നു. അതിന്റെ ലഹരിയിൽ അവാച്യമായ പുതിയ പ്രസരിപ്പുണ്ടായി 'സർദാർ! ഇതെങ്ങിനെ കലാശിക്കുവാൻ പോകുന്നുവോ, എനിക്കൊരു രൂപവുമില്ല. നാം കഷ്ടപ്പെട്ട ഒടുവിൽ വിഡ്ഢികളായിത്തീരാനിടവന്നാൽ മതി' പിഷ പറഞ്ഞു.

'എടാ! മൂഢാ! നമ്മുടെ ആറാം വാക്കു വന്നുവന്നാണെന്നു കരുതുന്നുണ്ടോ. അദ്ദേഹം പറഞ്ഞിരിക്കുന്നതെന്തെന്നു നിശ്ചയമുണ്ടോ. മൂലപത്രം അദ്ദേഹത്തെ കാണിച്ചാൽ ആ നിമിഷത്തിൽ ആയിരം ഉറപ്പികതരാമെന്നാണ്. ബാക്കി നാലായിരം കേസ്സു ജയിച്ചശേഷവും തരും. മൂലപത്രം കൈക്കൽ കിട്ടി അതു ഹാജരാക്കിയല്ലാതെ കേസ്സിൽ അദ്ദേഹത്തിനു ജയം ലഭിക്കയുള്ള പ്രശ്നത്തെപ്പറ്റി ലേശവും ഭയപ്പെടുവാനില്ല.'

'നമുക്കെന്തിനാ അതു കൈക്കലാക്കുവാൻ സാധിക്കും? അതിനു കണ്ടിരിക്കുന്ന ഉപായമെന്താണെന്നു കേൾക്കട്ടെ?'

'അതു ഞാൻ നിന്നോടു പറഞ്ഞാൽ, രാജശേഖരൻ നിന്നെ ഇട്ടു ഭേദ്യം ചെയ്തു നീ പറഞ്ഞുപോകും. അവൻ അതറിഞ്ഞു വശമായാൽ നമ്മുടെ ഉദ്യമം വ്യർത്ഥമാകയും ചെയ്യും.'

'രാജശേഖരൻ എന്നെ കബളിപ്പിക്കുകയോ? ഞാൻ അതു മറന്നോ?' എന്നു പിഷ പറയുന്നതിനിടയിൽ 'ശബ്ദിക്കരുത്. അതാ ആരുടെയോ കാൽപെരുമാറ്റം കേൾക്കുന്നു' എന്നു സർദാർ തടഞ്ഞു പറഞ്ഞു.

കടിയന്റെ സമീപത്തുനിന്നും ഒരു ചൂളംവിളി കേട്ടു. രാജശേഖരൻ വരികയാണെന്നു ശങ്കിച്ചുകൊണ്ടു മനസ്സിലാക്കിയ സർദാർ

അതിന്നു പ്രതിശബ്ദവും പുറപ്പെടുവിച്ചു. അടുത്തനിമിഷത്തിൽ രാജമോഹനൻ കവാടങ്ങളിൽ പ്രത്യക്ഷനായി.

സർദാർ ചോദിച്ചു:—വല്ല വിവരവും അറിവുകിട്ടിയോ?

രാജമോഹനൻ:—എല്ലാം ശരിയായി വരുന്നു. എന്റെ ഭാര്യയും കുട്ടിക്കൊണ്ടു വന്നുകഴിഞ്ഞു.'

'അങ്ങിനെയോ? അവൾ എവിടെ ഒളിഞ്ഞിരുന്നു?'

'അനുജത്തിയുടെ വീട്ടിലേക്കു പോയില്ല. മററെ എവിടെയായിരിക്കും പോയതു? നിങ്ങൾതന്നെ ഒന്നാലോചിച്ചു പറയുക; കേൾക്കട്ടെ.'

'പിന്നെ എവിടെയാണു പോയിരുന്നതു?' കള്ളർ രണ്ടുപേരും ആശ്ചര്യത്തോടുകൂടി ചോദിച്ചു.

'മധുർമലഷിന്റെ വീട്ടിൽ.'

'അവിടെ വെച്ചിട്ടു അതൊന്നും ഉണ്ടായിട്ടില്ലല്ലോ?'

'ഞാൻ അവിടത്തെ വേലക്കാരിയോടു വളരെ വിശേഷങ്ങൾ ചോദിച്ചുനോക്കി. ഒന്നുമില്ല. അവൾ എന്തെങ്കിലും പറഞ്ഞിരുന്നുവെങ്കിൽ അതു പുറത്തു വരുമായിരുന്നു. യാതൊന്നും പറഞ്ഞതായി അറിവില്ല'.

സർദാർ:—(കണ്ണുകളിൽ തീപ്പൊരി പാറിപ്പിച്ചുകൊണ്ടു) അവളെ വധിച്ചുകളയേണ്ടതു തന്നെയാണ്.

രാജമോഹനൻ:—മററു മാർഗ്ഗമൊന്നുമില്ലേ?

സർദാർ:—ഞാൻ അപ്പോൾതന്നെ പറഞ്ഞില്ലേ?

രാ: മോ:—ഞാൻ പറയുന്നതു കുറെയൊക്കെക്കൂടി കേൾക്കുക. ആദ്യം തന്നെ ഞാൻ പറഞ്ഞില്ലേ. നിങ്ങളെക്കാളും ഞാനാണ് വാസ്തവത്തിൽ അവളെ കൂടുതൽ വെറുക്കുന്നതു്. ഞാൻ ഒന്നു തന്നെ അവളെ കൊന്നുകളയുമായിരുന്നു. എന്നാൽ, നിങ്ങളതിനു സമ്മതിച്ചില്ല. ഇപ്പോഴാണെങ്കിൽ എനിക്കവളെ വധിക്കുവാൻ ലേശം ഇഷ്ടവുമില്ല. അതു വിചാരിക്കുമ്പോൾ തന്നെ എന്റെ കരങ്ങൾ സ്തംഭിക്കുന്നു. അവൾ മാധവന്റെ വീട്ടിൽ പോയിട്ടുമില്ല; ഇന്നലെ കഴിഞ്ഞ സംഭ

വക്കളെന്നും ആരോടും പറഞ്ഞിട്ടില്ല. ആ സ്ഥിതിക്കു ഇനി ആരോടും പറയുമെന്നു വിചാരിക്കുന്നില്ല.

സർദാർ കുറച്ചുനേരം എന്തൊക്കെയോ ആലോചിച്ചുകൊണ്ടിരുന്ന ശേഷം പറഞ്ഞു:—'ശരി. ഞാൻ ഒരു സഹായം പറയാം. നിങ്ങളും നിങ്ങളുടെ പത്നിയും അവിടത്തേക്കു വരുവിൻ'.

'എവിടേക്ക്?'.

'നിങ്ങൾക്കു നിശ്ചയമില്ലേ? ഞങ്ങളുടെ രഹസ്യ സങ്കേതത്തിൽ'.

'ഞങ്ങളും കള്ളസംഘത്തിലെ അംഗങ്ങളായിത്തീരുവാനാണോ ഭാവം?'.

'അതിനെന്താ? നിങ്ങൾ വളരെ മര്യാദക്കാരനാണ്. കള്ളനും മറ്റുമല്ല അല്ലേ?'.

'ആയിരിക്കാം. കളവുവിഷയങ്ങളിൽ ഇടപെട്ടിട്ടുണ്ടെന്നും വരാം. എന്നാൽ എപ്പോഴും കള്ളനായിത്തന്നെ കഴിഞ്ഞുകൂടിക്കൊള്ളണമെന്നുണ്ടോ?'.

'അപ്പോൾ, നിങ്ങൾ വഴികയില്ലെന്നാണർത്ഥം; അല്ലേ?'.

'എന്റെ കുടുംബങ്ങളെ ഞാൻ നിശ്ശേഷം പരിത്യജിച്ചിട്ടു വേണ്ടേ വരുവാൻ? അതു സാദ്ധ്യമാണോ? എനിക്കൊരു സഹോദരിയും മാതാവുമുണ്ട്. അവരെ സംരക്ഷിക്കുവാൻ മറ്റാരുമില്ലതാനും. അവരെ അനന്യശരണരാക്കി വിട്ടിട്ടു ഞാൻ ഈ വേഷം കെട്ടി ജീവിക്കയോ?'.

'നിങ്ങൾക്കു മാത്രമേ കുടുംബമുള്ളു എന്നു തോന്നുന്നുവല്ലോ. ഞാനും ഒരു കുടുംബസ്ഥനല്ലേ?'.

'അതേ എന്നാൽ അതിൽ വ്യത്യാസമുണ്ട്. അവർ നിങ്ങളുടെ ഈ പ്രവൃത്തികളിൽ ഇടപെട്ടു പഴകിയവരാണ്. എന്തിനും പോരുന്നവരുമാണ്. എന്റെ ആൾക്കാരോ പരമസാധുക്കൾ, ഭീരുക്കൾ'.

'കാരണം, അങ്ങിനെയാണ്? നിങ്ങൾ ഞങ്ങളുടെ കൂട്ടത്തിൽ ചേരണമെങ്കിൽ സഹോദരിയേയും അമ്മയേയും രക്ഷിക്കാൻ ആരും വേണം അല്ലേ? സഹോദരിക്കു ഭർത്താവില്ലേ? അവന്റെ കൂടെ

അയച്ചുകൂടെ? അവരവരുടെ തലയിലെഴുത്തുപോലെയൊക്കെ കഴി ഞ്ഞുകൊള്ളും. പിന്നെ ഒരു കിഴവി. അവർ എവിടെയെങ്കിലും പോയി ജീവിച്ചുകൊള്ളും. ഇതിലൊക്കെ ഇത്രയൊന്നും വിചാരി ക്കാനില്ല.'

രാജമോഹനൻ എന്താണു ചെയ്യേണ്ടതെന്നറിയാതെ വള രെ വിഷമിച്ചു. അനന്തരം, അവർ തമ്മിൽ അരമണിക്കൂറോളം വലിയ വാഗ്വാദവും നടന്നു. സർദാർ അയാളെ വളരെ ഭയപ്പെടുത്തി. തൽഫലമായി അയാൾ മാധവമേനോനുമായുള്ള ബന്ധത്തെ നി ശ്ശേഷം ഉപേക്ഷിച്ചു കളയാമെന്നു സമ്മതിച്ചു.

രാജമോഹനൻ അവിടെനിന്നും മടങ്ങിപ്പോകുമ്പോൾ സമ യം മദ്ധ്യാഹ്നമായിരുന്നു.

പത്തൊമ്പതാം അദ്ധ്യായം.

മുൻപറഞ്ഞ സംഭവങ്ങൾക്കുശേഷം മൂന്നുദിവസം കഴിഞ്ഞു. അർദ്ധരാത്രിസമയം മാധവമേനോൻറെ മുറിയിൽ വിളക്കു നല്ല വണ്ണം പ്രകാശിച്ചുകൊണ്ടിരുന്നു. തുറന്നുകിടന്നിരുന്ന വാതായന ത്തിലൂടെ അടിച്ചുകയറിയിരുന്ന കാറ്റിനാൽ വിളക്കിലെ നാളം കൂടെക്കൂടെ ആളിക്കത്തിക്കൊണ്ടിരുന്നു. മാധവമേനോൻ തൻറെ കിടക്കയിൽ ഏകനായി കിടക്കുകയായിരുന്നു. രണ്ടുമൂന്നു ഇംഗ്ലീഷ് പുസ്തകങ്ങളും മെത്തമേൽ അയാളുടെ ഇരുവശങ്ങളിലുമായി കിട ന്നിരുന്നു. അയാൾ അതിൽ ഒരെണ്ണം എടുത്തു നിവർത്തിവായിക്കു വാൻതുടങ്ങി. എന്നാൽ മനസ്സുമാത്രം എവിടെയോ സഞ്ചരിച്ചു കൊണ്ടിരുന്നു.

എന്തോ ചില അസ്വാസ്ഥ്യങ്ങൾ മാധവനെ അടിക്കടി അലട്ടിത്തുടങ്ങി. പുറത്തെ വാതായനത്തിലൂടെ ആകാശത്തിൽ മിന്നിത്തിളങ്ങിയിരുന്ന നക്ഷത്രങ്ങളിൽ കുറച്ചുനേരം മാധവൻ ദൃഷ്ടികൾ ഉറപ്പിച്ചുകൊണ്ടു കിടന്നു. നിബിഡാന്ധകാരത്തിൽ ഉജ്ജ്വലങ്ങളായിരുന്ന ആ താരങ്ങളുടെ സുഷമയിലും അയാളുടെ മനസ്സ് അനങ്ങി[illegible] [illegible]നാകം [illegible] പറന്നുകൊണ്ടിരി

ഷണ കേസ്സിനെപ്പററിയുള്ള ചിന്തയായി. ഒടുക്കമവിടത്തിൽ ശത്രുക്കളിൽനിന്നും തനിക്കുൾക്കണ്ടിരുന്ന അനർത്ഥങ്ങളെപ്പററി ഓർത്തുതുടങ്ങി. ഉത്തരക്ഷണത്തിൽതന്നെ മാതംഗി തൻെറ മുൻപാകെ വന്നുനില്ക്കുന്നതുപോലെ തോന്നി ആനന്ദപരവശനായി. അയാൾ ഡ്യൂർഘഷിൻെറ വീട്ടിൽ പോയിരുന്നതും അവിടെനിന്നും രാജമോഹനൻ അവളെ കൂട്ടിച്ചുകൊണ്ടുപോയതും ഓർത്ത് എന്തെന്നില്ലാത്ത ദുഃഖമുണ്ടായി. 'മാതംഗി എന്തിനായിട്ടവിടെച്ചെന്നു? എന്താപകടം പിണഞ്ഞതുമൂലമായിരിക്കണം അവൾ പോയിട്ടുള്ളത്' എന്നയാൾ ഊഹിച്ചു. അവളെപ്പററിയുള്ള ചിന്തകൾ അടിക്കടി അയാളെ താന്തനാക്കിക്കൊണ്ടിരുന്നു. 'അവൾക്കു വല്ല അപകടവും പിണഞ്ഞിരിക്കുമോ' എന്നാലോചിച്ചപ്പോൾ മാധവൻെറ ശിരസ്സും ഹൃദയവും ഒന്നുപോലെ ഇടിച്ചിരുന്നു. അവളെ അവസാനമായി താൻ കണ്ട അവസരവും അപ്പോഴത്തെ അവളുടെ മധുരഭാഷണങ്ങളും സ്മൃതിപഥത്തിൽനിന്നും തെല്ലും അകലാതായി. അയാളറിയാതെതന്നെ അശ്രുകണം ധാരധാരയായി ഒഴുകിത്തുടങ്ങി. ഈ വക ചിന്തകളും അപ്പോഴത്തെ അന്ധകാരവും അയാളെ പെട്ടെന്നു ഭയചകിതനാക്കി.

കുറച്ചുസമയം ഇങ്ങിനെ കഴിഞ്ഞു. അസഹ്യം ഭവിച്ചു മാധവഘോഷിൻെറ തലപുകഞ്ഞുതുടങ്ങി. പുറത്തിറങ്ങി അല്പം കാററുകൊള്ളുന്നതു നന്നായിരിക്കുമെന്നു തോന്നുകയാൽ അയാൾ മുറിവിട്ടു തണുത്ത കാററടിച്ചുകൊണ്ടിരുന്ന പുറത്തെ വരാന്തയിൽ ഇറങ്ങി ഉലാത്തുവാൻതുടങ്ങി. എന്നാൽ അവിടെയും അന്ധകാരം അയാളെ ചുറ്റിക്കൊണ്ടിരുന്നു. ഒടുവിൽ മാധവഘോഷ് പുറത്തെ തുറന്നുകിടന്നിരുന്ന കിളിവാതിലിൻെറ പടികളിൽ കൈമുട്ടുകൾ ഊന്നി കരതലത്തിൽ താടിയെ അണച്ചുകൊണ്ട് പുറമെ നില്ക്കുന്ന ദേവദാരു വൃക്ഷങ്ങളുടെ ഇടതൂർന്ന ഇലച്ചില്ലുകളുടെ നിബിഡതയാൽ തഴച്ചിരുന്ന അന്ധകാരത്തിലേക്കു നോക്കിക്കൊണ്ടുനിന്നു. ഇതളിലെക്കൂററാക്കത്താലും അതിശയകരമായ ചില കാഴ്ചകൾ അയാൾക്കു ദൃശ്യമായി. ഏതോ ഒരു രൂപം ഒരു വൃക്ഷത്തിലേക്കിഴഞ്ഞുകയറുന്നതുപോലെ അയാൾക്കു തോന്നി.

വലിയ ചിന്തകൾക്കു വശംവദന്മാരായിരിക്കുന്നവരുടെ കണ്ണുകൾ വിസ്താരകാഴ്ചകളിൽകൂടി ബലമായി പതിയുക സാധാരണയാണല്ലോ. വൃക്ഷത്തിൽ കണ്ട രൂപത്തെ മാധവഘോഷ് വീണ്ടും ഉറപ്പാക്കി. ഒരു നിമിഷത്തിൽ അതു അദൃശ്യമായിത്തീൎന്നു. അതിനെ പെട്ടെന്നു മറന്നുപോകുവാനുള്ള കാരണം അയാൾക്കു മനസ്സിലായില്ല. തൻെറ തെററിദ്ധാരണകളായിരിക്കുമെന്നു കരുതി അയാൾ വീണ്ടും മററുകാൎയ്യങ്ങളിൽ മനസ്സിനെ ചെലുത്തി.

കുറച്ചുകഴിഞ്ഞു മാധവഘോഷിൻെറ ദൃഷ്ടികൾ പൂൎവ്വദിക്കിൽ തിരിഞ്ഞപ്പോൾ മുൻപു കണ്ട രൂപം ഒന്നുകൂടി വ്യക്തമായി അവിടെത്തന്നെ കാണപ്പെട്ടു. അതെന്തായിരിക്കുമെന്നയാൾ ഉററുനോക്കി. പെട്ടെന്നതു വീണ്ടും മറഞ്ഞു. വല്ല വാവലോ മൂങ്ങയോ ആയിരുന്നിരിക്കുമോ എന്നായി സംശയം. ഇരുട്ടിൽ അയാൾക്കു എത്രതന്നെ പണിപ്പെട്ടിട്ടും അതു തിരിച്ചറിവാൻ കഴിഞ്ഞില്ല. കുറച്ചുകഴിഞ്ഞപ്പോൾ ആ രൂപം ഒന്നുകൂടി വിശദമായി കാണപ്പെട്ടു. ഇത്തവണ അതു പക്ഷിരൂപത്തിലൊന്നുമല്ല കണ്ടത്. ഒരു മനുഷ്യൻെറ തലയാണതെന്നു മാധവഘോഷിനു സ്പഷ്ടമായി മനസ്സിലായി. വീണ്ടും സൂക്ഷിച്ചു. ആരോ ഒരാൾ വൃക്ഷശിഖരത്തിലിരുന്നുകൊണ്ടു തല നീട്ടുന്നതുപോലെ തോന്നി. എന്നാൽ ഇത്ര ഉയരത്തിൽ കയറുവാൻ ഒരു മനുഷ്യനാൽ സാധ്യമല്ലെന്നുള്ള സംശയവും അയാൾക്കുണ്ടായി. എന്തായാലും ഒന്നു പരിശോധിച്ചുകളയാം എന്നുതന്നെ തീൎച്ചയാക്കി അയാൾ താഴത്തിറങ്ങിപ്പോന്നു. ഒരുപക്ഷേ വല്ല കള്ളന്മാരും വന്നു പതുങ്ങിയിരിക്കയായിരിക്കുമോ എന്ന സംശയവും അയാൾക്കുണ്ടാകാതിരുന്നില്ല. അതിനാൽ അയാൾ വീണ്ടും തൻെറ മുറിക്കുള്ളിൽ പോയി ഒരു ചെറിയ വാൾകൂടി രക്ഷക്കായി കൈയിലെടുത്തു. പുറത്തെ വാതുക്കൽ വന്നു വൃക്ഷങ്ങളുടെ ഇടക്കു പരിശോധിച്ചതിൽ യാതൊന്നും കാണുവാനില്ലായിരുന്നു. നല്ല ധൈൎയ്യം അവലംബിച്ചുകൊണ്ടു ആ വൃക്ഷത്തിൻെറ ചുവട്ടിൽചെന്നു മുകളിലേക്കു സൂക്ഷിച്ചുനോക്കി. അയാൾ വൃക്ഷഛായയിൽ എത്തിയക്ഷണത്തിൽ മൂങ്ങ മൂളുന്നതുപോലെ ഒരു

ശബ്ദംകേട്ടു. അടുത്തമാത്രയിൽ ഒരു [illegible]രൂപം മാധവഘോഷിന്റെ പിന്നിൽകൂടി മെല്ലെ സമീപത്തണഞ്ഞു് അയാളുടെ കൈക്കലിരുന്നിരുന്ന വാൾ അപഹരിച്ചു. അയാൾ പിന്തിരിഞ്ഞു് 'ആരാണതു്?' എന്നു ചോദിക്കുന്നതിനുള്ളിൽ പ്രതിയാളിയുടെ ശക്തിയേറിയ കരങ്ങൾ അയാളുടെ കണ്ഠത്തെ ബലമായി അമർത്തി. അതേക്ഷണത്തിൽ ഒരു ബലിഷ്ഠകായൻ മരത്തിൽനിന്നും താഴത്തു ചാടിവീഴുകയും ചെയ്തു. തന്റെ മുൻപാകെ ഭൂതത്തെപോലെ ആയുധപാണിയായി നിന്നിരുന്ന അവരെക്കണ്ടു മാധവഘോഷ് ഭയന്നു വിറച്ചുപോയി.

'വേഗത്തിൽ ബന്ധിക്കെടാ ഇവനെ, ഇവൻ ഇങ്ങിനെ നമ്മുടെ മുമ്പിൽ വന്നു ചാടുമെന്നു ലേശവും കരുതിയില്ല' എന്നു മുമ്പിൽ നിന്നിരുന്നവൻ മാധവന്റെ കൈയിൽ നിന്നും വാൾ പിടിച്ചു വാങ്ങിക്കൊണ്ടു [illegible] പറഞ്ഞു.

തുണിക്കഷണങ്ങളാലും കയറുകളാലും മാധവന്റെ കൈകാലുകൾ ബന്ധിക്കപ്പെട്ടു. അവരുടെ പിടിയിൽ നിന്നും തല്ക്കാലം രക്ഷകിട്ടുക എന്നതു് അസാദ്ധ്യമായതിനാൽ അയാൾ അവരുടെ ഇംഗിതങ്ങൾ [illegible] ടുത്തു. അവർ നിസ്സാരമായി മാധവഘോഷിനെയും തൂക്കി എടുത്തുകൊണ്ടു് ഇരുളിൽ മറഞ്ഞു.

ഇരുപതാം അദ്ധ്യായം.

നമ്മുടെ കഥാനായകനു് അത്യാപത്തു നേരിട്ട അതേ സന്ദർഭത്തിൽ മധുർഘോഷ് തന്റെ മുറിയിൽ എന്തൊക്കെയോ ചിന്താധീനനായിക്കിടക്കുകയായിരുന്നു. തന്റെ ഭർത്താവിന്റെ പ്രത്യക്ഷത്തിൽ വന്നുകണ്ട മാറ്റം താരയെ പലവിധ ആശങ്കകൾക്കും അധീനയാക്കി. മധുർ കണ്ണുകൾ അടച്ചു നിദ്രാധീനനെ പോലെ നടിച്ചാണു് കിടന്നിരുന്നതെങ്കിലും കൂടക്കൂടെ ദീർഘനിശ്വാസം പുറപ്പെടുവിച്ചുകൊണ്ടിരുന്നു. ഉള്ളിൽ ഒതുക്കിയിട്ടും ഒതുങ്ങാത്ത അസ്വാസ്ഥ്യത്തെയാണു് അതു് എടുത്തു കാണിച്ചിരുന്നതു്. താര

ആ അൎദ്ധരാത്രിയിലെ നിശ്ശബ്ദതയെ ഭഞ്ജിച്ചുകൊണ്ടിങ്ങിനെ ചോദിച്ചു. 'അങ്ങെക്കെന്താണിന്നുറക്കം വരാത്തത്?'.

'ഇനി കുറച്ചുസമയംകൂടി കഴിഞ്ഞിട്ടു എനിക്കുറക്കം വരികയുള്ളു'.

'അങ്ങിനെയാണെങ്കിൽ ഇപ്പോഴ് എന്തിനു കിടന്നു? ഞാൻ ഒരു കാൎയ്യം ചോദിച്ചാൽ കോപിക്കരുതെന്നു വിചാരിക്കുന്നു. എന്നാൽ ഇതു ചോദിക്കുന്നതിന്നു ഭയവുമായിരിക്കുന്നു':

'എന്താണതു? പറയുക'.

'അങ്ങെക്കെന്താണൊരു വ്യസനമാവാം. അങ്ങയെ ഞാൻ എന്റെ പ്രാണനെക്കാളും ഉപരിയായിട്ടാണല്ലൊ കരുതി വരുന്നത്.........എന്നോടു പറഞ്ഞുകൂടെന്നുണ്ടൊ?'.

മധുർ പുളകം പൂണ്ടു. എന്നാൽ യാതൊരു കലുഷവുമില്ലാത്തവനെപ്പോലെ ഭാവിച്ചുകൊണ്ടു് 'എനിക്കെന്തു പറ്റിട്ടു? എന്തിനു ഞാൻ ദുഃഖിക്കണം?' എന്നയാൾ ചോദിച്ചു.

എന്നാൽ, താരയാണോ അതു വിശ്വസിക്കുന്നവൾ. 'എന്നെ മറക്കണ്ട. നിങ്ങൾ എന്നെ എത്ര അവഗണിച്ചാലും എനിക്കു നിങ്ങൾ ദൈവമാണ്. പുറമെയുള്ളവരെ നിങ്ങൾ കബളിപ്പിച്ചാലും എന്നെ പറ്റുമെന്നു ഒരിക്കലും കരുതിപ്പോകേണ്ട'.

'നിനക്കു ഭ്രാന്തുണ്ടോ? എനിക്കു എന്തു പറ്റി എന്നാണ് നീ വിചാരിക്കുന്നതു? (തന്റെ യഥാൎത്ഥ മനസ്ഥിതി മറന്നുപറയുന്ന ഭാവത്തിൽ) നിനക്കിങ്ങിനെ എന്നെപ്പറ്റി പെട്ടെന്നു സംശയം തോന്നുവാൻ കാരണമെന്താണ്?'.

'അതിന്നു പ്രത്യേകം കാരണം വല്ലതും വേണമോ? നിങ്ങളെ കണ്ടാൽ അറിയരുതേ? എന്തെല്ലാമൊ ചുമതലയുള്ള ഭാരങ്ങൾ ഉണ്ട്. ഒരു ജന്മിയുടെ ഭാരം; കോടതിയിൽ നടന്നുകൊണ്ടിരിക്കുന്ന പ്രമാദമായ കേസ്സുകൃത്യങ്ങൾ; ഇതൊക്കെ ആലോചിച്ചാൽ മനസ്സിന്നൊരു തരത്തിലും സ്വാസ്ഥ്യത്തിന്നവകാശമില്ല. എനിക്കാണെങ്കിലോ നിങ്ങളും കുട്ടിയും ഈ രണ്ടു വിചാരം മാത്രം. ഇതിനെക്കാളും എത്രയോ വലിയ ചുമതലകൾ ഉണ്ടായിരുന്നിട്ടും

നിങ്ങളെ ഇത്ര വിഷാദചിത്തനായി കാണുകയുണ്ടായിട്ടില്ല. സാധാരണ സമ്പ്രദായത്തിൽ നിന്നു തന്നെ പ്രത്യക്ഷത്തിൽ പല വ്യത്യാസങ്ങളും ഞാൻ നിങ്ങളിൽ കാണുന്നുണ്ട്. കുറച്ചുദിവസമായി ആരോടും ശരിക്കു സംസാരിക്കാറുകൂടിയില്ലല്ലൊ. കണ്ണുകൾ ഒന്നിനേയും ശരിക്കു കാണുന്നില്ല. എത്രയും പ്രിയമായ കുട്ടി പോലും അടുത്തു വന്നാൽ അവളോടു വല്ലതെങ്കിലും വാത്സല്യം കാണിക്കുന്നില്ല. മുൻപൊക്കെ നിങ്ങളെ എപ്പോഴും ചിരിച്ച മുഖമായിട്ടു കണ്ടിരുന്നുള്ളു. ഇപ്പോഴാണെങ്കിൽ ഒരു ക്ലാന്തതയല്ലാതെ കാണുന്നതില്ല. എത്രയോ കാലമായി നിങ്ങളൊന്നിച്ചു പാർത്തുവരുന്ന എനിക്കു ഇതൊന്നും കണ്ടാൽ എങ്ങിനെ മനസ്സിലാകയില്ലേ? എന്റെ സഹോദരീ........(ഭർത്താവായ ഒരു പുരുഷൻ അവളുടെ മുഖത്തുനോക്കി പറഞ്ഞു). ഭക്ഷണം പോലും വേണ്ടതുപോലെ കഴിക്കുന്നില്ലല്ലൊ. അവളുടെ കാര്യത്തിൽ പോലും നിങ്ങൾ ഉദാസീനത കാണിക്കുന്നു. ഇതാ വീണ്ടും ദീർഘനിശ്വാസം; നിങ്ങൾ പരമാർത്ഥം എന്നോടു പറയണം. നിങ്ങളെ ക്ലേശിപ്പിക്കുന്ന കാര്യമെന്താണ്? അതെന്നോടു പറയുക.

മധുർലാൽ യാതൊന്നും മിണ്ടിയില്ല.

'നിങ്ങൾക്കെന്തെങ്കിലും മനഃക്ലേശമുണ്ടായാൽ ശരിയായ സമാധാനവാക്കുകൾ കൊണ്ട് ആശ്വാസവും ഉന്മേഷവും നൽകേണ്ട ചുമതല എനിക്കല്ലേ? നിങ്ങൾ എന്നെ മറച്ചുവെച്ചാലും....

മധുവിനു മറുപടി പറയുവാൻ നാവു പൊന്തിയില്ല. പതിവ്രതാരത്നമായ തന്റെ പ്രിയപത്നിയുടെ മുഖത്തേക്കൊന്നു സൂക്ഷിച്ചുനോക്കി. അവളുടെ ഹൃദയം ഇടിച്ചു. ദീർഘശ്വാസം പുറപ്പെട്ടു.

'എന്തോ ഒരു കാര്യം നിങ്ങളെ വല്ലാതെ പീഡിപ്പിക്കുന്നുണ്ട്. അതു മറച്ചുവെക്കണ്ട'. അടക്കാനാവാത്ത ദുഃഖത്തോടുകൂടി അവൾ നിലവിളിക്കുവാൻ ആരംഭിച്ചു. 'വേണ്ടിവന്നാൽ എന്റെ ജീവനെ ത്യജിച്ചിട്ടും അങ്ങയുടെ ദുഃഖത്തിനു ശമനമുണ്ടാക്കുവാൻ ഞാൻ സന്നദ്ധയാണ്. അങ്ങേ സൌഖ്യവും മനഃസന്തുഷ്ടിയോടുംകൂടി ജീവിക്കണമെന്ന മാത്രമേ എനിക്കാഗ്രഹമുള്ളു.

മധൂർഘോഷ് ഇപ്പോഴും തന്റെ മൌനത്തെ ഭേദിച്ചില്ല. അവൾ പറഞ്ഞതിനെ അയാൾ നിഷേധിച്ചതുമില്ല. കുറച്ചുമുൻപു വരെയുണ്ടായിരുന്ന തന്റെ വിചാരങ്ങളെ മറക്കുവാൻ വേണ്ടി അയാൾ നടിച്ചിരുന്ന പ്രകടനങ്ങളെല്ലാം ഇപ്പോൾ മുഖത്തിൽ കണ്ടില്ല. നേരെ മറിച്ചു യഥാർത്ഥമായ ദുഃഖത്തിന്റെ ഒരസ്സൽ ഛായ അയാളിൽ സ്പഷ്ടമായി പ്രകാശിക്കുകയും ചെയ്തു. ഹൃത്തിൽ അനുതാപം കുറ്റങ്ങളുടെ ഭാരമേറിയിരുന്നുവെങ്കിലും അവളുടെ അഭിപ്രായങ്ങളെ നിശ്ശേഷം നിരസിക്കുന്ന ഒരു ഭാവവും അതോടൊപ്പം ധ്വനിപ്പിച്ചിരുന്നു. താരയുടെ ഗണ്ഡസ്ഥലങ്ങളിൽ അശ്രുകണങ്ങൾ അനസ്യൂതമൊഴുകിക്കൊണ്ടിരുന്നു. സ്ത്രീസഹജമായ ഒരു ധൈര്യത്തോടുകൂടി അവൾ, തന്റെ ദൃഷ്ടിയിൽ പ്രത്യക്ഷപ്പെട്ട ഭാവഭേദം കണ്ട് ഉള്ളഴിഞ്ഞ സ്വരത്തോടുകൂടി ചോദിച്ചു:— അങ്ങയുടെ സ്വഭാവഭേദങ്ങളിൽ ഒന്നുപോലും ഗ്രഹിക്കാതെ ഞാൻ ഇപ്പോൾ അനുഭവിക്കേണ്ടി വന്നിരിക്കുന്ന ഹൃദയവ്യഥയുടെ കാരണം അറിയാൻ പാടില്ലെന്നാണോ കരുതുന്നത്?'

'ഇനി നിന്നെ ഞാൻ യാതൊന്നും മറച്ചുവെക്കുന്നില്ല. ഒരു തരത്തിലും പറയുവാൻ പാടില്ലാത്തതൊന്നാണ് ഞാൻ പറയുവാൻ പോകുന്നത്. നീ ഒട്ടും വ്യസനിക്കരുത്.'

ഇതു കേട്ടമാത്രയിൽ താരയുടെ ഹൃദയം ആകമാനം ഒന്നു പുകഞ്ഞു. അടുത്ത ക്ഷണത്തിൽ അവൾ മനസ്സിനെ ദൃഢപ്പെടുത്തിക്കൊണ്ട്, എന്തോ പറയുവാൻ ഭാവിച്ചു. ആ നിമിഷത്തിൽ പുറത്തുവാതിൽക്കൽ നിന്നു ഭൂമി മുഴങ്ങുന്നമാതിരി ഒരു ശബ്ദം കേട്ടു. മധൂർ പെട്ടെന്നു ചാടി എഴുന്നേറ്റു.

'എന്താണങ്ങു ചാടി എഴുന്നേറ്റത്?' താര ചോദിച്ചു. ചിന്തയിൽ മുഴുകിയിരുന്ന മധൂർ പ്രത്യുത്തരം നൽകുന്നതിനു മുൻപു തന്നെ അതേമാതിരി വീണ്ടുമൊരു ശബ്ദം. വാളുമായി ഒരു ശത്രു ഉടനെ അവരുടെ കണ്ണുകളിൽ വന്നുപെട്ടു. താര വീണ്ടും സംസാരിക്കുന്നതിനു മുൻപുതന്നെ അയാൾ അവിടെ നിന്നും അതിവേഗത്തിൽ പുറത്തേക്കു കടന്നു പോയി.

താര പരിഭ്രാന്തയായി പുറത്തേക്കു നോക്കി സ്തംഭിച്ചുനിന്നു. ഭൂമിയുടെ ശബ്ദംപോലുള്ള ഈ ഭേരിധ്വനികൾ മുഴങ്ങിനിന്നിരു

ആളാരെന്നു അവൾക്കു നല്ലവണ്ണം അറിയാമായിരുന്നു. ഏതൊ ഒരു ശക്തിയുടെ പ്രേരണയാലെന്നവണ്ണം വിവരമറിവാനുള്ള ആകാംക്ഷയോടുകൂടി അവൾ പുറത്തുള്ള വരാന്തയിൽ വന്നു. ഭർത്താവു് എവിടെക്കാണു പോയിരിക്കുന്നതെന്നറിയണമെന്നുള്ള ഉദ്ദേശ്യത്തോടുകൂടി അവൾ കോണിപ്പടികളിലൂടെ സാവധാനത്തിൽ താഴത്തിറങ്ങിവന്നു പുറത്തേക്കു സൂക്ഷിച്ചു. യാതൊന്നും കാണ്മാൻ കഴിഞ്ഞില്ല. ഒരുപക്ഷേ, താൻ കേട്ടശബ്ദം പക്ഷിയുടേതുതന്നെ ആയിരിക്കാമെന്നവൾ ഊഹിച്ചു. നല്ല സ്വാസ്ഥ്യമില്ലാത്തതിനാൽ ഭർത്താവു് തണുത്ത കാറ്റേൽക്കാമെന്നു കരുതി പുറത്തു പോയിരിക്കയായിരിക്കുമെന്നും കരുതി അവിടെനിന്നും തിരിച്ചു പോരുവാൻ ഭാവിക്കുമ്പോൾ പുറത്തെ വാതൽകടന്നു് ആരോ ഒരാൾ പോകുന്നതായി അവൾ കണ്ടു. അവൾ ഒന്നു സൂക്ഷിച്ചു നോക്കിയപ്പോൾ തന്റെ ഭർത്താവു് തെക്കെയുള്ള തോട്ടത്തെ ലക്ഷ്യമാക്കി പോകുകയാണെന്നു മനസ്സിലായി. പിന്നീടവൾക്കവിടെ ഒരു നിമിഷനേരംപോലും നില്പാൻ ശക്തിയില്ലാതായി. ഭയംകൊണ്ടു അവളുടെ സർവ്വാംഗവും വിറച്ചു. മൂർഛിച്ചു നിലംപതിക്കുന്നമട്ടിലുമായി. ഇതിനകം ഭയങ്കരങ്ങളായ അനവധി ചിന്തകൾ അവളുടെ ഹൃദയഗഹ്വരത്തിൽ പാഞ്ഞുകയറി സ്ഥലംപിടിച്ചു. ഭർത്താവിന്റെ പേരിലുണ്ടായിരുന്ന പരിശുദ്ധമായ പ്രേമത്തിന്റെയും ഭക്തിവിശ്വാസങ്ങളുടെയും ഫലമായി അയാൾ യാതൊരു ദുഷ്കൃത്യങ്ങളിലും ഇടപെടുമെന്നു അവൾക്കു വിശ്വസിക്കുവാൻ കഴിഞ്ഞില്ല. എന്നാൽ, ഏതോ അപകടം നേരിടാൻ പോകുന്നുണ്ടെന്നുമാത്രം അവളുടെ ഹൃദയം അവളോടു മന്ത്രിച്ചുകൊണ്ടിരുന്നു. അവളുടെ ദൃഷ്ടികൾ നിർന്നിമേഷങ്ങളായിത്തീർന്നു. കാലുകൾ സ്തംഭിച്ചുപോയി. ക്ഷണനേരത്തിനുള്ളിൽ പുരുഷൻ താരയുടെ ദൃഷ്ടിപഥത്തിൽനിന്നും മറഞ്ഞു. ആ അന്ധകാരത്തിൽ അയാളുടെ സ്വരൂപത്തെ ആരാഞ്ഞു അവളുടെ നേത്രങ്ങൾ അലഞ്ഞു. കുറച്ചു നേരത്തോളം അവൾ അവിടെ കാത്തുനിന്നിട്ടും താൻ അന്വേഷിച്ച വസ്തു കണ്ടുകിട്ടായ്കയാൽ മുകൾത്തട്ടിലേക്കുതന്നെ തിരിച്ചു വന്നു് പുറത്തെ വരാന്തയിൽനിന്നു വെളിയിലേക്കുതന്നെ സൂക്ഷി

ച്ചുകൊണ്ടുനിന്നു. അതേ അവസരത്തിൽ മധുർഘലാഷ് താലോ മന്ദതകെട്ടായ കിടങ്ങിനെ ലക്ഷ്യമാക്കി പാഞ്ഞുവരുന്നതായി അവൾകണ്ടു.

യാതൊരപകടവും കൂടാതെ ഭർത്താവു ഗ്രാമത്തിന്റെ അതിർത്തികളിൽ വന്നുചേർന്നതുകണ്ടു അവൾ അളവററ സന്തോഷിച്ചു. എങ്കിലും ചില സംശയങ്ങൾ അവളെ അലട്ടിത്തുടങ്ങി. ആൾ പെരുമാററമില്ലാതെ ഒഴിഞ്ഞുകിടക്കുന്ന ആ സ്ഥലത്തേക്കയാൾ പോകുന്നതു കണ്ടപ്പോൾ, എന്നാണു ദിവസമായി അയാളിൽ നിഴലിച്ചു കണ്ടിരുന്ന ഘോരഭാവം, പക്ഷികളുടേതുപോലുള്ള ശബ്ദം കേട്ട രാത്രിയിൽ അയാൾ പുറത്തേക്കോടി പോയതു് എന്നിവയെല്ലാം അടുത്ത ഭാവിയിൽ വരാനിരിക്കുന്ന ഏതോ അത്യാപത്തിന്റെ മുന്നറിയിപ്പുകളായിരുന്നുവെന്നു താര വിശ്വസിച്ചു. അയാൾ വരുന്നതു കണ്ടപ്പോൾ തന്നെ പുറത്തിറങ്ങിച്ചെല്ലുവാൻ ഉത്സാഹിച്ചുവെങ്കിലും അവൾ നില്പിടത്തുതന്നെ നിന്നതേയുള്ളു. ഏകദേശം അരമണിക്കൂറോളം സമയം കഴിഞ്ഞിട്ടും മധുർഘലാഷ് മടങ്ങിവന്നു കണ്ടില്ല. [illegible] അത്രേയും തിരിച്ചുവന്നുവല്ലോ എന്ന ചാരിതാർത്ഥ്യത്തോടുകൂടി അവൾ കോണിപ്പടി ഇറങ്ങി തന്റെ മുറിയിലേക്കു പോയി.

പെട്ടെന്നൊരു വിചാരം അവളുടെ ഹൃദയത്തിൽ ഉദിച്ചു പൊന്തി. 'ഇങ്ങിനെ ചെയ്താൽ ഭർത്താവിന്റെ രഹസ്യങ്ങൾ കണ്ടുപിടിക്കുവാൻ കഴികയില്ലേ?' എന്നു അവൾ തന്റെ മനസ്സിൽ ഏതോ ഒന്നാലോചിച്ചുറച്ചു. ഏതാനും നിമിഷങ്ങൾക്കു ശേഷം മധുർഘലാഷ് മടങ്ങി എത്തുകയും ചെയ്തു. അയാളുടെ മുഖത്തിൽ പരിഭ്രമവും സംശയങ്ങളും പ്രത്യക്ഷീഭവിച്ചിരുന്നു. എന്നാൽ, കണ്ണുകൾ മാത്രം എന്തോ വിജയത്തിനെ വിളംബരപ്പെടുത്തിയിരുന്നു.

ഇരുപത്തൊന്നാം അദ്ധ്യായം.

അധികം പൊക്കമില്ലാത്ത മേല്പുരയോടുകൂടിയ ഒരു ഇരുൾനിറഞ്ഞ മുറി. ആ ആൾപ്പെരുമാററമില്ലാത്ത മുറിയിൽ ഒരു

വിളക്ക മങ്ങികത്തിക്കൊണ്ടിരുന്നു. ആ ചെറിയ വെളിച്ചത്തിൽ മുറിയുടെ ചുവരുകൾ ഇരുണ്ടു ഭയങ്കരമായിപ്രകാശിച്ചു. മേല്പുരയുടെ ഉയരക്കുറവിന്നനുസരിച്ച് ആ മുറിയും വിസ്താരം നന്നെ കുറഞ്ഞതായിരുന്നു. ഒരു നോട്ടത്തിൽ അതു തടവുകാരെ അടക്കുന്ന ഒരു ജയിൽമുറിതന്നെ എന്നു പറയാം. ഇരുൾനിറഞ്ഞു ഭയം നിഭൃതം അധിവസിക്കുന്ന ആ മുറിയുടെ ഇരുമ്പുകതകും ചുവരുകളോടു ചേർത്തു ബന്ധിച്ചുറപ്പിച്ചിരുന്ന ഇരിമ്പുപാളങ്ങളും അതിന്റെ സുരക്ഷിതാവസ്ഥയെ സൂചിപ്പിച്ചിരുന്നു. ജീവനോടുകൂടി മനുഷ്യരെ മറയ്ക്കുന്ന ഒരു കല്ലറതന്നെയായിരുന്നുവോ അതെന്ന ശങ്കയെ അങ്കുരിപ്പിച്ചിരുന്നു. അതിന്നടുത്ത മുറിയിലേക്കു കടക്കുവാനുള്ള വാതൽ ചെറിയ കട്ടികൾക്കൂടി ദൃഢമായവിധം അത്ര ഇടുങ്ങിയതും ചെറുതുമായിരുന്നു. ഈ നരകസമാനമായ മുറിയിൽ ഒരു നിർഭാഗ്യവാനായ മനുഷ്യൻമാത്രം സ്ഥിതിചെയ്യുന്നതിനെ ആ മങ്ങിയ വെളിച്ചത്തിൽ കാണാമായിരുന്നു. അതാരായിരിക്കും. മാധവനല്ലാതെ മറ്റാരാണ്? ദുഷ്ടന്മാരായ ആ കള്ളന്മാർ അദ്ദേഹത്തെ ആ കാരാഗൃഹത്തിൽ അടച്ചിരിക്കുന്നതിൽ വായനക്കാർക്കാശ്ചര്യത്തിന്നവകാശമില്ലല്ലോ. അവർ അദ്ദേഹത്തെ ആ മുറിയിൽ കൊണ്ടുചെന്നാക്കുമ്പോൾ സമയം അർദ്ധരാത്രി കഴിഞ്ഞിരുന്നു. അതിന്റെ വാതിൽപുറമെ ബലമായി പൂട്ടിയിരുന്നു. ഇപ്പോൾ മാധവമേനോന് ആ നരകസമാനമായ മുറിയിൽ ബന്ധനസ്ഥനെങ്കിലും ധൈര്യമോ ബുദ്ധിയോ അദ്ദേഹത്തെ ലവലേശവും ബാധിച്ചിരുന്നില്ല. കോപവും വൈരാഗ്യവും അദ്ദേഹത്തിൽ അടിക്കടി പൊന്തിക്കൊണ്ടിരുന്നു. ഈ ദുഷ്ടന്മാർതന്നെ എത്രയെല്ലാംതരത്തിൽ ദ്രോഹിച്ചാലും ഇവരെയെല്ലാം താൻ നിഷ്പ്രയാസം തോല്പിച്ചു വിജയം വരിക്കുമെന്നുള്ള ദൃഢപ്രതിജ്ഞയോടുകൂടി അദ്ദേഹം മുറിയിൽ അങ്ങോട്ടുമിങ്ങോട്ടും ലാത്തിക്കൊണ്ടിരുന്നു. ഇതേ അവസരത്തിൽ മുറിയുടെ വാതൽ ആരോ താക്കോലിട്ടു തുറക്കുന്നതായി ശബ്ദംകേട്ടു. അടുത്തക്ഷണത്തിൽ വാതിൽതുറന്നു അദ്ദേഹത്തെ ബന്ധനസ്ഥനാക്കിയ കള്ളന്മാർ അകത്തുകടന്നു വാതിൽ പൂർവ്വസ്ഥിതിയിൽ അടച്ചു.

മാധവഘോഷ് അവരെ കണ്ണുകളിൽ തീപ്പൊരിപാറുമാറ് ഉഗ്രമായ രോഷത്തോടുകൂടി നോക്കിയശേഷം പൂർവ്വസ്ഥിതിയിൽ ലാത്തിത്തുടങ്ങി. സർദാരും പിക്കുവും അലക്ഷ്യഭാവത്തിൽ വിളക്കിനുസമീപം ചെന്നിരുന്ന് കറുപ്പു ഗഞ്ചാവെടുത്തു പുകക്കുവാനുള്ള ഒരുക്കം ആരംഭിച്ചു. അപ്പോൾ സർദാർ പിക്കുവിനെ നോക്കി 'നമ്മുടെ ബാബു ഇന്നു വലിയ മര്യാദക്കാരനായിരിക്കുന്നുവല്ലോ' എന്നു പരിഹാസസ്വരത്തിൽ പിക്കുവിനോടുപറഞ്ഞു.

മാധവഘോഷ് അതുകേട്ടു തിരിഞ്ഞുനിന്നു കള്ളന്മാരെ ഉററുനോക്കി. അവർ പറഞ്ഞതിനു തക്കതായ സമാധാനം ലഭിക്കുവാൻ പോകുന്നു എന്ന് ആ മുഖം സൂചിപ്പിച്ചിരുന്നു. എന്നാൽ, അദ്ദേഹം യാതൊന്നും സംസാരിക്കുവാനൊരുങ്ങാതെ വീണ്ടും അങ്ങോട്ടുമിങ്ങോട്ടും നടക്കുവാൻതുടങ്ങി. കള്ളന്മാർ ഗഞ്ചാ അരിഞ്ഞു ശരിയാക്കി കടലിൽവച്ചു തീ കത്തിച്ചു വലിച്ചുതുടങ്ങി. മാധവഘോഷ് അവരെ അലക്ഷ്യമായി നോക്കിയിരുന്നതു ഇപ്പോൾ അവർക്കു പിടിക്കാതായി.

മാധവഘോഷിന്റെ ഗാംഭീര്യം അവരെ കുറച്ചുകലങ്ങാണിത്തിയിരുന്നത്. അവരും അദ്ദേഹം ഒരുൽകൃഷ്ടനാണെന്നുള്ള മതിപ്പുകൊണ്ടുണ്ടായ ഭയത്താൽ ഊമക്കുന്നിരിക്കുവാൻ നിർബ്ബന്ധിതരായിരുന്നു. എന്നാൽ ഗഞ്ചാവിന്റെ ലഹരി അവരെ അതിൽനിന്നെല്ലാം തെററിച്ചുതുടങ്ങി.

സർദാർ ഒരു ഗാംഭീര്യം ഇടകലർന്ന സ്വരത്തിൽ ചിരിച്ചുകൊണ്ടുപറഞ്ഞു:—'ബാബു. ഒരു പുക നിങ്ങൾക്കും വേണമെങ്കിൽ വലിക്കാം നിങ്ങളെപ്പോലുള്ള ധനവാന്മാർക്കു വലിക്കുവാൻ പററിയമാതിരിയൊന്നാണ് ഞങ്ങൾ ഇതു കൂട്ടിക്കൂട്ടിയിരിക്കുന്നത്'.

മാധവഘോഷ് ഇതിനു യാതൊരു സമാധാനവും പറഞ്ഞില്ല. സർദാർ എന്താണു ഇടയ്ക്കു പറയേണ്ടതെന്നറിയാതെ ഇടെ പുക വലിച്ചുകൊണ്ടു തന്റെ കൂട്ടുകാരനുമായി പല ആഭാസകരങ്ങളായ വർത്തമാനങ്ങളും പറഞ്ഞുകൊണ്ടിരുന്നു. മാധവഘോഷ് അവരെനോക്കി 'നിങ്ങളുടെ യജമാനൻ എന്നെ ഇവിടെ താമസിപ്പിച്ചു എന്തുചെയ്യുവാനാണുദ്ദേശിക്കുന്നത്?' എന്നു ചോദിച്ചു.

'ഞങ്ങൾക്കു യജമാനന്മാരായി ആരുമില്ലല്ലോ' എന്നു പറഞ്ഞിട്ടു വീണ്ടും സർദാർ പുകവലിയിൽതന്നെ ബദ്ധശ്രദ്ധനായി.

'ഇല്ലെങ്കിൽ നിങ്ങളെ ഈ നീചകൃത്യം ചെയ്യുവാൻ പ്രേരിപ്പിച്ചതാരാണ്?'

'ഞങ്ങളെ ആരും പ്രേരിപ്പിച്ചിട്ടില്ല.'

'ആരുമില്ല അല്ലേ. പിന്നെ, നിങ്ങൾ തമാശക്കായിട്ടുമാത്രം എന്നെ ഇവിടെ കൊണ്ടുവന്നടച്ചിട്ടിരിക്കയാണോ?'

'തമാശക്കോ? കൊള്ളാം കൊള്ളാം. പണം കിട്ടാൻവേണ്ടി മാത്രം പിടിച്ചടച്ചിരിക്കയാണ്?'

മാധവമേനോന്റെ ഉദ്ധതചിത്തവും ഗാംഭീര്യമേറിയ വാക്കുകളും, അന്തസ്സും അഭിമാനവുമുള്ളവരെ മാനഭംഗംചെയ്യുന്ന ഈ തെമ്മാടികളുടെ ലഹരിയെ തെല്ലു കുറച്ചു.

'പണം നിങ്ങൾക്കാരുതരും?'

'അതുതന്നെ നിങ്ങൾതന്നെ പറയുക.'

'എനിക്കെങ്ങിനെ അറിയാം.'

ഈ അവസരത്തിൽ പുറമെ എവിടെയോനിന്നും പുറപ്പെട്ട ഒരു ശബ്ദം അവരുടെ സംഭാഷണത്തെ പെട്ടെന്നു നിർത്തി.

'എന്താണ് ആ ശബ്ദം?' എന്നു പിക ഭയതരളിതനായി ചോദിച്ചു.

'എന്താണതു? തിരക്കിക്ക' എന്നു സർദാരും പറഞ്ഞു.

മൂന്നുപേരും നിശ്ശബ്ദരായിട്ടു ശ്രദ്ധിച്ചു. 'ആരെങ്കിലും ഇതുവഴിക്കു വരുന്നുണ്ടായിരിക്കുമോ? എന്തായാലും സൂക്ഷിക്കുക തന്നെ.' എന്നു സർദാർ സാവധാനത്തിൽ പറഞ്ഞു.

ദീപം മങ്ങിയതെങ്കിലും ഒരു മുറിമുഴുവൻ നല്ലവണ്ണം കാണുവാൻ പര്യാപ്തമായിരുന്നിട്ടും സർദാർ വലിയ ദീനനും സംശയാലുവായിരുന്നതിനാൽ നല്ലവണ്ണം ശ്രദ്ധിച്ചു വാതിൽക്കൽ ഉണ്ടാക്കിയ ശബ്ദമല്ലെങ്കിലും സമാധാനപ്പെട്ടുള്ളൂ.

'ഇതു വലിയ പരിശ്രമമായിരിക്കുന്നു. ആകട്ടെ, അതിരിക്കട്ടെ.' എന്നു പറഞ്ഞുകൊണ്ടു സർദാർ തന്റെ കൂട്ടുകാരന്റെ സമീപം ചെന്നിരുന്നു.

മാധവഘോഷ് വീണ്ടും ചോദിച്ചു:—'ആരാണെന്നോ ഇവിടെ കൊണ്ടുവന്നടക്കുവാൻ ഹുക്കും ചെയ്തതു?'

'നിങ്ങൾതന്നെ പറയുക. കേൾക്കട്ടെ!' സർദാർ പറഞ്ഞു.

മാധവഘോഷിനു വല്ലാതെ ദേഷ്യംവന്നു. എന്നാൽ അതടക്കി സാവധാനത്തിൽ ആലോചിച്ചശേഷം ചോദിച്ചു 'മാധവഘോഷാണോ അങ്ങിനെ ചെയ്തത്?'

ഇതുകേട്ട പികുവിനു അത്യാശ്ചര്യംജനിച്ചു ചോദിച്ചു 'സർദാർ! ഇയാൾക്കിതെങ്ങിനെ മനസ്സിലായി?'

'നീയൊരു മഠയൻതന്നെയാണ്. ഈ ഭാഗങ്ങളിൽ മനുഷ്യരെ പിടിച്ചു ബന്ധിക്കുവാൻ വേറെ ആർക്കാണെടാ ഇതുമാതിരി കാരാഗ്രഹസദൃശമായ ഇരുമ്പറയുള്ളത്?'

എന്നാൽ, അവൻ മാധവഘോഷ് ചോദിച്ച ചോദ്യത്തിനു മറുപടി പറഞ്ഞില്ല. പികുവിനു ക്രമേണ ശരാബിന്റെ ലഹരി തലക്കു കയറിത്തുടങ്ങി. സ്വബോധം ശരിക്കില്ലാതായിത്തുടങ്ങിയപ്പോൾ വായിൽതോന്നിയപടി സംസാരം തുടർന്നു.

'പിന്നെ, സർദാർ! ഈ മാംസപിണ്ഡം വച്ചുകാത്തുകൊണ്ടു നാം എന്തുചെയ്യാനാണ്?'

'കനമില്ലെങ്കിൽ നമുക്കു തിന്നുകളയാം.' പികു ഇതു കേട്ടു പൊട്ടിച്ചിരിച്ചു. ഇതേ അവസരത്തിൽ വാതിലിനു പുറത്തുള്ള ചങ്ങല കിലുങ്ങുന്ന സ്വരത്തിൽ ഒരു ശബ്ദം കിടങ്ങിന്റെ ഒരു ഭാഗത്തുനിന്നും കേട്ടു. ഇതുവരെ 'ഇക്കിളിച്ചുകൊണ്ടിരുന്ന കള്ളന്മാർ ശബ്ദംകേട്ടപ്പോൾ വികാരഭരിതരായി. ശേഷിച്ചിരുന്ന ലഹരി മിക്കവാറും അസ്തംഗതവുമായി. ഭയം ക്രമാതീതമായി അവരെ ബാധിച്ചു.

'മിണ്ടാതിരിക്ക്......ഇതാ വീണ്ടും......'ഇടറിയ സ്വരത്തിൽ സർദാർ പറഞ്ഞു.

പികുവിനു ഒരക്ഷരംപോലും ശബ്ദിക്കുവാൻ കഴിവുണ്ടായില്ല. ഭയങ്കരങ്ങളായ അനവധി പൂർവ്വകഥകൾ അവന്റെ ശ്രദ്ധയിൽ പാഞ്ഞുകയറി. മാധവഘോഷിനും അസാമാന്യമായ ശങ്ക

ജനിച്ചു. ആ സ്ഥലത്തിന്റെ സ്ഥിതിയും അപ്പോഴത്തെ സമയവും ആലോചിച്ചാൽ എത്രതോ ധീരോചിതമാണിതെന്നതു്?

മാധവമേനോൻ ചോദിച്ചു:—'ഈ സ്ഥലത്തു വളരെക്കാലമായി ജനസഞ്ചാരമില്ലാതിരിക്കയാണോ?'

'നല്ലനിശ്ചയമില്ല' പിച്ചു ഭയത്തോടുകൂടി താഴ്ന്ന സ്വരത്തിൽ മറുപടി പറഞ്ഞു.

സർദാർ എന്തൊക്കെയോ ആലോചിച്ചിരുന്നശേഷം എന്തായാലും ശ്രമിക്കതന്നെ എന്നു ധൈര്യമവലംബിച്ചു ഗംഭീരമായിരുന്നു.

സാധാരണയായി കളവു, കൊലപാതകം മുതലായവ നടത്തുന്ന ഘാതകന്മാർക്കു ഇതുമാതിരി സംഭവങ്ങളിൽ ഭയമുണ്ടാകാറു പതിവില്ല. പ്രേതപിശാചുക്കളിൽ സർദാർക്കു ലേശം ഭയമില്ല. 'ആരെങ്കിലും ഒളിഞ്ഞിരിക്കുന്നുണ്ടായിരിക്കണം. അതു സൂക്ഷ്മമായി കണ്ടുപിടിക്കാതെ വിട്ടുവാൻ പാടില്ല. പിച്ചു! ഇവിടെ നല്ലവണ്ണം സൂക്ഷിച്ചുകൊള്ളുക.'

സർദാർ തന്റെ അരയിൽ ചുററിയിരുന്ന കീറ ശീലയിൽ നിന്നും കുറെ കീറിയെടുത്തു ചുരുട്ടി എണ്ണയിൽമുക്കി ദീപം നല്ലവണ്ണം തെളിച്ചു. അനന്തരം മെല്ലെ വാതൽതുറന്നു പുറത്തെ വരാന്തയുടെ മുകളിലും മൂലയിലും ചുററുപാടുമുള്ള സ്ഥലങ്ങളെല്ലാം നല്ലവണ്ണം പരിശോധിച്ചു. അടുത്തടുത്തുണ്ടായിരുന്ന മൂന്നു മുറികളിൽ മദ്ധ്യഭാഗത്തുള്ള മുറിയിലായിരുന്നു മാധവമേനോനെ അടച്ചിട്ടിരുന്നതു്. വരാന്തയിൽ കൂടി കോണിച്ചുവട്ടിൽ പുറമെയുള്ള മുററത്തും നല്ലവണ്ണം പരിശോധിച്ചു. ഒടുവിൽ നിരാശനായി മടങ്ങി. പിച്ചുവിന്റെ ഭയം വീണ്ടും വർദ്ധിച്ചു. എങ്ങിനെയെങ്കിലും കഴിയുന്ന വേഗത്തിൽ അവിടം വിട്ടു പോകുവാൻ അവൻ ബദ്ധപ്പെട്ടു സർദാരിന്റെ കാലിന്മേൽ പിടിച്ചൊന്നമർത്തി ഇംഗിതം അറിയിച്ചു. സർദാരും അതിനോടനുകൂലിച്ചു.

അവർ മാധവമേനോനെ നോക്കി പറഞ്ഞു:—'സമയം ആകുന്നു. നിങ്ങളെ ഒന്നിച്ചു ഞങ്ങൾക്കും ഇവിടെ കിടക്കുവാൻ സാദ്ധ്യമല്ല. നിങ്ങൾക്കിവിടെനിന്നും രക്ഷപ്രാപിക്കണമെങ്കിൽ......'

'എന്തു കാരണമെന്നു പറയുന്നു?' എന്നു മാധവഘോഷ് ഇവർ പാകത്തിനു വഴിപ്പെട്ടുവരുന്നതുകണ്ടു അത്ഭുതമായി ചോദിച്ചു.

'നിങ്ങളുടെ ചെറിയമ്മയുടെ മരണപത്രം തന്നാൽ.........'

'അമ്മയുടെ പക്കൽ ഇല്ലല്ലൊ?' എന്നു പെട്ടെന്നു സമാധാനംപറഞ്ഞു പഴയപടി ചാരുവാൻതുടങ്ങി.

'എന്നാൽ ഇവിടെത്തന്നെ സുഖമായി കിടന്നുകൊള്ളുക. ഇതാ ഞങ്ങൾ മുറി പൂട്ടി പോകുകയാണ്.' സർദാർ വളരെ സംഭ്രമിപ്പിച്ചുപറഞ്ഞു.

'നില്ക്കട്ടെ, അതു ഞാൻ തരാമെന്നു സമ്മതിച്ചു എന്നു വിചാരിക്കുക. എന്നാൽ, അതിവിടെ എങ്ങിനെ കൊണ്ടുവരുവിക്കും?'

'അതൊക്കെ നിങ്ങളുടെ കാര്യം. ഞങ്ങൾക്കൊന്നുമറിവില്ല. നിങ്ങൾക്കറിവില്ലാത്ത യുക്തിയുണ്ടോ? ഞാനാണെങ്കിൽ ഒരു കുറിപ്പെഴുതി വീട്ടിലേക്കു കൊടുത്തയച്ചു കൊണ്ടുവരുവിക്കും.'

'അങ്ങിനെ ചെയ്യാമെന്നിരിക്കട്ടെ. എഴുത്തെഴുതി നിങ്ങളുടെ പക്കൽ ഞാൻ തന്നെന്നിരിക്കട്ടെ. എന്നാൽ വീട്ടിലുള്ളവർ നിങ്ങളോട് 'ഈ എഴുത്തെഴുതിയ ആൾ എവിടെ' എന്നു ചോദിച്ചാൽ നിങ്ങൾ എന്തു സമാധാനം പറയും?'

ഇതേ അവസരത്തിൽ അസാധാരണമായ ഒരു ശബ്ദം വീണ്ടും അവരുടെ കർണ്ണങ്ങളിൽ പതിഞ്ഞു. കള്ളന്മാർ ആ ശബ്ദം കേട്ടമാത്രയിൽ ഞെട്ടിയെഴുന്നേററു. മാധവഘോഷും തെല്ലൊന്നു ഭയന്നു.

'ഇതിന്റെ പിൻപുറത്തെങ്ങാനും വല്ല വഴിയുമുണ്ടോ?' എന്നു മാധവഘോഷ് ചോദിച്ചു.

'ഇല്ല' എന്ന് കള്ളന്മാർ ഇരുവരും ഏകസ്വരത്തിൽ മറുപടിപറഞ്ഞു.

'ഇരിക്കുക.........ഞാൻ ഒന്നുകൂടി പോയി പരിശോധിച്ചു വരുന്നുണ്ടാം' എന്നു സർദാർ പറഞ്ഞു.

മേൽപ്പുരകളിന്മേൽ നിഷ്പ്രയാസം കയറി ഇറങ്ങുക കള്ളന്മാർക്കു വളരെ പരിചയമായിരുന്നതിനാൽ ആ ഇറകിന്റെ മുകളിൽ സർദാർക്കു നിമിഷനേരത്തിനുള്ളിൽ കയറുവാൻ കഴിഞ്ഞു. മുക

ളിൽ കയറി അതിന്റെ പിൻഭാഗത്തുള്ള ഇടുങ്ങിയ പ്രദേശത്തേക്കു സൂക്ഷിച്ചു. അയാൾക്കൊന്നും കാണുവാൻ കഴിഞ്ഞില്ല. ഇതുവരെയും നിരാശനായി ഭയവും തുടങ്ങി.

മാധവമേലഷിന്നു പെട്ടെന്നൊരു യുക്തി തോന്നി. ‘ഇതിനോടു ചേർന്നു വേറെ രണ്ടു മുറികൾ കൂടിയില്ലേ?’ എന്നു ചോദിച്ചു.

‘ഉണ്ടെന്നാണ് തോന്നുന്നത്’.

‘അതിലെങ്ങാനും നിങ്ങൾ മറ്റാരെയെങ്കിലും അടച്ചിട്ടുണ്ടോ?’

‘ഇല്ല’

‘മറ്റാരെയെങ്കിലും അടച്ചിട്ടുണ്ടെന്നു വരാം. എന്നെപ്പോലെ മറ്റൊരു സാധു ഈ ദുഷ്ടന്റെ അപ്രീതിക്കു പാത്രീഭവിച്ചു നരകസമാനമായ അതിൽ കിടന്നു ദുരിതമനുഭവിക്കുന്നുണ്ടായിരിക്കാം. അവൻ മുറികളുടെ വാതൽ തുറക്കുവാൻ ചെയ്യുന്ന സാഹസഫലമായുണ്ടാകുന്ന ശബ്ദമാണിതെന്നു വരാം’.

‘നിങ്ങൾ പറയുന്നത് ശരിയാണ്. അങ്ങിനെയാണെങ്കിൽ മുറിയുടെ വാതിൽ ബലമായി പൂട്ടിയിട്ടുണ്ടായിരിക്കും. ഞാൻ വിളിച്ചുനോക്കാം. ആരും ഉത്തരം വിളി കേൾക്കാതിരിക്കയില്ല.’ എന്നു പറഞ്ഞു സർദാർ വീണ്ടും ഒരു തിരി കത്തിച്ചുകൊണ്ട് അടുത്ത മുറികൾ പരിശോധിക്കുവാനായി പുറപ്പെട്ടു. രണ്ടു മുറികളുടെയും വാതിലുകൾ തുറന്നു തന്നെ കിടന്നിരുന്നതു കണ്ടു അവൻ ആശ്ചര്യപ്പെട്ടു. ഈ ശബ്ദമുണ്ടാകുവാനുള്ള കാരണങ്ങളെപ്പറ്റി മാധവമേലോഷ് പലതും ആലോചിച്ചുനോക്കി. തൃപ്തികരമായ യാതൊരു സമാധാനവും അദ്ദേഹത്തിന്നു ലഭിച്ചില്ല. കള്ളന്മാർ, ഇതു പിശാചുകളുടെ ശബ്ദം ആയിരുന്നുവോ എന്നു ബലമായി ശങ്കിച്ചു. പിന്നെ ഭയന്നു നില്ക്കക്കള്ളിയില്ലാതെ സർദാരിനോടു തൊട്ടു ചേർന്നു നിന്നു. ‘അയ്യോ! എനിക്കു വലിയ ഭയമായിരിക്കുന്നു. ഈ ഭയങ്കര ശബ്ദങ്ങൾ എവിടെ നിന്നാകുന്നു പുറപ്പെടുന്നതെന്നാർക്കറിയാം. എല്ലാം ഈശ്വരന്നു നിശ്ചയമുള്ളൂ. ഞങ്ങളാടെന്തു സമാധാനം പറയുന്നു. വേഗം വേണം. അതാ ശബ്ദം വീണ്ടും കേൾക്കുന്നു. നിങ്ങളെ ഇവിടെ അടച്ചിട്ടു ഞങ്ങൾ ഇതാ പോകയാണ്.’ എന്നു മാധവമേലോഷിനെ നോക്കി സർദാർ പറ

ഞ്ഞു. കള്ളന്മാർ പറഞ്ഞതുപോലെതന്നെ അവിടെ അടച്ചിട്ടു പോയാൽ പിന്നിട്ടു താനെന്നാണു് പുറമെയുള്ള ലോകം കാണുക എന്ന ശങ്ക മാധവമേനോനുണ്ടായി. അതിനാൽ അവരോടു അനുകൂലിക്കയെ ഗത്യന്തരമുള്ളു എന്നു് അദ്ദേഹം തീർച്ചയാക്കി.

ഒരുപക്ഷെ താൻ എഴുതികൊടുത്തയക്കുന്ന കുറിപ്പിന്റെ സഹായത്താൽ തന്റെ ഇരിപ്പിടം മനസ്സിലാക്കി ആരെങ്കിലും വന്നു തന്നെ രക്ഷിച്ചേക്കുമെന്നുള്ള വിശ്വാസവും ഇതിന്നദ്ദേഹത്തെ ധൈര്യപ്പെടുത്തി. എങ്കിലും ഒന്നുകൂടി പരീക്ഷിച്ചുകളയാമെന്നു അദ്ദേഹം കരുതി.

'നിങ്ങൾക്കു പണത്തിനല്ലേ ആവശ്യമുള്ളൂ? നിങ്ങൾ ആവശ്യപ്പെടുന്നതിൽ ഇരട്ടി ഞാൻ തരാം. എന്നെ നിങ്ങൾ ഇവിടെനിന്നും വിട്ടയക്കുക. തരണപത്രം മാത്രം ആവശ്യപ്പെടുക.'

'ബാബു! ഞങ്ങൾ വെറും വിഡ്ഢികളെന്നാണോ നിങ്ങൾ കരുതുന്നതു. നിങ്ങളുടെ ഈ മധുരവാക്കിൽ ലയിച്ചുപോകുന്നവരല്ല ഞങ്ങൾ. നിങ്ങളെ വിട്ടയച്ചാൽ നിങ്ങൾ ഞങ്ങൾക്കു പണം തരും; അല്ലേ? ആ യുക്തി തല്ക്കാലം നില്ക്കട്ടെ. തരണപത്രം തരിക. ഇല്ലാത്ത പക്ഷം ഞങ്ങളിതാ പോകുന്നു.' എന്നു സർദാർ പറയുന്നതിനിടക്കു് ആരോ അവിടത്തേക്കു വരുന്നതുപോലെ വസ്ത്രം ഉലയുന്ന ശബ്ദം കേട്ടു. കള്ളന്മാർ ഇരുവരും പരിഭ്രാന്തരായിതീർന്നു. അന്യോന്യം നോക്കി അവർ അവിടം വിട്ടു ഓടിപ്പോകുവാൻ തന്നെ സന്നദ്ധരായി. മാധവമേനോൻ അവരുടെ ഈ സംഭ്രമങ്ങളെ നല്ലവണ്ണം സൂക്ഷിച്ചുകൊണ്ടു 'കടലാസ്സു കൈവശമുണ്ടോ?' എന്നവരോടു ചോദിച്ചു. 'ഞങ്ങൾ ഒരു മുൻകൂട്ടി കരുതിക്കൊണ്ടു വന്നിട്ടുണ്ടു്' എന്നവർ ഉടനെ പറഞ്ഞു. മാധവമേനോൻ അതു വാങ്ങി കാര്യസ്ഥനായി ഒരെഴുത്തെഴുതുവാൻ ഭാവിച്ചു.

'ഞാൻ പറയുന്നതുപോലെ എഴുതുക. ബാബു! എനിക്കിതിൽ അപകടമൊന്നും പിണയാതെ സൂക്ഷിക്കേണ്ട കടമയുണ്ടല്ലോ. നിങ്ങളെപ്പോലെ എഴുതാനും വായിക്കാനുമൊക്കെ എനിക്കും കുറച്ചു നിശ്ചയമുണ്ടു്. അതുകൊണ്ടു എഴുതേണ്ട വാചകം ഞാൻ പറഞ്ഞു തരാം.' എന്നു സർദാർ പറഞ്ഞു.

മാധവഘോഷ് സർദാറിനെ നല്ലവണ്ണം ഒന്നു സൂക്ഷിച്ചുനോക്കിയശേഷം അയാളുടെ അഭിപ്രായംപോലെ തന്നെ ചെയ്യാമെന്നു സമ്മതിച്ചു. സർദാർ വിവരം പറഞ്ഞുകൊടുക്കുവാൻ ആരംഭിച്ചു. എന്നാൽ കുറച്ചു മുൻപു തന്നെ ബാധിച്ചിരുന്ന പ്രേതഭയം അയാളുടെ ഹൃദയത്തെ ഇളക്കി മറിച്ചുകൊണ്ടിരുന്നു. എങ്കിലും അയാൾ കഴിയുന്നത്ര ധൈര്യം അവലംബിച്ചു. ഈ അവസരത്തിൽ ചങ്ങല കിലുക്കുന്ന ശബ്ദത്തോടുകൂടി മററു ചില ഭയങ്കരധ്വനികളും ആദ്യംതന്നെ ഭയന്നിരിക്കുന്ന അവരെ നില്ക്കക്കള്ളിയില്ലാതാക്കിത്തീർത്തു. പിന്നെ പെട്ടെന്നെഴുന്നേററു പുറത്തു കടന്ന് ആ പ്രദേശംവിട്ട അതിവേഗത്തിൽ ഓടിപ്പോയി. സർദാർ, തുറുങ്കിൻെറ വാതൽ തുറന്നുതന്നെ ഇട്ടിട്ട മാധവഘോഷിനെ തിരിഞ്ഞുപോലും നോക്കാതെ ജീവരക്ഷാർത്ഥം പുറത്തു കടന്നുപാഞ്ഞു. അസാധാരണമായ ശബ്ദങ്ങളും അതിനെത്തുടർന്നുണ്ടായ കള്ളന്മാരുടെ ഓട്ടവും മാധവഘോഷിനെ പരിഭ്രാന്തനാക്കിത്തീർത്തു. അദ്ദേഹം സ്തംഭിച്ചുനിന്നുപോയി. കുറച്ചുനേരം കഴിഞ്ഞു അദ്ദേഹം എന്തുവന്നാലും വരട്ടെ എന്നു ധൈര്യത്തോടുകൂടി നാലുഭാഗവും സൂക്ഷിച്ചു യാതൊന്നും അദ്ദേഹത്തിൻെറ ദൃഷ്ടിയിൽ പെട്ടില്ല. നിരാശനാകാതെ അദ്ദേഹം വീണ്ടും അവിടെയെല്ലാം പരിശോധിച്ചു. അപ്പോൾ പുറത്തെ വരാന്തയുടെ അരികിൽക്കൂടി ഒരു ദീപപ്രകാശം അസ്പഷ്ടമായി ഇരുമ്പുകമ്പികളിൽ നിഴലിക്കുന്നതായി കണ്ടു. അദ്ദേഹം പെട്ടെന്നു ആ സ്ഥലത്തെ ലക്ഷ്യമാക്കി അല്പം മുൻപോട്ടു നടന്നുചെന്നു നോക്കിയപ്പോൾ പൂട്ടാതെ ഇരുന്നിട്ടിരുന്ന ഒരു മുറിയുടെ വാതലിൻെറ മറവിൽ ഒരു സ്ത്രീ തനിയെ നില്ക്കുന്നതായി കണ്ടു. മാധവഘോഷിന്നു അത്ഭുതവും രോമാഞ്ചവുമുണ്ടായി. ആ സ്ത്രീയുടെ സമീപത്തായി ഒരു ചെറിയ റാന്തൽ കത്തിക്കൊണ്ടിരുന്നിരുന്നു. അതിൻെറ മങ്ങിയവെളിച്ചത്തിൽ ആ സ്ത്രീ ആരാണെന്നദ്ദേഹം സൂക്ഷിച്ചു ഒന്നു ഞെട്ടി പിന്നാക്കംവാങ്ങി.

'താരേ!' എന്ന ശബ്ദം അത്യന്തം വിനീതസ്വരത്തിൽ അദ്ദേഹത്തിൽനിന്നും പുറപ്പെട്ടു.

'മാധ......' അവൾ എന്തോ ശോകാവികാരത്താൽ പ്രേരിതയായി അന്ധകാരത്തിൽ വിരമിച്ചു. പിന്നീടു കുറച്ചുനേരത്തേക്കു അവളുടെ വാക്കു പൊന്തിയില്ല.

ഇരുപത്തിരണ്ടാം അദ്ധ്യായം.

മാധവഘോഷും താരയും ആ സമയത്ത് ആ കാരാഗാരത്തിൽ വച്ചു യാദൃച്ഛികമായി കൂട്ടിമുട്ടുകയാൽ കുറച്ചുനേരത്തോളം അവർ ആശ്ചര്യഭരിതരായി മൌനംപൂണ്ടുനിന്നു. ഇങ്ങിനെ ഒരു സമാഗമം ഉണ്ടാകുമെന്നവർ സ്വപ്നേപി കരുതിയിരുന്നതല്ല. താര മനസ്സിനെ അടക്കിക്കൊണ്ടു 'മാധവാ! നിങ്ങളെയാണോ ഇവിടെ അടച്ചിരുന്നത്?' എന്നു ചോദിച്ചു.

മാധവഘോഷിന്നതിന്നു മറുപടിയൊന്നും പറയുവാൻ നാവു പൊന്തിയില്ല. അളവററ ഭയത്താലോ ഈ സന്ദർഭത്തിൽ ഇതേ രൂപത്തിൽ താര തന്നെ വന്നു കണ്ടതിനാലോ എന്തോ മാധവഘോഷ് കുറച്ചുനേരത്തോളം തന്നെത്തന്നെയും മറന്നു നിന്നുപോയി. ഈ രഹസ്യസ്ഥലത്തു മാധവനെ കണ്ടുമുട്ടിയതിൽ താരക്കും ഒരു ആശ്ചര്യം ജനിക്കാതിരുന്നില്ല. അവൾക്കു, ഇതിലൊക്കെ എന്തോ അളവററ രഹസ്യങ്ങൾ അന്തർഭവിച്ചിട്ടുണ്ടെന്നു തോന്നി. എന്തൊപൽഘട്ടത്തിലും സമാധാനപരമായ ബുദ്ധികൌശലം സ്ത്രീസഹജമാണ്. അവൾ എന്തൊക്കെയോ ചിന്തിച്ചു. മാധവഘോഷിനെ യാദൃച്ഛികമായി അവിടെ ഏകനായി കണ്ടുമുട്ടിയതിൽ അവൾക്കു ജനിച്ച അത്ഭുതം അത്യുഗ്രമായി. ആ സമയത്തു ഒരന്യപുരുഷനുമായി കൂട്ടിമുട്ടുക എന്നതിലുള്ള ഔചിത്യഭംഗവും ഭയാശങ്കയുമാണ് മറെറാന്ന്. എന്നാൽ, തന്റെ പാതിവ്രത്യധർമ്മത്തിന്നു ഈ സമാഗമം ലേശം വിഘാതകമല്ലെന്നും അവൾക്കുറപ്പുണ്ട്. മാധവഘോഷ് അവിടെ വരുവാനുണ്ടായ കാരണമറിയുന്നതിൽ അവൾ ഉൽക്കണ്ഠ പ്രദർശിപ്പിച്ചു. 'മാധവാ! ഇവിടെ നിന്നും യമദൂതന്മാരെപ്പോലെ രണ്ടുപേർ ഓടിപ്പോകയുണ്ടായല്ലോ.

അവർ ആരാണ്? ഈ അർദ്ധരാത്രിസമയത്തു നിങ്ങളും ഇവിടെ എങ്ങിനെ വന്നു? ഓടിപ്പോയവരിൽ ഒരുവൻ എന്നെ ദൃഷ്ടി ഉറപ്പിച്ചുനോക്കി. ഞാൻ വല്ല പ്രേതമോ പിശാചോ ആയിരിക്കുമെന്നു ഭയന്നു ഓടിപ്പോയതായിരിക്കുമോ?'

'നിങ്ങൾ കതക് തുറന്ന അവസരത്തിലായിരിക്കുമോ വാളയുടെ ശബ്ദം കേൾക്കപ്പെട്ടതു?'

'അതെ. ഞാൻ വാതൽ തുറന്നു പുറത്തേക്കിറങ്ങിയപ്പോൾ ഒരു കരിമ്പൂറന്മാരെക്കണ്ടു ഭയന്നു പിന്മാറുകയും ചെയ്തു.'

മാധവമേനോൻ താമരയോട് അവിടെ ഇരിക്കുവാൻ പറഞ്ഞ ശേഷം താൻ അവിടെ ബന്ധനസ്ഥനായിരുന്നതിൻ ചരിത്രത്തെ ആദ്യന്തം വിശദമായി പറഞ്ഞു കേൾപ്പിച്ചു. അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഓരോ വാക്കുകളിലും ക്രോധം തഴച്ചുനിന്നിരുന്നു.

വസ്തുത ഗ്രഹിച്ചു താമര അത്ഭുതപരവശയായി 'നിങ്ങൾ ഇവിടെ ബന്ധനസ്ഥനായിട്ട് എത്രദിവസമായി? എന്തോ എനിക്ക് കുറെ ദിവസമായി പല സംഗതികളിലും വലുതായ സംശയമുണ്ട്. ഞാനറിയാതെ — എന്നെ അറിയിക്കാതെ — അദ്ദേഹം എന്തൊക്കെയോ ചെയ്തുകൊണ്ടിരിക്കുന്നുണ്ടെന്നു മാത്രമേ എനിക്കറിവുള്ളു.'

താൻ അവിടേക്കു വരുവാനുണ്ടായ കാരണം മാധവമേനോനെ ഗ്രഹിപ്പിച്ചു. ഭർത്താവുതന്നെ അവഗണിച്ചാലും അവൾ അന്നു രാത്രി ഭർത്താവിന്റെ പുറത്തേക്കുള്ള പോക്കുകണ്ട് എന്തെന്നില്ലാതെ സംശയിച്ചു പിന്നെ സംഭവിക്കുവാൻ പോകുന്നതെന്തെന്നറിയണമെന്നുള്ള വൈരാഗ്യത്തോടുകൂടി ഭർത്താവുറങ്ങിയ തക്കംനോക്കി താക്കോൽ കൈക്കലാക്കി അർദ്ധരാത്രിസമയം ഭയങ്കരമായ ഈ കിടങ്ങിലേക്കു സധൈര്യം വന്ന വർത്തമാനം അവൾ പറഞ്ഞുകേട്ടപ്പോൾ മാധവമേനോൻ ആശ്ചര്യപരതന്ത്രനായിത്തീർന്നു.

'അയ്യയ്യോ! ഏകാകിനി ഇവിടേക്കു വരുവാൻ ലേശം ധൈര്യം വരികയാണെങ്കിൽ ഒട്ടുംപോലും പൊറുക്കയാകട്ടെ ചെയ്യില്ല. എത്രയും ഭയവും ദുഃഖവും എന്നെ ആവരണം ചെയ്യുമെന്നറിയുമോ? ഞാൻ, ഭയാനകമായ ഈ നിർജ്ജനസ്ഥലത്തെക്ക

വരുമ്പോൾ കള്ളന്മാരുടെയും പ്രേത പിശാചുക്കളുടെയും ഭയം മാത്രമേ കാര്യമായിട്ടുണ്ടായിരുന്നത്. എന്റെ ജീവൻ പോയാലും ശരി, അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഹൃദയചാപല്യത്തിനുള്ള കാരണമറിയണമെന്നുള്ള ഏകാഗ്രത്വം മാത്രമായിരുന്നു എന്നെ ഇതിനു ധൈര്യപ്പെടുത്തിയത്. നിങ്ങളെ വിചാരിച്ചിരിക്കാതെ ഇവിടെ കണ്ടുമുട്ടുവാനും വസ്തുതകൾ ഗ്രഹിക്കുവാനും എന്റെ ഈ സാഹസികബുദ്ധിമൂലം സാദ്ധ്യമായി എന്നൊരു വലിയ ഭാഗ്യത്തോടുകൂടിയാണ് നിങ്ങളെ കൊണ്ടുവന്നിവിടെ ബന്ധിച്ചിരിക്കുന്നതെന്നും ഇപ്പോൾ എനിക്കു മനസ്സിലായി. എന്നാൽ, ഞാൻ ഇപ്പോൾ ഇവിടെ വരുവാനും നിങ്ങളെ രക്ഷപ്പെടുത്തുവാനും ദൈവം എന്നെ പ്രേരിപ്പിച്ചതായിരിക്കുമെന്നതിൽ സംശയമേ ഇല്ല. മാധവാ! ഞാൻ ഒരു കാര്യം നിങ്ങളോടു പറയുന്നു. അതുമാതിരി ചെയ്യാമെന്നു നിങ്ങൾ എന്റെ കൈ അടിച്ചു സത്യം ചെയ്യണം" എന്നു പതിവ്രതാരത്നം പറഞ്ഞു.

'എന്താണതെന്നു പറയുക'.

'എന്റെ ഭർത്താവു എത്രതന്നെ ദുഷ്ടനായിരുന്നാലും എന്റെ പരിശുദ്ധഹൃദയം അദ്ദേഹത്തെ വെറുക്കുകയില്ല. സ്ത്രീപാപത്തിനു വിപരീതമായ ഒരു നീചമനഃസ്ഥിതി എനിക്കുണ്ടാകാതിരിക്കട്ടെ. അദ്ദേഹത്തിനു യാതൊരു വിധമായ അപമാനമോ കഷ്ടനഷ്ടമോ ഉണ്ടാകാതിരിക്കുന്നതിലാണ് സർവ്വോപരി എന്റെ മനസ്സ് അലഞ്ഞുകൊണ്ടും വേല ചെയ്തുകൊണ്ടുമിരിക്കുന്നത്. അദ്ദേഹം നിങ്ങൾക്കു ചെയ്തതും ക്ഷന്തവ്യമല്ലാത്തതുമായ ഈ ദ്രോഹകൃത്യത്തിനു നിങ്ങൾ യാതൊരു പ്രതികാരവും ചെയ്യാൻ പോകരുത്. ഇതൊന്നു മാത്രമാണ് ഞാൻ നിങ്ങളോടാവശ്യപ്പെടുന്നത്. നിങ്ങൾ എനിക്കുവേണ്ടി ചെയ്യേണ്ടതായുള്ള പ്രത്യുപകാരങ്ങളിൽ വെച്ച് അത്യുത്തമമായതും ഇതുതന്നെയാകുന്നു. നിങ്ങൾക്കെന്റെ മേൽ ആദ്യകാലം മുതലുള്ള സ്നേഹത്തെ മുൻനിർത്തി താരയുടെ പ്രിയതമനാണദ്ദേഹമെന്നു കരുതി സർവ്വവും ക്ഷമിച്ചുകളയുക. താര അശ്രുപരിപ്ലുതമായ മിഴികളോടു കൂടി പറഞ്ഞുനിർത്തി.

താര വിമ്മി വിമ്മി കരഞ്ഞു. ഈ കാഴ്ച ലോലഹൃദയനായ മാധവഘോഷിനെ അറിയാതെ ദുഃഖിതനാക്കി. അയാളുടെ കണ്ണുകളിലും ജലം നിറഞ്ഞു വഴിഞ്ഞു. താരയുടെ അഭിമതപ്രകാരം അയാൾ കൈ അടിച്ചു സത്യം ചെയ്തു. അപ്പോൾ താരയുടെ മുഖത്തു തെളിഞ്ഞു കണ്ട പ്രകാശം അവളുടെ അളവററ കൃതജ്ഞതയെ വിദ്യോതിപ്പിച്ചു. അനന്തരം താര വിളക്കുമായി വെളിയിലുള്ള തോട്ടം വരെ മാധവഘോഷിനെ അനുധാവനം ചെയ്തു വഴി കാണിച്ചു കൊടുത്തു. മാധവഘോഷ് തന്റെ ഗൃഹത്തിൽ എത്തിയപ്പോൾ പൂർവ്വദിങ്മുഖം രജതച്ഛായ പൂണ്ടു തുടങ്ങിയിരുന്നു.

ഇരുപത്തിമൂന്നാം അദ്ധ്യായം.

രാത്രിസമയം ധൂർത്തഘോഷിന്റെ ഉദ്യാനത്തിലെ കേളിഗൃഹത്തിനു സമീപമുള്ള കുളത്തിന്റെ കൽപ്പടികളിൽ രണ്ടു പേർ ഇരുന്നു രഹസ്യമായി സംസാരിക്കുകയായിരുന്നു.

'മഹാഭാരതത്തിൽ നിങ്ങൾ വായിച്ചിട്ടില്ലേ?' ഒരാൾ ചോദിച്ചു. സാമാന്യം തടിച്ചുകൊഴുത്തിരുന്ന രണ്ടാമൻ:—'ഏതിനെപ്പററിയാണ് നിങ്ങൾ പറയുന്നത്?'.

'ശ്രീകൃഷ്ണഭഗവാൻ പറഞ്ഞിരിക്കുന്നു: ബലപ്രയോഗത്തെക്കാളും നയോപായമാണ് കാര്യസാദ്ധ്യത്തിനുത്തമമെന്നു. നിങ്ങളുടെ ഭൃത്യന്മാർ മാധവഘോഷിനെ പിടിച്ചുടച്ചുവല്ലോ. വല്ല പ്രയോജനവും ഉണ്ടാകുവാൻ അവരാൽ കഴിഞ്ഞുവോ? അവർ നൂറുപേർ വിചാരിച്ചാലും ചെയ്യുവാൻ കഴിയാത്ത കാര്യം ഞാൻ മാത്രം ക്ഷണനേരത്തിനുള്ളിൽ സാധിപ്പിച്ചു കാണിച്ചുതരാം'. ആദ്യത്തെയാൾ അഹങ്കാരപൂർവ്വം പറഞ്ഞു.

'നിങ്ങൾ തനിയെ ആ കാര്യം നിർവ്വഹിക്കുമോ?'

'കൂട്ടുകൂടിയുള്ള ഏർപ്പാട് എനിക്കിഷ്ടമില്ല. മാത്രമല്ല, ആ കാര്യം ഗൂഢമായി കലാശിക്കുകയുമില്ല. അങ്ങേക്കെന്റെ പേരിൽ പൂർണ്ണവിശ്വാസമുണ്ടെങ്കിൽ ഒരു ഞാൻ സാധിച്ചുതരാമെന്നു ധൈ

ത്രപൂർവ്വം ഏൽക്കുന്നു. ഇതിഷ്ടമില്ലെങ്കിലോ അങ്ങെക്ക ഏതിനും സമർത്ഥന്മാരായ കിങ്കരന്മാരുണ്ടല്ലോ.'

'കുറച്ചു കാലമായി സർക്കാർ എന്റെ മേൽപ്പടി പ്രവൃത്തി എടുത്തു വരികയാണ്. അതുകൊണ്ടു അവരെപ്പററിയും അവരുടെ സാമർത്ഥ്യത്തെക്കുറിച്ചും എനിക്കു നല്ല പരിചയമുണ്ട്. നിങ്ങളുടെ നിപുണതയെ സംബന്ധിച്ചു എനിക്കു ഇതിനു മുൻപു യാതൊരു പരിചയവുമില്ലല്ലോ.'

'എന്നെക്കൊണ്ടു കാര്യം സാധിക്കാത്ത പക്ഷം പണം തരേണ്ടെന്നല്ലാതെ മറെറന്തൊരു നഷ്ടമാണുണ്ടാകുവാനുള്ളത്? മുൻകൂർ പണം തരണമെന്നും ഞാൻ പറയുന്നില്ലല്ലോ'.

'തീർച്ചയായും നിങ്ങളതു കൈവശമാക്കിത്തരാമെന്നാണോ പറയുന്നത്?'.

'സംശയമെന്ത്? ഒരു മാസത്തിനുള്ളിൽ ആ മരണപത്രം ഞാൻ അങ്ങയുടെ പക്കൽ എത്തിച്ചു തന്നില്ലെങ്കിൽ അപ്പോൾ ചോദിക്കൂ. എത്രമാത്രം കായക്ലേശങ്ങളും സഹിച്ചു വേണം ഞാനതു സമ്പാദിക്കുവാനെന്നു ആലോചിച്ചാൽ അങ്ങേക്കുതന്നെ അറിയുവാൻ കഴിയും. അതുകൊണ്ടു ഇതിനു പ്രതിഫലമായി രണ്ടായിരം ഉറുപ്പിക എനിക്കു തരണം. ഇപ്പോൾ അതിലേക്കുള്ള ചെലവിലേക്കായി എന്തെങ്കിലും ഒരു സംഖ്യ തരികയും വേണം'.

'ഇപ്പോൾ എത്ര സംഖ്യ വേണ്ടിവരും?'.

'കാലതാമസം വരുന്തോറും കാര്യം അസാദ്ധ്യപ്പെടുന്നതിൽ എത്തും. ആളാണെങ്കിൽ കരിക്കൽ തപ്പിപ്പിഴച്ചവനുമാണ്. അതുകൊണ്ടു അയാളും വളരെ കരുതലോടുകൂടി സൂക്ഷിക്കുന്നുണ്ടാകും. മരണപത്രമാണെങ്കിൽ മറെറാരു സ്ഥലത്താക്കി സൂക്ഷിച്ചിരിയുമാണ്'.

'എവിടെ ഒളിച്ചു വച്ചിരിക്കുന്നു?'.

'അതാണന്വേഷിച്ചു കണ്ടുപിടിക്കേണ്ടത്'.

'നിങ്ങളാവശ്യപ്പെടുന്ന സംഖ്യതന്നെ വളരെ കൂടുതലാണല്ലോ'.

'അങ്ങയോടു വെല്ലുവിളിക്കാനൊന്നുമല്ല ഞാൻ വന്നത്. സർദാറോടന്വേഷിച്ചാൽ എന്റെ സ്ഥിതിഗതികളൊക്കെ അങ്ങേക്കറിയാം. സംഖ്യയിൽ ഞാൻ ഒരൊററ പൈപോലും കുറക്കുകയില്ല. ഇനിയെല്ലാം നിങ്ങളുടെ ഇഷ്ടംപോലെ. നിങ്ങളായി, സർദാറായി. ഞാനിതാ പോകുന്നു'.

കുളത്തിലെ ജലത്തിൽ നക്ഷത്രങ്ങൾ പ്രതിഫലിച്ചു ശോഭിച്ചു. പ്രകൃതിയുടെ നൈർമ്മല്യത്തിനും ദുഷ്ടന്മാരുടെ കലുഷപരിപൂർണ്ണരായ ഹൃദയങ്ങൾക്കും തമ്മിലുള്ള അന്തരം നോക്കുക.

കുറച്ചുനേരം ആലോചിച്ചശേഷം മനംമടുത്തുകൊണ്ടു പറഞ്ഞു:— 'ശരി. നിങ്ങൾ ചോദിച്ച സംഖ്യ തന്നേക്കാം. കാര്യം മാത്രം കഴിയുന്നവേഗത്തിൽ സാധിക്കണം.'

'എന്റെ യോഗ്യത നിങ്ങൾക്കു അല്പനിശ്ചയമില്ല. നിങ്ങളുടെ ഉപ്പുതിന്നിട്ടു ദ്രോഹം ചെയ്യുമെന്നു സ്വപ്നേപി കരുതേണ്ട. ഇതാ ഞാൻ പോകയാണ്. എല്ലാം ഓർമ്മയിരിക്കട്ടെ. ചില്ലറ ആവശ്യത്തിനു കുറച്ചുപണം ആൾവശം കൊടുത്തയച്ചാൽ മതി'

'നിങ്ങൾ എവിടെയുണ്ടാകും?'

'അതും സംശയമോ? ഞാൻ എന്റെ വീട്ടിൽ ഉണ്ടായിരിക്കും.'

'ശരി, എന്നാൽ, പോയിവരിക.'

ഇവർ രാജമോഹനനും ധൂർഘലാഷ്മമാണെന്നു വായനക്കാർ ധരിച്ചിരിക്കുമല്ലോ. വിത്തു വിതച്ചുകഴിഞ്ഞു. ഇവരുടെ ദുഷ്കൃത്യങ്ങളാകുന്ന ചെടി മുളച്ച് എങ്ങിനെ വളരുന്നു എന്നു നമുക്കു നോക്കാം.

നാടുവിട്ട് ദുഷ്കൃത്യങ്ങളിൽ ഇടപെടുവാൻ വേണ്ടി രാജമോഹനൻ പോകുവാനുദ്ദേശിക്കുന്ന സ്ഥലം മാതംഗിക്കു നിശ്ചയമില്ല. രാജമോഹനൻ, യാതൊരു പ്രത്യേക കാരണവുംകൂടാതെ അനാഥരായ മാതാവിനെയും സഹോദരിയെയും ദുഃഖ സാഗരത്തിൽ ആഴ്ത്തി നാടുവിട്ടു പോകാൻ പോകുന്നു എന്ന വർത്തമാനമറിഞ്ഞ് ആശ്ചര്യപ്പെട്ടതല്ലാതെ മാതംഗി അതിനെക്കുറിച്ചു യാതൊന്നും

അയാളോടു ചോദിക്കുവാൻ ഇഷ്ടപ്പെട്ടില്ല. അദ്ദേഹത്തിന്റെ രോഗത്തിന് [illegible] ഫലിച്ചില്ലായിരുന്നു. ഇപ്പോൾ ഈ സ്ഥലവും വിട്ടു [illegible] പുറപ്പെടുന്നതും [illegible] അവർക്ക് [illegible] ഉണ്ടായിരുന്നു. [illegible] സമീപം പോയിരുന്നില്ല. അവർക്കു തന്റെ [illegible] യായി ഉപദ്രവങ്ങൾ [illegible] തോന്നിയിരുന്നു. [illegible] എങ്കിലും പോയി പാർക്കുവാൻ [illegible] ആശിച്ചിരുന്നു. ഇപ്പോഴത്തെ തന്റെ [illegible] അവർക്കു വലിയ [illegible] ഉണ്ട്. അവർ [illegible] പറഞ്ഞു:—'എനിക്കു [illegible] വീട്ടിലേക്കുതന്നെ [illegible] പോകണം..............'

'എന്തിനാണ്?'

'ഈ സ്ഥലത്ത് എനിക്കു പാർക്കുവാൻ ഒട്ടും ഇഷ്ടമില്ല.'

'അങ്ങനെ [illegible] ഇന്നു തന്നെ പോകാം. അതിന് [illegible] എനിക്കു [illegible] അടിമത്വത്തിൽ ജീവിക്കുവാൻ ഒട്ടും ഇഷ്ടമില്ല.'

തന്റെ [illegible] മാതംഗി [illegible] അവർ [illegible] മാതംഗിയുടെ സമീപം വന്നുചേർന്നു.

'[illegible]?'

'അതെ. എനിക്കിവിടെ [illegible].'

'എന്റെ [illegible] ഉപേക്ഷിച്ചു [illegible] ഹിക്കുന്നത്?'

'നിങ്ങളുടെ [illegible] ആണ്?'

'പിന്നെ എന്താണ് നീ [illegible] വിട്ടുപോകുന്നത്?'

'ജ്യേഷ്ഠത്തി! ഈ വീട്ടിൽ [illegible] സഹിക്കവയ്യ [illegible]

യാതായിരിക്കുന്നു. സ്വൈരമായി ജീവിക്കുവാൻ യാതൊരു മാർഗ്ഗവുമില്ല'.

'നിന്റെ പക്കൽനിന്നും മോഷ്ടിച്ചു കൊണ്ടുപോകത്തക്കവണ്ണം യാതൊന്നുമില്ലല്ലോ'.

മാതംഗി നാലുപുറവും ഒന്നു ചുറ്റിനോക്കിയ ശേഷം 'മിണ്ടാതിരിക്കൂ. നിങ്ങൾക്കെപ്പോഴും തമാശയാണ്. സമയവും സന്ദർഭവും നോക്കണ്ടേ?'.

അനന്തരം അവൾ തന്റെ സ്നേഹിതയായ കനകത്തെ തലോടിക്കൊണ്ടു ദയനീയ സ്വരത്തിൽ പറഞ്ഞു:—'സഹോദരീ! എന്റെ ദുഃഖമെന്തു പറയട്ടെ. എന്റെ ശിരോലിഖിതം എന്നെ എവിടേക്കോ ഒരു അദൃശ്യമായ ശക്തിയെന്നോണം പിടിച്ചു വലിക്കുന്നു. കള്ളൻ എന്റെ ഉള്ളിൽ ഇന്നു കടന്നുകഴിഞ്ഞു. ഇനി എന്തെല്ലാമാണ് സംഭവിക്കാൻ പോകുന്നതെന്നാരു കണ്ടു? എല്ലാംകൊണ്ടും ഇനി ഞാൻ ഇവിടംവിട്ടു പോകുന്നതു തന്നെയാണുത്തമം'.

തന്റെ പ്രിയസഖിയും വ്യസനിക്കുന്നതു കണ്ട കനകം അവളുടെ ദുഃഖത്തിനു ഒട്ടു ശമനമുണ്ടാകണമെന്നുള്ള കരുതലോടുകൂടി സംഭാഷണത്തെ മറ്റു പന്ഥാവിലൂടെ തിരിച്ചു മാതംഗിയുടെ മുഖത്തു പുഞ്ചിരിയുടെ പൊൻപ്രഭ പ്രസരിപ്പിച്ചു. ഒരു മന്ദപവനനാൽ പരിസേവ്യയായി താരാമൗക്തികങ്ങളോടു കൂടി സന്ധ്യാംഗന അലംകൃതയെന്നോണം ആഗതയായി. മാതംഗി മുറികളിൽ വിളക്കു കത്തിക്കുവാനായി എഴുന്നേറ്റു. അപ്പോൾ കനകം 'ഈ ദർശനം നമ്മുടെ അവസാനത്തേതായിരിക്കുമോ?' എന്നു ചോദിച്ചു. അവളുടെ ശബ്ദത്തിൽ അവർണ്ണനീയമായ വ്യഥാഭാരം തിങ്ങിക്കലർന്നിരുന്നു.

മാതംഗി:—വീണ്ടും ഇവിടേക്കു വരാതിരിക്കയില്ലെന്നു മനസ്സു സംശയഗ്രസ്തമായി പറയുന്നുണ്ട്.

കനകം:—ഒന്നു നമുക്കു മുൻപിലത്തെപ്പോലെ വെള്ളം കോരുവാൻ പുഴക്കു പോകണം. പിന്നെ നമുക്കു പേടിക്കാനൊന്നുമില്ല.

'എന്നാൽ ഒരു മുഖപ്പടി എനിക്ക......എന്നെ പുഴയിൽ തള്ളിക്കളഞ്ഞേക്കുമോ?' മാതംഗി പുഞ്ചിരിച്ചുകൊണ്ടു പറഞ്ഞു.

ഈ അവസരത്തിൽ ഒരു നക്ഷത്രം ആകാശത്തിൽ നിന്നും എറിഞ്ഞു താഴുന്നതായി അവർ കണ്ടു. ഇതു കണ്ട് അവരിരുവർക്കും രോമാഞ്ചമുണ്ടായി. അടുത്ത ഭാവിയിൽ വരാനിരിക്കുന്ന ഏതോ ആപത്തിനെ സൂചിപ്പിക്കുന്നതായിട്ടാണതുകൊണ്ടവരർത്ഥമാക്കിയത്. രണ്ടുപേരും വേർപിരിഞ്ഞു.

താമസംവിനാ രാജമോഹനൻ മടങ്ങിയെത്തി. തനിക്കാവശ്യം വേണ്ട സാധനങ്ങളെല്ലാം എടുത്തു മാതംഗിയേയും കൂട്ടിച്ചുകൊണ്ടു രാധാഗഞ്ജു വിട്ടു തോണിമാർഗ്ഗം യാത്രതുടർന്നു.

പിറ്റേദിവസം രാവിലെ രാജമോഹനൻ തന്റെ പത്നിയേയും കൊണ്ടു നാടുവിട്ടുപോയ വർത്തമാനം അവിടങ്ങളിലെല്ലാം പരന്നു. ഈ വർത്തമാനം എല്ലാവർക്കും വലിയ ആശ്ചര്യത്തെ ജനിപ്പിച്ചു. രാജമോഹനനും പത്നിയും രാത്രിമുഴുവൻ തോണിയാത്ര ചെയ്ത് പിറ്റേ ദിവസം രാവിലെ ഹരിഗഞ്ജു എന്ന സ്ഥലത്തെത്തി. പുഴക്കരയോടടുത്ത് ഒരു ചെറിയ വീടു വാടകക്കു വാങ്ങി മാതംഗിയെ അതിൽ കൂട്ടിച്ചുകൊണ്ടു ചെന്ന ശേഷം 'കുറച്ചു ദിവസത്തോളം നമുക്കിവിടെ പാർക്കേണ്ടതുണ്ട്' എന്നു പറഞ്ഞു.

മാതംഗി:—നാട്ടിലേക്കിനി എന്നാണ് പോകുന്നത്?

രാ: മോ:—അവിടെ പോയാൽ നമുക്കു ദൗർഭാഗ്യവും കഷ്ടനഷ്ടങ്ങളുമല്ലാതെ യാതൊരു സുഖത്തിനുമുള്ള മാർഗ്ഗം കാണുന്നില്ല.

മാതംഗി അതിനെ എതിർത്തു യാതൊന്നും ശബ്ദിച്ചില്ല.

ഇരുപത്തിനാലാം അദ്ധ്യായം.

ഹരിഗഞ്ജു വസുമതിപ്പുഴയുടെ തീരത്തിലുള്ള സാമാന്യം വലിയ ഒരു പട്ടണമായിരുന്നു. മധുർലാലജിന്റെ ആവശ്യാർത്ഥം അയാളുടെ ഒരു കാര്യസ്ഥൻ കൂടക്കൂടെ അവിടെ വന്നുപോയിരുന്നു.

അവരുടെ ഭർത്താക്കന്മാർ [illegible] നാഗരികതയിലെ നല്കിപ്പോന്ന ഒരു വൈരാഗ്യത്തിലെ അവരുടെ പാതിവ്രത്യം പാർത്തുവന്നത്. [illegible] കാര്യത്തിലും [illegible] ഇവർ [illegible] അവരുടെ [illegible] ഇരുട്ടിനുള്ളിൽ [illegible] അവരുടെ [illegible] അവരിലെ [illegible] സുന്ദരികളും [illegible] ഭംഗിയും [illegible] പ്രീതിപ്പെടുത്തുന്ന [illegible] ചെയ്തിരുന്നു.

ആ സുന്ദരൻ ഒരു പ്രധാന കാര്യം കഴിച്ചിട്ടുണ്ട് [illegible] ഇവൻ [illegible] പറ്റിച്ചു [illegible] മാതംഗിയുടെ [illegible] പുതിയ [illegible] കാര്യം [illegible] പിടിപ്പെട്ടിരുന്നു. [illegible] രാജശേഖരനുമായി കൂട്ടിമുട്ടുവാൻ [illegible].

രാജശേഖരൻ ഇതൊന്നും അത്ര ഗൌനിക്കുന്ന ഒരുവനല്ലായിരുന്നു. [illegible] അവരുടെ [illegible] മാതംഗി നല്ല ഉറക്കത്തിലാ [illegible] പ്രകാശം [illegible]

സന്തോഷമായി മററാരെയും ഏൎപ്പെടുത്തിയിരുന്നില്ല. പുഴയിൽനിന്നു വെള്ളം കൊണ്ടുവരുന്ന കെട്ടുകാരത്തിപോലും അവളുടെ [illegible]ന്നു. യാതൊരുകാരണവശാലും മാതംഗിയെ വീട്ടു വിട്ടു പുറത്തു പോകുവാനും അനുവദിച്ചിരുന്നില്ല.

അവരുടെ വസതി നഗരപ്രാന്തത്തിലായിരുന്നു. ഒരു കിടങ്ങു [illegible] തന്റെ ഉദ്ദേശത്തിനു വിപരീതമായി [illegible] കല്ലുകൾ [illegible] പരിസ്ഥിതിയിൽ [illegible] മാതംഗിക്കു [illegible] സംശയങ്ങളും ഇല്ല. എന്നാൽ, അവളുടെ [illegible] [illegible] സംശയവും [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] പുഴ, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ഉപകരിച്ചിരുന്നത്. [illegible] മാതംഗിയുടെ [illegible] [illegible]

ത്. അവളുടെ ആ ഖേദത്തിനു ശമനം വരുന്നത് തോണിക്കാർ സുരക്ഷിതരായി കരയണഞ്ഞശേഷമായിരുന്നു. വല്ല തോണിയും ചുഴലിയിൽപ്പെട്ട് കരപറ്റുവാൻ ഞെരുക്കമായി കാണുമ്പോൾ അവൾ, തനിക്കുവന്ന അത്യാപത്തിനെപ്പോലെ അതുകരുതി കരങ്ങൾ ഞെരിച്ചുകൊണ്ട് 'ദൈവമേ! അതിനു യാതൊരപകടവും പിണയാതെ നിർവ്വിഘ്നം കരയ്ക്കുവന്നു ചേരേണമേ' എന്നാത്മാർത്ഥമായി പ്രാർത്ഥിക്കാറുണ്ടായിരുന്നു.

ഒരു ദിവസം അർദ്ധരാത്രിസമയം. ഭയങ്കരമായ കാററ്, കൊടുങ്കാറെറന്നു പറയത്തക്കതൊന്നുമില്ലായിരുന്നെങ്കിലും അതു മാതംഗിയുടെ ഗാഢനിദ്രയുടെ മാദകമായ മയക്കത്തെ തെളിയിച്ചു. അന്ധകാരത്തിൻെറ അധീനതയിൽ ആണ്ടിരിക്കുന്ന ബഹിർഭാഗത്ത് കാററു മൂളൽ പാട്ടുകൂടിച്ചുററി അടിച്ചിരുന്നു. കാററിൻെറ ഈ ഇരമ്പൽ മാതംഗിയെ പരിഭ്രാന്തയാക്കിത്തീർത്തു. അവൾ പെട്ടെന്നു കിടക്കയിൽ എഴുന്നേററിരുന്നു. സമീപത്തുള്ള ഉഷ്ണമായ കാററിലൂടെ അവളുടെ ദേഹം രോമാഞ്ചമണിഞ്ഞു. വിളക്കു കത്തിക്കുവാനവൾ ഉത്സാഹിച്ചെങ്കിലും കൈവിറയലാൽ അവൾക്കതു സാധിച്ചില്ല. ഒരു വിധത്തിൽ അവൾ ധൈര്യമവലംബിച്ചുകൊണ്ട് തട്ടകങ്ങളുടെ വാതിൽ തുറന്നപ്പോൾ അവിടെയും ഇരുട്ടുനിറഞ്ഞിരുന്നു. ഉള്ളിൽ നിറഞ്ഞിരുന്ന അന്ധകാരത്തെക്കാളും വെളിയിലത്തെ സ്ഥിതി ഭയങ്കരമായിരിക്കുമെന്നവൾ ഊഹിച്ചു. സാവധാനത്തിൽ കിളിവാതിൽ തുറന്ന് അവൾ പുറത്തേക്കൊന്നു നോക്കിയതും ശക്തിയേറിയ ഒരു മിന്നൽപ്പിണർ വ്യാപരിച്ചതും ഒന്നിച്ചുകഴിഞ്ഞു. അവളുടെ നയനങ്ങൾ താനേ അടഞ്ഞു. അടുത്ത ക്ഷണത്തിൽ ചെവിയടപ്പിക്കുന്ന ശബ്ദവികാരത്തോടുകൂടിയ ഘോരനാദവും പുറപ്പെട്ടു. പെട്ടെന്നവൾ വാതിലടച്ചശേഷം കതകിൻെറ മറവിൽനിന്നുകൊണ്ട് പുറത്തെ പ്രകൃതിയുടെ കോലാഹലങ്ങളെ ഉററു ശ്രദ്ധിച്ചു. വീട്ടിൻെറ മുൻഭാഗത്ത് ഒരു തുറന്ന വരാന്തയുണ്ടായിരുന്നു. അതിൻെറ മുമ്പിൽ വിശാലമായ മുററവും. മുററത്തുനിന്നും പുറത്തേക്കിറങ്ങുന്നതു നിരത്തിലേക്കായിരുന്നു. മാതംഗി കതകിനടുത്തു ചെവികൊടുത്തു ശ്രദ്ധിച്ചു

കൊണ്ടു നില്ക്കുമ്പോൾ ആരോ പുറമെ രഹസ്യമായി സംസാരിക്കുന്ന ശബ്ദം കേട്ടു വാതിൽതുറക്കുവാൻ അവൾ ഉദ്യമിച്ചു. കതകു പുറമെ കൊളുത്തിട്ടു ബന്ധിച്ചിരുന്നതിനാൽ അതിനു സാധിച്ചില്ല. ഇതു തന്റെ ഭർത്താവിന്റെ കൌശലംതന്നെ ആയിരിക്കുമെന്നു കരുതി അവൾ കിടക്കമേൽ ചെന്നു് ചിന്താധീനയായി കിടന്നു.

കുറച്ചുകഴിഞ്ഞപ്പോൾ വാതിൽ തുറക്കുന്ന ശബ്ദം കേട്ടു. തന്റെ ഭർത്താവു തിരിച്ചുവരികയാണെന്നു തീർച്ചയാക്കി മാതംഗി ഗാഢനിദ്രയിൽ ലയിച്ചുകിടക്കുന്നവളെപ്പോലെ ഭാവിച്ചു. രാജശേഖരൻ നിശ്ശബ്ദനായി വാതലടച്ചുകിടന്നു.

പിറേറദിവസം മാതംഗി വളരെ ശ്രദ്ധയോടുകൂടിയിരുന്നു. അർദ്ധരാത്രിയിൽ രാജശേഖരൻ എഴുനേററു വിളക്കുകത്തിച്ചു നോക്കിയപ്പോൾ മാതംഗി നല്ല ഉറക്കത്തിൽ കിടക്കുകയാണെന്നു തോന്നി. അയാൾ മുറിവിട്ടു പുറത്തു കടക്കുമ്പോൾ താമസം മാത്രമേ ഉണ്ടായിരുന്നുള്ളു. മാതംഗി എഴുനേററു ശ്വാസമടക്കിപ്പിടിച്ചു ശ്രദ്ധിച്ചു. ഭർത്താവു വീട്ടുവിട്ടെങ്ങോട്ടോ പോകയാണെന്നു മനസ്സിലായപ്പോൾ അയാൾ വീണ്ടും വല്ല ദുഷ്കൃത്യത്തിൽ ഇടപെട്ടിട്ടുണ്ടെന്നവൾ ഊഹിച്ചു. 'ഹാ, ഇതിനാണോ ഇവിടെക്കു വന്നതു്? മാധവന്നു് ഇനി എന്തെല്ലാം ആപത്തുകളാണാവോ വരുവാനിരിക്കുന്നതു്?' എന്നിങ്ങിനെ പല ചിന്തകളും അവളുടെ ഹൃദയത്തിൽ ഉദിച്ചുപൊന്തി.

പിറേറദിവസം വൈകുന്നേരം വിശ്വനാഥനും രാജശേഖരനും പുറത്തെ വരാന്തയിൽ ഇരുന്നു് വളരെ താഴ്ന്ന സ്വരത്തിൽ സംസാരിച്ചുകൊണ്ടിരുന്നു. അപ്പോൾ മാതംഗി മുറിക്കുള്ളിൽ വാതലിന്റെ വിടവിൽ ചെവികൊടുത്തുവെച്ചു ശ്രദ്ധിച്ചു. എന്നാൽ, അവർ പറഞ്ഞതൊന്നും അവൾക്കു മനസ്സിലായില്ല. ഒരുതവണ 'ശരണപത്രം' എന്ന വാക്കും പിന്നിടൊരുതവണ 'ഇന്നു നോക്കാം' എന്നവാക്കും മാത്രം കേട്ടു. അവസാനം 'നാളെ രാത്രിയിൽ വരുന്നുണ്ട്' എന്നുപറഞ്ഞു രാജശേഖരൻ വിശ്വനാഥനെ പറഞ്ഞയച്ചശേഷം അകത്തേക്കു കടന്നുവരുന്നതറിഞ്ഞു മാതംഗി വേഗത്തിൽ അടുക്കളമുറിക്കുള്ളിൽ ചെന്നൊളിച്ചു.

രാജമോഹനൻ മാതംഗിയുടെ സമീപം വന്ന് 'ഞാൻ ബസ്സിൽ പോയിവരാം. വാതലടച്ചേക്കുക. ജാഗ്രതയോടുകൂടിയിരിക്കണം.' എന്നു പറഞ്ഞു പോയി. നേരവും ഇരുട്ടായിത്തുടങ്ങി. തന്നെക്കൂടി ഞെരിച്ചുകൊള്ളാമെന്ന അർത്ഥത്തിൽ പുഴയുടെ കരത്തിലെ സമുദ്രം അവളെ വിളിക്കുന്നുണ്ടോ എന്നു തുറന്നിട്ടിരുന്ന വാതലിൽക്കൂടി പുഴയിലേക്കു നോക്കിക്കൊണ്ടിരുന്ന മാതംഗിക്കു തോന്നി. കഠിനമായി തന്നെ പീഡിപ്പിച്ചുകൊണ്ടിരുന്ന ചിന്തകളിൽനിന്നു വിരമിക്കുവാൻ അവൾ ശ്രമിച്ചു. അവൾ പുഴയിൽ ചാടിയാൽ തന്റെ സകല ദുഃഖവും കഴിയും. എന്നാൽ, മാധവമേനോന്റെ സമ്മതിയോടു കൂടി സഹിക്കുവാൻ മാതംഗിക്കു കഴിവില്ല. മാധവനെ ഉപേക്ഷിക്കുവാനോ ഒരിക്കലും അതു പാടില്ല. അവൾ ചിന്തക്കുഴപ്പത്തിലകപ്പെട്ടു. മരണമെന്നതുമാത്രം ജീവിച്ചിരിക്കുന്നതിനേക്കാൾ ഭേദമെന്ന ഉത്തരത്തിൽ അവൾക്കു തോന്നി. താൻ മരിക്കുവാനൊരുങ്ങിയതിനെപ്പറ്റി അവൾ ലജ്ജിച്ചു.

ഇതേ അവസരത്തിൽ വാതലിനു പുറമേ ആരോ 'അമ്മേ!' എന്നു വിളിക്കുന്ന ശബ്ദം കേട്ടു മാതംഗി പരിഭ്രമത്തോടു കൂടി വാതൽ തുറന്നു. ആഗതൻ 'അമ്മേ! ഭയപ്പെടേണ്ട. എന്നെ അറിയുകയില്ലേ? ഞാൻ പോലീസാണ്. ഞാൻ മാധവമേനോൻ പറഞ്ഞയച്ചു വന്നതാണ്. നിങ്ങളെ രക്ഷിക്കാനായിട്ടാണ് യജമാനന്റെ പത്നി ഒളുവാറ ദീനത്തിൽ ആണു കിടപ്പിലാണ്. നിങ്ങളെ കണ്ടുപിടിക്കുവാനായി ഞാൻ കുറച്ചു ദിവസങ്ങളായി ചുററിത്തിരിഞ്ഞു നടക്കുന്നു. മദ്രാസിലെ ഷിപ്പിന്റെ കാര്യസ്ഥന്റെ പക്കൽനിന്നാണ് ഞാൻ നിങ്ങൾ പാർക്കുന്ന ഈ സ്ഥലം സൂക്ഷ്മമായി കണ്ടുപിടിച്ചത്. രാജമോഹനൻ ഇവിടെ വന്നിരിക്കുന്നത് എന്തോ ഒരു വലിയ ഉദ്ദേശ്യത്തോടുകൂടിയാണ്. മാധവമേനോന്റെ മരണപത്രത്തെ അപഹരിക്കുവാൻ വേണ്ടിയാണ് ഇവരുടെ ശ്രമമൊക്കെ. നിങ്ങളൊന്നുകൊണ്ടും ഭയപ്പെടേണ്ട' എന്നു പറഞ്ഞു.

മാതംഗി തന്റെ ദുഃഖാവസ്ഥയെ പോലും മറന്നു 'മരണപത്രം എവിടെയാണിരിക്കുന്നത്?' എന്നു ചോദിച്ചു.

ഭൂപസിംഗ്:—മാധവബാബുവിന്റെ പ്രധാന വക്കീൽ ഗോകുലദാസ്സിന്റെ മകൻ അതിനെ ഏൽപ്പിച്ചിരിക്കയാണ്. അദ്ദേഹം ഈ ഹരിഗഞ്ചിൽ തന്നെയാണ് താമസവും.

പുറമേ നിരത്തിൽ നിന്നും ആരോ വരുന്നതായ കാൽപെരുമാറ്റം കേട്ടു. ഒരു [illegible] കരുതി [illegible] വാതൽ അടച്ചു [illegible] ഭൂപസിംഗ് ഇരുട്ടിൽ എവിടെയോ മറയുകയും ചെയ്തു.

ഇരുപത്തി അഞ്ചാം അദ്ധ്യായം.

വക്കീൽ ഗോകുലദാസ്സിന്റെ വീട്ടിൽ അന്ന അതിഥികളുമായി ഒരു വിരുന്നുസൽക്കാരമായിരുന്നു. അദ്ദേഹം പുസ്തകങ്ങളുടെ സാധാരണ [illegible] സൽക്കാരം നടത്തുന്ന ആളാണെന്നു നിങ്ങളാരും വിചാരിച്ചേക്കരുത്. [illegible] പ്രതിഫലം ഒന്നുമില്ലാത്ത കാര്യത്തിൽ [illegible] അദ്ദേഹം ഒരു കൈ അയച്ചു വിടുകയില്ല. ഈ ദിവസത്തിന്റെ ചെലവുകൾ ആരുടെ ചുമലുകളിൽ വീണിരിക്കുന്നതാണെന്ന് കരുതുന്നത്? കക്ഷികളുടെ ഹൃദയത്തിലെ രക്തം [illegible] പിഴിഞ്ഞെടുത്തിട്ട കിട്ടിയ പണംകൊണ്ടാണ് ഇന്നത്തെ സൽക്കാരം അദ്ദേഹം പൊടിപൊടിക്കുവാൻ തുടങ്ങിയത്. ഗോകുലദാസ്സ് എന്ന പേരു കേട്ടാൽ മാത്രമേ നാട്ടുകാരുടെ മുൻപിൽ ഒരു തരിപ്പു [illegible] പിതൃക്കളുടെ സ്വത്തുപോലും [illegible] സാധാരണയായിരുന്നു.

ഇന്നത്തെ ഈ പ്രമാദമായ വിരുന്നിനും പ്രത്യേകകാരണമുണ്ടായിരുന്നു. [illegible] ജില്ലാ [illegible] സ്ഥലം മാറ്റമായിരുന്നു. അദ്ദേഹത്തിനോടുള്ള യാത്രയയപ്പു സൽക്കാരം [illegible] ആയിരുന്നു അത്. ഈ സൽക്കാരംകൊണ്ട് ഗോകുലദാസ്സിനു വലിയസ്ഥാനവും പേരും ലഭിക്കുമെന്ന് [illegible].

വക്കീലിന്റെ ഹൃദയം വളരെ സങ്കുചിതമായിരുന്നെങ്കിലും അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഇരുനില ബംഗ്ലാവു അതിവിശാലമായിരുന്നു. അതാവധി [illegible] മുറികളും പെരുമാറ്റങ്ങൾ [illegible] ആയിരുന്നു.

താഴത്തെ നിലയിൽ ആഫീസ്മുറിയും. കക്ഷികൾ വന്നാൽ ഇരിക്കുവാനുള്ള തളവും സാമാനങ്ങൾ സൂക്ഷിക്കുവാനുള്ള ചില മുറികളുമായിരുന്നു. മുകൾത്തട്ടിലും പിന്നിലുള്ള സ്ഥലങ്ങളും വിട്ടുകാഴ്ച ധാരാളമായി പെരുമാറാമായിരുന്നു. അന്നു വിരുന്നിൽ ധാരാളമാളുകൾ സംബന്ധിക്കുവാനുണ്ടായിരുന്നതിനാൽ വിശാലമായ മുകൾത്തട്ടാണ് അതിലേക്കുപയോഗിക്കുവാൻ തീർച്ചയാക്കിയത്. അതിനാൽ അവിടെയുണ്ടായിരുന്ന സകല സാമഗ്രികളും അടിത്തട്ടിലെ ആഫീസ്മുറിയിലേക്കു മാററംചെയ്തു. മാധവലേഷിന്റെ മരണപത്രം ഭദ്രമായി സൂക്ഷിച്ചിരുന്ന ചെറിയ ഇരുമ്പുപെട്ടിയും ഇക്കൂട്ടത്തിൽ താഴത്തേക്കു കൊണ്ടുവന്നിരുന്നു.

വൈകുന്നേരമായതോടുകൂടി പൌരപ്രധാനികൾ, വക്കീലന്മാർ, ഉദ്യോഗസ്ഥന്മാർ തുടങ്ങി സ്ഥലത്തെ സകലമാന്യന്മാരും ന്യായാധിപതിയെ അനുമോദിക്കുവാനായി വക്കീൽ ഗോകുലദാസിന്റെ ഗൃഹത്തിൽ വന്നുകൂടി. ലസ്റ്റർഗ്ലാസ്സ്വിളക്കുകളുടെ പ്രകാശത്താൽ മാളികയുടെ രണ്ടാംനില പ്രശോഭിതമായിരുന്നു. ഒരു നല്ലപേർ ഇതോടുകൂടി കരസ്ഥമാക്കണമെന്നുള്ള കരുതലോടുകൂടി വക്കീൽ ഒരുക്കങ്ങൾക്കു കൂടുതൽ പണം വ്യയംചെയ്തിരുന്നു. എല്ലാവരും ഭക്ഷണം കഴിച്ചുകഴിഞ്ഞപ്പോഴേക്കും സമയം അർദ്ധരാത്രിയോടടുത്തിരുന്നു. ബാഹ്യലോകത്തെപ്പററി യാതൊരു ചിന്തയും കൂടാതെ അളവററ ആനന്ദത്തോടും സംതോഷങ്ങളോടും കൂടി മേൽത്തട്ടിൽ അവർ ഭക്ഷണം കഴിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുമ്പോൾ യാതൊരു ജീവജാലത്തിന്റെയും അനക്കമോ വെളിച്ചമോ ഇല്ലാതിരുന്ന അടിത്തട്ടിൽ എന്തു സംഭവിക്കുന്നു എന്നു നോക്കാം.

വക്കീലിന്റെ ബംഗ്ലാവിനു മുൻവശത്തുള്ള വൃക്ഷത്തിന്റെ ഇരുൾച്ഛായയിൽ കറുത്ത ഒരു രൂപം മറഞ്ഞുനിന്നിരുന്നു. അധികം താമസിയാതെ മറെറാരു രൂപം ഗൃഹത്തിൽനിന്നും പുറത്തുവന്നു നാലുദിക്കിലും നോക്കിയശേഷം വൃക്ഷച്ചുവട്ടിൽ മറഞ്ഞുനിന്നിരുന്ന ആളിന്റെ സമീപമടുത്തു. അകത്തുനിന്നും പുറത്തേക്കുപോയ രണ്ടാമത്തവൻ വക്കീലിന്റെ ഒരു വേലക്കാരനായ നിമായി എന്നവനായിരുന്നു. വൃക്ഷച്ചുവട്ടിൽനിന്നിരുന്നയാൾ രാജുമോഹനനും.

രണ്ടുപേരും സാവധാനത്തിൽ എന്തൊക്കെയൊ സംസാരിച്ചു. ഈ അവസരത്തിൽ മുകളിൽ ഭക്ഷണത്തിരക്കും ചിരിയും ലഹളയുമായിരുന്നു. രണ്ടുപേരും സാവധാനത്തിൽ ഗൃഹത്തിനുള്ളിൽ കടന്നു. ആഫീസുമുറിയുടെ പുറമെ നിമായി കാവൽനിന്നു. രാജമോഹനൻ മുറിക്കകത്തു കടന്നു വിളക്കുകത്തിച്ചു കള്ളത്താക്കോലുപയോഗിച്ച് ഇരുമ്പുപെട്ടിയിൽനിന്നും ക്ഷണത്തിൽ മരണപത്രം കൈക്കലാക്കി. ഒന്നുരണ്ടു നിമിഷങ്ങൾക്കകം രാജമോഹനൻ ഈ കൃത്യം ഭംഗിയായി നിർവ്വഹിച്ചു. അയാൾ പുറത്തു വന്നു കാവൽക്കാരന്റെ കൈയിൽ പത്തു വെള്ളി ഉറുപ്പിക എണ്ണിക്കൊടുത്തശേഷം അതിവേഗത്തിൽ നടന്നു.

—— : ০ : ——

ഇരുപത്തി ആറാം അദ്ധ്യായം.

അടുത്ത ദിവസം നന്നേ രാവിലെ വിശ്വനാഥൻ രാജമോഹനന്റെ സമീപം വന്നു 'കാര്യം എങ്ങിനെയിരിക്കുന്നു? ജയിച്ചുവോ?' എന്നു ചോദിച്ചു.

'ഞാൻ ഇടപെടുന്ന കാര്യമേതാണു ജയിക്കാതിരിക്കുക?'.

'അപ്പോൾ മരണപത്രം നിങ്ങളുടെ വശം കിട്ടി; അല്ലേ?'.

'അതിനെന്താണ് സംശയം?'.

'എവിടെ, നോക്കട്ടെ'.

'ആദ്യമായി, പറഞ്ഞ പണം എടുത്തു എണ്ണിവയ്ക്കണം'.

'പണം ഇപ്പോൾ എന്റെ കൈവശമില്ല'.

'എന്നാൽ മരണപത്രവും ഇപ്പോൾ എന്റെ കൈവശമില്ല'.

'നിങ്ങൾ പറയുന്നതിന്റെ അർത്ഥം എനിക്കു മനസ്സിലാകുന്നില്ല. മരണപത്രം ഞാൻ നേരിൽ കണ്ടുവെങ്കിലല്ല നിങ്ങൾ പറയുന്നതു പരമാർത്ഥമാണെന്നു വിശ്വസിക്കുവാൻ തരമുള്ളൂ'.

'കാണുന്നതിലൊന്നും വിരോധമില്ല. പണം എപ്പോൾ തരാമെന്നാണുദ്ദേശിക്കുന്നത്?'.

'മധുർബാബു വന്നാലുടൻ'.

'അദ്ദേഹം എപ്പോൾ വരും?'.

'അടുത്ത ദിവസം ഉച്ചക്ക്. അദ്ദേഹത്തിന്റെ ബോട്ടു വരുമ്പോഴും പ്രത്യക്ഷം അറിയാം'.

രാജശേഖരൻ എഴുന്നേറ്റു തന്റെ മുറിക്കകത്തേക്കു കടന്നു. അപ്പോഴും മാതംഗി അവിടെ ഇരുന്നിരുന്നത് അയാൾക്കു വലിയ അചൈതന്യമായി. ഒരു കാരണം പറഞ്ഞു അവളെ അവിടെ നിന്നു പറഞ്ഞയച്ചു ശേഷം വാവുള്ള ഒരു സ്ഥലത്തു ഒളിപ്പിച്ചിരുന്ന മരണപത്രത്തെ പുറത്തെടുത്തു. കുറച്ചു നേരം എന്തോ കയ്യാ ആലോചിച്ചു ശേഷം കുറച്ചു ഭാഗത്തെ മണ്ണെടുത്തു കളഞ്ഞു കൈയിലും കാലിലും തൊട്ടു ശേഷം പുറത്തു വന്നു. നാലു ദിക്കിലും നല്ലവണ്ണം സൂക്ഷിച്ചു ശേഷം തൽക്കാലിത്തിരിയിൽ നിന്നും മരണപത്രത്തെ പുറത്തെടുത്തു 'ഇതു ഇന്നത്തെ കഴിച്ചു വച്ചിരിക്കയായിരുന്നു. കാര്യകാലത്തിനു വല്ലവരും തെളിച്ചു ചോദിച്ചാൽ വേണ്ടില്ലേ' എന്നു പറഞ്ഞു അതിനെ അയാളെ കാണിച്ചുകൊടുത്തു.

മരണപത്രം കണ്ട ശേഷം വിശ്വനാഥൻ അവിടം വിട്ടു പോയി. അന്നു പകൽ മുഴുവനും രാജശേഖരൻ പുറത്തെങ്ങും പോയില്ല. മരണപത്രത്തെപ്പറ്റി വക്കീലിന്റെ പരിചാരകനായ നിരാമി വല്ലവരോടും പറഞ്ഞു അതിന്റെ രഹസ്യം പുറത്തായേക്കുമോ എന്ന ഭയം അയാൾക്ക് വേണ്ടുവോളമുണ്ടായിരുന്നു. ചാരാ രാമൻ എത്തിച്ചുള്ള പണം കൈയിൽ കിട്ടിയാലുടൻ മാതംഗിയെ കൂട്ടി ഒരു സ്ഥലത്തു പോകണമെന്നായിരുന്നു അയാളുടെ ഉദ്ദേശ്യം. എന്നാലും കാര്യങ്ങൾ അയാളുടെ വിഷമമായിരുന്നു.

അന്നു സന്ധ്യയോടെ മാതംഗി അയാളോടു പറഞ്ഞു:—
'ഇന്നിവിടെ അരി ഉപ്പില്ല'.

'എന്തു? ഇന്നലെയല്ലേ എണ്ണയും ഉപ്പും വാങ്ങിക്കൊണ്ടു വന്നത്. ഇനി എന്തു വിരോധം പറയാനുള്ളതു?'

'ഇരുപ്പിനുണ്ടായിരുന്ന കൽച്ചട്ടിയിൽ എണ്ണയെന്നി കഴിഞ്ഞു പോയി'.

'എണ്ണയെങ്ങിനെ കഴിഞ്ഞു?'.

'അതു എനിക്കറിഞ്ഞുകൂടാ. പൂച്ചയോ മറ്റോ തട്ടിമറിച്ചിട്ടുണ്ടാവും'.

'എന്തിന്നു പുഷ്പയെ അകത്തു കടത്തി? നിന്നെക്കൊണ്ടുള്ള അനത്ഥം ചില്ലറയൊന്നുമല്ല'.

മാതംഗി സമാധാനമൊന്നും പറഞ്ഞില്ല. മൂഢനായ ഒരാളോടൊന്നും പറഞ്ഞിട്ടു ഫലമില്ലെന്നു കരുതിയോ അല്ലാത്തപക്ഷം പുഷ്പയുടെ മേൽ ഏതൊരു പഴി ചുമത്തിയെന്നു ചിന്തിച്ചിട്ടായിരിക്കാം അവൾ പ്രത്യുത്തരമൊന്നും നൽകാതിരുന്നത്. ബങ്കാളി സ്ത്രീകളുടെ ഇടയിൽ പുഷ്പയെ അകാരണമായി പഴിക്കുന്നതു വലിയ പാപമാണെന്നൊരു സമ്പ്രദായം നടപ്പുണ്ട്. മാതംഗി കരുതിക്കൂട്ടി ഇങ്ങിനെ പുഷ്പയെ പഴി പറഞ്ഞതാണ്. അവൾ ഒരു മൂലയിൽ പതുങ്ങിനിന്നുകൊണ്ടു പറഞ്ഞു. 'ഇന്നൊരു ദിവസം ഉപ്പില്ലാതെ ഭക്ഷണം കഴിച്ചുകളയാം'.

രാജമോഹനൻ കോപിഷ്ഠനായിത്തീർന്നു. 'നീ വേണമെങ്കിൽ പട്ടിണിപോലും കിടക്കുവാൻ ശീലിച്ചവളാണ്. ഉപ്പില്ലാതെ ഭക്ഷണം കഴിക്കുവാൻ എന്നാൽ പ്രയാസമാണ്. ഉപ്പു വേണമെന്നു വച്ചാൽ അതിന്നു പകരം നിന്റെ തല കൂട്ടിയാണോ ഭക്ഷണം കഴിക്കുക?'.

എന്തെങ്കിലും എതിരിട്ടു പറഞ്ഞാൽ രാജമോഹനന്റെ കോപം വർദ്ധിക്കുമെന്നു അവൾക്കറിയാമായിരുന്നു. എന്നാൽ, മറുപടി പറയാതിരുന്നാലോ അതും കഷ്ടം. ബംഗാളിവനിതകളെ മാർദ്ദവമേറിയ മണ്ണിനോടുപമിക്കാം. അവരുടെ ഭർത്താക്കന്മാർ പാത്രമുണ്ടാക്കുന്ന കുശവന്മാർ. അവർ എങ്ങിനെ ആ മണ്ണിനെ കരുപിടിപ്പിക്കുമോ അതേ വിധത്തിലെല്ലാം അതായിത്തീരും.

'വിരോധമൊന്നുമില്ല. ഇന്നത്തെ ഭക്ഷണം എന്റെ തല കൂട്ടിത്തന്നെയാകട്ടെ'. തെല്ലു ധൈര്യത്തോടുകൂടി അവൾ പറഞ്ഞു.

രാജമോഹനന്നു എപ്പോഴും ഭക്ഷണം നല്ല സ്വാദുള്ളതായിരിക്കണമെന്നു നിർബ്ബന്ധമുണ്ട്. 'ശരി! പിടിച്ചോളു! വാതിൽ തുറക്കുക. ബസ്സാറിൽ പോയി ഉപ്പു വാങ്ങിക്കൊണ്ടുവരാം'. ഒരു പാത്രം കൈയിലെടുത്തുംകൊണ്ടു അയാൾ നിന്നു പറഞ്ഞു:—'ഇത്ര മുഷിച്ചു നാട്ടുവിട്ടു കഴിയുന്ന വേഗം പോയെങ്കിൽ മതിയായിരുന്നു. ഇങ്ങിനെ എത്രനാളാണ് ജീവിക്കുക'. അയാൾ പിറുപിറുത്തുകൊണ്ടു പുറത്തിറങ്ങി നടന്നു.

രാജമോഹനൻ പുറത്തേക്കിറങ്ങിയ രാത്രിയിൽ മാതംഗിക്കു ട്രുപസിംഗിന്റെ വിചാരമായി. 'അയാളെ ഞാൻ എങ്ങിനെ വിശ്വസിക്കും? ലോകത്തെത്തന്നെ എനിക്കു വിശ്വാസമില്ല. വാസ്തവത്തിൽ വിശ്വസിക്കുവാൻ നിവൃത്തിയില്ലതന്നെ......എന്നാൽ അതൊന്നും ഇപ്പോഴും വിചാരിച്ചിട്ടു ഫലമില്ല. ഈ തരുണത്തിൽ അയാളെ വിശ്വസിക്കുകതന്നെ വേണം. മാധവന്റെ ഉററ മിത്രംതന്നെ ആണല്ലോ. വിശ്വാസയോഗ്യനായിത്തന്നെ പെരുമാറിക്കൊള്ളും. ദുഷ്ടന്മാരായ ആ കള്ളന്മാരുടെ പിടിയിൽനിന്നും അദ്ദേഹത്തെ ഇയാൾ രക്ഷിക്കുകയില്ലേ? ശരിയ്യാ സമയം അധികരിക്കുന്നുവല്ലോ. അയാൾക്കിപ്പോഴും ഇവിടെ വന്നുകൂടയോ?' എന്നിങ്ങിനെ അവൾ ഓരോന്നു ചിന്തിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്നതിനിടയിൽ 'ട്ടക്, ട്ടക്' എന്നു വാതിലിന്മേൽ ആരോ തട്ടുന്ന ശബ്ദവും 'അമ്മാ!' എന്നുള്ള വിളിയും കേട്ടു.

രാജമോഹനൻ മരണപത്രം ഒളിച്ചുവച്ചിരിക്കുന്ന സ്ഥലം മാതംഗിക്കു നിശ്ചയമുണ്ടായിരുന്നു. അവൾ അതിനെ പെട്ടെന്നെടുത്തു വസ്ത്രത്തിൽ മറച്ചുപിടിച്ചുകൊണ്ടു അകത്തു ഇരുന്ന ഇരുപ്പിൽതന്നെ ഇരുന്നു 'ആരാണത്?' എന്നു ചോദിച്ചു.

'മാധവബാബുവിന്റെ എളിയ ഭൃത്യൻ ട്രുപസിംഗുതന്നെയാണ്' എന്നു വളരെ സാവധാനത്തിൽ മറുപടി പറഞ്ഞു.

മാതംഗിയുടെ ഹൃദയം കുളിർത്തു. വേഗം വാതൽതുറന്നു പുറത്തുവന്നു. ട്രുപസിംഗ് മെല്ലിയ സ്വരത്തിൽ പറഞ്ഞു:—'എല്ലാം കാര്യമായി. മരണപത്രം കളവുപോയിരിക്കുന്നു. ഇനി മധുർഘോഷിന്റെ മദം ഒന്നുകൂടി വർദ്ധിക്കും. കേസ്സിൽ നമുക്കു തോൽവിപററി അയാൾ സകല സ്വത്തിനും അധിപതിയായിത്തീരുകയും ചെയ്യും.'

മാതംഗി ഇതു കേട്ടു അല്പനിമിഷം സ്തംഭിച്ചുനിന്നുപോയി. ട്രുപസിംഗ് വീണ്ടുംപറഞ്ഞു:—'അമ്മേ! ഈ ദുഃഖവർത്തമാനം അറിയിക്കുവാൻ വേണ്ടിമാത്രമാണു ഞാനിപ്പോൾ ഇവിടേക്കു വന്നത്. രാജമോഹനൻ പെട്ടെന്നുവന്നു എന്നുവരാം. ഞാൻ തിരിച്ചുപോകയാണ്. നാട്ടുമുഴുവൻ ഈ വർത്തമാനവും ഇപ്പോൾ കേൾ

പ്പാനുള്ള പോലീസുകാർ കള്ളനെ ഊർജ്ജിതമായി അന്വേഷണം നടത്തുന്നുമുണ്ട്.'

ഇനി സമയം വൈകിച്ചാൽ കാര്യമൊക്കെ അപകടമായി തീരുമെന്നും രൂപസിംഗിനെ പെട്ടെന്നു തിരിച്ചയക്കണമെന്നും കരുതി മാതംഗി അയാളോടു ചോദിച്ചു. 'ആ മരണപത്രം ഞാൻ നിങ്ങളുടെ പക്കൽ തന്നാൽ നിങ്ങൾ യാതൊരു ചതിയും പ്രവൃത്തിക്കാതെ അതിനെ മാധവന്റെ പക്കൽ എത്തിക്കുമോ?'

'സത്യമായിട്ടും എത്തിക്കും. എന്റെ ജീവൻപോയാൽകൂടി അതെന്റെ കൈവിട്ടു പോകയില്ല.' ആനന്ദബാഷ്പം തൂകി അയാൾ പറഞ്ഞു.

'അമ്മാ! ആ മരണപത്രം കൈവശം കിട്ടിയോ?'

'സമയം വളരെ വൈകുന്നു. അയാളിപ്പോൾ വരുന്നകം കഴിയുന്ന വേഗത്തിൽ ഇവിടംവിട്ടു പോകണം. വഴിക്കു ദൈവം നിങ്ങളെ സഹായിക്കട്ടെ. വേഗം പൊയ്ക്കൊള്ളുക.'

മാതംഗി മരണപത്രം രൂപസിംഗിന്റെ കൈക്കൽ കൊടുത്തു പെട്ടെന്നു വാതിലടച്ചു അടുക്കളമുറിയിലേക്കു പോയി.

ഇരുപത്തെഴാം അദ്ധ്യായം.

പിറ്റേദിവസം രാജമോഹനൻ തന്റെ ഗൃഹത്തിലുള്ള ഒരു കിളിവാതിൽ തുറന്നിട്ടു അതിലൂടെ പുഴയിലേക്കുതന്നെ ഉറ്റുനോക്കിക്കൊണ്ടിരുന്നു. ഒരു ചെറിയ ബോട്ടു ഹരിഗഞ്ചിനെ അഭിമുഖീകരിച്ചു വളരെ ദൂരത്തുനിന്നും വരുന്നതായി കാണപ്പെട്ടു. അതിന്റെ ആകൃതിയും ഭംഗിയുംകൊണ്ടു അതു മധുർഘോഷിന്റേതുതന്നെയാണെന്നു രാജമോഹനൻ തീർച്ചയാക്കി. അപ്പോൾമാത്രമേ അയാളുടെ ചുററി അലഞ്ഞിരുന്ന മനസ്സ് യഥാസ്ഥാനത്തിൽപ്രാപിച്ചുള്ളു. 'ഈ ബോട്ടല്ല എനിക്കു ചീട്ടുകണ്ട ഒരു വലിയ സംഖ്യയെ വഹിച്ചുകൊണ്ടു വരുന്നത്? മധുർഘോഷ് തന്നെ അതു നേരിട്ടു തരുവാൻവേണ്ടി വരുന്നതായിരിക്കും സംശയമില്ല. ഈ വൻപിച്ച തുകയുമായി വേറെ എവിടെയെങ്കിലും പോയി മാതംഗി

ഖമായി വളരെ സൌഖ്യമായി ജീവിക്കാം'. എന്നിങ്ങിനെ അയാൾ ഓരോന്ന ചിന്തിച്ചുകൊണ്ടിരുന്നു.

മുൻകൂട്ടിത്തന്നെ രാജമോഹനൻ ഹരിഗഞ്ജുവിട്ട പോകുവാനായി ഒരു വലിയ തോണി വാടകക്ക ഏൎപ്പെടുത്തിട്ടുണ്ടായിരുന്നു. അയാൾ ഇങ്ങിനെ പുഴയിലേക്ക നോക്കിക്കൊണ്ടിരിക്കവേ ഒരു വലിയ തോണി കടവിൽ വന്നടുത്തു. തോണിക്കാരനെ കൂടാതെ അതിൽ മറ്റാരുമുണ്ടായിരുന്നില്ല. രാജമോഹനൻ ആവശ്യപ്പെട്ട തോണിതന്നെയായിരുന്നു അത്. അയാൾ തോണിക്കാരന്റെ സമീപംചെന്നു വാടക പറഞ്ഞുറപ്പിച്ചു. തോണിക്കാരൻ തോണി കടവത്തുകെട്ടി ഭക്ഷണംകഴിക്കുവാനായുംപോയി. എന്നാൽ, രാജമോഹനന്റെ ഭാഗ്യമോ അയാൾ വിചാരിച്ചിരുന്നതിന്ന വിപരീതമായിട്ടാണു വന്നു കലാശിച്ചത്.

പകൽ കഴിഞ്ഞു ഇരുട്ട വ്യാപിച്ചതോടുകൂടി വിശ്വനാഥൻ രാജമോഹനന്റെ സമീപത്തെത്തി 'ദുൎബ്ബാബു വന്നിരിക്കുന്നു' എന്നറിയിച്ചു. രാജമോഹനൻ അയാളെ വിശ്വാസലക്ഷണങ്ങൾ ബോധിപ്പിച്ചുകൊണ്ടു വന്നാൽ, മരണപത്രവുമെടുത്തു നിങ്ങളേയും കൂട്ടിച്ചുകൊണ്ടുചെല്ലുവാൻ അദ്ദേഹം പറഞ്ഞിരിക്കുന്നു..' എന്നു വിശ്വനാഥൻ പറഞ്ഞു.

രാ: മോ:—അതു തല്ക്കാലം നടപ്പുള്ള കാൎയ്യമല്ല. വിശേഷിച്ചു പണ്ടിക്കാരോടുകൂടി അതും കൈയിലെടുത്തു പോകുന്നതു ശരിയല്ല.

വിശ്വനാ:—ഞങ്ങളെ നിങ്ങൾക്ക വിശ്വാസമില്ലേ? ഉറുപ്പികയിലും വിശ്വാസമില്ലേ?

രാ: മോ:—എന്തിനാണെന്ത്? നിങ്ങൾക്കെ കാൎയ്യം നേടിയാൽപോരെ? ഒരു കൈയിൽ ഉറുപ്പിക പിടിച്ചുകൊള്ളുക. മരണപത്രം മറ്റെ കൈയിലും വാങ്ങിക്കൊള്ളുക.

വിശ്വ:—തരക്കേടില്ല. വിവരം ഞാൻ യജമാനനോടു ചെന്നു പറയാം. വിശ്വനാഥൻ പോയി അധികം താമസിയാതെ തന്നെ മടങ്ങിയെത്തി 'ഉറുപ്പിക ഇതാ കൊണ്ടുവന്നിരിക്കുന്നു. മരണപത്രം വേഗം എടുക്കുക'.

രാജമോഹനൻ യാതൊന്നും സമാധാനം പറയുവാനൊരുങ്ങാതെ ആരെങ്കിലും പുറവപാട്ടും നിന്നു നോക്കുന്നുണ്ടോ എന്നു പരിശോധിച്ചു. കൃഷ്ണപക്ഷമായിരുന്നതിനാൽ ചന്ദ്രൻ ഉദിച്ചിരുന്നില്ലെങ്കിലും നക്ഷത്രം നല്ലവണ്ണം പ്രകാശിച്ചിരുന്നതിനാൽ അത്ര നിബിഡമായ അന്ധകാരമുണ്ടായിരുന്നില്ല. അയാളുടെ കണ്ണുകൾ എത്താൻ കഴിവുള്ളിടത്തോളം അകലത്തിൽ ഇരുട്ടിനെയും തെളിച്ചു ചെന്നു. പിന്നെ യാതൊരാപത്തിനും വകയില്ലെന്നു മനസ്സിലാക്കി 'പണം എത്രമാത്രം കൊണ്ടുവന്നിട്ടുണ്ട്?' എന്നു ചോദിച്ചു.

'രണ്ടായിരം ഉറുപ്പിക'.

'ശരി, നോക്കട്ടെ'. എന്നു രാജമോഹനൻ പറഞ്ഞതുപ്രകാരം വിശ്വനാഥൻ ഒരു കെട്ടു നോട്ടെടുത്തു അയാളെ കാണിച്ചു. ആരെയും പരിപൂർണ്ണമായി വിശ്വസിക്കാത്തവനും ഒന്നിലും ഈഷൽ തിരഞ്ഞുവന്നവനായ രാജമോഹനൻ തനിക്കു ചതി പറ്റരുതെന്നു കരുതി 'കെട്ടഴിച്ചു കാണിക്കുവാൻ ആവശ്യപ്പെട്ടു. വിശ്വനാഥൻ നോട്ടിന്റെ കെട്ടഴിച്ചു ഇനം കാണിച്ചുകൊടുത്തു. രാജമോഹനൻ സംതൃപ്തനായി. അയാൾ ഉടൻതന്നെ തന്റെ കിടക്കക്കടിയിൽ സൂക്ഷിച്ചിരുന്ന മരണപത്രം എടുക്കുവാനായി മുറിക്കുള്ളിൽ കടന്നു. പരിശോധിച്ചതിൽ അതവിടെ കാണുന്നുണ്ടായിരുന്നില്ല. അയാളുടെ ഹൃദയം പതറിത്തുടങ്ങി. ഓർമ്മപ്പിശകാൽ മറ്റെവിടെയെങ്കിലും വച്ചിട്ടായിരിക്കുമോ എന്നു കരുതി ആ മുറിമുഴുവൻ പരിശോധന നടത്തി. അതവിടെയെങ്ങാനും ഉണ്ടെങ്കിലല്ലേ കിട്ടുകയുള്ളൂ. പുരികം ചുളിച്ചു കുറച്ചുനേരം ആലോചിച്ചു. പെട്ടെന്നെന്തോ ഓർമ്മവന്നവനെപ്പോലെ അടുക്കളയിലേക്കോടിച്ചെന്നു. മാതംഗി അപ്പോഴും പാചകവൃത്തിയിൽ ഏകാഗ്രചിത്തയായിരിക്കയായിരുന്നു. രാജമോഹനൻ ക്രുദ്ധനായി ഒരു ആവേശത്തിൽ അവളുടെ സമീപം ചെല്ലുമെന്നു അവൾക്കുതന്നെ നിശ്ചയമുണ്ടായിരുന്നു. 'എടി മാതംഗി!' എന്നയാൾ ഉരത്ത സ്വരത്തിൽ വിളിച്ചു. അവൾ അയാളുടെ മുഖത്തേക്കു സൂക്ഷിച്ചുനോക്കി. അയാൾ ഭയങ്കരസ്വരത്തിൽ 'മരണപത്രമെവിടെ?' എന്നു ചോദിച്ചു.

അവളുടെ വായിൽനിന്നും ശബ്ദമൊന്നും പുറപ്പെട്ടില്ല. അവൾ നിർജ്ജീവിയെക്കണക്കെ നിലകൊണ്ടു. 'എടി ദ്രോഹി! മാധവനെക്കുറിച്ചുള്ള ചിന്ത ഇന്നിയും നിന്നിൽനിന്നും വിട്ടൊഴിഞ്ഞിട്ടില്ലേ?' എന്നു വീണ്ടും ചോദിച്ചു.

തന്റെ ഹൃദയത്തിൽ എവിടെയോ മറഞ്ഞിരുന്ന ഏതോ മർമ്മസ്ഥാനത്തു രാജകുമാരൻ കുത്തിയതുപോലെ അയാളുടെ ആ ചോദ്യം അവളെ പുളകംകൊള്ളിച്ചു. പെട്ടെന്നവൾ വിചാരത്തെ അടക്കി 'എനിക്കയാളിൽ ആശയുണ്ടെങ്കിൽ ഞാൻ എന്തിനാണു നിങ്ങളൊന്നിച്ചിവിടേക്കു വന്നതു്? അതു നിങ്ങൾ മറന്നു കളഞ്ഞതെന്തു്?' എന്നവൾ സധൈര്യം ചോദിച്ചു.

'എടി ദുഷ്ടേ! നീ ഇത്തരത്തിൽ ഇതിനു മുൻപു എത്രയോ പ്രാവശ്യം എന്റെ കണ്ണിൽ മണ്ണിട്ടിരിക്കുന്നു. ഇതുവരെയും നീ നിന്റെ കമിതാവിനു എന്റെ പക്കൽനിന്നും അതു കളവു ചെയ്തു എങ്ങിനെയോ എത്തിച്ചിരിക്കുന്നു. നീ വിശ്വസ്തയാണെന്നു കരുതി ഞാൻ കഷ്ടത്തിലായി. നഷ്ടത്തിലുമായി. ഞാൻ എന്റെ പ്രാണനെപ്പോലെ സ്നേഹിക്കുന്ന പണത്തെക്കാളും കൂടുതലായി നിന്നെ സ്നേഹിച്ചു. ഇതാ ഇപ്പോൾ രണ്ടും എനിക്കു നഷ്ടപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. നിന്റെ പേരിലുള്ള സ്നേഹവും പണവും......' മാതംഗി അയാളിൽനിന്നും മുഖത്തെ മറച്ചുകളഞ്ഞു. രാജകുമാരൻവീണ്ടും പറഞ്ഞു:—'നിന്റെ അന്ത്യദിവസം ഇന്നാണു്.'

മാതംഗി രാജകുമാരനെ നിവർന്നുനോക്കാതെ പറഞ്ഞു. 'എനിക്കും ഈ നരകീയ ജീവിതത്തിൽ ഒട്ടും അഭിനിവേശമില്ല. വെറുതെ എന്നെ കൊന്നപാപം നിങ്ങളെന്തിനു വലിച്ചുവെക്കുന്നു. ഞാൻതന്നെ മരിച്ചു സായൂജ്യമടഞ്ഞുകൊള്ളാം.'

രാജകുമാരൻ പല്ലുകൾ ഉരുമിക്കൊണ്ടൊന്നു ചിരിച്ചു. 'വേണ്ട. നീ ആത്മഹത്യചെയ്യേണ്ട. നിന്നെ എന്റെ കൈകൊണ്ടുതന്നെ കൊന്നുവെങ്കിലേ എനിക്കു സംതൃപ്തിയാകയുള്ളു. എടി ദുഷ്ടേ! ഞാൻ നിന്റെ പേരിൽ എത്രയോ സ്നേഹബദ്ധനായിരുന്നു. നീ എല്ലാം നശിപ്പിച്ചു. പാപി, ചണ്ഡാലി.' എന്നു പറഞ്ഞുകൊണ്ടു അയാൾ അവളുടെ സമീപമടുത്തു്. തന്റെ സമീപം

യശസ്കാമനായി അയാൾ വന്നു നില്ക്കുന്നതു കണ്ടപ്പോൾതന്നെ അവളുടെ ബാക്കി ശേഷിച്ചിരുന്ന ധൈര്യവും അസ്തമിച്ചു. അയാൾ കാലുയർത്തി അവളെ ചവിട്ടുവാനൊരുങ്ങിയപ്പോൾ അവളറിയാതെ തന്നെ അവളുടെ ശരീരം കുനു ചുരുങ്ങിവശമായി. അയാളുടെ ചവിട്ടു മുന്നോട്ടു അടുപ്പിൽ തിളച്ചുകിടന്നിരുന്ന ചോറു പാത്രത്തിലായിരുന്നു. പാത്രം മറിഞ്ഞു തിളച്ചു കഞ്ഞി അവളുടെ പാദങ്ങളിലൂടെ ഒഴുകി. അയാൾ അവളെ വീണ്ടും ഉപദ്രവിക്കുവാൻ കൈ പൊന്തിച്ചു. അപ്പോൾ അവൾ പുറപ്പെടുവിച്ച ദയനീയ രോദനം എന്തോ മന്ത്രശക്തിയാലെന്നവണ്ണം അയാളെ അതു നിലയ്ക്കു നിർത്തിക്കളഞ്ഞു.

ഈ അവസരത്തിൽ വിശ്വനാഥൻ പുറത്തുനിന്ന് 'രാജമോഹനബാബു! സമയം വൈകുന്നു; വേഗം വരിക' എന്നു വിളിച്ചു. രാജമോഹനൻ അതിനു യാതൊന്നും മറുപടി പറഞ്ഞില്ല. 'പെണ്ണുങ്ങളെയൊക്കെ പിന്നീടാകാം. ആദ്യമായി കാര്യങ്ങൾ കലാശിക്കട്ടെ. ഏതു സമയമാണു ഞാനിങ്ങിനെ ഇവിടെ കാത്തിരിക്കുക?' എന്നയാൾ വീണ്ടും പറഞ്ഞു.

മാതംഗിയെ ലക്ഷ്യമാക്കി ഉയർത്തിയ കരം അയാൾ താഴ്ത്തിയിട്ടു. അപ്പോൾ അയാൾക്കെന്തോ ഒരു യുക്തി തോന്നി. ക്ഷണത്തിൽ അയാൾ അടുക്കളവിട്ടു പുറത്തേക്കിറങ്ങി.

പുറമേ വിശ്വനാഥന്റെ സമീപത്തായി ഒരു മൺവിളക്കു നിഷ്പ്രഭമായി കത്തിക്കൊണ്ടിരുന്നിരുന്നു. എണ്ണ തീർന്നുപോകയാൽ അതു അണഞ്ഞുപോകുമെന്ന ഘട്ടത്തിൽ എത്തിയിരുന്നു. വിശ്വനാഥന്റെ കുറേശ്ശെ ഭയവും ജനിച്ചുതുടങ്ങിയിരുന്നു. പുറത്തിലുമുള്ള അന്ധകാരം ഒരു ഭയങ്കരസത്വരൂപമെടുത്തു തന്നെ ഭക്ഷിക്കുവാനണയുന്നതുപോലെയും അയാൾക്കു തോന്നി. അല്പനേരത്തിനകം രാജമോഹനൻ അയാളുടെ സമീപമെത്തി. 'മരണപത്രം വളരെ ആഴത്തിൽ കുഴിച്ചിട്ടിരിക്കയായിരുന്നുവോ?' എന്നയാൾ ചോദിച്ചു.

രാജമോഹനൻ അതിനു യാതൊന്നും സമാധാനം പറയാതെ അയാളുടെ മേൽപാഞ്ഞുചെന്ന് തള്ളിമറിച്ചു താഴത്തിട്ടു മെ

ത്തിൽകയറി കഴുത്തിൽപിടിച്ചു ശക്തിയായി ഞെക്കി. ഏതാനും നിമിഷങ്ങളിൽ വിശ്വനാഥന്റെ ആത്മാവു പരലോകം പ്രാപിച്ചു.

രാജമോഹനൻ വിശ്വനാഥന്റെ മൃതശരീരത്തിൽനിന്നും താഴത്തിറങ്ങി അയാളുടെ പക്കലുണ്ടായിരുന്ന നോട്ടുകൾ തെരഞ്ഞു തുടങ്ങി. ഈ അവസരത്തിൽ രാജമോഹനന്റെ പിന്നിൽകൂടി രണ്ടു കരങ്ങൾ അയാളുടെ ചുമലുകളിൽ പതിഞ്ഞു പിന്നാക്കം വലിച്ചു. എന്നാൽ മലമ്പാമ്പിനെ തന്റെയുടെ മുമ്പിലുണ്ടായ സാധു പെൺകുട്ടി നില്ക്കുന്നു. പിടിച്ചവനെ രാജമോഹനൻ വകവെച്ചില്ല. അയാൾ നോട്ടുകൾ കെട്ടായി സ്ഥാപിച്ചു. അപ്പോൾതന്നെ മാതംഗി നില്ക്കുന്നതുകണ്ടു് 'ഹി' എന്നു പിടഞ്ഞു ഹൃദയം സഹസ്രം ഭാവം ഭേദിച്ചു.

അയാൾ മാതംഗിയുടെ കരങ്ങൾ ബലമായി പിടിച്ചു. കൊലപാതകിയുടെ സ്പർശനമാത്രയിൽ തന്നെ അവളുടെ ശരീരം വിറച്ചു. ഇരുട്ടിൽ സ്ഥാപിച്ച പ്രതിമ പോലെ അവൾ നിന്നു. അവളുടെ ദിവ്യതേജസ്സിൽ ആ ദുഷ്ടന്റെ കണ്ണുകൾ നിഷ്പ്രഭങ്ങളായി അടഞ്ഞു. അയാളുടെ കരം മാതംഗിയിൽ നിന്നും താനേ വേർപെട്ടു.

ഇരുപത്തിരണ്ടാം അദ്ധ്യായം.

അവരിരുവരും തോണിയിൽ കയറുമ്പോൾ ആകാശത്തിന്റെ അടിത്തട്ടിൽ നിന്നും കറുത്തിരുണ്ട മുകിൽമാലകൾ ഉയർന്നുപൊങ്ങി തടിച്ചു കൂടുകയായിരുന്നു. തോണിക്കാരൻ അതിനെ നല്ലവണ്ണം നോക്കിയ ശേഷം 'അയ്യോ! തീരെ അസമയമായിട്ടാണിറങ്ങിയിരിക്കുന്നതു്' എന്നു പറഞ്ഞു.

രാ: മോ:—ഒന്നും പേടിക്കാനില്ല. വേഗം തോണി വിടുക.

അവരുടെ തോണി ഇരുണ്ട പുഴയിൽകൂടി യാത്രയാരംഭിച്ചു. ആകാശത്തിൽ മേഘമാലകൾ അടിക്കടി തടിച്ചുകൂടുന്നതു കണ്ടു തോണിക്കാരൻ 'ജഗദീശ്വരാ! ഭയപ്പെടേണ്ടതായിട്ടാണിരിക്കുന്നതു്'.

കാററാടിക്കുന്ന ലക്ഷണമാണ് കാണുന്നത്. കാററു വന്നാൽ യാതൊരു രക്ഷയുമില്ല. എന്നു വളരെ ഭയത്തോടുകൂടി പറഞ്ഞു.

രാജകുമാരൻ ഇതൊന്നും അത്ര ശ്രദ്ധിച്ചില്ല. യാത്രക്കാർ രണ്ടുപേരും അവരവരുടെ മനസ്സിലുദിച്ചുപൊന്തിയിരുന്ന സ്വപ്നങ്ങളിൽ ലയിച്ചുവശായിരുന്നു. കുറച്ചുനേരം ഇങ്ങിനെ കഴിഞ്ഞു. മാതംഗി എഴുന്നേററു തോണിയുടെ തലക്കലായി പടിയുടെ വക്കിന്മേൽ കയറി ആകാശത്തിലേക്കു നോക്കിക്കൊണ്ടിരുന്നു. രാജകുമാരൻ അവളോടു അവിടെ നിന്നു എഴുന്നേററു തന്റെ സമീപം വന്നിരിക്കുവാൻ എത്രതന്നെ നിർബ്ബന്ധിച്ചിട്ടും അവൾ അതു കേട്ട ഭാവം പോലും നടിച്ചില്ല. ഭർത്താവിന്റെ മുഖത്തെക്കാളും പ്രകൃതിയുടെ ഇരുണ്ട മുഖമാണ് അവൾക്കു ഇഷ്ടമായി തോന്നിയത്.

രാജകുമാരൻ വീണ്ടും 'നിൽക്കയിലെ എന്താണ്? ഇവിടെ വന്നിരിക്കുക' എന്നവളെ വിളിച്ചു.

'സാധിക്കയില്ല' എന്നവൾ സധൈര്യം മറുപടി പറഞ്ഞു. രാജകുമാരൻ ഇരിപ്പിടത്തിൽ നിന്നു എഴുന്നേററു അവളുടെ സമീപം വന്നു. ഒരു പക്ഷെ, അവൾ നദിയിൽ ചാടി ആത്മഹത്യ ചെയ്തുകളയുന്നതാണോ എന്നായിരുന്നു അയാളുടെ ഭയം. അയാൾ എത്രതന്നെ പറഞ്ഞിട്ടും അവൾ അതൊന്നും കൂട്ടാക്കാതെ നദിയിലെ ഇരുട്ടിൽതന്നെ ഉററുനോക്കിക്കൊണ്ടു മൌനമായിരുന്നു. അവൾ ഒരുപക്ഷെ, തന്റെ ഭാവിയാനന്ദത്തെക്കുറിച്ചു വാസ്തവത്തിലൊട്ടു സാവധാനത്തിൽ പറയുകയായിരിക്കുമോ? ഓരോ നാഴികയിലും അവൾക്കു ജീവിതത്തിൽ വിരക്തി തോന്നിക്കൊണ്ടിരുന്നു. തന്റെ കഷ്ടതകളും രോദനവും ഒന്നായി അവളുടെ ഹൃദയവീചികളിൽ കൂടി പൊങ്ങിമറഞ്ഞു പൊയ്ക്കൊണ്ടിരുന്നു. അവളുടെ ആ ഇരിപ്പിൽ രാജകുമാരനു തെല്ലും വിശ്വാസമില്ലാഞ്ഞിട്ട് അയാൾ വീണ്ടും 'മാതംഗീ!' എന്നു വിളിച്ചു. അവളുടെ ശരീരത്തിൽ രോമാഞ്ചമുണ്ടായി. അവൾ അവിടെനിന്നു എഴുന്നേററു തോണിയുടെ മദ്ധ്യത്തിൽനിന്നു. അപ്പോൾ തോണിക്കാരൻ പരിഭ്രമത്തോടുകൂടി 'അമ്മോ! തോണി മറിയും ഇരിക്കുക' എന്നുച്ചത്തിൽ പറഞ്ഞു. രാജകുമാരൻ അവളുടെ ഉടുപുടയിൽ

ശക്തിയായി കടന്നുപിടിച്ചു. അവൾ വിസമ്മതം ഭാവിച്ചു പിടി വിടുവിക്കാനും ശ്രമിച്ചു. അയാൾ പിടി ഒന്നുകൂടി ബലപ്പെടുത്തിക്കൊണ്ടു 'നിന്നെ ഞാൻ ഒരിക്കലും വിടുകയില്ല' എന്നു പറഞ്ഞു. വീണ്ടും അവൾ വസ്ത്രാഞ്ചലത്തിലെ പിടി വിടുത്തുവാൻ ഉത്സാഹിച്ചു 'നീ ആത്മഹത്യ ചെയ്യരുതു. മാതംഗി! ഞാൻ ഇനി നിന്നോടു എന്റെ ജീവിതത്തിൽ യാതൊരു ദ്രോഹവും ചെയ്യുകയില്ല' എന്നു കേണു പറഞ്ഞു.

'നാം രണ്ടാളും ഇനി ഒന്നായി ജീവിക്കുക അസാദ്ധ്യമാണ്' മാതംഗി പറഞ്ഞു. രാജകുമാരന്നു തെല്ലു കോപമുണ്ടായി. കുറച്ചുനേരം മൌനമായിരുന്ന ശേഷം പറഞ്ഞു:—മാതംഗി! ഞാൻ ചെയ്ത കഠിനകൃത്യങ്ങളെല്ലാം നീ സൌഖ്യമായിരുന്നു കാണുവാൻ ആശിച്ചു മാത്രമായിരുന്നു. വാസ്തവത്തിൽ അതെല്ലാം നിന്റെ നന്മയെ ഒന്നിനെ പുരസ്കരിച്ചു മാത്രം. ആ സ്ഥിതിക്കു നീ എന്തിനാണ് മരണസന്നദ്ധയാകുന്നത്. അയ്യോ! മാതംഗി! നീ ഒരിക്കലും ആത്മഹത്യക്കു മുതിരരുത്'. കുററം ചെയ്ത ഹൃദയമുണ്ടോ തപിക്കാതിരിക്കുന്നു? അയാളുടെ മനസ്സു വളരെ വേദനിച്ചു.

മാതംഗി അതിനും യാതൊന്നും മറുപടി പറയാതെ തോണിയുടെ ഒരു ഭാഗത്തായി കുത്തി ഇരുന്നു. അയാൾ അവളുടെ ചുമലിൽ കൈവെച്ചുകൊണ്ടു 'നിന്നെ ഞാൻ മരിക്കുവാൻ സമ്മതിക്കുകയില്ല' എന്നു പറഞ്ഞു.

ഒരു പാമ്പിനെ തൊട്ടാൽ ശരീരത്തിനു എന്തൊരവസ്ഥയാണോ ഉണ്ടാകുന്നത് അതുതന്നെയായിരുന്നു രാജകുമാരന്റെ കരസ്പർശനാവസരത്തിൽ അവൾക്കുമുണ്ടായത്.

'മാതംഗി! ഞാൻ പറയുന്നതു കേൾക്കുക. നിന്നെ സൌഖ്യമായി പാർപ്പിക്കണമെന്നു കരുതി മാത്രമാണ് ഞാൻ ഈ വക നീചകൃത്യങ്ങളിൽ ഏർപ്പെട്ടത്'.

'നിങ്ങളുടെ അക്രമങ്ങളായ തൊഴിലുകൾ എന്നെന്നേക്കുമായി നശിക്കട്ടെ. എനിക്കുത്തമമായിട്ടുള്ളത് മരണംതന്നെയാണ്'.

'അയ്യോ, വേണ്ട. വ്യസനപൂർവ്വം ദൈവത്തോടു പ്രാർത്ഥിച്ചാൽ അദ്ദേഹം തന്റെ തെറ്റുകൾ പൊറുത്തു മാപ്പു നൽകും. നീ എന്നെ തിരിഞ്ഞുപോലും നോക്കുകയില്ലേ?'.

കൊടുങ്കാററിന്റെ ആരംഭം കണ്ടുതുടങ്ങി. അപ്പോഴത്തെ പ്രകൃതി അത്യന്തം ദാരുണമായിരുന്നു. രാജമോഹനൻ പരിഭ്രാന്തനായിത്തീൎന്നു. 'തോണിക്കാരാ! ഏതു വിധത്തിലും തോണി കരയ്ക്കടുക്കുവാൻ ശ്രമിക്കുക. അല്ലെങ്കിൽ അപകടം നേരിട്ടേക്കും' എന്നയാൾ ദയനീയസ്വരത്തിൽ പറഞ്ഞു.

'കര ഏതു ഭാഗത്താണെന്നുപോലും കാണുന്നില്ല'. എന്നു വ്യസനസ്വരത്തിൽ അവൻ മറുപടി പറഞ്ഞു.

സ്വതേതന്നെ തിരമാലകൾ അടിച്ചുതള്ളിയിരുന്ന പുഴയിൽ കാററിന്റെ അലകളുംകൂടി ചേൎന്നു തകിടംമറിച്ചു തുടങ്ങി. തോണി ഒഴുക്കിൽ പെട്ടു വേഗത്തിൽ നീങ്ങിക്കൊണ്ടിരുന്നു. രാജമോഹനന്റെ സ്വപ്നവേളകളിൽ മാതംഗിയുടെ ശരീരം എങ്ങിനെ നടുങ്ങി വിറച്ചിരുന്നുവോ അതുപോലെ ആ ചെറുതോണിയും കാററിലും അലയിലും വിറച്ചുതുടങ്ങി. 'കരപിടിച്ചു പോകുക' എന്നു രാജമോഹനൻ തോണിക്കാരനോടു പറഞ്ഞു.

'മേഘങ്ങൾ തിരണ്ടു കയറുമ്പോൾ തന്നെ ഞാൻ പറഞ്ഞുവല്ലോ. നിങ്ങൾ സമ്മതിക്കാഞ്ഞിട്ടല്ലേ. ഇപ്പോൾ 'കര, കര' എന്നു നിലവിളിച്ചിട്ടെന്താണ് ഫലം? കര കാണാൻ കഴിഞ്ഞെങ്കിലല്ലേ എന്തെങ്കിലും ചെയ്യുവാൻ തരമാകയുള്ളൂ?'.

പെട്ടെന്നു ഭയങ്കരമായ ഒരു മിന്നലുണ്ടായി. അതിന്റെ പ്രകാശത്താൽ കര അടുത്തുതന്നെ ഉണ്ടെന്നു രാജമോഹനൻ കണ്ടു. അവൎക്കു മുമ്പിലായി ഒരു വലിയ തോണി പോയ്ക്കൊണ്ടിരിക്കുന്നതും അയാൾ കാണുകയുണ്ടായി. മാതംഗിയും അതു ദൎശിച്ചു. ആകാശത്തിൽ അനേകായിരം ഇടിവാളുകൾ ഒന്നായി വന്നു വീഴുന്നതുപോലെ ഭയജനകമായ ഒരിടിനാദം പുറപ്പെട്ടു. കാററും ഘോരധാരയോടു കൂടി അടിച്ചുവീശി. ആ ചെറുതോണി ആലിലപോലെ തുള്ളിച്ചാടി. 'ജാഗ്രതയായിരിക്കണം. തോണി മറിയുമെന്നാണ് തോന്നുന്നത്' എന്നു തോണിക്കാരൻ മുന്നറിപ്പു കൊടുത്തു. മാതംഗിയെ വിട്ടു രാജമോഹനൻ നോട്ടുകൾ കെട്ടി വച്ചിരുന്ന തന്റെ സഞ്ചി എടുക്കുവാനായി ആദ്യം ഇരുന്നിരുന്ന

സ്ഥാപത്തങ്ങൾ നീങ്ങി. അടുത്ത ക്ഷണത്തിൽ ഒരു ഉഗ്രമായ വാഹനം നദിയിലേക്കു മറിഞ്ഞു.

*   *   *   *   *

രാജമോഹനൻ എങ്ങിനെയോ ക്ഷണത്തിൽ നീന്തി കരക്കു കയറി. അയാൾ ഒരു ഇരുട്ടിൽ തോണി മുങ്ങിയ സ്ഥലത്തുതന്നെ ഉറ്റുനോക്കിക്കൊണ്ടു വളരെനേരം അങ്ങിനെ ദുഃഖിച്ചുകൊണ്ടുനിന്നു. അത്യുന്നതങ്ങളായ തിരമാലകളും ഭയങ്കരമായ കാറ്റിന്റെ ഗർജ്ജനവും ഇടക്കിടെയുള്ള മിന്നൽപ്രകാശവും ഒക്കെക്കൂടി ആ രംഗം ബഹു വിചിത്രമായിരുന്നു. എന്തുതന്നെയായിട്ടും രാജമോഹനന്റെ ശ്രദ്ധാപൂർവമായ നോട്ടം ആ നദിയിലേക്കുതന്നെയായിരുന്നു. അയാളുടെ രണ്ടു ഐശ്വര്യനിധികളും ആ നദിയിൽ ലയിച്ചു. 'മാതംഗി!' എന്നയാൾ ഉച്ചത്തിൽ വിളിച്ചു. കാറ്റിന്റെ ഇരമ്പലായിരുന്നു അയാൾക്കതിനു മറുപടി നൽകിയത്. 'എന്തിനാണീ പാപകൃത്യത്തിനു മനസ്സുവെച്ചത്?' എന്നു തന്നോടുതന്നെ ചോദിച്ച് അയാൾ ഖേദിച്ചു. തിരയും പതയും നദീതീരത്തിൽ അടിച്ചു കയറി. അങ്ങുമിങ്ങും നോക്കി കുറച്ചുനേരം അയാൾ അവിടെത്തന്നെ നിന്നു. ആ അന്ധകാരത്തിൽ മാതംഗിയെ അയാൾ എവിടെയാണു തെരയുക? 'ഛീ, അവൾ ജീവനോടുകൂടിത്തന്നെ ഇരിക്കുന്നുണ്ടായിരിക്കും. അവളെപ്പോലുള്ള ദിവ്യതേജോരൂപങ്ങൾ ഇരുട്ടിൽ ഒളിഞ്ഞുപോകയോ? അവൾ തീർച്ചയായും തിരിച്ചുവരും.' എന്നിങ്ങിനെയുള്ള വിചാരങ്ങൾ രാജമോഹനന്റെ ഹൃദയത്തിൽ തടിക്കൂടി പാഞ്ഞുകയറിക്കൊണ്ടിരുന്നു.

കുറെ ദൂരത്തിൽ ഒരു വലിയ തോണിയുടെ ഇരുണ്ട ഛായ സാവധാനത്തിൽ പോയ്മറഞ്ഞു. അതിലെ ഒരു ഭാഗത്തെ മൂലയിൽ എരിഞ്ഞുകൊണ്ടിരുന്ന ദീപത്തിന്റെ പ്രതിച്ഛായ ജലത്തിൽ നിഴലിച്ചുകണ്ടിരുന്നു.

ഇരുപത്തൊമ്പതാം അദ്ധ്യായം.

അന്നത്തെ രാത്രികാലം ഒരു ഭയങ്കരമായിരുന്നു. ഇടിയും മഴയും ഇടവിടാതെ ഉണ്ടായിക്കൊണ്ടിരുന്നു. അതിനെത്തുടർന്നുണ്ടായ കാറ്റും അത്യധികം അസഹ്യതയെ ജനിപ്പിച്ചിരുന്നു. മധുർലാൽ ഏകനായി തന്റെ ബംഗ്ലാവിന്റെ പുറത്തെ മുറിയിൽ വിചാരാധീനനായി സഞ്ചരിക്കയായിരുന്നു. കാറ്റും മഴയും തെല്ലൊന്നു ശമിച്ചപ്പോൾ ആരോ ചൂളം വിടുന്ന ശബ്ദം കേട്ടു. രണ്ടുമൂന്നു പ്രാവശ്യം ആ ശബ്ദം കേട്ടശേഷം മാത്രമേ അയാൾക്കു ശരിയായ ബോധമുണ്ടായുള്ളൂ. എത്രയും സാഹസികമായ ഈ ശബ്ദം പുറപ്പെട്ട സ്ഥലത്തേക്കു പോകുന്നതിൽ ആദ്യം അത്ര മനസ്സുവന്നില്ല. എന്നാൽ, വീണ്ടും ആ ശബ്ദം മുഴങ്ങിയപ്പോൾ എന്തോ അപകടം നേരിട്ടിട്ടായിരിക്കണം തന്നെ ഇങ്ങിനെ വിളിക്കുന്നതെന്നു കരുതി അയാൾ ഇരിപ്പിടം വിട്ടെഴുന്നേറ്റു. കാറ്റും മഴയും പരിഗണിക്കാതെ പല വൃക്ഷങ്ങളും കൂട്ടമായി നിന്നിരുന്ന ആ ഇരുളടഞ്ഞ കിഴക്കേ ഭാഗത്തേക്ക് അയാൾ പുറപ്പെട്ടു.

പുരാതന വൃക്ഷത്തിന്റെ മറവിൽ പതുങ്ങിനിന്നിരുന്ന ആൾ കള്ളത്തലവനായ സർദാറാണെന്നറിഞ്ഞ മധുർലാൽ അയാളുടെ സമീപം ചെന്ന് 'വീണ്ടും നിങ്ങളെന്താണിവിടെ ജോലി?' എന്നു അധികാരസ്വരത്തിൽ ചോദിച്ചു.

'പ്രഭോ! ക്ഷമിക്കണം. വിധി കാര്യത്തിനു തെറ്റുപറ്റിയതുകൊണ്ടു ഞങ്ങൾക്ക് അക്കാര്യം നിവൃത്തിക്കുവാൻ കഴിഞ്ഞില്ല. ഇതുവരെയും ഞങ്ങൾ മുമ്പു ചെയ്തിട്ടുള്ള ഉപകാരങ്ങൾ മറക്കുന്നതും അതിനെ നിഷേധിക്കുന്നതും ശരിയാണോ?' എന്നു സർദാർ ചോദിച്ചു.

മധുർ:—ഇനിമേലാൽ നമ്മുടെ ഇടയിൽ യാതൊരു ബന്ധവുമില്ല. ഇപ്പോൾ നീ എന്തിനായിട്ടാണ് വന്നിരിക്കുന്നത്?

സർദാർ:—(വ്യസനഭാവത്തിൽ) പ്രഭോ! ഈ രാത്രിയിലല്ലേ എന്നെപ്പോലെയുള്ളവർക്കു പുറത്തു പോകുവാൻ സാധിക്കയുള്ളൂ?

മധൂർ:—നീ നാടൊഴിഞ്ഞുവിട്ടു പോകുന്നതുതന്നെ ഭേദം.

സർദാർ:—നിങ്ങളും ഇത്തരത്തിൽ പറഞ്ഞാൽ, ഞങ്ങളും മററാരെ വിശ്വസിച്ചാണു ഇവിടെ ജീവിക്കുക? നിങ്ങളുടെ കാര്യസാദ്ധ്യത്തിനുവേണ്ടി പല അക്രമപ്രവൃത്തികളിലും ഞാൻ ഏർപ്പെട്ടു. എന്നാൽ, ഇപ്പോഴും നിങ്ങളും എന്നെ വെറുക്കുന്നു. ഞങ്ങളും ഒരിക്കലും വിശ്വാസവഞ്ചകികളല്ല. ഇതാ ഇപ്പോഴും നിങ്ങൾക്കുവേണ്ടിയാണു ഈ അസമയത്തു ഞാൻ കഷ്ടപ്പെട്ടിവിടെ വന്നിരിക്കുന്നത്.

മധൂർ:—നീ പറയുന്നതിൻെറ സാരം എനിക്കൊന്നും മനസ്സിലാകുന്നില്ല.

സർദാർ:—മനസ്സിലാകാൻ പ്രയാസമാണ്. എൻെറ ഏക വിശ്വസ്ഥമിത്രത്തെ പോലീസ് ബന്ധിച്ചിരിക്കുന്നു. അവനിൽനിന്നും എന്തൊക്കെ രഹസ്യങ്ങളാണോ പുറത്തുചാടുക; ആരു കണ്ടു?

'എന്ത്, പിശാചോ? ബന്ധനത്തിലായി എന്നോ.'

'അതേ.'

'എന്നാൽ, ഒക്കെ തകരാറുതന്നെ.'

'പ്രഭോ! ആ വിവരമറിയിക്കുവാൻ വേണ്ടിയാണു ഞാൻ ഇപ്പോൾ ഇവിടേക്കു വന്നത്. നിങ്ങളും സൂക്ഷിച്ചുകൊള്ളണം. ഞാൻ ഇവിടംവിട്ടുപോകയാണ്. എന്നെ പിടിക്കുവാൻ ഇന്നി ലോകത്തിൽ ആരു വിചാരിച്ചാലും സാധിക്കയില്ല. നിങ്ങളും എന്നെ അവിശ്വസിച്ചു രാജദ്രോഹനെ വിശ്വസിച്ചു. അവൻ തന്നെ നിങ്ങളെ.........'

ഇത്രയും പറഞ്ഞു സർദാർ അവിടംവിട്ടു മറഞ്ഞു.

മധൂർഘോഷ് കുറച്ചുനേരം പരിഭ്രാന്തനായി അവിടെത്തന്നെ നിന്നശേഷം ഗൃഹത്തിലേക്കു നടന്നു. ദൃഢചിത്തനായിരുന്നതിനാൽ അയാൾ ക്ഷണത്തിൽ ധൈര്യം അവലംബിച്ചു. പോലീസ്കാരോ കൈക്കൂലി വാങ്ങുന്നവർ. അയാളോ അളവററ ധനത്തിന്നധിപതിയും. ആ സ്ഥിതിക്കു എന്തുവന്നാലും മധൂരിന്നു നില്ക്കക്കള്ളിക്കു മാർഗ്ഗമുണ്ട്. എന്നാൽ, അതൊന്നുമല്ലായിരുന്നു

അയാളെ ധർമ്മസങ്കടത്തിലാക്കിത്തീർത്തു്. ഇപ്പോഴത്തെ ജില്ലാ മജിസ്റ്റ്രേട്ട് ഒരു ആംഗ്ലേയനായിരുന്നു. ഒട്ടും ദയയോ ദാക്ഷിണ്യമോ ഇല്ലാത്ത ആൾ. ഏതു പോലീസ്സുകേസ്സും അസ്സാദ്ധ്യം ചികഞ്ഞു പരിശോധിക്കും. കേസ് അദ്ദേഹത്തിന്റെ മുൻപാകെ എത്തുമ്പോഴേക്കും സർവ്വ കള്ളികളും പൊളിയും. ഈ വക വിചാരങ്ങൾ മധുർഘോഷിന്റെ ഹൃദയത്തിൽ അനുക്രമമായി കടന്നുപൊയ്ക്കൊണ്ടിരുന്നു.

ഈ അവസരത്തിൽ മഴയിൽ നനഞ്ഞു സർവ്വാംഗം ചളിപൂണ്ട വേഷത്തിൽ ഒരാൾ മധുരിന്റെ മുറിക്കുള്ളിൽ കടന്നുചെന്നു. ജില്ലാക്കോർട്ടധികാരാതിർത്തിയിൽപെട്ട ഹരിഗഞ്ചിൽ വസിക്കുന്ന അയാളുടെ ഒരു വിശ്വസ്തമിത്രമായിരുന്നു അതു്. 'പ്രഭോ! ഒരു നിമിഷംപോലും ഇനി ഇവിടെ താമസിക്കുന്നതു യുക്തമല്ല. കഴിയുന്നവേഗത്തിൽ എവിടെയെങ്കിലും പോയി രക്ഷതേടണം' എന്നയാൾ അറിയിച്ചു.

എന്താണു കാരണമെന്നു മധുർ തിടുക്കത്തിൽ ചോദിച്ചു.

'മാധവഘോഷിന്റെ വക്കീലിന്റെ പക്കൽനിന്നും മരണപത്രം മോഷണംപോയിരിക്കുന്നു. അദ്ദേഹത്തിന്റെ പരിചാരകനായ നിമായി എന്നവനെ ദേഹദണ്ഡം ഏൽപ്പിച്ചു ചോദിച്ചപ്പോൾ രാജമോഹനനും താനും ചേർന്നാണു കളവുചെയ്തതെന്നു അവൻ സമ്മതിച്ചിരിക്കുന്നു. പോലീസ്സുകാർ രാജമോഹനനെ ബന്ധിക്കുവാനായി അയാളുടെ ഗൃഹത്തിൽ ചെന്നപ്പോൾ അവിടെ അങ്ങയുടെ ആളായ വിശ്വനാഥൻ മരിച്ചുകിടന്നിരുന്നു. അയാളുടെ ശരീരപരിശോധന നടത്തിയതിൽ അങ്ങു രാജമോഹനന്നെഴുതിയിരുന്ന ഒരു കത്തു് അവരുടെ പക്കൽകിട്ടി. അതോടുകൂടി സർവ്വ രഹസ്യങ്ങളും പൊളിഞ്ഞു. അടുത്തദിവസം അങ്ങയെ ബന്ധിക്കുവാനായി അവർ ഇവിടേക്കു വരുന്നുണ്ടു്. ഇന്നലെ രാവിലെ പിക്കു എന്നവൻ മജിസ്റ്റ്രേട്ടു മുൻപാകെ അങ്ങയുടെ പല പഴയ ചരിത്രങ്ങളും തുറന്നുപറഞ്ഞു കഴിഞ്ഞിരിക്കുന്നു. അധികാരികൾക്കു അങ്ങയുടെ പേരിൽ ഇതിന്നുംപുറമേ പല സംശയങ്ങളും ജനിച്ചു വശായിട്ടുണ്ടു്. മജിസ്റ്റ്രേട്ടു വളരെ നീതി

നിശ്ചയം നിയമത്തിൻെറ പരിധിയിൽനിന്നും അണുവിടയെങ്കിലും വ്യതിചലിക്കാത്ത ആളുമാണ്. ഒരുതരത്തിലും അദ്ദേഹത്തെ വശപ്പെടുത്തുവാനും ആൎക്കും സാദ്ധ്യവുമല്ല. നല്ല ശിക്ഷകൾ ഏല്പിച്ചുതുടങ്ങി വരികയുംചെയ്യും' എന്നു ആഗതൻ അറിയിച്ചു.

ഇതെല്ലാം സശ്രദ്ധം കേട്ടുകൊണ്ടിരുന്നിരുന്ന മധുർശലാഷിൻെറ മുഖം മന്ദപ്രസാദമില്ലാതെ വിളറി. 'എന്താ നാശമായ മട്ടു്.' എന്നയാൾ ആത്മഗതം പറഞ്ഞു.

'അവർ അടുത്ത ദിവസം കച്ചേരിയിലെ ന്യായാസനത്തിലേക്കു പുറപ്പെടുന്നതാണെന്നാണ് വർത്തമാനം. യാത്രയുടെ എല്ലാ ഏർപ്പാടുകളും ആയിരിക്കുന്നു.'

'നാളെ പത്തുമണി ഇവിടെ കാണേണ്ടതാകുന്നു' എന്നു മധുർ പതറിയ ഹൃദയത്തോടുകൂടി പറഞ്ഞു. അടുത്ത ക്ഷണത്തിൽ തന്നെ ആഗതൻ അവിടംവിട്ടു പോകയും ചെയ്തു.

പിറേറ ദിവസം നേരം പ്രഭാതമായതോടുകൂടി മജിസ്ട്രേട്ടിൻെറ ബോട്ട് ന്യായാസനത്തിൽ വന്നെത്തി. മജിസ്ട്രേട്ട് പോലീസ് അകമ്പടിയോടുകൂടി നേരെ മധുർശലാഷിൻെറ ബംഗ്ലാവിലേക്കു നടന്നു. ഈ വർത്തമാനം കാട്ടുതീ പോലെ ദിക്കെങ്ങും വ്യാപിച്ചു. ജനങ്ങളെല്ലാം പരിഭ്രാന്തരായും തീർന്നു. മധുർശലാഷ് അന്യായമായി സാധുക്കളെ ക്രൂരമായി ഉപദ്രവിച്ചു ദുഷ്ടനായിരുന്നതിനാൽ അധികപക്ഷം ആളുകൾക്കും ഇതിൽ സന്തോഷമാണുണ്ടായതു്. മജിസ്ട്രേട്ടും പരിവാരങ്ങളും മധുർശലാഷിനെ അയാളുടെ ഗൃഹം മുഴുവൻ തിരഞ്ഞു. കിട്ടിയതും കാണപ്പെട്ടതേയിരുന്നില്ല. മജിസ്ട്രേട്ട് ഓരോ കെട്ടുകളും മാളികയിലെ ഓരോ മുറികളും സസൂക്ഷ്മം പരിശോധന നടത്തി ഒടുവിൽ ആ നിലവറയുടെ കെട്ടിലും കടന്നു. പല ഭയങ്കര പ്രവൃത്തികൾക്കും കൊലപാതകങ്ങൾക്കും സാക്ഷിയായി നിന്നിട്ടുള്ളതും മധുർശലാഷിനെ അടച്ചിട്ടിരുന്നതുമായ ആ മുറിയിലും അവർ പരിശോധനാർത്ഥം എത്തി. മധുർശലാഷിൻെറ ശവശരീരം അവിടെ അവർ കണ്ടെത്തി. ഒരു നീളമുള്ള വസ്ത്രം മുകളിലത്തെ കിളിവാതിലുമായി ബന്ധിച്ചു അയാൾ തൂങ്ങിനിന്നിരുന്നു. അയാൾ ചെയ്തുപോയ മഹാപാപങ്ങളിൽ നിന്നും തനിക്കു

രക്ഷിക്കണേ' എന്നു ഭൈൎയ്യത്തോടു അകമഴിഞ്ഞു പ്രാൎത്ഥിക്കയാണോ എന്ന മട്ടിൽ അയാളുടെ കണ്ണുകൾ രണ്ടും പുറത്തേക്കു തുറിച്ചു തൊക്കിനിന്നിരുന്നു.

ഇതേ അവസരത്തിൽ ഒരുത്തി 'അയ്യോ! അയ്യോ!' എന്നു ഉറക്കെ നിലവിളിക്കുന്ന ശബ്ദത്തിന്റെ മാറൊലി ആ മുറിയിൽ അലച്ചുതുടങ്ങി. എല്ലാവരും അതു കേട്ടു പരിഭ്രമിച്ചു. ആ ദീനസ്വരം അപ്പോൾ അവിടെയുണ്ടായിരുന്ന എല്ലാവരുടേയും ഹൃദയത്തെ ആൎദ്രീഭവിപ്പിച്ചു.

മജിസ്ട്രേട്ടിന്റെ നയനങ്ങൾ വിശാലമായി ഒന്നു ചുററി. പല സംശയങ്ങളും അദ്ദേഹത്തിന്റെ മനസ്സിൽ കടന്നുകൂടി. നേരിൽ കണ്ട ഒരു ചെറിയ വാതിൽ തുറന്നു നോക്കുവാനായി അദ്ദേഹം ക്ഷണത്തിൽ മുന്നോട്ടു പാഞ്ഞു. പോലീസുകാരും തൽക്ഷണം അദ്ദേഹത്തെ അനുഗമിച്ചു. ധീരചിത്തനും ബലിഷ്ഠനുമായ ഒരു ഇംഗ്ലീഷുകാരന്റെ ശക്തിയെ തടുപ്പാൻ ശക്തിയില്ലാതെ വാതിൽ ഇളകിത്തുടങ്ങി. പോലീസിന്റെ സഹായത്തോടു ഉത്തരക്ഷണത്തിൽ തന്നെ വാതിൽ തുറക്കപ്പെട്ടു. ആ മുറി മുഴുവൻ അന്ധകാരം നിറഞ്ഞിരുന്നതിനാൽ അതിലെ വൃത്താന്തമൊന്നും അറിവാൻ നിവൃത്തിയില്ലായിരുന്നു.

വെളിച്ചത്തെപ്പോലും നിഷ്പ്രഭമാക്കുമാറ് അവിടുത്തെ അന്ധകാരം അത്ര ഭയങ്കരമായിരുന്നു. മജിസ്ട്രേട്ട് അവിടെയെല്ലാം സൂക്ഷ്മപരിശോധനം നടത്തിയതിന്റെ ഫലമായി മുറിയുടെ കിഴക്കേ കോണിൽ ഒരു കോണിപ്പടി കണ്ടുകിട്ടി. അവർ അതുവഴി മുകളിലേക്കു കയറി. ആ പടികൾ മുകളിലത്തെ മറെറാരു മുറിയിലേക്കുള്ളതായിരുന്നു. ഈ അവസരത്തിലും മുൻപിലത്തെപ്പോലുള്ള രോദനസ്വരം അവരുടെ കൎണ്ണങ്ങളിൽ പതിഞ്ഞു. ഒരു ചെറിയ മെഴുതിരി ശോഭിച്ച മാത്രയിൽ മധുർഖലാഷിന്റെ യുക്തികളും തന്ത്രങ്ങളുമെല്ലാം മജിസ്ട്രേട്ടിന്റെ മുമ്പിൽ കാണാറാകുന്നതായി ഉദിച്ചുയൎന്നു. ആ ചെറിയ മുറിക്കു കിളിവാതലുകളൊ ഉണ്ടായിരുന്നില്ല. കാററു കടക്കുവാൻ വേണ്ടി ഒരു ചെറിയ ദ്വാരം മാത്രമുണ്ടായിരുന്നു. പരിശോധിച്ചപ്പോൾ എല്ലും തോലുമായി ഒരു സ്ത്രീ

അവിടെ ഒരു മൂലയിൽ പ്രജ്ഞാരഹിതയായി കിടക്കുന്നതു ദീപപ്രകാശത്തിൽ തെളിഞ്ഞുകണ്ടു. അതാരായിരിക്കും? മാതംഗിയല്ലാതെ മററാരുമല്ല.

മുപ്പതാം അദ്ധ്യായം.

ഈ വർത്തമാനങ്ങൾ അറിഞ്ഞ നിമിഷത്തിൽ മാധവഘോഷ് മധൂരിൻെറ ഗൃഹത്തിലേക്കു അതിവേഗത്തിൽ പാഞ്ഞുവന്നു. അയാൾ വന്നു കയറിയപ്പോൾ ആദ്യമായി കണ്ടതു് സ്മരണയററു കിടക്കുന്ന മാതംഗിയെ ചുററി അധികാരികൾ നില്ക്കുന്നതായിരുന്നു. 'അയ്യോ, ഇതു മാതംഗിയാണല്ലൊ?' എന്നു ചോദിച്ചുകൊണ്ടു അയാൾ വിങ്ങിക്കരയുവാൻ തുടങ്ങി. മജിസ്ട്രേട്ട് അയാളെ സമാധാനപ്പെടുത്തിയ ശേഷം മധൂർഘോഷിൻെറ മരണവൃത്താന്തം മുതലായ വസ്തുതകളെല്ലാം വിശദമായി ഗ്രഹിപ്പിച്ചു ശേഷം മാതംഗിയെ അയാളെ ഏല്പിച്ചു. മാധവഘോഷിൻെറ ആൾക്കാർ ഒരു വണ്ടിയിൽ മാതംഗിയെ നിർബ്ബാധം അദ്ദേഹത്തിൻെറ ബംഗ്ലാവിലേക്കു കൊണ്ടുപോയി.

മനഃകായങ്ങളാൽ ഒന്നുപോലെ ക്ലേശം സഹിച്ചിരുന്നതിനാൽ മാതംഗി കണ്ടാൽ അറിയാത്ത വിധം അത്ര ശോഷിച്ചിരുന്നു. അവളെ വേണ്ട വിധത്തിൽ ചികിത്സിച്ചു കഴിയുന്ന വേഗത്തിൽ പൂർവ്വസ്ഥിതിയിൽ എത്തിക്കുവാൻ മാധവൻ തന്നാലാകുന്ന യത്നങ്ങളെല്ലാം ചെയ്തു. കല്ക്കത്തയിൽ നിന്നും പ്രസിദ്ധ ഡാക്ടർമാരെ വരുത്തി അവളെ പരിശോധിപ്പിച്ചതിൽ ജീവനാശത്തിന്നവകാശമില്ലെന്ന് അവർ അഭിപ്രായപ്പെട്ടു. മാധവനും ഹേമാംഗിയും മററവിടെയുണ്ടായിരുന്നവരും മാതംഗിയുടെ ശുശ്രൂഷയിൽ തന്നെ സശ്രദ്ധം ഇടപെട്ടു.

മേൽത്തട്ടിൽ മധവഘോഷിൻെറ മുറിക്കടുത്തായി മറെറാരു മുറി. കാററും വെളിച്ചവും അതിൽ ധാരാളമായി പ്രവേശിച്ചിരുന്നു. വിശേഷവിധമായി സാധനങ്ങളൊന്നും അതിൽ ഉണ്ടായിരുന്നില്ല. മാർദ്ദവമേറിയ മെത്ത വിരിച്ച ഒരു കട്ടിലും ചുവരിൽ തൂങ്ങിയിരു

ന്ന ഒരു നാഴികമണിയും ചുവരിൽ ഏതാനും ചിത്രങ്ങളും മരുന്നു കുപ്പികളും നിരത്തിയിരുന്ന ഒരു അൽമാരയുമല്ലാതെ അതിൽ മററു യാതൊരു സാധനവുമില്ലായിരുന്നു. ഇവയൊക്കെ കൂടാതെ ഒരു ദിവ്യവസ്തു ആ മുറിയെ അലങ്കരിച്ചിരുന്നു. മൃദുലമായ മെത്തയിൽ ചാഞ്ഞു കിടന്നിരുന്ന മാതംഗിയുടെ തേജോമയമായ ശരീരമായിരുന്നു അത്. അവളുടെ തലക്കൽ മാധവഘോഷും കാൽക്കൽ ഹേമാംഗിയും ഇരുന്നിരുന്നു. ബ്രഹ്മദേവന്റെ അപൂർവ്വ സൌന്ദര്യ ദൃഷ്ടികളിൽ ഇത്ര യോഗ്യതയുള്ള രണ്ടെണ്ണം ഇങ്ങിനെ ഒരിടത്തു പ്രതിഭാസിക്കുക തന്നെ അപൂർവ്വമാണ്. എന്നാൽ, തന്റെ സൃഷ്ടിമാഹാത്മ്യത്തെ തെളിയിക്കുവാൻ വേണ്ടി ഈ രണ്ടു സഹോദരികളേയും സൃഷ്ടിച്ചതാണെന്നു വേണം വിചാരിക്കുവാൻ.

ഒരേ കുളത്തിൽ ഒരേ മൊട്ടിൽ ഉത്ഭവിച്ച രണ്ടു കമലങ്ങൾ. ഒന്നു പരിപൂർണ്ണമായി വികസിച്ചിട്ടു ഏതാനും ദിവസങ്ങളായി, മെറ്റൊന്നു വിടർന്നിട്ടു ഉള്ളു. മൂത്തവളുടെ പരിപൂർണ്ണയൌവനം നദീപ്രവാഹമാണ്. മററവളുടെ സൌന്ദര്യമോ, അരുവിയിൽ നിന്നും വഴിഞ്ഞൊഴുകുന്ന ചെറുതോടുകളുടെ പ്രവാഹമാണ്.

മാധവഘോഷ് മാതംഗിയെത്തന്നെ ഉററുനോക്കിക്കൊണ്ടിരുന്നു. അപ്പോൾ മാതംഗി 'ഹേമാ!' എന്നു സാവധാനത്തിൽ വിളിച്ചു.

'എന്താണു വേണ്ടതു മാതു!' എന്നു ആർദ്രത വഴിയുന്ന സ്വരത്തിൽ മാധവഘോഷ് ചോദിച്ചു.

മാതംഗിയുടെ പ്രകാശമാനമായ വദനത്തിൽ പെട്ടെന്നു ലജ്ജയുടെ ഒരു നേരിയ നിഴലാട്ടം പരിസ്ഫുരിച്ചു. അവൾ കണ്ണുകൾ ഇറുക്കെ അടച്ചു. മാധവഘോഷിന്റെ ശബ്ദം ദേവഗാനം പോലെ മധുരരസം ഉളിമ്പിച്ചുകൊണ്ടു അവളുടെ ഹൃദയത്തിലേക്കൊഴുകി.

'മരുന്നു കൊടുക്കേണ്ട സമയമായോ ഹേമാ' എന്നു മാധവഘോഷ് ചോദിച്ചു. ഹേമാംഗി കാച്ചു മരുന്നെടുത്തു മാതംഗിക്കു കൊടുത്തു. അല്പനേരം എല്ലാവരും മൌനമായിരുന്നു. ഒടുവിൽ മാധവഘോഷ് അവിടെ സർവ്വത്ര വ്യാപരിച്ചിരുന്ന നിശ്ശബ്ദതയെ ഭഞ്ജി

ച്ചുകൊണ്ടു 'മാതംഗി! നീ എങ്ങിനെയാണു് ആ ദുഷ്ടന്റെ പിടിയിൽ അകപ്പെട്ടതു്?' എന്നു ചോദിച്ചു.

മാതംഗി വളരെ പണിപ്പെട്ടു ഒരു ദീർഘനിശ്വാസംവിട്ടു. 'വിധി എന്നെ അവന്റെ വലകളിൽ അകപ്പെടുത്തി. എന്റെ ഭർത്താവു് — ആ ഭയങ്കരകൊലപാതകി — എന്നെ ഹരിഗ്രാമത്തിലേക്കു കൂട്ടിച്ചുകൊണ്ടുപോയതു് ദുഷ്ടവിചാരത്തോടുകൂടിയായിരിക്കുമെന്നു ഞാൻ കരുതിയില്ല. അവൻ തന്നെ ആ ദുഷ്കൃത്യത്തിനു പ്രേരിതനായെന്നറിഞ്ഞ നിമിഷംമുതൽ എനിക്കവന്റെ പേരിലുണ്ടായിരുന്ന സ്നേഹവും ഭക്തിയും ഭയവുമെല്ലാം അസ്തമിച്ചു. ലോകത്തോടു തന്നെ എനിക്കു വെറുപ്പായി. അവിടെനിന്നും രക്ഷപ്രാപിക്കുവാനായി അർദ്ധരാത്രിയിൽ തോണിയിൽ കയറി യാത്രയാരംഭിച്ചു. നദിയിൽ ചാടി ആത്മഹത്യചെയ്യണമെന്നു തീർച്ചയാക്കി ഞാൻ തോണിയുടെ ഒരു തലക്കൽ ചെന്നു നില്ക്കയായിരുന്നു. എന്നാൽ, എന്തുകാരണത്താലോ എനിക്കതിനു മനസ്സുറച്ചില്ല. ഇതൊക്കെ അനുഭവിക്കാൻ വിധിയുള്ളപ്പോൾ അതെങ്ങിനെ സാധിക്കും? കൊടുങ്കാറ്റിൽ തോണി വെള്ളത്തിൽ മുങ്ങി. കുറച്ചുനേരം വെള്ളത്തിൽ നീന്തിത്തുടിച്ചുകിടന്നു. അപ്പോൾ എന്റെ ഹൃദയത്തിൽ പല ചിന്തകളും അങ്കുരിച്ചു. ഞാൻ എന്തിനു മരിക്കണം. അതിലും വിശേഷിച്ചു ഈ തരത്തിൽ......' ആ ഭാഗ്യഹീനയുടെ വലിയ കണ്ണുകളിൽ ജലം നിറഞ്ഞു. ശബ്ദം അടഞ്ഞു.

'മാതംഗി! നീ ബദ്ധപ്പെടേണ്ട. സാവധാനത്തിൽ പറഞ്ഞാൽമതി. ഇപ്പോൾതന്നെ കേൾക്കണമെന്നില്ല.' എന്നു വളരെ ദയനീയസ്വരത്തിൽ മാധവഘോഷ് പറഞ്ഞു. എന്നാൽ, മാതംഗിയാകട്ടെ തന്നെത്തന്നെയും മറന്നു ഉദ്വേഗത്തോടുകൂടി തുടർന്നു. ഉള്ളിൽ നിറഞ്ഞിരിക്കുന്ന വ്യസനഭാരം പകുതിയെങ്കിലും അതു പറഞ്ഞുതീർത്താൽ കഴിയുമെന്നവൾ കരുതി. 'പുഴയുടെ ഭയങ്കരപ്രവാഹത്തിൽ എന്നെപ്പോലത്തെ ഒരബലക്കു എന്തുചെയ്യുവാൻകഴിയും? ഈശ്വരസങ്കല്പമാണിതെല്ലാമെന്നു ഞാൻ സമാധാനപ്പെടുന്നതിനിടക്കു ഒരു വലിയ തിരമാല എന്നെ വെള്ളത്തിൽ അടിച്ചുതാഴ്ത്തി. ഇത്രമാത്രമേ എനിക്കു നിശ്ചയമുള്ളു' അവളുടെ

തലചുറ്റുന്നതുപോലെ തോന്നി കുറച്ചുനേരം മൌനമായി കിടന്നു. അനന്തരം അവൾ വീണ്ടും തുടൎന്നു:—'എനിക്കോൎമ്മവന്നപ്പോൾ ഞാൻ ഒരു വലിയ തോണിയിൽ പോയ്ക്കൊണ്ടിരിക്കുന്നതായിട്ടാണ കണ്ടത്. എന്റെ മുമ്പിൽ ദുഷ്ടനായ മധുർലാൽ ഒരു കള്ളച്ചിരിയോടുകൂടി നില്ക്കുന്നതുകണ്ടു ഞാൻ 'അയ്യോ ദൈവമേ! ഈ ദുഷ്ടന്റെ വലയിൽ ബന്ധിക്കുവാൻവേണ്ടിയാണോ നീ എന്നെ മരണത്തിൽനിന്നും മോചിപ്പിച്ചതു? എന്നെ വസുമതിയിൽ തന്നെ ആഴ്ത്തിക്കളയാമായിരുന്നില്ലേ?' എന്നിങ്ങിനെ ജല്പിച്ചു. അതുതന്നെ. ബോധത്തോടുകൂടി വീണ്ടും ഞാൻ പ്രജ്ഞാശൂന്യയായിത്തീൎന്നു.'

വീണ്ടും കുറച്ചുസമയം കഴിഞ്ഞു അവൾ പറഞ്ഞു:—'വീണ്ടും എനിക്കോൎമ്മയുണ്ടായി വന്നപ്പോൾ ഞാൻ ഒരു ഭയങ്കരമായ ഇരുട്ടറയിൽ ഇരിക്കുന്നതായിട്ടാണ് കണ്ടത്. ആ ദുഷ്ടൻ കാമകിങ്കരനായി എന്റെ മുമ്പിൽ വന്നിരുന്നു. ഒരു മോഹമായ ഭാഷയിൽ അവന്റെ കാമിനിയായി വശഗയാകാൻ നിൎബ്ബന്ധിച്ചു തുടങ്ങി. എന്റെ ശരീരം കിടുകിടെ വിറച്ചു. എനിക്കപ്പോൾ അവിടെ വന്നതു ഒരു രാക്ഷസനാണ്. അവൻ എന്നോടു സമീപിച്ചു. 'എടി ഭ്രാന്തി! നീ എന്റെ ഇഷ്ടത്തിനു നിന്നാൽ നിനക്കെത്രയോ സൌഖ്യമാണ്. ഞാൻ എത്രയോ കാലമായി നിന്നെ പ്രാപിക്കുവാൻ വേണ്ടി കഷ്ടപ്പെടുന്നു. നീ ഒരു തവണ എന്റെ കൈകളിൽ പെട്ടു കടന്നുകളഞ്ഞു. ഇതാ ഇപ്പോൾ നീ എന്തു പറയുന്നു?' ഇതു കേട്ടപ്പോൾ എങ്ങിനെയോ ശക്തിമത്തായി രോഷവും ധൈൎയ്യവും എന്നെ അണഞ്ഞു. എന്റെ പ്രകൃതം മാറിക്കണ്ടപ്പോൾ അവൻ മെല്ലെ പിൻവാങ്ങി. ക്രോധാധിക്യത്താൽ ഞാൻ മൂൎച്ഛിച്ചു സമനിലം പതിച്ചു. അനന്തരം ഇതാ സ്വസ്ഥമായി ഞാൻ നിങ്ങളുടെ ശയ്യയിൽ വിശ്രമിക്കുന്നു'. ഇത്രയും പറഞ്ഞവസാനിപ്പിച്ചതോടുകൂടി അവളുടെ ശരീരം വിയൎത്തു. അവളുടെ ഫാലപ്രദേശങ്ങളിൽ വെണ്മുത്തുകൾ കണക്കെ ഉരുണ്ടു പൊങ്ങിനിന്നിരുന്ന സ്വേദകണങ്ങളെ മാധവലാൽ തന്റെ കരതലത്താൽ തുടച്ചുകളഞ്ഞു. ഹേമാംഗി വിശറിയാൽ അവളെ വീശി. കുറെ നേരം മാ

തംഗി കണ്ണടച്ചു കിടന്നു. മാധവമേലാഷ് എന്തോ ആവശ്യമായി സഹോദരികൾ രണ്ടുപേരെയും അവിടെ വിട്ടിട്ടു പുറത്തേക്കിറങ്ങിപ്പോയി.

ഹേമാംഗി തന്റെ ജ്യേഷ്ഠത്തിയെ നോക്കി 'ജ്യേഷ്ഠത്തി!' എന്നു സാവധാനത്തിൽ വിളിച്ചു. മാതംഗി പ്രതിശബ്ദമൊന്നും പുറപ്പെടുവിക്കാതെ കണ്ണുകൾ രണ്ടും തുറന്നു അവളെ ഉററുനോക്കി. ഹേമ തന്റെ മുഖം ജ്യേഷ്ഠത്തിയുടെ ഗണ്ഡസ്ഥലങ്ങളിൽ അമർത്തി അശ്രുധാരകൾ തെരുതെരെ ഒഴുക്കി. മാതംഗി ഇരുകരങ്ങളാലും അവളെ തഴുകിക്കൊണ്ടു 'കുട്ടീ! നീ വിലപിക്കുന്നതെന്തിനാണു്. എനിക്കിപ്പോൾ വളരെ ആശ്വാസമുണ്ടു്. നാളെക്കു സൌഖ്യമായി എഴുന്നേററു നടക്കാറാകും. നിങ്ങളുടെ കയ്യിലാണിപ്പോൾ ഞാൻ. ഇനി എനിക്കെന്തു ഭയമാണു്. വിലപിക്കാതെ സമാധാനമായിരിക്കുക.'

'ജ്യേഷ്ഠത്തി! ഇനി ഒരിക്കലും നിങ്ങൾ ഞങ്ങളെ വേർപിരിഞ്ഞു പോകയില്ലല്ലോ? ശരി പറക, ഈശ്വരൻ വന്നു വിളിച്ചാൽ കൂടിയും?'

'ഞാൻ നിങ്ങളെ രണ്ടുപേരെയും പിരിഞ്ഞു ഇനി ഈ ജന്മത്തിൽ മറെറവിടെക്കെങ്കിലും പോകയോ? ഒരിക്കലുമില്ല.'

ബാല്യപ്രകൃതി നിശ്ശേഷം വിട്ടിട്ടില്ലാതിരുന്ന ഹേമാംഗിയുടെ ഹൃദയം അളവററു തെളിഞ്ഞു.

—— : o : ——

മുപ്പത്തൊന്നാം അദ്ധ്യായം.

മാധവമേലാഷിന്റെ ബംഗ്ലാവിന്റെ പിൻപുറത്തുള്ള ഉദ്യാനത്തിൽനിന്നും വാസുകരിയിലേക്കിറങ്ങുന്ന കൽപ്പടികൾ മനോഹരമായി പ്രകാശിക്കുന്നു. പുഴയും ശാന്തിമത്തായി പ്രവഹിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്നു. മാതംഗി പശ്ചിമാശാമുഖത്തിൽ കനകചാരി പാറുന്ന അന്തിമാരുണന്റെ കരകൌശലവൈദഗ്ദ്ധ്യം നോക്കി രസിക്കയാണോ എന്നമട്ടിൽ സ്ഥിതിചെയ്യുന്നു. അവളുടെ മുഖത്തു യാതൊരു വികാരഭേദവും നിഴലിച്ചുകാണ്മാനില്ല. ആകാശത്തിലെ

വിവിധവർണ്ണങ്ങൾ ക്രമേണ മാഞ്ഞുതുടങ്ങി. വർണ്ണനാതീതമായുള്ള വൃക്ഷങ്ങളിലെത്തിനിന്ന കാർമേഘപടലങ്ങൾമാത്രം അവശേഷിച്ചു. ഇരുൾമൂടിയ പടിഞ്ഞാട്ടുകൂടി അങ്ങിങ്ങായി മാത്രം നക്ഷത്രങ്ങൾ കണ്ണുതുറിച്ചു ഭൂമിയെ ഉററുനോക്കിത്തുടങ്ങി. മാതംഗി വീണ്ടും വനഭൂമിയിലെ നിശ്ശബ്ദതയിൽതന്നെ ബദ്ധശ്രദ്ധയായി. കണ്ണുകൾ അടച്ചു ജലത്തിൽനിന്നും ഉത്ഭവിക്കുന്ന ശബ്ദത്തെമാത്രം ശ്രദ്ധിച്ചു. മന്ദമാരുതന്റെ സ്പർശനം അവളുടെ ക്ഷീണത്തെയും ഏതാണ്ടൊക്കെയും കുറച്ചു.

അപ്പോൾ പിൻഭാഗത്തുനിന്നും 'മാതംഗി!' എന്ന ശബ്ദം കേട്ട് അവൾ സസംഭ്രമം ഇരിപ്പിടത്തിൽനിന്നും എഴുന്നേററു. സ്വരത്തിൽനിന്നും അതു മാധവനാണെന്നു പെട്ടെന്നവൾക്കു മനസ്സിലായി. എന്നാൽ അവൾ പിന്നാക്കം തിരിഞ്ഞുനോക്കിയതേയില്ല. സമാധാനമൊന്നും പറഞ്ഞതുമില്ല. മാധവൻ അവളുടെ സമീപമെത്തി ഇടതുകൈ തോളത്തും പൂമേനിയും താങ്ങിക്കൊണ്ടുനിന്നു. 'എന്താണു നിശ്ശബ്ദമായിരുന്നതു? മാതു! നീ എന്താണ് ആലോചിച്ചുകൊണ്ടു നില്ക്കുന്നത്?' എന്നു മൃദുസ്വരത്തിൽ ചോദിച്ചു.

'ഒന്നുമില്ല. മന്ദപവനൻ എനിക്കുളവാറ ആനന്ദത്തെ നൽകുന്നു.'

'എന്നാലെന്ത്, നിനക്കു വല്ല മനഃക്ലേശവുമുണ്ടായിരിക്കാം. അതേപ്പററി ചിന്തിക്കുകയായിരുന്നുവോ എന്നു ഞാൻ ശങ്കിച്ചുപോയി. ഇങ്ങിനെ ഏകയായി ഇരിക്കുന്നതുകൊണ്ടു എനിക്കു.....' എന്നയാൾ അർദ്ധോക്തിയിൽ വിരമിച്ചു.

'ശരി! ഞാൻ എന്തിനു ശങ്കിക്കുന്നു. ഈ ധന്യജീവിതംതന്നെ എനിക്കു അളവററ ആനന്ദദായകമാണ്. അതിലും വിശേഷിച്ചു അങ്ങയുടെ സമീപമുള്ള ഞാൻ ചിന്തിക്കുമ്പോൾ......'

'അതുതന്നെ മാതംഗി! ഞാനും പറയുന്നതു്.'

അവളുടെ ശരീരം കോൾമയിർക്കൊണ്ടു. മാധവനപ്പോൾ അവളുടെ മൃദുലകരവല്ലിയെ ഗ്രഹിച്ചു തന്നോടൊപ്പം അരികത്തിരുത്തി. ആ കരസ്പർശസുഖത്തിൽ അവൾ തന്നെത്തന്നെയും മറന്നു അനിർവാച്യമായ ഏതോ ഒരാനന്ദലോകത്തിൽ സഞ്ചരിച്ചു. മാധവ

ന്റെ ഹൃദയവും എന്തോ ചില വികാരാവേശത്താൽ തുടിച്ചു പോയി. ഒരു ഞെട്ടിലുള്ള രണ്ടു പുഷ്പങ്ങളിൽ ഒന്നിലൊന്നു ചായുമ്പോലെ കാററും ഉലയാതെ കഴിയുമ്പോൾ രണ്ടുപേരും ഏതാനും നിമിഷം തങ്ങളെത്തന്നെയും മറന്നുപോയി.

പെട്ടെന്നു അടുത്തുള്ള ചെടികളുടെ ഇടയിൽ നിന്നും ഒരു ഗംഭീരമായ പുഞ്ചിരിധ്വനി മുഖരിതമായി. കാമുകർ രണ്ടുപേരും പരിഭ്രാന്തരായി. ഒരു സത്വം മാതംഗിയെ അഭിമുഖീകരിച്ചു വന്നുകൊണ്ടിരുന്നു. ഒററ നോട്ടത്തിൽ തന്നെ അത് രാജമോഹനനാണെന്നു മാതംഗിക്കു മനസ്സിലായി.

'മാതംഗി! ഞാൻ മരിച്ചുപോയി എന്നു നീ വിചാരിച്ചു. അല്ലേ?' എന്നയാൾ ചോദിച്ചുകൊണ്ടു ഒന്നു ചിരിച്ചു. മാതംഗിയുടെ ആനന്ദാതിരേകം അത്യന്തം അപാരമായിരുന്നു. ഇങ്ങനെ അവിചാരിതമായി ആ ദുഷ്ടൻ അവിടെ വന്നു ചേരുമെന്നു മാധവൻ തെല്ലും കരുതിയിരുന്നില്ല. അതിനാൽ ഏതാനും നിമിഷം അയാൾ സംഭ്രമത്താൽ സ്തംഭിച്ചുപോയി. ഇതിനകം രാജമോഹനൻ ഒരു പാച്ചിലായി മാധവമേനോന്റെ നേർക്കു പാഞ്ഞു അയാളെ സമീപമുള്ള പുഴയിലേക്കു തള്ളിമറിച്ചു. മാധവമേനോൻ പുഴയിൽ വീണു നീന്തിത്തുടങ്ങി. ശക്തിയേറിയ ജലപ്രവാഹം അയാളെ കീഴ്പോട്ടൊഴുക്കിക്കൊണ്ടുപോയി.

അനന്തരം, രാജമോഹനൻ തന്റെ പത്നിയുടെ നേർക്കു തിരിഞ്ഞു. 'മാതംഗി! വരിക, നമുക്കു പോകാം' എന്നു പറഞ്ഞു അവളെ പിടിച്ചു തന്റെ ശരീരത്തോടടുപ്പിച്ചു ഒരു മുണ്ടിനാൽ രണ്ടുപേരെയും ശരീരം ഒന്നായി ചേർത്തു ബന്ധിച്ചു.

'എന്തിനു ഭയപ്പെടുന്നു? നമുക്കു രണ്ടാൾക്കും നാട്ടിലേക്കു ഒന്നിച്ചു പോകാം. വരിക'.

'അയ്യോ! എന്നെ വിടുക. എനിക്കു ഭയമായിരിക്കുന്നു. എന്നെ വിടുക' എന്നവൾ നിലവിളിച്ചു പറഞ്ഞു.

'ഇതുമിതും പറഞ്ഞു സമയം വൈകിച്ചിട്ടു ഫലമില്ല. വേഗം പോരിക, നമുക്കു പോകാം'. എന്നു പറഞ്ഞുകൊണ്ടു മാതംഗിയെയും വലിച്ചു അയാൾ, ശക്തിയായി പാഞ്ഞൊഴുകിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്ന പുഴയിലേക്കു ചാടി. അവർ കുഴഞ്ഞാളും വെള്ളത്തിൽ ചെന്നു

നിന്നു. 'രണ്ടാളും ഒന്നിച്ചു മരിച്ചാൽ അടുത്ത ജന്മത്തിൽ ഒന്നിച്ചു തന്നെ ജീവിക്കാം. മാതംഗി! ഈ ജന്മത്തിലും മറുജന്മത്തിലും ഞാൻ നിന്നെ ഒരു നിമിഷമെങ്കിലും വേർപിരിഞ്ഞു ജീവിക്കുന്നതല്ല' എന്നു രാജമോഹനൻ പറഞ്ഞു.

ഒരു വലിയ തിര മാതംഗിയുടെ ശിരസ്സിനു മുകളിൽകൂടി അടിച്ചു മറിഞ്ഞുപോയി.

ഇതേ അവസരത്തിൽ, പുഴയിൽകൂടി കുറെ ദൂരം ഒഴുകിപ്പോയ ശേഷം നീന്തിക്കരെകയറി മാധവഘോഷ് തന്റെ ഉദ്യാനത്തിലെ കല്പടികളുടെ സമീപത്തേക്കു അതിവേഗത്തിൽ നടന്നുവന്നു. അവിടെ ആരെയും കാണാതായപ്പോൾ അയാൾ പരിഭ്രാന്തനായിത്തീർന്നു. പുഴയിലേക്കു നോക്കിയപ്പോൾ രാജമോഹനൻ മാതംഗിയെ ജലപ്രവാഹത്തിലേക്കു വലിച്ചുകൊണ്ടു പോകുന്നതായി കണ്ടു.

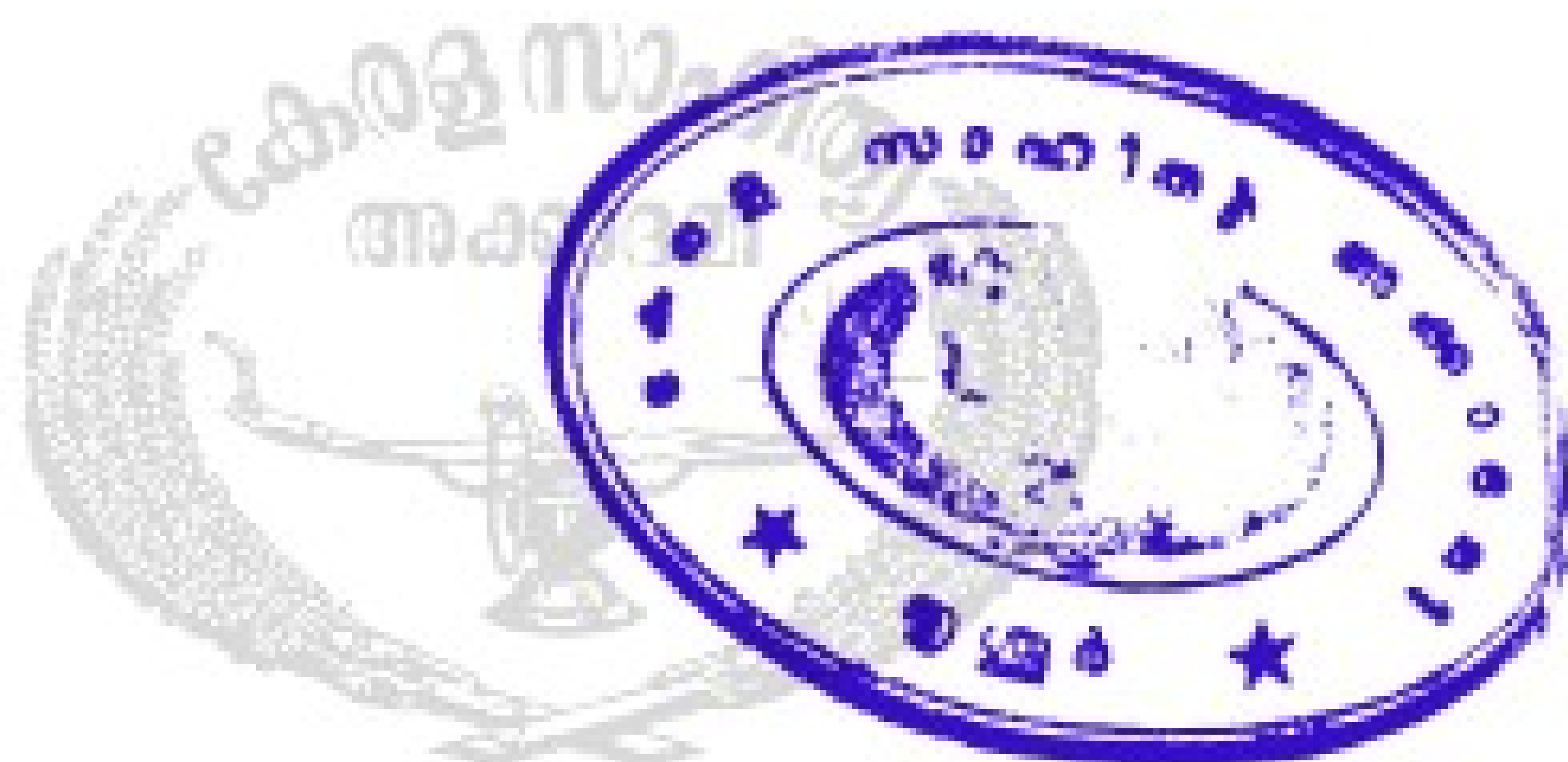
'ഈ ജന്മത്തിൽ നീ എനിക്കു സ്വാധീനയായില്ലെങ്കിലും അടുത്ത ജന്മത്തിലെങ്കിലും നിന്നെ എനിക്കു ലഭിക്കും' എന്നു രാജമോഹനൻ പറയുമ്പോൾ മാതംഗി ഉച്ചത്തിൽ ഒരു ദയനീയ നാദം പുറപ്പെടുവിച്ചു. അയാൾ വീണ്ടും അവളെ ബലമായി പിടിച്ചുകൊണ്ടു 'ഈ പുണ്യനദി സത്യമായി ഞാൻ നിന്നെ വരിക്കും' എന്നുപറഞ്ഞു.

മാതംഗി നിലവിളിച്ചുകൊണ്ടുപറഞ്ഞു:— 'വേണ്ട, വേണ്ട. അയ്യോ! എന്നെ വിട്ടയക്കുക; വിട്ടയക്കുക.'

'ഇതാ വിട്ടിരിക്കുന്നു; പൊയ്ക്കൊള്ളുക' എന്നുപറഞ്ഞുകൊണ്ടു അയാൾ മാതംഗിയൊന്നിച്ചു പുഴയിലെ ഭയങ്കരമായ കയത്തിലേക്കു കുതിച്ചു. രണ്ടുപേരുടേയും ശിരസ്സിന്നുമീതെ അലകൾ അടിച്ചുമറിഞ്ഞു.

ഈ ദയനീയ കാഴ്ചകൾ കണ്ടുകൊണ്ടു മാധവഘോഷ് കല്പടിയുടെ മുകളിൽ സ്തംഭിച്ചുനിന്നു.

ശുഭം.

വില്പാൻ തെയ്യാർ.

		ക. ണ. പ.
ഇന്ദുലേഖ (ഒ. ചന്തുമേനോൻ)...	...	1—8—0
ശാരദ ടി ...	...	1—0—0
ശാന്തകുമാരി	...	1—4—0
ഗോഹർജാൻ	...	0-14—0
ജ്യോതിശ്ശാസ്ത്രം-കെ. സുകുമാരൻ (ബി. ഏ.,)		0-12—0
ജ്യോതിഷസംഗ്രഹം ...	...	0-10—0
മരക്കണക്കു—(തടിക്കണക്ക്) ...	...	1—8—0
പ്രാണിവംശചരിത്രം—ഒന്നാംഭാഗം (കെ. സുകുമാരൻ, ബി. ഏ.)		0—8—0
ടി. രണ്ടാംഭാഗം ടി.	...	0—8—0
ടി. മൂന്നാംഭാഗം ടി.	...	0—8—0
ടി. നാലാംഭാഗം ടി.	...	0—8—0
ജന്തുശാസ്ത്രം 1, 2, 3, 4 ഭാഗങ്ങൾ ടി	...	3—4—0
സുകുമാരകഥാമഞ്ജരി 1-ാം പുസ്തകം	...	0—4—0
ടി. 2-ാം പുസ്തകം	...	0—4—0
ടി. 3-ാം പുസ്തകം	...	0—6—0
ടി. 4-ാം പുസ്തകം	...	0—6—0
ടി 5-ാം പുസ്തകം	...	0—8—0
ടി. 6-ാം പുസ്തകം	...	0—6—0
ടി. 7-ാം പുസ്തകം	...	0—4—0
സുകുമാരഗദ്യമഞ്ജരി 1-ാം ഭാഗം	...	0—6—0
ചില അന്യാപദേശങ്ങൾ (പദ്യം).	...	0—4—0
പാപത്തിന്റെ ഫലം ...	...	0—8—0
വിവാഹത്തിന്റെ വില	...	0—6—0
ശബ്ദമഞ്ജരി—മലയാളനിഘണ്ടു	...	2—0—0
പര്യായനിഘണ്ടു	...	0—4—0
ഗൃഹവൈദ്യചന്ദ്രിക ...	...	0—4—0

കെ. ആർ. ബ്രദർസ്സ്,

ബേങ്ക്റോഡ്, കോഴിക്കോട്.